

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ФЕДОРОВ ІГОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 657.631.6

ДИСЕРТАЦІЯ

**ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ**

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування
Галузь знань – Управління та адміністрування

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ **І. О. Федоров**

Науковий керівник:

Гордополов Володимир Юрійович, доктор економічних наук, професор

Київ – 2025

АНОТАЦІЯ

Федоров І.О. Інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування. – Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2025.

Дисертаційна робота є науковим дослідженням теоретичних засад та практичних аспектів інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, який виступає важливим інструментом оцінки економічної доцільності інвестицій, фінансової стабільності та його значення в стратегічному управлінні підприємством. У дослідженні визначено методологічні основи інвестиційного аудиту, його місце в системі корпоративного управління та значення для забезпечення довгострокової фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Проаналізовано сутність інвестиційного аудиту як комплексної оцінки ефективності управління, фінансової стійкості та ризиків інвестування, що включає перевірку фінансових і нефінансових показників підприємства, його бізнес-моделі, стратегічних планів, управління активами, капіталом і зобов'язаннями. З'ясовано, що інвестиційний аудит виконує важливу роль у формуванні обґрунтованих інвестиційних рішень, оскільки дозволяє оцінити поточний стан підприємства, його перспективи розвитку та можливі загрози.

Значну увагу приділено питанням забезпечення прозорості та достовірності інформації для зацікавлених сторін, зокрема інвесторів, кредиторів, регуляторних органів і партнерів. Обґрунтовано, що проведення інвестиційного аудиту сприяє мінімізації інформаційної асиметрії між підприємством та його стейкхолдерами, підвищенню рівня довіри до фінансової та нефінансової звітності, що є критично важливим для залучення інвестицій, зниження вартості капіталу та забезпечення сталого розвитку підприємств суспільного інтересу.

Дослідження включає аналіз міжнародного досвіду та стандартів інвестиційного аудиту, зокрема підходів, що застосовуються у країнах з

розвиненими ринками капіталу, а також адаптацію найкращих практик до вітчизняних умов. Запропоновано концептуальну модель інвестиційного аудиту, яка інтегрує фінансовий, операційний та ESG-аналітичний компоненти, що дозволяє комплексно оцінити ефективність підприємств суспільного інтересу в умовах економічної турбулентності та посилення регуляторних вимог.

Визначено основні проблеми проведення аудиту, серед яких складність аналізу значних обсягів різномірної інформації, непередбачуваність ризиків, залежність від доступності зовнішніх даних та труднощі кількісної оцінки нефінансових показників. Обґрунтовано необхідність забезпечення повноти, достовірності та релевантності облікової інформації, а також її адаптації до міжнародних стандартів фінансової та нефінансової звітності.

Встановлено особливості аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту, що передбачає інтеграцію фінансових та нефінансових показників із використанням сучасних методів оцінки інвестиційної привабливості, зокрема показника сталого зростання (SGR), моделі DuPont, DCF-моделювання та VaR-аналізу. Запропоновано комплексний підхід до аудиту, що поєднує традиційний фінансовий аналіз, оцінку ризиків та прогнозування майбутніх грошових потоків.

Обґрунтовано взаємозв'язок між інвестиційним аудитом, оцінкою ефективності інвестування та управлінням ризиками сталого розвитку підприємств суспільного інтересу, що дозволяє розглядати його як ключовий інструмент для забезпечення збалансованого економічного, соціального та екологічного розвитку. Доведено, що інвестиційний аудит відіграє важливу роль у виявленні факторів, які можуть впливати на довгострокову стійкість підприємства, зокрема фінансових ризиків, регуляторних змін, екологічних викликів та соціальної відповідальності.

Визначено місце інвестиційного аудиту у системі стратегічного управління, його значення як механізму, що дозволяє інтегрувати результати фінансового аналізу, аудиторської оцінки та прогнозування у процес прийняття управлінських рішень. Розглянуто функції інвестиційного аудиту у виявленні

неефективних інвестиційних рішень, оцінці доцільності залучення капіталу та забезпеченні контролю за виконанням інвестиційних стратегій. Підкреслено його вплив на підвищення прозорості фінансово-господарської діяльності підприємств суспільного інтересу через об'єктивний аналіз фінансової та нефінансової звітності, а також верифікацію даних про соціальні й екологічні зобов'язання компанії.

Зазначено, що ефективне проведення інвестиційного аудиту сприяє покращенню рівня довіри з боку стейкхолдерів, включаючи інвесторів, кредиторів, регуляторні органи, працівників та громадськість. Це досягається завдяки формуванню комплексної, достовірної та своєчасної інформації щодо фінансового стану підприємства, його здатності генерувати прибуток у довгостроковій перспективі та відповідати стандартам сталого розвитку. У роботі також обґрунтовано, що впровадження системи інвестиційного аудиту на підприємствах суспільного інтересу дозволяє знизити інформаційну асиметрію на ринку, підвищити ефективність комунікації між учасниками економічних відносин та забезпечити обґрунтованість інвестиційних рішень.

Розроблено рекомендації щодо удосконалення методики інвестиційного аудиту, включаючи оптимізацію структури аудиторських команд, підвищення кваліфікації фахівців та впровадження цифрових інструментів для обробки великих масивів даних. Запропоновано організаційно-інформаційну модель аудиту, що інтегрує внутрішні та зовнішні інформаційні потоки, а також механізми використання результатів аудиту у процесах стратегічного управління. Сформовано інтегровану систему показників для оцінки інвестиційної привабливості підприємств суспільного інтересу, яка включає фінансові та нефінансові показники діяльності підприємств.

Доведено значущість інвестиційного аудиту для забезпечення ефективності процесів злиттів і поглинань (M&A), оцінки ризиків та підвищення інвестиційної привабливості підприємств. Результати дослідження сприятимуть покращенню якості аудиторського аналізу, що, своєю чергою, забезпечить

прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень і сприятиме сталому розвитку економіки.

Основні рекомендації та розробки дисертаційної роботи отримали схвалену позитивну оцінку і впровадження в діяльність ТОВ «Крестон Україна» (довідка №215/1 від 05 лютого 2025 року), ТОВ «Беркшир Едвайзори» (довідка №15/1 від 05 лютого 2025 року) та ТОВ «МК СЕЙЛЗ» (довідка №03 від 05 березня 2025 року).

Ключові слова: аудит, інвестиції, інвестиційний аудит, інвестиційні рішення, підприємства суспільного інтересу, фінансовий аналіз, інформаційне забезпечення, нефінансові показники, нефінансова звітність, сталий розвиток, інвестиційна привабливість, M&A.

ABSTRACT

Fedorov I. Investment Audit of Public Interest Entities. – Qualification Research Paper (Manuscript).

The thesis for the Degree of Doctor of Philosophy in the specialty 071 – Accounting and Taxation – State University of Trade and Economics, Kyiv, 2025.

This dissertation is a scientific study of the theoretical foundations and practical aspects of investment auditing in public interest entities, which serves as a crucial tool for assessing the economic feasibility of investments, financial stability, and its role in strategic enterprise management. The research defines the methodological principles of investment auditing, its place in the corporate governance system, and its significance in ensuring the long-term financial security of economic entities.

The essence of investment auditing is analyzed as a comprehensive assessment of management efficiency, financial stability, and investment risks, including the examination of financial and non-financial indicators, business models, strategic plans, asset management, capital, and liabilities. The study establishes that investment auditing plays a vital role in shaping informed investment decisions by enabling the evaluation of a company's current state, growth prospects, and potential threats.

Significant attention is given to ensuring transparency and reliability of information for stakeholders, including investors, creditors, regulators, and business

partners. The research substantiates that investment auditing helps minimize information asymmetry between a company and its stakeholders, enhances confidence in financial and non-financial reporting, and is critical for attracting investments, reducing capital costs, and ensuring the sustainable development of public interest entities.

The study includes an analysis of international practices and standards in investment auditing, particularly the approaches used in countries with developed capital markets, and the adaptation of best practices to domestic conditions. A conceptual investment audit model is proposed, integrating financial, operational, and ESG analytical components to provide a comprehensive assessment of public interest entities' efficiency in the context of economic turbulence and increasing regulatory requirements.

The research identifies key challenges in conducting investment audits, such as the complexity of analyzing large volumes of diverse information, the unpredictability of risks, dependence on external data availability, and difficulties in quantifying non-financial indicators. The necessity of ensuring completeness, reliability, and relevance of accounting information, along with its adaptation to international financial and non-financial reporting standards, is substantiated.

The analytical support of investment auditing is explored, emphasizing the integration of financial and non-financial indicators through modern investment attractiveness assessment methods, including the Sustainable Growth Rate (SGR), DuPont model, Discounted Cash Flow (DCF) modeling, and Value at Risk (VaR) analysis. A comprehensive approach to auditing is proposed, combining traditional financial analysis, risk assessment, and cash flow forecasting.

The interrelation between investment auditing, investment efficiency evaluation, and sustainable risk management is substantiated, positioning investment auditing as a key tool for ensuring balanced economic, social, and environmental development. The study demonstrates that investment auditing plays an essential role in identifying factors affecting a company's long-term sustainability, including financial risks, regulatory changes, environmental challenges, and corporate social responsibility.

The dissertation establishes the role of investment auditing in strategic management, emphasizing its function as a mechanism for integrating financial analysis, audit evaluation, and forecasting into managerial decision-making processes. The role of investment auditing in identifying ineffective investment decisions, assessing the feasibility of capital attraction, and ensuring control over investment strategies is examined. Its impact on increasing transparency in the financial and operational activities of public interest entities is highlighted through objective analysis of financial and non-financial reports and verification of corporate social and environmental commitments.

The study underscores that effective investment auditing enhances stakeholder confidence, including investors, creditors, regulatory authorities, employees, and the general public. This is achieved by providing comprehensive, reliable, and timely information on a company's financial condition, its long-term profitability potential, and compliance with sustainable development standards. The dissertation further substantiates that implementing an investment audit system in public interest entities reduces market information asymmetry, improves communication efficiency among economic actors, and ensures the validity of investment decisions.

Recommendations for improving investment audit methodology are developed, including optimizing the structure of audit teams, enhancing the qualifications of professionals, and introducing digital tools for processing large data volumes. An organizational and informational audit model is proposed, integrating internal and external information flows and mechanisms for incorporating audit results into strategic management processes. An integrated system of indicators for assessing the investment attractiveness of public interest enterprises, which includes financial and non-financial indicators of the enterprises' activities, has been formed.

The significance of investment auditing for the efficiency of mergers and acquisitions (M&A), risk assessment, and increasing investment attractiveness of enterprises is demonstrated. The research findings contribute to improving the quality of audit analysis, facilitating more informed management decisions, and promoting sustainable economic development.

The primary recommendations and findings of the dissertation have been positively evaluated and implemented in the activities of Kreston Ukraine LLC (reference No. 215/1 dated February 5, 2025), Berkshire Advisory LLC (reference No. 15/1 dated February 5, 2025), and MK Sales LLC (reference No. 03 dated March 5, 2025).

Keywords: audit, investments, investment audit, investment decisions, public interest entities, financial analysis, information support, non-financial indicators, non-financial reporting, sustainable development, investment attractiveness, M&A.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, які включені до міжнародних наукометричних баз:

1. Fedorov, I., Nazarova, K., Hordopolov, V., Nezhyva, M., Mysiuk, V., Koval, V. (2023). Investment audit in the provision management of the mergers and acquisitions. Access to science, business, innovation in the digital economy, ACCESS Press, 4(3), 468-479 https://journal.access-bg.org/issue-4-3-2023/investment_audit_in_the_provision_management_of_the_mergers_and_acquisitions

Статті у наукових фахових періодичних виданнях України

1. Федоров, І. О., & Нежива, М. О. (2023). Інвестиційний аудит у забезпеченні розвитку підприємств суспільного інтересу. Бізнес Інформ, (8), 205-210. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
2. Федоров, І. О., Назарова, К. О., Нежива, М. О., & Мисюк, В. О. (2023). Диджиталізація аудиту підприємств суспільного інтересу в умовах інклюзивної економіки. Бізнес Інформ, (2), 86-92. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
3. Федоров, І. О., & Гордополов, В. Ю. (2024). Роль нефінансової звітності в інтегрованому підході до аудиту підприємств суспільного інтересу. *Бізнес Інформ*, (8), 335-340. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-8_0-pages-335_340.pdf
4. Федоров, І. О., & Гордополов, В. Ю. (2024). Особливості обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту. *Бізнес Інформ*, (1), 286-291. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-1_0-pages-286_291.pdf
5. Федоров І. О., Гордополов В. Ю. Інтеграція результатів інвестиційного аудиту в систему управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2024. №12. С. 248–254. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-12_0-pages-248_254.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Федоров І.О. Роль нефінансової інформації в інвестиційному аудиті підприємств суспільного інтересу: сучасні виклики та перспективи Scientific Research and Innovation: Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Internet Conference, April 3-4, 2025. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 175-177 p. <http://www.wayscience.com/konferentsiya-4-3-4-kvitnya-2025/>
2. Федоров І.О. Проблематика оцінки інвестиційного потенціалу підприємства крізь призму інвестиційного аудиту / International scientific-practical conference “Economics, finance, accounting and law in the context of globalization”: conference proceedings (Aarhus, Denmark, September 10, 2024). Aarhus, Denmark: Scholarly Publisher ICSSH, 2024. 35-38 pages <https://www.economics.in.ua/2024/09/10.html>
3. Федоров, І. О. Завдання інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу в умовах повоєнного відновлення [Текст] / І. О. Федоров, В. Ю. Гордополов // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю кафедри обліку і оподаткування та 85-річчю від дня народження д-ра. екон. наук, проф. Б. М. Литвина [Тернопіль, 26-27 верес. 2024 р.]. – Тернопіль : ЗУНУ, 2024. – Т. 1. – С. 531-533. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53163>
4. Федоров І.О., Гордополов В.Ю. Вплив використання сучасних технологій при проведенні інвестиційного аудиту на сталий розвиток // Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, December 18-19, 2024. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 230-232p. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/01/Conference-Proceedings-December-18-19-2024.pdf>
5. Федоров І.О. Стратегії управління інноваціями в сучасній економіці крізь призму інвестиційного аудиту: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Східноєвропейський центр наукових досліджень (Одеса, 1 вересня 2023 р). Research Europe, 2023. 81-84 с. <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2023/09/re-01.09.23.pdf>

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ УСКОРОЧЕНЬ	112
ВСТУП.....	14
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ	22
1.1. Сутність, зміст та ключові імперативи інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання.	22
1.2. Місія та тенденції розвитку підприємств суспільного інтересу в умовах євроінтеграції.....	34
1.3. Інвестиційний аудит в забезпеченні ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу.....	49
Висновки до розділу 1	70
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ..	73
2.1. Організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	73
2.2. Трансформація облікової інформації для потреб інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу.	87
2.3. Аналітичне забезпечення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу.....	98
Висновки до розділу 2	109
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ.....	112
3.1. Особливості організації інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу.....	112
3.2. Методика інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу	134
3.3. Праксеологія результатів аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу	166
3.4. Інвестиційний аудит в системі інформаційного забезпечення М&А.....	187
Висновки до розділу 3	200
ВИСНОВКИ	204
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	210
ДОДАТКИ.....	227

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ УСКОРОЧЕНЬ

BCG Boston Consulting Group

BDO Binder Dijker Otte & Co

BI Business Intelligence

BSC Balanced Scorecard

CAPEX Capital Expenditure

COVID Coronavirus disease 2019

DCF Discounted cash flow

DuPont DuPont model

EBIT Earnings Before Interest and Taxes

EBITDA Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization

EFQM EFQM Excellence Model

ERP Enterprise resource planning system

ESG Environment social responsibility governance

EY Ernst & Young Global Limited

GRAP Generally Recognised Accounting Practice

GRI Global Reporting Initiative

IRR Internal rate of return

KPI Key performance indicators

KPMG Klynveld Peat Marwick Goerdeler

M&A Mergers and acquisitions

NPV Net present value

OIBDA Operating Income Before Depreciation And Amortization

PwC PricewaterhouseCoopers

ROE Return on equity

ROI Return on investment

S&P Standard & Poor's

SGR Sustainable growth rate

SWOT SWOT analysis

VaR Value at Risk

ДПС Державна податкова служба

EP2M Effective Progress and Performance Measurement

ЄС Європейський Союз

КСВ Корпоративно-соціальна відповідальність

МВФ Міжнародний валютний фонд

МСА Міжнародні стандарти аудиту

МСБО Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

МСЗНВ Міжнародні стандарти завдань з надання впевненості

МССП Міжнародні стандарти супутніх послуг

МСФЗ Міжнародні стандарти фінансової звітності

НАТО Організація Північноатлантичного договору

НБУ Національний банк України

НДР Науково-дослідна робота

НП(С)БО Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ОСНАД Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

ПДВ Податок на додану вартість

ПП Прямі іноземні інвестиції

ПрАТ Приватне акціонерне товариство

ПСІ Підприємства суспільного інтересу

САД Суб'єкт аудиторської діяльності

США Сполучені штати Америки

ТОВ Товариство з обмеженою відповідальністю

ЧОК Чистий оборотний капітал

ШІ Штучний інтелект

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Міжнародні інтеграційні та глобалістичні процеси поступово трансформують політичне, правове та економічне життя України. У сучасних умовах ведення бізнесу інвестиції відіграють роль не тільки в залученні необхідних фінансових ресурсів, але й у впровадженні передових технологій, сучасних методів управління та залученні висококваліфікованих фахівців. Інвестиції виконують ряд важливих функцій, без яких неможливий стабільний розвиток економіки будь-якої країни. Вони відіграють значну роль як на рівні держави, так і на рівні окремих компаній, сприяючи розвитку виробництва, структурним змінам, максимізації прибутку та вирішенню соціальних проблем. Як міжнародні, так і національні інвестори в умовах високої невизначеності орієнтуються на дані, підтверджені незалежною аудиторською перевіркою. Саме інвестиційний аудит, що поєднує елементи традиційного аудиту фінансової звітності з оцінкою інвестиційної привабливості, виступає інструментом формування довіри до компаній, які потребують залучення капіталу. Особливо це актуально для підприємств суспільного інтересу, що відіграють ключову роль у відновленні економіки України в умовах війни та в післявоєнний період.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства базується на аналізі його фінансового та майнового потенціалу, рівня платоспроможності та стійкості, а також ймовірності банкрутства. Важливими факторами є ефективність управління грошовими потоками, ресурсами та капіталом, фінансові результати діяльності та показники рентабельності. Окрім цього, враховуються й нефінансові аспекти функціонування компанії. Інвестиційний аудит відіграє ключову роль у своєчасному виявленні та наданні зацікавленим сторонам об'єктивної інформації щодо фінансового стану підприємства, рівня прозорості його бізнес-процесів, а також можливих економічних і правових ризиків, пов'язаних з інвестуванням у даний об'єкт.

Згідно із Законом України № 2164 «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо

удосконалення окремих положень», було впроваджено класифікацію підприємств та визначено критерії їх поділу (за винятком бюджетних установ) на мікро-, малі, середні та великі. Відповідно до статті 1 цього Закону, до категорії підприємств, що мають суспільний інтерес, відносяться емітенти цінних паперів, чий цінні папери перебувають у біржовому обігу, банківські установи, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (за винятком тих, що належать до мікро- або малих підприємств), а також усі великі підприємства незалежно від їхньої форми власності та організаційно-правового статусу.

Виділення окремої категорії підприємств суспільного інтересу та посилення контролю за їхньою діяльністю зумовлене необхідністю забезпечення економічної стабільності країни. Такі підприємства мають значний вплив на фінансовий сектор та економіку загалом, а їхня неплатоспроможність може спричинити суттєві фінансові втрати для реального сектору, інвесторів, кредиторів, а також знизити рівень інвестиційної привабливості країни.

Конкурентне середовище змушує компанії боротися за залучення капіталу для подальшого розвитку. Потенційні інвестори зацікавлені у підприємствах, фінансовий стан яких є прозорим та зрозумілим, що включає аналіз фінансової стійкості, платоспроможності, ефективності управління активами, прибутковості та рентабельності. Отже, якісна фінансова звітність, що відображає всі ключові аспекти діяльності підприємства, відіграє важливу роль у процесі прийняття інвестиційних рішень.

У сучасних умовах інформаційного суспільства для оцінки ефективності діяльності підприємств суспільного інтересу недостатньо лише фінансових показників. Все більшого значення набувають нефінансові фактори, такі як корпоративна репутація, рівень довіри споживачів, впізнаваність бренду тощо. Для формування цілісної оцінки необхідна інтеграція фінансових та нефінансових індикаторів у єдину систему аналізу.

Концептуальні засади побудови таких інтегрованих систем знайшли відображення в науковій літературі. Серед найбільш відомих підходів варто

відзначити збалансовану систему показників (Balanced Scorecard, BSC) Р. Каплана та Д. Нортон, модель «Призма ефективності» (The Performance Prism), панель управління (Tableau de Bord), модель Європейського фонду управління якістю (EFQM), а також систему EP2M. Проте, попри наявність теоретичних напрацювань, на практиці бракує ефективних інструментів для реалізації цих концепцій у діяльності підприємств суспільного інтересу.

Попри достатньо всебічне дослідження теми аудиту існує об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних та методичних досліджень, які стосуються саме інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно плану науково-дослідних робіт кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету в рамках науково-дослідних робіт за наступними темами: «Гендерний аудит як ключовий інструмент запобігання та протидії дискримінації в умовах глобалізаційних трансформацій» (номер державної реєстрації 0123U100314); «Комплексний аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах диджиталізації економіки» та «Статистичні методи аналізу і аудиту ефективності діяльності підприємств стратегічного та суспільного значення».

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

Для досягнення поставленої мети, та відповідно до спрямованості дослідження сформульовано такі завдання:

- розкрити сутність та зміст інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу;
- удосконалити теоретичні та методологічні основи інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу;
- визначити основні проблеми інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу;

- оцінити облікове забезпечення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу;
- встановити особливості аналітичного забезпечення діяльності інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу;
- обґрунтувати організаційно – інформаційну модель інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу;
- розробити заходи щодо удосконалення методики інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу;
- проаналізувати процес інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу;
- визначити напрями удосконалення організації інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу;
- обґрунтувати праксеологічні засади аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу;
- визначити імперативи інвестиційного аудиту в системі інформаційного забезпечення М&А.

Об'єктом дослідження є процеси інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних, і організаційних засад, та практичних аспектів інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

Методи дослідження. У процесі вирішення поставлених завдань автором буде використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання: абстрактно – логічний, аналізу та синтезу, індукції та дедукції (для дослідження сутності інвестиційного аудиту з точки зору науки та практики, визначення особливостей аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу), статистичного та порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення, моделювання (для обробки статистичних даних, визначення впливу інвестиційного аудиту на діяльність підприємств суспільного інтересу), графічного (для візуалізації основних положень досліджень) крім того

планується використати методи системно – структурного аналізу, балансового, нормативного, тощо.

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела з досліджуваних питань, законодавчі та нормативно правові документи, що регулюють здійснення аудиту, статистичні дані Державної служби статистики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Фонду державного майна, дані Державної аудиторської служби України, Інтернет-ресурси, офіційна звітність та аудиторські звіти підприємств суспільного інтересу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розширенні інформаційної бази, вдосконаленні методології та методики інвестиційного аудиту суб'єктів господарювання та розробці практичних рекомендацій щодо інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному:

удосконалено:

- концепцію інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу, як стратегічного інструменту, що охоплює фінансовий аналіз, аудит нефінансової звітності, оцінку ризиків та прогнозування майбутньої вартості компанії, базується на інтегрованій системі фінансових та нефінансових показників, що дозволяє здійснювати більш комплексну оцінку діяльності таких підприємств, враховуючи не лише їх фінансовий стан і фінансові результати, але й вплив на суспільство та навколишнє середовище, що є особливо важливим для підприємств суспільного інтересу, які несуть підвищену відповідальність перед широким колом стейкхолдерів;
- економічний зміст категорії «інвестиційний аудит», що включає комплексну оцінку інвестиційної привабливості підприємств, яка дозволяє отримати релевантну, достовірну та неупереджену інформацію про ефективність діяльності, інвестиційні ризики, а також фінансові та нефінансові показники, що дозволяє більш чітко визначити їх сутність, цілі та завдання в контексті сучасних економічних реалій та зростаючої ролі нефінансових факторів у оцінці діяльності підприємств;

- методику інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу шляхом інтеграції традиційних аудиторських процедур з сучасними підходами до оцінки стійкості та перспектив розвитку, зокрема через використання показника сталого зростання, моделі DuPont та DCF-моделювання. Традиційні фінансові метрики доповнено нефінансовими показниками, такими як рівень корпоративного управління, екологічний вплив та соціальна відповідальність. Це дало змогу створити більш об'єктивну систему оцінки ефективності інвестиційної діяльності;

- методику оцінки інвестиційної привабливості підприємств, що інтегрує такі інструменти, як SGR (сталий темп зростання), модель DuPont та DCF-моделювання. Це дозволяє враховувати не лише поточний фінансовий стан, а й перспективи розвитку компанії, її здатність до органічного зростання без додаткових фінансових впливів;

набули подальший розвиток:

- система показників оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємств суспільного інтересу. Запропоновано доповнення фінансових показників нефінансовими метриками, що забезпечує комплексний підхід до оцінки ефективності інвестицій;

- стратегічні напрямки розвитку незалежного аудиту в Україні, визначено перспективи розвитку незалежного аудиту в Україні, зокрема посилення ролі ESG-звітності, автоматизації аудиторських процесів та використання передових аналітичних інструментів для оцінки інвестиційних ризиків;

- концепція аудиторської синергії, яка передбачає інтеграцію різних видів аудиту – фінансового, екологічного, соціального та корпоративного – у єдину систему оцінки інвестиційної привабливості компаній;

- напрями розвитку інвестиційного аудиту, зокрема розширення аналітичних інструментів, адаптацію до міжнародних стандартів та цифрову трансформацію аудиторських процедур;

- теоретичні підходи до визначення соціальної відповідальності інвестиційного аудиту зокрема, запропоновано розглядати інвестиційний аудит

як механізм підвищення соціальної відповідальності підприємств через оцінку їхнього впливу на екологію, громади та корпоративне управління.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні теоретико-методологічні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня практичного значення та використання. Основні рекомендації та розробки дисертаційної роботи отримали схвальну позитивну оцінку і впровадження в діяльність:

- ТОВ «Крестон Україна», де були застосовані пропозиції щодо оцінки діяльності підприємств суспільного інтересу, що дозволило проаналізувати їх інвестиційну привабливість та фінансову позицію(довідка №215/1 від 05 лютого 2025 року);
- ТОВ «Беркшир Едвайзори», якому запропоновано розроблену систему збалансованих показників для оцінки ефективності діяльності підприємств суспільного інтересу, яка враховує не лише фінансові, а й нефінансові аспекти (довідка №15/1 від 05 лютого 2025 року);
- ТОВ «МК СЕЙЛЗ» (довідка №03 від 05 березня 2025 року), де використаний авторський підхід до оцінки аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту, що дозволило підвищити рівень достовірності фінансової звітності.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійною науковою працею. Основні ідеї та науково-практичні положення, які викладено в дисертації, опублікованих працях та виносяться на публічний захист, є результатом особистих досліджень автора. З наукових праць, виданих у співавторстві, використані лише ті матеріали, що є індивідуальним внеском автора. Конкретний внесок здобувача в цих роботах зазначений у переліку публікацій за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї дослідження, висновки та пропозиції пройшли апробацію на таких міжнародних і науково-практичних конференціях: «Стратегії управління інноваціями в сучасній економіці» (м. Одеса, 2023 р.); International scientific-practical conference «Economics, finance,

accounting and law in the context of globalization» (м. Орхус, 2024 р.); II Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development» (м. Дніпро, 2024 р.), VII міжнародній науково-практичній конференції «Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні» (м. Тернопіль, 2024 р.), IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Scientific Research and Innovation» (м. Дніпро, 2025 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 11 наукових праць (у тому числі одноосібних - 1), з яких 5 статей у наукових фахових виданнях України, 5 публікацій у матеріалах конференцій.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного тексту дисертації становить 196 сторінок. Робота містить 14 таблиць, 26 рисунків. Список використаних джерел включає 150 найменувань та 14 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

1.1. Сутність, зміст та ключові імперативи інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання

Глобалізація та міжнародна інтеграція спричинили суттєві трансформації у політичній, правовій та економічній сферах України. В сучасних умовах господарювання інвестиції відіграють ключову роль не лише у залученні фінансових ресурсів, а й у впровадженні сучасних технологій, ефективних управлінських підходів і кваліфікованих спеціалістів. Як економічна категорія, інвестиції виконують низку важливих функцій, без яких неможливий сталий розвиток держави. Вони мають значний вплив як на макро-, так і на мікрорівні, забезпечуючи процеси оновлення і розширення виробництва, структурних змін, а також сприяючи зростанню прибутковості та вирішенню соціально-економічних проблем.

Ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємств і прийняття обґрунтованих рішень щодо капіталовкладень є важливими факторами підвищення їх конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. У цьому контексті глибоке розуміння сутності інвестиційного аудиту відіграє визначальну роль у формуванні стратегій зростання та підвищенні ефективності господарської діяльності підприємств. Важливим моментом, який слід враховувати в контексті діяльності підприємств суспільного інтересу, є той факт, що прибуток, хоча і є важливою метою, не може бути єдиною, як це зазначено Господарським кодексом України [29]. Осмислення природи місії публічної компанії допоможе краще зрозуміти внесок компанії в економіку і суспільство в цілому.

У цьому контексті слід пам'ятати, що підприємства суспільного інтересу не лише отримують прибутки, але й мають ширший вплив на економіку. По-перше, важливим аспектом, про який не треба забувати – це соціальна

відповідальність перед суспільством, в якому вони ведуть свою діяльність, і їх дії зазвичай мають далекосяжний вплив на численні соціальні аспекти. Беручи активну участь у підтриманні екологічної безпеки і створенні робочих місць, вони безпосередньо впливають на соціальний розвиток і зниження рівня безробіття, забезпечення та підвищення стандартів праці. Крім того, зростання вартості підприємств призводить до зміцнення їх фінансової стійкості та інвестиційної привабливості, що забезпечує стабільність в економічному середовищі.

По-друге, необхідно враховувати довгостроковий вплив підприємств суспільного інтересу на економіку через стає вдосконалення виробничих процесів та управління. Роль підприємств суспільного інтересу у створенні та просуванні на ринок нових продуктів і технологій та ефективних управлінських практик допомагають забезпечити стійке зростання компанії та сприяти зміцненню економічної бази.

По-третє, не можна не відзначити роль підприємств суспільного інтересу в розвитку інфраструктури та інвестиції у галузі освіти. Інвестиції підприємств суспільного інтересу допомагають створювати інноваційні центри, залучати кваліфікованих фахівців і розширювати базу знань, що в свою чергу забезпечує довгостроковий розвиток економіки і суспільства, і є важливим фактором подолання кризових явищ. Інновації, реалізовані через дослідження і розробки, змінюють економічний клімат і сприяють зростанню не лише окремої компанії, але й галузі в цілому.

Тому підприємства суспільного інтересу мають особливу місію, яка виходить за рамки отримання прибутку. Їхній вплив на економіку проявляється у багатьох аспектах, таких як створення робочих місць, збільшення вартості активів і надання інноваційних рішень, що визначає їхню важливість у підтримці економічного розвитку та суспільства в цілому.

Інвестиції виступають базисом економічного розвитку, без якого неможливе включення економіки країни до світового поділу праці, прискорення науково-технічного прогресу, систематичне оновлення та розширення

виробничого капіталу. Саме обсяги інвестиційних потоків та їх спрямованість відображають тенденції розвитку реального сектору економіки, пріоритети державної політики, потреби суспільства [100. с 21].

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [90].

Повномасштабна війна, розв'язана російською федерацією проти української держави у лютому 2022 року, відчутно похитнула усталену глобальну парадигму, створивши для вітчизняних і міжнародних суб'єктів господарювання нові виклики на додачу до вже існуючих проблем, пов'язаних із пандемією COVID-19 і боротьбою з нею, а також глобальною зміною клімату. Так, ведення активних бойових дій в центрі Європи, енергетичний та ядерний шантаж з боку країни-агресора порушили світове виробництво й докорінно змінили умови роботи, логістику, розміщення продуктивних сил, трудову міграцію на макрорівні, що, в свою чергу, сприяло виникненню умов зростання глобальної інфляції, яка стала головним викликом для центральних банків світу [150]. За оцінкою МВФ, у 2022 році світова інфляція сягне 8,8% порівняно з 4,7% у 2021 році [150]. Крім того, війна вплинула на понад 600 тисяч підприємств у всьому світі та уповільнила зростання світової економіки на 0,9% у 2022 році порівняно з 2021 роком, що поставило під удар глобальну економічну та соціальну безпеку [129]. В свою чергу, ризики ведення бізнесу для українських продуцентів також значно збільшилися. Так, 16% всіх підприємств України зазнали втрат виробничих потужностей через руйнування об'єктів матеріально-технічної бази в результаті війни (серед яких 20% загального обсягу складських приміщень держави); 40% компаній потребують оборотного капіталу, якого їм бракує через майже повне припинення банківського кредитування; 75% фірм повідомляють про значне зменшення попиту, при цьому 70% шукають нових клієнтів і канали збуту; 20% підприємств стикаються з простроченням чи відсутністю оплати від клієнтів [121].

Окреслені негативні тенденції унеможливлюють нормальне функціонування українських продуцентів товарів, робіт і послуг, а також значно знижують їх показники конкурентоспроможності.

В умовах перебудови структури української економіки особливо важливим стає посилення інвестиційної та інноваційної активності. Аналіз, проведений вченими України та з-за кордону, підтверджує, що економічний ріст визначається не лише обсягом інвестицій, але й темпами їх приросту, структурою та якістю. Якщо обсяг інвестицій не зростає, виробництво не може ефективно розвиватися. Активна інвестиційна діяльність сприяє збільшенню економічного зростання. Розмір і структура інвестицій, а також швидкість їх реалізації мають вирішальне значення під час технічного і технологічного оновлення, яке забезпечує технологічну безпеку країни та стратегічний успіх економіки загалом. Це в свою чергу створює нові можливості та робочі місця.

Активне впровадження та використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, потреба в підвищенні рівня відкритості та прозорості інформації про стан і діяльність суб'єктів господарювання, прийняття нового Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 р. № 2258-VIII [88] призвели до формування нових умов здійснення аудиторської діяльності з урахуванням європейського досвіду та практики в сфері регламентації аудиту, які вимагають формування нових підходів до розвитку аудиторської діяльності та покращення якості її результатів.

Згідно із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», аудит фінансової звітності є процесом перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності юридичних осіб, представництв іноземних компаній або інших суб'єктів, що зобов'язані подавати фінансову і консолідовану фінансову звітність. Основна мета такої перевірки — надання незалежного професійного висновку щодо відповідності звітності встановленим вимогам, зокрема національним стандартам бухгалтерського

обліку, міжнародним стандартам фінансової звітності або іншим регуляторним нормам [88].

Теоретичні і практичні аспекти інвестиційного аудиту висвітлювали у своїх працях І. Бланк, М. Білуха, І. Клименко, Ю. Кравченко, В. Ляшенко, Л. Михальська, О. Мозговий, М. Стирський, С. Супрун, О. Шерстюк, С. Юхимчук, А. Яковлев, а також іноземними, серед яких Дж. К. Робертсон, Ф.Л. Дефліз, Ю. Брігхем, Л. Гапенські, Ченг Ф. Лі, Джозеф І. Фіннерті, Ф. Фабоцці та ін. Практичні аспекти цієї проблеми розглядаються у працях О. Басса, В. Едельмана, М. Крейніної, Т. Лепейко, В. Піддубного, В. Савчука, С. Суверова, У. Шарпа та ін. Попри достатньо всебічне дослідження теми аудиту існує об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних і методичних досліджень, які стосуються саме інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Зокрема, на думку Голобородько Т. В., ключовим фактором активізації інвестиційних процесів є мотивація інвесторів [25, с. 25–27]. Г. І. Євтушенко та Т. А. Левківський наголошують на важливості іноземних інвестицій у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави в сучасних умовах [38, с. 128]. В. М. Мотриченко акцентує увагу на стимулюванні залучення приватних інвестицій, удосконаленні законодавства, що регулює інвестиційну діяльність, розвитку державного інвестування, інвестиційного ринку та інфраструктури [73, с. 33–35]. В. А. Сааджан та Т. О. Скорик розглядають активізацію іноземного інвестування як додаткове джерело економічного зростання, зокрема для реального сектора економіки України [95, с. 134–135]. Водночас, В. А. Худавердієва зазначає, що українська економіка гостро потребує як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій, оскільки вони є рушійною силою економічного розвитку та структурних змін [113, с. 64–67].

Одним з ключових імперативів інвестиційного аудиту є виявлення потенційних ризиків і можливостей розвитку. Вони допомагають інвесторам об'єктивно зрозуміти ризики, пов'язані з інвестуванням у компанію, та визначити шляхи покращення її фінансових та операційних показників. Крім того,

інвестиційний аудит сприяє забезпеченню прозорості і достовірності інформації та завоювати довіру інвесторів і кредиторів.

Таким чином, інвестиційний аудит діяльності підприємства суспільного інтересу має на меті оцінити фінансово – господарську діяльність підприємства, з врахуванням фінансової та нефінансової інформації, для визначення їх інвестиційної привабливості, оцінки ризиків і стійкого розвитку.

Не менш важливою при визначенні сутності поняття «інвестиційний аудит» є окреслення його теоретичної основи, яку визначає система базових елементів: предмет, принципи, завдання, функції, види, методи. Детальніше про організаційно-інформаційну модель описано в 2 розділі.

Виходячи з попередньо проведеного аналізу сформовано власне визначення поняття інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу - це комплексна оцінка діяльності суб'єкта господарювання, ефективності та ризиків інвестування, перевірка даних обліку, фінансових і нефінансових показників суб'єкта господарювання з метою отримання повної, достовірної, неупередженої та своєчасної інформації, а також підвищення рівня довіри до неї, як основи для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень.

Інвестиційний аудит виконується аудиторськими компаніями і може бути ініційований як зовнішніми стейкхолдерами підприємств суспільного інтересу, зокрема потенційними інвесторами, зацікавленими в об'єктивній оцінці інвестиційної привабливості певної компанії, так і самою компанією з метою отримання незалежної професійної оцінки власної діяльності. У першому випадку аудит виконує функцію аналітичного інструменту, який дозволяє прийняти зважене інвестиційне рішення. У другому — це засіб підвищення рівня відкритості бізнесу, формування позитивного іміджу та підтвердження надійності в очах потенційних інвесторів чи інших зацікавлених сторін. Відповідно, інформаційні запити сторін, які замовляють аудит, можуть мати різну природу: від оцінки фінансових і нефінансових ризиків до отримання даних для вдосконалення внутрішніх процесів управління, фінансової звітності чи інвестиційної стратегії.

Головною метою інвестиційного аудиту є з'ясування рівня фінансової стійкості підприємства, його потенціалу для залучення інвестицій та можливості виконання запланованих інвестиційних проектів. Інвестиційний аудит покликаний виявити і вчасно повідомити всіх зацікавлених осіб про реальну і об'єктивну картину фінансового стану підприємства, прозорості його бізнес-моделі та орієнтувати на наявні та можливі економічні та правові ризики у майбутньому, які пов'язані з об'єктом інвестування.

Інвестиційний аудит базується на ряді принципів, які визначають його проведення і забезпечують об'єктивність, надійність і цілеспрямованість результатів.

Під час виконання завдання аудитор повинен бути об'єктивним і незалежним від будь-яких зовнішніх впливів. Він не повинен мати ніяких особистих інтересів, які можуть вплинути на його роботу та висновки, що в свою чергу забезпечить високу довіру до результатів аудиту. Для якісного виконання завдання аудитор повинен дотримуватись професійної компетентності та належної ретельності. Аудитор має підтримувати професійні знання та навички на рівні, потрібному для забезпечення отримання клієнтом чи роботодавцем компетентних, професійних послуг, що базуються на сучасних тенденціях практики, законодавстві та методиках, а також діяти сумлінно і відповідно до застосовних технічних та професійних стандартів

Інвестиційний аудит має проводитись системно та згідно з планом, який повинен бути розроблений на початку аудиту. Всі етапи аудиту мають бути детально задокументовані. Аудитор повинен застосовувати систематичний підхід до аудиторських процедур та аналізу, щоб забезпечити повну та всебічну перевірку діяльності підприємства.

Аудитор повинен дотримуватися строгих правил конфіденційності, а саме поважати конфіденційність інформації, отриманої в результаті професійних та ділових стосунків, і тому не розголошувати таку інформацію третім сторонам без належного та спеціального дозволу, якщо немає юридичного чи професійного

права розкривати її; не використовувати цю інформацію для особистої вигоди себе або третіх сторін.

Інвестиційний аудит повинен базуватися на обґрунтованих фактах та доказах. Аудитор повинен здійснювати оцінку на основі надійних джерел інформації та документації, під час формування висновків, на яких ґрунтується думка аудитора. Аудитор несе відповідальність за свої висновки та дії, які він здійснює в процесі аудиту. Він повинен робити свої висновки на основі об'єктивних даних та документації, яку він зібрав, і нести відповідальність за їхню правильність та достовірність.

Забезпечення своєчасної підготовки належної та достатньої аудиторської документації сприяє підвищенню якості аудиту, а також ефективному аналізу й оцінці зібраних аудиторських доказів і зроблених висновків ще до остаточного завершення звіту аудитора. Документація, створена після завершення аудиторської перевірки, зазвичай вважається менш точною порівняно з тією, що була підготовлена безпосередньо в процесі виконання аудиторських процедур. [130]. Аудитор повинен зосередитися на досягненні конкретних цілей аудиту, зокрема виявленні ризиків та можливостей для залучення нових інвестицій.

Ці принципи допомагають забезпечити ефективний та надійний інвестиційний аудит діяльності суб'єктів господарювання. Вони забезпечують, що аудитор проводить свою роботу об'єктивно та професійно, дотримуючись високих стандартів ділової етики.

Основні функції інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання можна описати наступним чином:

Інвестиційний аудит допомагає провести оцінку ризиків, які можуть впливати на фінансову стабільність та результативність підприємства. Ця функція допомагає інвесторам отримати більш повну картину про можливі загрози та небезпеки перед тим, як вони приймуть рішення про інвестування.

За допомогою інвестиційного аудиту зацікавлені сторони можуть оцінити дійсний фінансовий стан підприємства, включаючи його активи, зобов'язання,

прибутки та збитки. Це дозволяє інвесторам зрозуміти, наскільки прибутковим та стійким є підприємство перед інвестуванням.

Проведення інвестиційного аудиту допомагає ідентифікувати можливості для покращення фінансових показників та ефективності діяльності підприємства. Це може включати виявлення областей, де можливо зниження витрат або підвищення прибутковості.

Проходження процедури інвестиційного аудиту сприятиме підвищенню привабливості підприємства для потенційних інвесторів та кредиторів. Результати аудиту можуть підтвердити надійність та стабільність діяльності підприємства, зробивши його більш привабливим для залучення фінансування.

Інвестиційний аудит може допомогти виявити недоліки та недостатньо ефективні аспекти діяльності підприємства. Аудитор може надати рекомендації щодо вдосконалення процесів та стратегій, що сприятиме покращенню результатів.

Ці функції інвестиційного аудиту спрямовані на надання об'єктивної та цінної інформації інвесторам та кредиторам для прийняття обґрунтованих рішень щодо співпраці з підприємством.

В рамках проведення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу важливим аспектом є використання доцільних методичних підходів для визначення ефективності діяльності таких суб'єктів. Комбінування фінансового, балансового, бізнес-процесного та стейкхолдерського підходів є доцільним при визначенні ефективності діяльності публічної компанії в рамках проведення інвестиційного аудиту. Кожен з цих підходів надає різні перспективи та додає глибини до оцінки, що допомагає отримати більш повне та об'єктивне уявлення про справжню ефективність компанії та її потенціал для розвитку.

Як один з методів фінансовий підхід дозволяє проаналізувати фінансовий стан компанії, включаючи показники прибутковості, платоспроможності, рентабельності тощо. Балансовий підхід допомагає зрозуміти структуру активів та пасивів, виявити можливі ризики та зобов'язання, а також оцінити рівень капіталовкладень та потенціал для залучення інвестицій. До переваг цих методів

відносяться точність аналізу фінансових даних, оскільки вони є кількісними та вимірюваними, базуються на фактах та цифрах, відносна швидкість обчислення та порівняння показників різних компаній. Балансовий метод надає інформацію про структуру активів та зобов'язань, що допомагає зрозуміти, як компанія розподіляє свої ресурси. Балансовий аналіз надає інформацію про структуру активів та зобов'язань, що допомагає зрозуміти, як компанія розподіляє свої ресурси. Застосування балансового методу й зіставлення реальних потреб та існуючих можливостей дасть можливість керівництву і власникам підприємства в повній мірі оцінити нагальність проблеми активізації інвестиційної діяльності [49]. Серед основних недоліків можна виділити те, що ці підходи не враховують нефінансові фактори або аспекти діяльності компанії, які можуть вплинути на результати; фінансові показники часто сфокусовані на позиції компанії в певний момент часу періоду і можуть не відображати динаміку змін та трендів. Фінансовий аналіз не завжди забезпечує повний контекст факторів, що впливають на фінансові результати, і не розглядає їх комплексно.

Підхід, заснований на бізнес-процесах, дає змогу оцінити ефективність управлінських процесів, оптимізувати використання ресурсів і виявити потенційні проблеми у виробничій та управлінській діяльності, що впливають на загальну результативність компанії. Цей підхід передбачає організацію діяльності підприємства через поділ на окремі бізнес-процеси, а управлінської системи — на відповідні управлінські блоки. При цьому підприємство розглядається як комплексна бізнес-система, що складається з множини бізнес-процесів, кожен з яких має вхідні та вихідні параметри й орієнтований на кінцевий результат — випуск продукції або надання послуг. Така система може бути представлена у вигляді ланцюга операцій та функцій, що виконуються різними структурними підрозділами підприємства на різних рівнях його організаційної структури [5]. Основними перевагами даного підходу є змога оцінити ефективність діяльності підприємства на основі досягнення конкретних результатів у бізнес-процесах. Аналіз бізнес-процесів розглядає бізнес як єдину систему і дозволяє врахувати взаємодію всіх компонентів. Оптимізуючи бізнес-

процеси, компанії можуть швидше реагувати на зміни на ринку та змінювати свої стратегії.

Серед основних недоліків лежить суб'єктивність сприйняття та інтерпретації при оцінці ефективності бізнес-процесів. Ідентифікація та аналіз бізнес-процесів може бути складним завданням, особливо в компаніях зі складною структурою. Впровадження змін в результаті виявлених недоліків може вимагати додаткових витрат на навчання персоналу та інфраструктуру. Необхідним при аналізі бізнес-процесів є охоплення всіх аспектів діяльності, як фінансових, так і нефінансових

Застосування стейкхолдерського підходу допомагає враховувати очікування та потреби всіх зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, клієнтів, працівників та інші групи суспільства. У сучасних умовах діяльність підприємства має бути спрямована не лише на збільшення добробуту його власників, а й на врахування суспільних інтересів, що передбачає впровадження моделі соціально відповідального бізнесу. У межах концепції вартісно-орієнтованого управління це призвело до усвідомлення необхідності створення вартості для всіх зацікавлених сторін, включаючи як фінансових, так і нефінансових стейкхолдерів. З точки зору нефінансових стейкхолдерів, вартість може проявлятися у формі прямих економічних вигод, пов'язаних із негайним отриманням виплат, а також у вигляді непрямих, неекономічних або відкладених у часі вигод [43]. Це дозволяє оцінити вплив компанії на різні сфери суспільства, забезпечити більш широкий погляд на її ефективність та допомагає у визначенні аспектів діяльності компанії, які є ключовими для її сталого розвитку.

Комбінування цих підходів дозволяє отримати комплексну та об'єктивну оцінку ефективності діяльності публічної компанії. Взаємодія між ними допомагає знизити можливість спотворень та підкреслити ключові аспекти, що впливають на інвестиційну привабливість компанії.

Після проведення інвестиційного аудиту, аудитор звітує про свої висновки та рекомендації щодо можливості та обґрунтованості інвестування в підприємство. Інвестиційний аудит допомагає інвесторам та кредиторам зробити

обґрунтовані рішення щодо розміру інвестицій, термінів їх повернення та потенційного доходу. Для підприємства ж інвестиційний аудит є важливим інструментом для встановлення його сильних та слабких сторін, виявлення можливостей для розвитку та підвищення ефективності діяльності. Інвестиційний аудит діяльності суб'єктів господарювання є важливим інструментом для зацікавлених сторін, які планують вкласти певні ресурси в компанію. Він дозволяє оцінити потенціал підприємства, його фінансову стійкість та ризики, пов'язані з інвестуванням.

Після проведення інвестиційного аудиту інвестор може прийняти обґрунтоване рішення про те, чи варто інвестувати в дане підприємство, або ж підготувати план заходів, які допоможуть підприємству покращити свої показники та залучити інвестиції.

Завершуючи, інвестиційний аудит діяльності підприємств є важливим інструментом для оцінки інвестиційної привабливості компанії та доцільності вкладення в неї коштів. Цей процес забезпечує потенційним інвесторам об'єктивну та достовірну інформацію про фінансове становище, ризики та потенційні перспективи підприємства, що допомагає їм прийняти обґрунтоване рішення щодо інвестування своїх коштів.

Узагальнюючи наведене, з огляду на постійне і неперервне надходження даних з різних джерел та динамічність сфери аудиту, категоріальний апарат з інвестування потребує уточнень, а сформульоване визначення «інвестиційний аудит підприємств суспільного інтересу» має стати основним теоретичним підґрунтям для удосконалення інформаційного, теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу.

За результатами дослідження встановлено, що інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу є комплексною оцінкою, яка дозволяє отримати повну, достовірну та неупереджену інформацію про ефективність діяльності, інвестиційні ризики, а також фінансові та нефінансові показники. Це, у свою чергу, створює основу для прийняття обґрунтованих

інвестиційних рішень та підвищення довіри до підприємства з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін. Основні принципи інвестиційного аудиту включають: Об'єктивність і незалежність; Професійний підхід; Додержання стандартів; Забезпечення конфіденційності. Інвестиційний аудит виконує ряд важливих функцій, які сприяють забезпеченню ефективної діяльності суб'єктів господарювання та забезпечують інвесторам точну інформацію для прийняття розумних рішень щодо інвестування своїх коштів. Оцінка ризиків, перевірка фінансової звітності, виявлення порушень та надання рекомендацій - це основні функції інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

1.2. Місія та тенденції розвитку підприємств суспільного інтересу в умовах євроінтеграції

Вибір об'єктів інвестування та пошук достатніх фінансових ресурсів завжди був і залишається однією з найважливіших проблем в інвестиційній діяльності. Вибір об'єктів інвестування та пошук достатніх фінансових ресурсів завжди був і залишається однією з найважливіших проблем в інвестиційній діяльності. В умовах інтеграції України до Євросоюзу виникає потреба наближення норм вітчизняного законодавства до законодавства ЄС, що впливає на регулювання й організацію незалежного аудиту як гаранта достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання. Внаслідок змін нормативного забезпечення фінансового обліку та аудиторської діяльності, поступово збільшується кількість підприємств, які підлягають обов'язковому щорічному аудиту фінансової звітності, а поряд із цим – підвищення критеріїв відбору суб'єктів аудиторської діяльності, які матимуть право надавати послуги з обов'язкового аудиту [34].

Аудит спрямований на забезпечення впевненості в тому, що фінансова звітність, перевірена аудитором, не містить суттєвих перекручень. Попит на аудиторські послуги виник унаслідок таких чинників:

- можливості надання керівництвом упередженої інформації у разі конфлікту інтересів між ним та стейкхолдерами (власниками, інвесторами, кредиторами);

- залежності наслідків прийнятих рішень, які можуть мати значний вплив, від якості наявної інформації;

- необхідності спеціалізованих знань для перевірки фінансових даних;

- обмеженого доступу стейкхолдерів до оцінки достовірності інформації.

Аудит відіграє ключову роль у вирішенні цих питань [10, с. 642-647].

З огляду на необхідність комплексної реформи інституту аудиту в Україні, яка враховує європейські законодавчі вимоги, Міністерство фінансів України спільно зі Світовим банком, експертами Європейського Союзу та Комітетом Верховної Ради України з питань податкової та митної політики розробило збалансовану модель суспільного нагляду та саморегулювання аудиторської діяльності. Основні положення цієї моделі закріплені в Законі України від 21.12.2017 № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Дослідники-економісти Шалімова Н. С. і Кузьменко Г. І. наголошують, що забезпечення суспільного контролю за діяльністю суб'єктів, які мають публічний інтерес, а також підвищення гарантій достовірності їхньої фінансової звітності через обов'язковий аудит є важливими умовами економічної безпеки держави. Проведення обов'язкового аудиту є необхідним у тих випадках, коли держава прагне захистити інформаційні права та законні інтереси суспільства, гарантуючи доступ до достовірної інформації про діяльність окремих суб'єктів. Таким чином, держава бере на себе регуляторну функцію в сфері виробництва та розподілу інформаційних продуктів, що є необхідними для стабільного розвитку суспільства [117].

Формування національної економіки пов'язане з розвитком ключових секторів та їх основних гравців. Певні групи таких суб'єктів утворюють ринок підприємств суспільного інтересу в більшості секторів економіки. Ці суб'єкти вирізняються за розміром та сферою діяльності, обсягами капіталу та персоналу.

Класифікація суб'єктів господарювання за публічним характером визначається на нормативно-правовому рівні та ґрунтується на їх значенні для розвитку економіки з урахуванням необхідності інформування громадськості про масштаби та сферу їх діяльності. Законодавче виокремлення та посилений нагляд за категорією підприємств, що становлять суспільний інтерес обумовлені необхідністю забезпечення економічної стабільності України, оскільки саме такі підприємства здійснюють значний вплив на економіку, банківський та фінансовий ринок. У свою чергу, неплатоспроможність підприємств, що становлять суспільний інтерес, може викликати значні фінансові втрати реального сектора економіки України, акціонерів, інвесторів, кредиторів, зменшення рівня інвестиційної привабливості та залучення іноземних інвестицій.

Поняття «підприємств суспільного інтересу» є досить новим для України і відповідає світовим тенденціям розвитку публічних економік. В більшості випадків теоретики та практики, визначаючи підприємства такими, діяльність яких становить суспільний інтерес, користуються Законом № 2164 «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень», яким введено класифікацію підприємств та означені критерії поділу підприємств (окрім бюджетних установ) на мікро-, малі, середні і великі. Згідно ст.1 Закону № 2164, до підприємств, що становлять суспільний інтерес, належать підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (окрім фінансових установ і недержавних пенсійних фондів, які належать до мікро- і малих підприємств); усі великі підприємства незалежно від організаційно-правової форми і форми власності.

Підприємства, діяльність яких становить суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання та інші підприємства згідно переліку, мають складати фінансову звітність та консолідовану фінансову

звітність за міжнародними стандартами, а також оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком [89].

На рис.1.1 представлені групи підприємств, діяльність яких становить суспільний інтерес, а отже підлягає обов'язковому аудиту.

Підприємства суспільного інтересу

- **Великі**
якщо виконуються хоча б два критерії:
 - середня кількість працюючих понад 250 осіб;
 - балансова вартість активів понад 20 млн. євро;
 - чистий дохід від реалізації понад 40 млн. євро
- **Емітенти цінних паперів**
цінні папери яких допущені до біржових торгів
- **Банки**
- **Страховики**
- **Недержавні пенсійні фонди**
- **Фінансові установи**
крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств

Рис.1.1 Підприємства, діяльність яких становить суспільний інтерес

Джерело: Розроблено автором на основі [89]

Ситуація на ринку підприємств суспільного інтересу в Україні постійно змінюється через зовнішні фактори впливу (економічні, політичні, технологічні та соціальні (карантинні обмеження в різних галузях), вплив дій воєнного стану). З огляду на проблему оцінки цієї ринкової трансформації в Україні, на сучасному етапі становлення підприємств суспільного інтересу важливим є дослідження їх місії та тенденцій розвитку.

Фінансова звітність підприємств суспільного інтересу, яка пройшла процедуру аудиту, є важливим засобом комунікації зі суспільством. Ця звітність включає фінансові звіти, такі як ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. 2 «Звіт про фінансові результати», ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. 4 «Звіт про власний капітал» та готується відповідно до визнаних міжнародних стандартів фінансової звітності. Її роль полягає у наданні об'єктивної та

достовірної інформації про фінансове становище, результативність та граничні показники діяльності компанії. Це дозволяє зацікавленим сторонам, таким як інвестори, акціонери, кредитори, регулятори та громадськість, оцінити фінансову стійкість, доцільність інвестування і рентабельність компанії. Фінансова звітність підприємств суспільного інтересу також грає важливу роль у підтримці прозорості та довіри в економіці. Шляхом публікації фінансових звітів, які були перевірені незалежним аудитором, компанії підтверджують свою здатність забезпечити зацікавлені сторони достовірною інформацією про свою фінансово-господарську діяльність. Це сприяє встановленню довіри з боку ринку, та використовуючи яку користувачі мають змогу оцінити результати діяльності, майновий стан, економічний потенціал суб'єкта господарювання, прогнозувати величину грошових потоків, визначати вектори його розвитку, приймати виважені управлінські рішення, приймати рішення, що стосуються інвестування.

Підприємства суспільного інтересу відіграють важливу роль в економіці країни і мають значний вплив на її розвиток. Вони є важливими суб'єктами економіки, які здійснюють свою діяльність з дотриманням високих норм управління та фінансової звітності. Однією з основних ролей підприємств суспільного інтересу є надання товарів та послуг, а також створення робочих місць, що сприяє економічному зростанню та підвищенню життєвого рівня населення. зменшенню безробіття та підтримці соціальної стабільності. Підприємства суспільного інтересу мають значний вплив на інноваційний розвиток економіки. Вони інвестують у дослідження та розробки, впроваджують нові технології та інноваційні підходи у свою діяльність. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному рівні та зміцнює її позиції на ринках. Варто також відзначити суттєвий вплив на формування інвестиційного клімату в країні. Їхні успішні інвестиційні проекти та розвиткові стратегії можуть привертати іноземні інвестиції, зміцнювати бізнес-співпрацю та сприяти розвитку економічних зв'язків з іншими країнами. Ці компанії є важливими учасниками на фінансовому ринку, залучаючи капітал для розширення

діяльності, інвестицій у нові технології та впровадження інновацій. Їх емісії акцій та облігацій привертають увагу інвесторів, що забезпечує розвиток фінансового ринку та інших секторів економіки.

Підприємства суспільного інтересу також грають важливу роль у забезпеченні стабільності на ринку і підтриманні конкуренції, зокрема завдяки впровадженню ефективних стратегій управління та інновацій.

Серед основних місій підприємств суспільного інтересу можна виділити наступні.

Стимулювання економічного зростання. ПСІ часто є великими роботодавцями, що сприяє зростанню зайнятості в економіці та регіонах, де вони діють, залучають інвестиції та сприяють створенню нових технологій та інновацій. Шляхом розвитку нових продуктів та послуг, ці підприємства створюють попит на ринку та стимулюють розвиток інших галузей економіки. Основна ідея полягає в тому, що компанії суспільного інтересу створюють значну вартість та примножують капітал для своїх акціонерів, і це має позитивні наслідки для всієї економіки.

На основі проведеного дослідження динаміки обсягів реалізованої продукції підприємств суспільного інтересу України (рис.1.2) можна зробити висновки про незначні коливання показника обсягів збуту продукції з поступовим його збільшенням за період 2010-2023 рр. Коливання обсягів збуту продукції зумовлено низкою факторів. Зокрема, в 2014 р., порівняно із 2013 р., він демонстрував незначне зростання (1,46%) з огляду на дію соціально політичних, економічних факторів. Впродовж 2014—2019 рр. стабільно зростав (в 2014-2015 рр. — 17,83%, в 2015— 2016 рр. — 16,48% в 2016—2017 рр. — 22,5%, в 2017—2018 рр. — 20,01%, в 2018—2019 рр. — 3,29%). Недостатньо високий рівень зростання в 2019 р., порівняно із 2018 р., обумовлений дією політичних факторів (вибори в країні), певними тенденціями погіршення економічної ситуації тощо. В 2020 р. порівняно із 2019 р. зазначений показник скоротився на 0,14%. Вказані зміни пов'язані із розвитком економічної кризи на міжнародному рівні, обумовленої обмежувальними заходами, які негативно

вплинули на більшість сфер економіки та на стан розвитку підприємств суспільного інтересу в країні. Проте вже в 2021 р. спостерігається найсуттєвіший стрибок до 5,14 трлн грн, зростання на 41,75%, яке пов'язане з пристосуванням компаній до умов пандемії. Водночас, помітне зниження до 4,02 млн грн порівняно з попереднім роком (зниження на 21,71%), що пов'язано з зовнішніми економічними факторами, в першу чергу з війною. В 2023 році спостерігалось відновлення втрачених позицій та збільшення обсягу до 4,79 трлн грн або 19,2%.

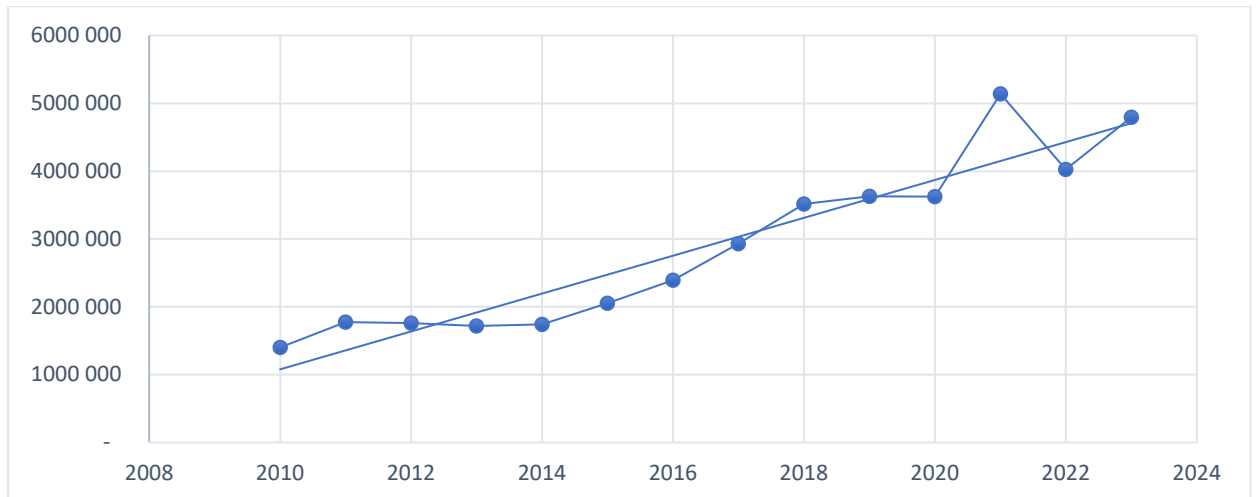

Рис. 1.2 Обсяг реалізованої продукції, (товарів, послуг) підприємств суспільного інтересу за період 2010-2023 рр., млн грн, Джерело: Розроблено автором на основі [85]

Під час пандемії коронавірусу українські підприємства суспільного інтересу не зазнали суттєвого скорочення та змогли працювати ефективно навіть у нестабільному зовнішньому середовищі. Їх здатність швидко адаптуватися до нових умов ведення бізнесу допомогла зміцнити їх позиції на ринку. Ця місія є важливим фактором підтримки стабільного економічного зростання та підвищення рівня життя.

Як видно з рис.1.3, зміни показнику кількості зайнятих працівників підприємств суспільного інтересу компаній свідчать про різні економічні та соціальні процеси, що впливали на діяльність цих компаній в досліджуваному періоді. Варто зазначити, що кількість підприємств суспільного інтересу впродовж 2013 – 2015 років значно зменшилась: з 659 одиниць у 2013 році, 497

– у 2014 році, до 423 – у 2015 році, що в свою чергу спричинило суттєве зменшення кількості зайнятих працівників з 2383,7 тис. осіб у 2013 році до 1708,6 в 2015 році. [85]. В першу чергу це є наслідком ведення АТО і тимчасової окупації частини території східних регіонів, де здебільшого розміщувались великі промислові підприємства, та впливу загальноекономічної кризи, що лише посилилась у зв'язку з подіями воєнного характеру. Впродовж 2018-2021 рр. спостерігалась тенденція до збільшення показника, за винятком 2020 р., в якому через кризові явища, спричинені пандемією показник знизився на 2,1% до 1574,6 тис. осіб. Також негативні тенденції продовжились у 2022 році, в якому спостерігалось зниження кількості зайнятих працівників на 16,91%, що є найбільшим падінням з часів 2014 року.

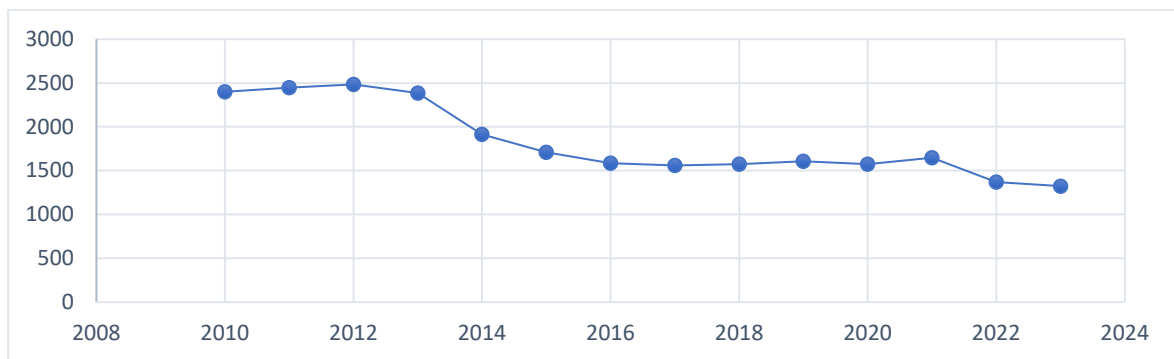

Рис. 1.3 Кількість зайнятих працівників підприємств суспільного інтересу, тис. осіб

Джерело: Розроблено автором на основі [85]

Усі ці аспекти економічного збагачення підприємств суспільного інтересу показують, що вони є ключовими гравцями в розвитку економіки. Вони стимулюють інвестиції, технологічний прогрес, зайнятість, розширюють ринки та сприяють соціальному розвитку. Таким чином, важливо сприяти розвитку та підтримці підприємств суспільного інтересу, задля забезпечити стійкого і сталого економічний розвиток.

Підприємства суспільного інтересу мають великий потенціал для інновацій та сталого розвитку. Вони повинні бути водночас креативними та відповідальними, розробляти нові технології та рішення, що сприяють

покращенню якості життя та збереженню ресурсів. Це означає інвестування в дослідження та розвиток, екологічну сталість, відповідальне використання ресурсів та підтримку інноваційних підприємств. Ці компанії зазвичай вкладають значні ресурси в дослідження і розробку нових технологій та продуктів, сприяють науковим відкриттям і інноваціям, що приводить до покращення якості життя, розвитку нових індустрій і змін у способі функціонування суспільства. Підприємства суспільного інтересу інвестують у нові проекти, шляхом розвитку нових продуктів та послуг, вони створюють попит на ринку розвивають інноваційні рішення та розширюють свою діяльність, що стимулює розвиток різних галузей економіки і забезпечує відповідне робоче місце для населення. Як видно з графіку на рис. 1.4., за винятком 2020 та 2022 рр., великі підприємства демонструють тенденцію до збільшення обсягів капітальних інвестицій з року в рік, зростання на 28% у 2017 р., 56% у 2018 та 38% у 2021 р., а також відновлення в 2023 р. в порівнянні з 2022 р. на 60%. Капітальні інвестиції є ретранслятором економічного зростання та розвитку підприємства.

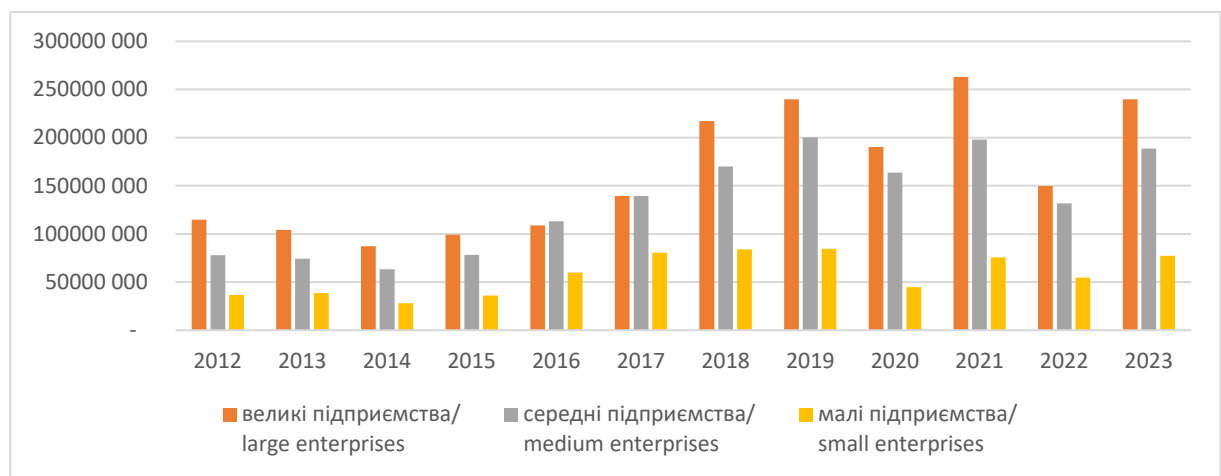

Рис. 1.4 Капітальні інвестиції підприємств з розподілом на великі, середні та малі у 2012–2023 роках, тис. грн

Джерело: Розроблено автором на основі [85]

Підприємства суспільного інтересу повинні мати ясну місію щодо відповідального ставлення до зацікавлених сторін. Це означає, що компанії

повинні бути транспарентними, дотримуватися високих стандартів корпоративного управління та етики, розкривати інформацію про свою діяльність та взаємодіяти зі своїми зацікавленими сторонами. Ця місія сприяє створенню довіри, підтримці довгострокових стосунків з клієнтами, інвесторами, співробітниками та суспільством в цілому. Їхнє завдання полягає в створенні стабільної та довгострокової вартості для всіх зацікавлених сторін, забезпечуючи прибутковість, ефективне управління ризиками і відповідність законодавству та нормам ділової етики, що в свою чергу сприяє збагаченню інвесторів та підтримує фінансові ринки.

Щоб збільшити експортну спроможність Україна має розбудувати швидку логістику, а для зростання експортних надходжень при скороченні через війну фізичних обсягів продукції – стимулювати переробку аграрної сировини всередині країни і продаж закордон готової продукції з більшою доданою вартістю [86].

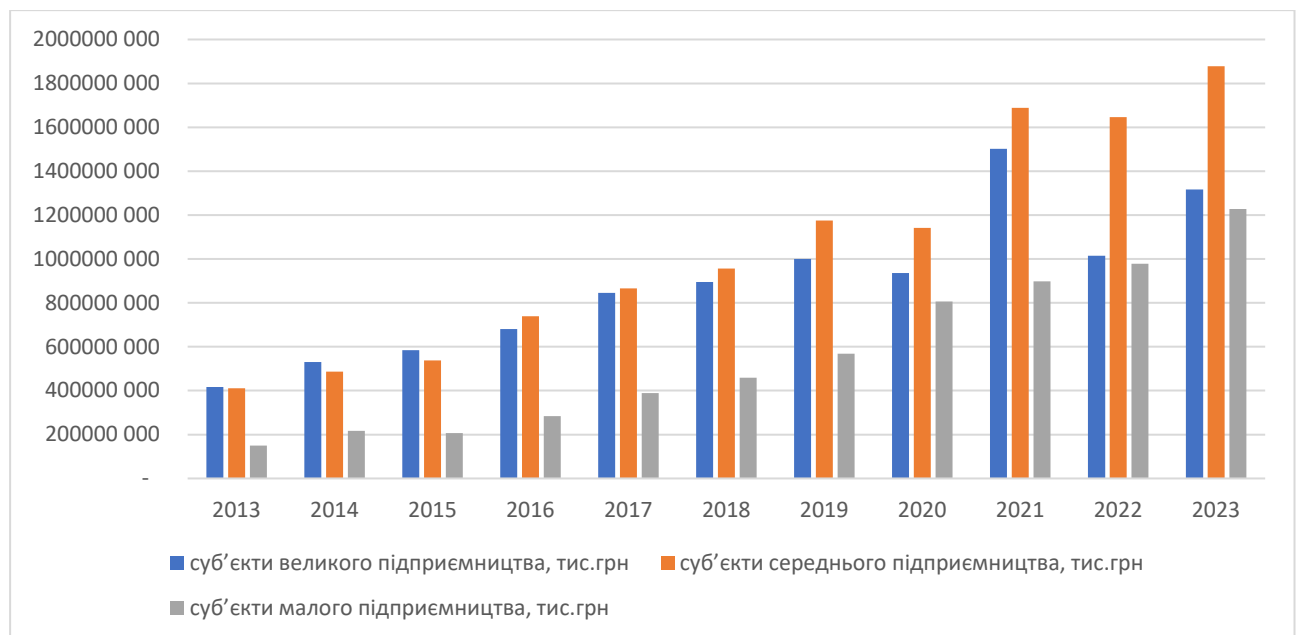

Рис. 1.5 Додана вартість за витратами виробництва суб'єктів господарювання з розподілом на великі, середні та малі, за період 2012 – 2023 рр., тис. грн.

Джерело: Розроблено автором на основі [85]

Додана вартість суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва збільшувалась з 2013 до 2023 року, що свідчить про загальний позитивний тренд

у розвитку підприємництва в Україні. Приріст доданої вартості був найбільшим в період з 2013 по 2019 рік. Спостерігається стабільне зростання доданої вартості, з 416 121 059 тис. грн у 2013 році до 999 622 421 тис. грн у 2019 році. Після 2019 року приріст став меншим і був незначним або навіть відсутнім, зменшення на 6% у суб'єктів великого та на 3% у суб'єктів середнього підприємництва відповідно. З 2013 по 2020 рік додана вартість суб'єктів великого підприємництва зросла майже у 2,5 рази (на 125% або 519 769 623 тис. грн). З 2019 до 2020 року спостерігається зниження доданої вартості суб'єктів великого та середнього підприємництва, що пов'язано з економічними труднощами, спричиненими пандемією коронавірусу. Різке зростання до 1 502 083 724 тис. грн. у 2021 році, що є можливим ефектом відкладеного попиту та адаптації бізнесу до нових умов. В 2022 році спостерігалось значне падіння до 1 014 953 244 тис. грн. Очевидно, це наслідки повномасштабного вторгнення Росії в Україну та пов'язаних з цим руйнувань, міграції, порушення логістичних ланцюжків та загальної економічної нестабільності. Однак вже в 2023 році бачимо зростання до 1 316 698 798 тис. грн., яке свідчить про поступове відновлення економічної активності, незважаючи на війну.

Підприємства суспільного інтересу мають соціальну відповідальність перед суспільством, та здатність впливати на розвиток світової економіки. Вони повинні враховувати соціальні, екологічні та етичні аспекти у своїй діяльності та сприяти покращенню якості життя співробітників, спільнот, в яких вони працюють, та суспільства загалом. Ця місія включає в себе створення рівних можливостей, розвиток спільнот та підтримку благодійних та соціальних ініціатив.

Сучасні публічні компанії все більше звертають увагу на свої вплив на навколишнє середовище та природні ресурси. Вони забезпечують розвиток сталої енергетики, застосовують екологічно чисті технології та працюють над зменшенням викидів шкідливих речовин.

Публічні компанії повинні виділяти значні зусилля на розвиток сильної системи корпоративного управління та забезпечення прозорості. Це включає в

себе встановлення ефективних механізмів нагляду, розкриття інформації про фінансові результати та ділові операції, а також взаємодію з інвесторами та регуляторами. Це допомагає зберігати довіру інвесторів, сприяє стабільності ринків та сприяє здоровому конкурентному середовищу.

Публічні компанії мають значний вплив на розвиток регіонів, в яких вони працюють. Вони створюють робочі місця, сприяють розвитку інфраструктури, залучають інвестиції та сприяють розбудові місцевих економік. Це допомагає зміцнити соціальний та економічний розвиток регіонів, підвищує якість життя місцевого населення та забезпечує сталість.

Підприємства суспільного інтересу, здійснюючи свою діяльність, сплачують податки, що приносять значні надходження до державного бюджету. Ці кошти можуть використовуватися для забезпечення публічних послуг, інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інших соціальних потреб. Великі платники продовжують підтримувати економіку України, сумлінно сплачуючи до бюджету податки. Завдяки їх активній громадянській позиції держава стабільно отримує кошти для забезпечення Збройних Сил України та соціальних виплат. Так, протягом січня - травня 2023 року платниками Центрального міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків забезпечено збір платежів до держбюджету в розмірі 111,2 млрд гривень [114].

Вплив євроінтеграції на діяльність підприємств суспільного інтересу є значним і багатограним. Серед основних переваг євроінтеграції є відкриття доступу до європейського ринку, що дозволяє цим компаніям розширювати свої географічні межі і збільшувати обсяги продажів. З метою відповідності європейським нормам і стандартам, підприємства повинні підвищувати якість своїх продуктів і послуг, що сприятиме покращенню конкурентоспроможності.

На думку О. Бовкун процес інтеграції до Європейського Союзу створює сприятливі умови для залучення інвестицій з-за кордону, що може сприяти отриманню фінансових ресурсів для розвитку та розширення бізнесу. Іноземні інвестиції відіграють надзвичайно важливу роль у процесі формування та розвитку національної економіки, і Україна не є винятком. Власні інвестиційні

ресурси часто є недостатніми. Для створення привабливих умов для залучення іноземного капіталу необхідно також звернути увагу на гармонізацію національного законодавства з міжнародними правовими нормами, активізувати інформаційно-рекламну роботу щодо інвестиційного ринку України на міжнародній арені, визначити пріоритетні напрями економічної діяльності, що потребують термінових інвестицій (галузі, пов'язані з розвитком науково-технічного прогресу в Україні, експортом готової продукції, сільське господарство), та менш важливі сфери інвестиційної активності підприємств [11].

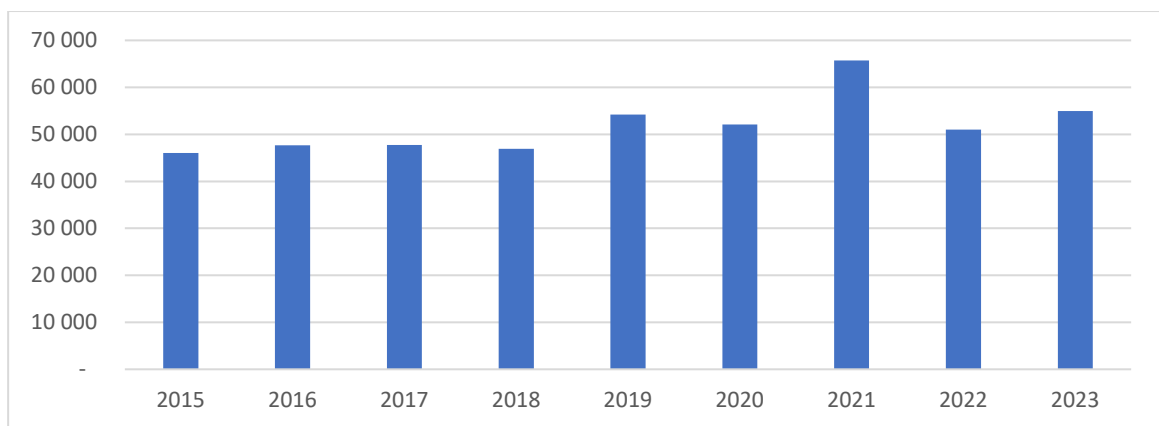

Рис. 1.6 Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну за період 2015-2023 рр., млн. доларів

Джерело: Розроблено автором на основі [42]

Як видно з рис. 1.6, обсяг прямих іноземних інвестицій характеризується незначними коливаннями з поступовим збільшенням показника за період 2015-2021 рр. В 2016 р., порівняно з 2015 р. присутнє несуттєве зростання на 4%. Спад в 2018 р. на 2% пов'язаний з впливом політичних чинників, та вже в 2019 р. спостерігається зростання цього показника на 16% до 54,2 млрд. доларів. Скорочення в 2020 р. на 4% пов'язані з дією обмежувальних заходів, спричинених пандемією. Однак вже в 2021 р., спостерігається зростання на 17% до 61,2 млрд. доларів. Повномасштабне вторгнення в 2022 році спричинило зниження ПІІ до рівня 2020 року (зниження на 22%), та вже в 2023 році бачимо поступове зростання на 8%. Однією з тенденцій розвитку підприємств

суспільного інтересу в умовах євроінтеграції є спонукання компаній до впровадження новітніх технологій та інновацій, що сприяє підвищенню продуктивності, якості продукції та послуг, а також конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості.

З огляду на тенденції розвитку економіки України, окреслено роль та місію підприємств суспільного інтересу, а також на основі проведених статистичних досліджень виявлена нагальна потреба в залученні інвестицій для цієї категорії підприємств.

Таблиця.1.1

Зміна місії ПСІ у процесі Євроінтеграції та з початком повномасштабної військової агресії

Критерій	Базова місія	Євроінтеграційна трансформація	Військовий контекст
Загальний фокус діяльності	Генерація прибутку, стабільність, зростання вартості компанії	Сталий розвиток, прозорість, інтереси всіх стейкхолдерів	Функціональна стійкість, підтримка економіки, захист національних інтересів
Відповідальність перед суспільством	Соціальні ініціативи як іміджева складова	Інтеграція ESG-підходів, партнерство з громадськими організаціями, корпоративна соціальна відповідальність (КСВ)	Цільова допомога армії, підтримка громад, гуманітарні проекти
Управлінські підходи	Централізоване управління, слабка прозорість	Впровадження принципів корпоративного управління згідно з вимогами ЄС	Гнучкість, антикризовий менеджмент, швидка реакція на зміни
Фінансова звітність та аудит	Формальний аудит, мінімальне розкриття інформації	МСФЗ, зовнішній аудит, прозорість	Підвищена увага до надійності даних, адаптація під формажори, звітність в умовах ризику
Інвестиційна політика	Орієнтація на власні ресурси або кредитування	Пошук стійких довгострокових інвестицій, розвиток державно-приватного партнерства	Переорієнтація на відновлення активів, захист інвестицій, пріоритет критичної інфраструктури

Інновації та цифровізація	Локальні ініціативи, обмежене впровадження	Широкомасштабна цифрова трансформація, електронна звітність, Smart Audit	Критичні IT-рішення для стійкості (резервування, кіберзахист, мобільність)
Людський капітал	Низький рівень залучення персоналу, перевага стабільності	Мотиваційні програми, розвиток талантів, соціальні пакети	Оптимізація кадрів, переорієнтація на функції безперервної підтримки, кадрові втрати
Екологічна відповідальність	Мінімальний екологічний контроль	Впровадження принципів сталого розвитку, екологічна звітність	Часткове згортання «зелених» ініціатив на користь безпеки та виживання
Міжнародне партнерство	Обмежена взаємодія, участь у базових проєктах	Активне входження до європейських ринків, відповідність директивам ЄС	Підтримка з боку міжнародних донорів, нові форми партнерств, участь у програмах відновлення

Джерело: сформовано автором

Підприємства суспільного інтересу відіграють багатогранну роль у сучасній економіці. Вони є важливими структурами, які впливають на різні аспекти суспільного та економічного розвитку, від підтримки прозорості та довіри до забезпечення стабільності ринку, зростання зайнятості, інновацій та інвестиційного клімату.

Отже, дослідження показало, що підприємства суспільного інтересу генерують одні з найбільших доходів, є одними з найбільших платників податків і роботодавцями, а також відіграють стратегічну роль в економіці. Під час кризових періодів вони здатні зберегти свій виробничий потенціал та людські ресурси, відчутно менше страждаючи в порівнянні з малими та середніми підприємствами. Розвиток економіки України та світу значною мірою залежить від успішної діяльності підприємств суспільного інтересу. Їх ефективне функціонування сприяє збільшенню доходів бюджету та зниженню рівня безробіття. Щоб задовольнити сучасні потреби користувачів інформації, варто

враховувати світові тенденції у сфері аналізу та аудиту, що сприятиме розвитку ринку супутніх та додаткових послуг для аудиторів і аналітиків.

1.3. Інвестиційний аудит в забезпеченні ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу

Одним з основних напрямків розвитку економіки України є перехід від сировинно-орієнтованої економіки до високотехнологічного виробництва, яке є продовженням розвинених економік. Впровадження високотехнологічних виробництв призведе до значного збільшення обсягів переробки та виробництва кінцевої конкурентоспроможної продукції як всередині країни, так і за її межами. Високий рівень ефективності господарської діяльності компаній, зокрема підприємств суспільного інтересу, визначається їх здатністю до досягнення стабільного росту та високої конкурентоспроможності, не лише на внутрішньому ринку, але й на міжнародному рівні. Важливою складовою цього процесу є інвестиційна діяльність, яка відіграє визначальну роль у формуванні та забезпеченні розвитку компаній. Однак інвестиційна діяльність вимагає чіткого визначення напрямків та стратегії. Розробка інвестиційної стратегії передбачає систематизацію довгострокових цілей, вибір ефективних шляхів їх досягнення та адаптацію до перспектив розвитку. Ця стратегія не лише спрямована на досягнення довгострокових результатів, але й включає в себе конкретні кроки та рішення для формування інвестиційного портфеля, реалізації інвестиційних програм і проектів. Завдання інвестиційної стратегії також включає середньо- та короткострокові аспекти, що сприяють більш оперативному формулюванню рішень. Такий підхід дозволяє компаніям враховувати зміни в економічному середовищі, адаптувати свою діяльність та реагувати на нові можливості та виклики. Інвестиційний аудит спрямований на забезпечення ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу шляхом ретельного аналізу фінансової та нефінансової інформації, аналізу інвестиційної

стратегії та забезпеченням користувачів інформацією для прийняття обґрунтованих рішень щодо інвестування та управління ресурсами.

На думку економіста В.П. Пантелеєва, ключовим реагуванням на зауваження та вимоги бізнес-середовища стосовно надійності аудиту є рішуче та послідовне підвищення і збереження високого рівня якості аудиторської діяльності. Належна якість аудиту та інструменти її забезпечення є фундаментальними принципами регулювання аудиту в Європейському Союзі. У Директиві 2006/43/ЄС підкреслюється, що на якість роботи аудитора покладаються різноманітні групи осіб та інституцій. Забезпечення високої якості аудиту є запорукою належного функціонування ринків, доброчесності та дієвості фінансової звітності (параграф 9 Директиви 2006/43/ЄС) [80, с. 59]. Зміни у законодавстві спрямовані на підвищення якості аудиторських послуг та посилення контролю за діяльністю суб'єктів аудиту. У відповідь на вимоги Директиви ЄС щодо обов'язкового аудиту було запроваджено ефективний механізм громадського контролю – Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Застосування такого контролю є важливим інструментом для підвищення інвестиційної привабливості підприємств суспільного інтересу та забезпечення їх сталого розвитку. Формування дієвої системи громадського моніторингу діяльності таких підприємств сприятиме розширенню кола потенційних інвесторів, оскільки надання вичерпної та достовірної інформації допоможе знизити ризики, пов'язані з їх функціонуванням, і відповідатиме на ключові запити зацікавлених сторін.

Основна мета Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю полягає у забезпеченні високого рівня довіри власників, інвесторів та інших зацікавлених осіб до інформації, що міститься у фінансовій звітності, як надійної основи для прийняття ефективних управлінських рішень.

Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю відповідає за здійснення нагляду та несе відповідальність у таких сферах:

- реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- впровадження міжнародних стандартів аудиту;

- контроль за процесом атестації аудиторів та їхнім безперервним професійним навчанням;
- контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, що проводять обов'язковий аудит фінансової звітності, або тих, хто заявив про намір здійснювати такий аудит;
- дисциплінарні провадження стосовно аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності;
- застосування стягнень.

Згідно із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [88], контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності реалізується шляхом проведення перевірок якості щодо дотримання ними міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, а також вимог зазначеного Закону.

Обов'язковий контроль якості аудиторських послуг здійснюється стосовно:

- суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу, банків, професійних учасників фондового ринку та емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, – не рідше одного разу на три роки;
- суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності, за винятком зазначених у попередньому пункті, – не рідше одного разу на шість років.

Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, здійснюється Інспекцією. За два останні воєнні для України роки перевітками з контролю якості аудиторських послуг охоплено 33 САД, у тому числі 17 САД у 2023 році. Разом з тим:

- 15 САД скористалися можливістю, встановленою Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» щодо забезпечення аудиторської діяльності на період дії воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки», та не надали згоду на проведення перевірки з контролю якості аудиторських послуг (у тому числі 5 САД у 2023 році);

- 4 САД втратили право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становить суспільний інтерес, у зв'язку із видаленням їх реєстрової інформації із відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності (у тому числі 2 САД у 2023 році);

- щодо 1 САД у 2023 році складено акт про неможливість проведення перевірки [44].

Послуги з інвестиційного аудиту мають здійснюватися кваліфікованими фахівцями, які володіють глибоким розумінням специфіки діяльності підприємств, що належать до категорії суспільно значущих, а також процесів, що відбуваються в їх внутрішньому середовищі. З метою зниження ймовірності фінансових втрат для потенційних інвесторів виникає потреба у своєчасному доступі до повної, достовірної, незалежної та обґрунтованої інформації, яка слугує основою для ухвалення ефективних інвестиційних рішень. Інвестиційний аудит, з огляду на свою природу, виконує функцію постійного моніторингу реалізації інвестиційної стратегії підприємства як у загальному контексті, так і в межах окремих напрямів його діяльності.

Інвестиційний аудит підприємств суспільного інтересу є невід'ємною частиною їх стратегічного планування та бізнес-успіху, він відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної діяльності та прозорості, дотриманні законодавчих норм, регуляторних вимог і очікувань інвесторів. Передумовою ефективного функціонування публічних компаній є дотримання законів і нормативних актів, що стосуються фінансової звітності, ринкової дисципліни, прозорості та інших аспектів своєї діяльності. Інвестиційний аудит допомагає забезпечити дотримання компаніями всіх вимог, що в свою чергу запобігає

можливим порушенням законодавства та штрафам, а також підвищити довіру як інвесторів, так і учасників ринку.

Інвестори вкладають ресурси в компанії, розраховуючи на високу прибутковість. Проведення інвестиційного аудиту допомагає зацікавленим сторонам оцінити фінансовий стан компаній та ризики, пов'язані з їхньою діяльністю. Оцінюючи фінансову звітність та інші дані через призму аудиту, інвестори можуть приймати обґрунтовані рішення та зменшити ризик несприятливих фінансових результатів від своїх вкладень.

Одним з головних завдань інвестиційного аудиту є виявлення слабких місць у внутрішніх процесах підприємств суспільного інтересу та визначення можливості для їх вдосконалення та оптимізації. Першочерговий аналіз ризиків, пов'язаних з діяльністю компанії включає в себе ідентифікацію можливих загроз для фінансового стану компанії та визначення ймовірності їхнього виникнення, з метою пошуку областей, які вимагають особливої уваги.

Інвестиційний аудит є необхідним інструментом комунікації з інвесторами, його роль для підприємств суспільного інтересу полягає у забезпеченні високого рівня прозорості, довіри інвесторів, а також допомагає зростанню інвестиційної привабливості. Забезпечення довіри досягається шляхом підтвердження достовірності фінансової звітності та інформації, яка їм надається, що в свою чергу підвищує їхню зацікавленість у співпраці. Аудит допомагає виявити та зменшити потенційні надмірні ризики та проблеми в діяльності компанії до прийнятно низького рівня, що дозволяє вчасно прийняти рішення щодо їх усунення. Проведення аудиту та отримання позитивного висновку підвищує прозорість діяльності компанії для інвесторів, оскільки розкриває фінансові показники та структуру активів і зобов'язань. Регулярність проходження процедури аудиту сприяє підвищенню довіри зацікавлених сторін до керівництва компанії, тим самим запевняючи інвесторів у тому, що керівництво діє відповідально та має прозорий підхід до своєї діяльності. Інвестиційний аудит допомагає виявити можливості для зростання і розвитку компанії, маючи ці дані, управлінський персонал компанії та ті кого наділено

найвищими повноваженнями мають змогу розробити стратегії для залучення додаткових інвестицій і розширення своєї діяльності. Таким чином, інвестиційний аудит підвищує довіру інвесторів і створює додаткові стимули для інвестування в підприємства суспільного інтересу, що відображається на інвестиційній привабливості компаній. Питання ефективного управління процесом інвестування на рівні підприємств та надання незалежної оцінки щодо інвестиційного потенціалу компаній набуває надзвичайної актуальності в умовах фінансової нестабільності вітчизняної економіки, що обґрунтовує роль інвестиційного аудиту в забезпеченні ефективної діяльності та розвитку підприємств суспільного інтересу.

Публічні компанії є важливими учасниками на фінансовому ринку, залучаючи капітал для розширення діяльності, інвестицій у нові технології та впровадження інновацій. Їх емісії акцій та облігацій привертають увагу інвесторів, що забезпечує розвиток фінансового ринку та інших секторів економіки.

Облігації – як державні, так і корпоративні – відіграють ключову роль серед боргових фінансових інструментів. Ринок облігацій є важливим сегментом фінансової системи кожної країни, слугуючи ефективним механізмом залучення та розміщення капіталу. Його функціонування сприяє вирішенню низки стратегічних завдань, зокрема:

- залучення інвестиційних ресурсів для фінансування діяльності емітентів, серед яких можуть бути держава, фінансові установи та підприємства;
- перерозподілу капіталу між різними галузями та секторами економіки;
- створення фінансових інструментів, що забезпечують безперервний рух капіталу;
- надання можливостей для інституційних та приватних інвесторів ефективно розміщувати тимчасово вільні кошти та заощадження;
- забезпечення альтернативного джерела фінансування, що доповнює банківське кредитування шляхом випуску боргових інструментів [122].

В таблиці нижче представлені обсяги випуску облігацій підприємств (крім банків та страхових компаній) та їх динаміка за період 2016-2023 рр.

Таблиця 1.2

Обсяг випуску облігацій підприємствами України (крім банків та страхових компаній), млн грн

Період	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн	Кількість випусків, шт	Відхилення обсягів випуску облігацій підприємств, млн грн	
			Абсолютні	Відносні
2023	13 045	24	11 019	544%
2022	2 026	39	-9 674	-83%
2021	11 700	9	-21 049	-64%
2020	32 749	96	21 743	198%
2019	11 006	88	-4 452	-29%
2018	15 459	110	9 808	174%
2017	5 650	114	-1 110	-16%
2016	6 760	118	-	-

Джерело: Розроблено автором на основі [45]

Впродовж січня-грудня 2023 року Комісією зареєстровано 24 випуски облігацій, серед яких облігацій підприємств на суму 13,05 млрд грн та облігацій підприємств в іноземній валюті на суму 8,0 млн. доларів США. Порівняно з аналогічним періодом 2022 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств з січня – грудня 2023 року збільшився на 11,02 млрд грн. Протягом 2022 року Комісією було зареєстровано 39 емісій облігацій підприємств на загальну суму 2,03 мільярди гривень, а також випуски облігацій в іноземній валюті на 6,4 мільйони доларів США. У порівнянні з аналогічним періодом 2021 року, коли було зареєстровано 113 випусків на суму 9,98 мільярдів гривень, обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 7,95 мільярдів гривень.

Якщо порівнювати з 2020 роком, протягом якого Комісія зареєструвала 96 випусків облігацій на суму 32,95 мільярдів гривень, обсяг зареєстрованих випусків у 2021 році також показав зменшення на 22,97 мільярди гривень. Варто зазначити, що у 2020 році також було зареєстровано 9 випусків облігацій

підприємств в іноземній валюті на суму 9,4 мільйони доларів та 3 випуски на суму 3 мільйони євро.

У 2019 році Комісією було зареєстровано 88 випусків облігацій підприємств на суму 11,2 мільярди гривень, що на 21,74 мільярди гривень більше, ніж у 2020 році. Порівняно з 2018 роком, коли було зареєстровано 110 випусків на суму 15,46 мільярдів гривень, обсяг зареєстрованих випусків у 2019 році зменшився на 4,2 мільярди гривень. Серед значних випусків облігацій підприємств у грудні 2019 року слід відзначити реєстрацію Державної іпотечної установи на загальну суму 1,2 мільярди гривень, що суттєво вплинуло на загальну структуру зареєстрованих випусків.

У 2018 році обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств у порівнянні з 2017 роком, коли було зареєстровано 114 випуски на суму 8,35 мільярдів гривень, збільшився на 7,1 мільярди гривень. У свою чергу, обсяг випусків 2017 року перевищив показник 2016 року (118 випусків на суму 6,76 мільярдів гривень) на 2,8 мільярди гривень. Обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств у 2016 році був меншим на 4,66 мільярди гривень порівняно з 2015 роком [45].

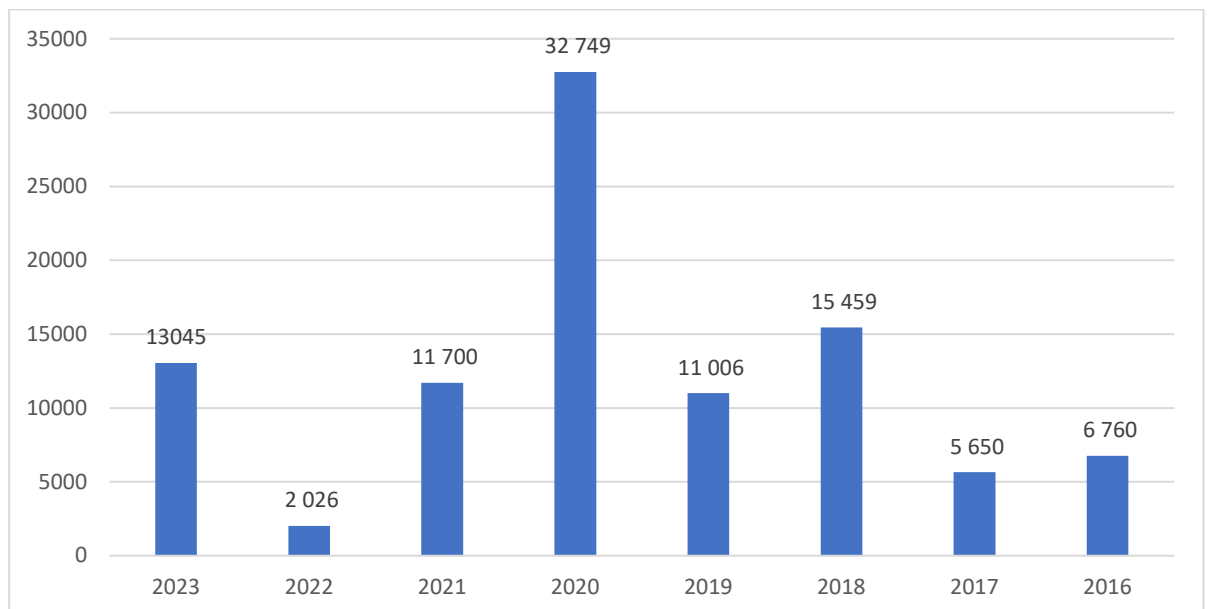

Рис.1.7 Обсяг випуску облігацій підприємствами України (крім банків та страхових компаній) за період 2016 – 2023 рр., млн грн

Джерело: Розроблено автором на основі [45]

На рис. 1.7 графічно представлена динаміка обсягів випуску облігацій підприємств України впродовж 2016-2023 рр. згідно даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Випуск та розміщення облігацій відіграють важливу роль у діяльності корпорацій і сприяють ефективному розвитку фондового ринку. Завдяки емісії облігацій підприємства можуть залучати довгострокові фінансові ресурси на більш вигідних умовах порівняно з банківськими кредитами, особливо за умов обмеженої доступності довгострокового кредитування. Однак в Україні цей механізм поки що не набув значного поширення через низку об'єктивних причин, зокрема нерозвиненість внутрішнього ринку капіталів, складність та високу вартість процедури емісії, необхідність належного забезпечення боргових зобов'язань, а також недостатній досвід як керівників компаній, так і потенційних інвесторів. У зв'язку з цим можливість використання облігацій для залучення інвестицій у розвиток підприємств наразі доступна переважно великим і фінансово стабільним компаніям [122].

На сьогодні ринок облігацій в Україні не виконує повною мірою своїх основних функцій, таких як залучення та перерозподіл інвестицій. Для ефективного функціонування цього сегмента необхідна наявність значної кількості надійних емітентів, зацікавлених інвесторів і розвиненої інфраструктури, взаємодія яких має ґрунтуватися на принципах прозорості, довіри та взаємовигідного партнерства. У загальному розумінні чинники, що впливають на стабільний розвиток ринку цінних паперів, можна поділити на ринкові, фінансові та інфраструктурні [61].

Серед основних викликів та складнощів на особливу увагу заслуговують наступні аспекти:

- проведення інвестиційного аудиту вимагає аналізу великих обсягів фінансової та нефінансової інформації, що може бути часом важко досяжним;
- оскільки ризики є непередбачуваними та динамічними, може бути важко визначити всі можливі ризики та їхній вплив на діяльність компанії;

- оцінка певних аспектів діяльності компанії може вимагати дані від зовнішніх джерел, які можуть бути недоступними або ненадійними;
- компанії, які мають циклічний характер діяльності або піддаються сезонним впливам, що може ускладнити оцінку їх фінансового стану;
- деякі нефінансові показники, такі як вплив на довкілля або репутаційні аспекти, можуть бути складними для оцінки та кількісної оцінки.

Пріоритетним напрямком для побудови сучасної стратегії господарювання українських компаній, здатним забезпечити конкурентні переваги на світових ринках в рамках повноцінного євроатлантичного партнерства є забезпечення стійкого розвитку комерційної діяльності, що базується на відповідальному ставленні до довкілля (E -environment), високій соціальній відповідальності (S - social) та високій якості корпоративного управління (G -governance), котру являє собою ESG-стратегія [94]. Відповідно до звіту Morgan Stanley [132], в усьому світі більш ніж 1 з 4 доларів США під професійним експертним керівництвом фінансується в соціально-активні проекти, а 84% інвесторів активно цікавляться ESG-інвестиціями заради залучення їх до своїх портфелів активів

Оцінка ESG критеріїв діяльності публічної компанії в процесі інвестиційного аудиту є надзвичайно важливою, і її значення стало особливо великим в сучасному бізнес-середовищі. Така оцінка важлива для забезпечення ефективної діяльності публічної компанії з кількох ключових причин. Оцінка ESG-критеріїв дозволяє інвесторам отримати повнішу картину про сталість та стійкість діяльності компанії в довгостроковій перспективі. Інвестори все більше враховують соціальну відповідальність, екологічний вплив та рівень корпоративного управління при прийнятті рішення про інвестування. Оцінка ESG-критеріїв допомагає виявляти потенційні ризики, пов'язані з недостатнім управлінням екологічними, соціальними та корпоративними питаннями. Вона може передбачити можливість конфліктів з зацікавленими сторонами, негативний вплив на репутацію або юридичні ризики. Оцінка ESG-показників допомагає компаніям підтвердити свою соціальну відповідальність та ангажування в справах сталого розвитку. Це сприяє збільшенню довіри

інвесторів, клієнтів та інших зацікавлених сторін, що може позитивно позначитися на репутації компанії. Компанії, які активно працюють над вдосконаленням ESG-показників, керуються довгостроковою перспективою, що сприяє сталому розвитку та ефективності діяльності. Вони частіше уникатимуть кризових ситуацій та можуть забезпечити стабільний розвиток у середовищі з посиленою увагою до ESG.

Загалом, оцінка ESG критеріїв в інвестиційному аудиті є ключовим інструментом для забезпечення ефективної діяльності публічної компанії. Вона допомагає виявити ризики, збільшити довіру інвесторів та розкриває потенціал для сталого розвитку. Незважаючи на труднощі, інвестиційний аудит є важливим інструментом для підприємств суспільного інтересу для забезпечення ефективної діяльності та залучення інвесторів.

Незалежність аудитора є ключовим фактором для забезпечення об'єктивності та надійності аудиту. Інвестиційний аудит вимагає високого рівня професіоналізму, щоб аудитор міг об'єктивно оцінити фінансовий стан суб'єкта господарювання. Незалежність аудитора є важливою, оскільки вона допомагає уникнути конфлікту інтересів та надає об'єктивну думку про фінансові показники. Експертиза аудитора дозволяє йому точно визначити потенційні ризики та проблеми у фінансовій звітності, зробити відповідну оцінку їх впливу та надати адекватні рекомендації суб'єкту господарювання щодо можливих коригувальних заходів.

Технології та аналітика все частіше використовуються для підвищення якості та ефективності процесу аудиту. Інтеграція аналітичних інструментів та штучного інтелекту допомагає збирати та аналізувати великі обсяги даних, що призводить до більш точних та обґрунтованих висновків.

Сьогодні штучний інтелект (ШІ) уже широко використовується в діловому світі для забезпечення безперебійної взаємодії з клієнтами в режимі 24/7, покращення процесів онлайн-торгівлі та електронної комерції, оптимізації функціонування банківського сектору та інших ключових галузей.

Аудиторська галузь не залишається осторонь впливу штучного інтелекту. Використання цієї технології дозволяє оптимізувати обробку великих обсягів інформації, що є важливим аспектом аудиторської діяльності: завдяки ШІ аудитори можуть глибше аналізувати записи даних, виявляти значні невідповідності та ризики, а також діяти швидше й ефективніше у відповідь на вимоги клієнтів.

Очікується, що до 2025 року 30 відсотків фінансових аудитів будуть проводитися з використанням ШІ. Впроваджуючи ШІ в процес аудиту, компанії можуть досягти більшої прозорості, об'єктивності та надійності в оцінці своєї фінансової звітності. ШІ стає важливим інструментом для аудиторів для виявлення потенційних ризиків і невідповідностей, допомагаючи забезпечити високі стандарти професійної практики та довіру клієнтів. Таким чином, поєднання знань аудиторів з можливостями штучного інтелекту виявляється високоефективним способом досягнення успіху в аудиторській сфері.

Лідери аудиторського ринку все більше зацікавлені у використанні технологій штучного інтелекту у своїй діяльності.

Наприклад, Deloitte має продукт під назвою Sonar, який оцінює ймовірність того, що інформація про ПДВ, коди товарів і місцеві збори, внесені в базу даних товарів, є правильною. Результати порівняння відображаються у відсотках і показують, чи відповідають етикетки, виготовлені клієнтом, усім вимогам; Argus порівнює документи, відбирає незначні розбіжності та невідповідності, аналізує відмінності, вносить корективи до категорій на основі їхньої значущості та формує звіт про ризики. При наданні впевненості GRAP використовується для того, щоб допомогти аудиторам визначити свої стратегії та оцінити їхню точність.

В ЕУ більшість програм штучного інтелекту перебувають на стадії пілотування. Однак компанія запустила програму, яка використовує комп'ютерний зір, щоб дозволити повітряним дронам безпосередньо контролювати інвентаризацію в процесі аудиту. Дрони можуть, наприклад,

підрахувати кількість автомобілів на виробництві, перевірити дані та надіслати їх безпосередньо на глобальну цифрову платформу аудитора.

PwC має програму штучного інтелекту під назвою GL.ai, розроблену у співпраці з компанією H2O.ai з Кремнієвої долини. Це система на основі штучного інтелекту, яка може аналізувати звітні документи GL.ai вже була протестована на аудиторських базах даних у Канаді, Німеччині, Швеції та Великобританії. Основна перевага GL.ai полягає в тому, що вона може аналізувати великі обсяги даних, а не тільки вибірки.

KPMG створила власний портфель інструментів штучного інтелекту під назвою KPMG Ignite. Головною особливістю KPMG Ignite є система, яка використовує штучний інтелект для аналізу та вилучення інформації з орендних та інвестиційних угод. Ще одним застосуванням штучного інтелекту КПМГ є система аналітики кол-центру. Цей механізм використовує нейролінгвістичне програмування для розробки моделей для прогнозування майбутніх подій, а також перетворює дзвінки клієнтів у неструктурований текст, редагує його для визначення ключових слів і настроїв клієнтів та прогнозує майбутні тенденції.

Автоматизація допомагає аудиторам ефективніше виявляти аномалії у фінансовій звітності та виконувати аудиторські процедури з високим ступенем точності. Це зменшує ризик помилок і забезпечує високу надійність аудиту.

Однією з головних переваг, яку допомагає досягти інвестиційний аудит – є те, що його проведення допомагає встановити правильні пріоритети та стратегію розвитку підприємства, що відповідає його потребам та можливостям. Інвестиційний аудит також допомагає встановити ефективний контроль за реалізацією інвестиційних проектів та сприяє підвищенню рівня управління. Аудитори здійснюють оцінку ефективності вже запущених проектів та визначають, чи досягнуті заплановані результати. Це дозволяє підприємству вчасно коригувати свої дії та уникати можливих ризиків.

Законодавче виокремлення та посилений нагляд за категорією підприємств, що становлять суспільний інтерес обумовлені необхідністю забезпечення економічної стабільності України, оскільки саме такі підприємства

здійснюють значний вплив на економіку, банківський та фінансовий ринок. У свою чергу, неплатоспроможність підприємств, що становлять суспільний інтерес, може викликати значні фінансові втрати реального сектора економіки України, акціонерів, інвесторів, кредиторів, зменшення рівня інвестиційної привабливості та залучення іноземних інвестицій. До таких підприємств належать такі компанії, як ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Д.Трейдинг», ТОВ «КЕРНЕЛ-ТРЕЙД», найбільша ІТ-компанія «ЕПАМ Системз» тощо.

Таблиця 1.3

Фінансові результати до оподаткування підприємств суспільного інтересу
за 2010-2023 роки

Роки	Фінансові результати до оподаткування підприємств суспільного інтересу				
	У тому числі				
	фінансовий результат (сальдо) до оподаткування, тис.грн	підприємства, які одержали прибуток		підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис.грн/	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, тис.грн
2010	28 471 055,40	68,3	74 278 389,80	31,7	45 807 334,40
2011	92 572 136,80	69,2	131 043 536,30	30,8	38 471 399,50
2012	37 182 229,90	70,0	96 928 633,30	30,0	59 746 403,40
2013	28 003 514,30	68,6	88 724 783,70	31,4	60 721 269,40
2014	-189 934 072,70	51,8	81 040 692,40	48,2	270 974 765,10
2015	-145 403 871,10	55,7	105 387 895,00	44,3	250 791 766,10
2016	61 222 687,00	65,8	158 665 892,00	34,2	97 443 205,00
2017	156 906 296,00	73,3	266 879 072,00	26,7	109 972 776,00
2018	175 176 164,80	76,9	277 607 658,80	23,1	102 431 494,00
2019	232 020 473,70	78,4	336 446 436,10	21,6	104 425 962,40
2020	61 955 412,10	69,3	244 892 012,50	30,7	182 936 600,40
2021	534 646 084,00	84,7	595 675 221,70	15,3	61 029 137,70
2022	-109 395 555,10	65,7	223 813 701,9	34,3	333 209 257
2023	252 100 610,9	77,1	363 728 441,8	22,9	111 627 830,9

Джерело: Розроблено автором на основі [85]

За офіційними даними Державної служби статистики України, які представлені в таблиці 1.3 в 2023 році спостерігається помітне зростання на 361 496 166 тис. грн в порівнянні з 2022 роком. В 2022 році бачимо знову значне

падіння до від’ємного фінансового результату вперше з часів 2014-2015 рр. Це безпосередній наслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну, що призвело до руйнувань, міграції, порушення логістичних ланцюжків та загальної економічної нестабільності. За січень–вересень 2024р. фінансовий результат до оподаткування підприємств суспільного інтересу та середніх підприємств був позитивний і становив 720,6 млрд.грн (за січень–вересень 2023р. також позитивний – 486,3 млрд.грн). Прибуток досяг 892,8 млрд.грн, або 140,0% порівняно із січнем–вереснем 2023р., збитків допущено на суму 172,2 млрд.грн (або 113,6%). Частка збиткових підприємств за січень–вересень 2024р. становила 24,9% (за січень–вересень 2023р. – 24,1%).

Темпи зростання (зниження) прибутку та збитків підприємств суспільного інтересу відображено на рис. 1.8 .

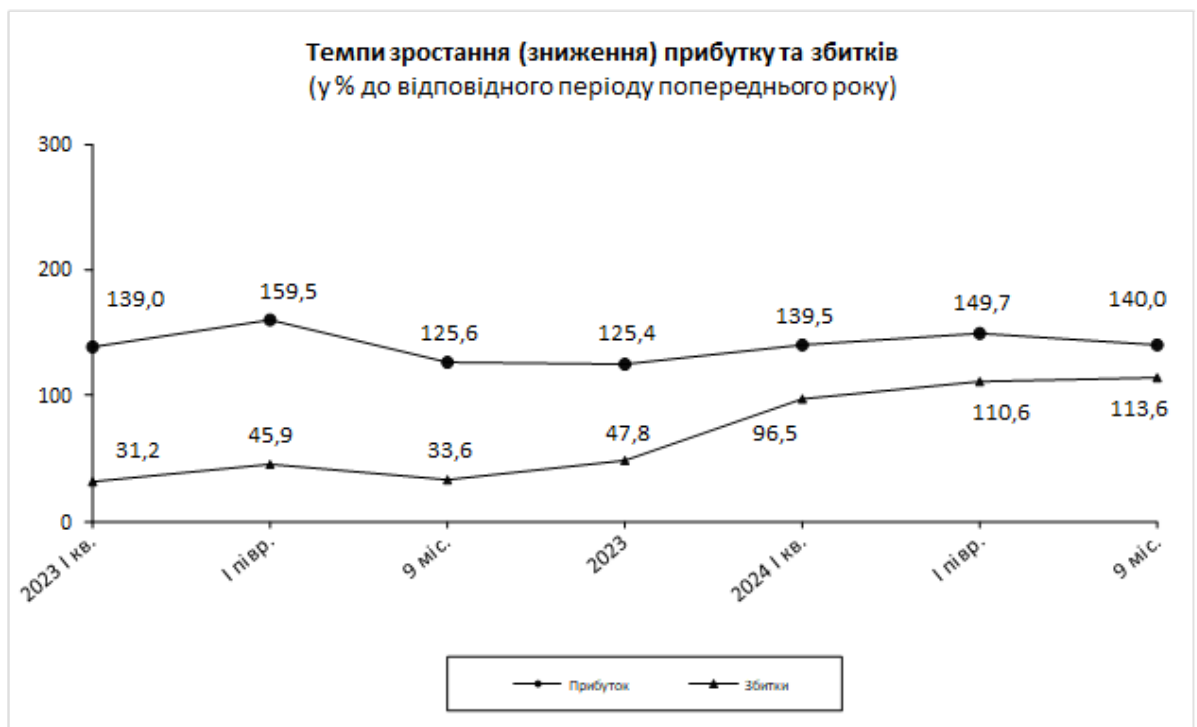

Рис 1.8. Темпи зростання (зниження) прибутків та збитків підприємств суспільного інтересу (у % до відповідного періоду попереднього року) [111]

Інвестиційна привабливість є одним із ключових чинників, що визначає перспективи розвитку та рівень конкурентоспроможності підприємств, які належать до категорії суспільно значущих. Для її оцінки враховується сукупність

характеристик: майновий і фінансовий потенціал компанії, ймовірність фінансової неспроможності, рівень стійкості та ліквідності, результативність управління грошовими потоками, активами та капіталом, а також фінансові результати й рентабельність. Важливе місце посідає також оцінка нефінансових показників, які формують довгострокову стійкість підприємства. Завдання інвестиційного аудиту полягає в тому, щоб надати всім зацікавленим сторонам об'єктивну інформацію про реальний фінансовий стан компанії, рівень прозорості її бізнес-процесів, наявні або потенційні ризики правового й економічного характеру. Інвестиційні ресурси, у цьому контексті, відіграють важливу роль у підтриманні стабільної діяльності суб'єкта господарювання та створенні умов для подальшого зростання й модернізації його виробничої бази. Інвестиційна привабливість відіграє важливу роль у розвитку підприємств суспільного інтересу. Недостатня або некоректна оцінка цього показника може спричинити зростання ризиків. Один із ефективних способів визначення інвестиційного потенціалу підприємства та створення передумов для його подальшого зростання — це проведення незалежного інвестиційного аудиту.

Ефективне управління фінансово-господарською діяльністю компанії забезпечується реалізацією низки принципів:

- 1) взаємозв'язок із загальною системою управління компанією
- 2) комплексний характер формування управлінських рішень
- 3) високий динамізм управління
- 4) варіантність підходів до розроблення окремих управлінських рішень
- 5) фокусування на стратегічні цілі розвитку підприємства

Фінансовий аналіз компанії тільки тоді має реальну цінність, коли на основі отриманої з його допомогою інформації ухвалюють більш ефективні управлінські рішення. Управління зростанням компанії вимагає ретельного балансування показників обсягів реалізації, оперативної ефективності та фінансових ресурсів.

Показник Sustainable Growth Rate (SGR) є важливим інструментом в аудиті, що дозволяє оцінити здатність компанії збільшувати свої доходи та

прибутки, використовуючи лише внутрішньо сформовані ресурси, без залучення додаткового фінансування ззовні. Це показник, що відображає максимальні темпи зростання, які компанія може підтримувати за рахунок власних ресурсів.

Однією з основних переваг SGR є його простота та швидкість розрахунку, що дозволяє швидко оцінити фінансову стійкість компанії. Цей показник відображає, наскільки ефективно компанія може використовувати власний капітал для зростання, не вдаючись до зовнішнього фінансування. Це робить SGR корисним інструментом для аудиторів, які прагнуть швидко оцінити можливості зростання та фінансову стабільність компанії.

SGR особливо корисний для оцінки компаній, які мають стабільну фінансову структуру і прагнуть уникнути ризиків, пов'язаних із збільшенням боргового навантаження або розмиванням власного капіталу. Він допомагає зрозуміти, як ефективно компанія може використовувати свої внутрішні ресурси для підтримання стабільного зростання.

Коефіцієнт сталого зростання (SGR) - це показник максимального річного приросту продажів (у відсотках), який може базуватися на прогнозованих коефіцієнтах ділової активності, коефіцієнтах заборгованості та виплати дивідендів. Якщо реальне зростання перевищує стійке, то воно має чимось покриватися, і це часто виражається у зростанні коефіцієнтів заборгованості. Моделювання процесу зростання дає можливість дійти розумного компромісу.

Поняття збалансованого зростання компанії або так званий темп сталого зростання - SGR було введено у теорію і практику управління компаніями консалтинговою фірмою BCG. Фактично пошук можливих шляхів досягнення збалансованого зростання означає, з одного боку, виявлення потенціалу зростання компанії а, з іншого, - узгодження цих можливостей з реаліями фінансового ринку.

Базою розрахунку коефіцієнта сталого зростання є рівність приросту активів, з одного боку, і приросту зобов'язань та власного капіталу - з іншого.

$$SGR = \frac{\Delta C}{C_0} = \frac{b * \frac{NP}{C} * (1 + \frac{D}{Eq})}{\frac{A}{C} - (b * \frac{NP}{C}) * (1 + \frac{D}{Eq})} \quad (1.1)$$

де:

SGR - Sustainable growth rate (коефіцієнт стійкого зростання);

C₀ - обсяг продажів за минулий період (базове значення обсягу продажів), у.о;

ΔC - абсолютна зміна обсягу продажів за поточний період порівняно з минулим періодом, у.о;

b - коефіцієнт нерозподіленого прибутку (1 - b - це коефіцієнт виплат за дивідендами;

Np – чистий прибуток (збиток) за рік;

Eq – власний капітал та резерви.

A – загальна вартість активів, у.о;

D – загальний обсяг позикових коштів, у.о.

Це максимальний коефіцієнт зростання продажів, узгоджений з іншими плановими фінансовими коефіцієнтами.

У сталому навколишньому бізнес-середовищі необхідними змінними для обчислення коефіцієнта сталого зростання є:

A/C - коефіцієнт капіталомісткості (активи / продажі) - зворотне значення коефіцієнта оборотності активів, що характеризує ефективність операційної діяльності компанії. Що менше значення коефіцієнта, то ефективніше використовуються ресурси.

NP/C - коефіцієнт чистої рентабельності - відносний вимірник ефективності операційної діяльності після вирахування всіх витрат і податку на прибуток

b - коефіцієнт нерозподіленого прибутку (1 - b - це коефіцієнт виплат за дивідендами)

D/Eq - коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів

C₀ - обсяг продажів за минулий період (базове значення обсягу продажів)

ΔC - абсолютна зміна обсягу продажів за поточний період порівняно з минулим періодом.

Помноживши чисельник і знаменник у вищенаведеному рівнянні на S/A і виконавши перетворення, отримаємо спрощений коефіцієнт цієї ж формули:

$$SGR = \frac{b * \frac{Np}{Eq}}{1 - (b * \frac{Np}{Eq})} \quad (1.2)$$

де:

SGR - Sustainable growth rate (коефіцієнт стійкого зростання);

b - коефіцієнт нерозподіленого прибутку ($1 - b$ - це коефіцієнт виплат за дивідендами);

Np – чистий прибуток (збиток) за рік, у.о;

Eq – власний капітал та резерви, у.о.

За спрощеною формулою видно, що коефіцієнт SGR має позитивну кореляцію з прогностичним значенням коефіцієнта нерозподіленого прибутку і прогностичним значенням прибутковості власного капіталу.

SGR допомагає визначити максимальну швидкість росту компанії без необхідності додаткового фінансування. Це важливий аспект для оцінки ефективності інвестицій та визначення стратегії розвитку компанії.

У порівнянні з SGR, Discounted Cash Flow (DCF) модель пропонує більш детальний підхід до оцінки майбутнього фінансового стану компанії. DCF аналізує очікувані майбутні грошові потоки компанії і дисконтує їх до теперішньої вартості, враховуючи всі можливі ризики та зміни ринкових умов. Це дозволяє оцінити реальну вартість компанії та її здатність генерувати прибуток у довгостроковій перспективі. На відміну від SGR, DCF враховує більше факторів, які можуть вплинути на майбутній розвиток компанії, включаючи зовнішні економічні умови, зміни на ринку, специфічні стратегічні цілі та інвестиційні проекти. Це робить DCF більш гнучким і точним інструментом для оцінки складних бізнес-сценаріїв та прийняття стратегічних рішень.

Поєднання SGR та DCF у процесі прийняття інвестиційних рішень дозволяє отримати повнішу картину фінансового стану компанії та її потенціалу для зростання. SGR надає швидку оцінку внутрішніх можливостей зростання компанії, тоді як DCF дозволяє врахувати всі зовнішні фактори та довгострокові перспективи. Використання обох інструментів дає можливість інвесторам та менеджерам краще розуміти, які стратегії можуть бути найбільш ефективними для досягнення бажаних цілей. Наприклад, якщо SGR показує обмежені можливості для зростання без зовнішнього фінансування, DCF може допомогти оцінити, чи буде вигідним залучення додаткових інвестицій для реалізації нових проектів або виходу на нові ринки.

Таким чином, комбінування SGR та DCF моделей сприяє прийняттю більш обґрунтованих інвестиційних рішень, що враховують як внутрішні можливості компанії, так і зовнішні виклики та можливості. Це дозволяє компаніям досягати стабільного зростання, мінімізуючи ризики та оптимізуючи використання своїх ресурсів.

У рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business за 2021 рік Україна зайняла 64-ту позицію, посівши 17-те місце серед країн Європи та Центральної Азії. Водночас регуляторне середовище країни залишається несистемним, містить суперечливі норми, а податкова система відзначається складністю. Додатковими факторами, що ускладнюють ведення бізнесу, є макроекономічна нестабільність, наслідки пандемії COVID-19, політична невизначеність і війна. Сукупність цих чинників формує несприятливий інвестиційний клімат, сприяє корупційним ризикам, провокує ухилення від сплати податків і гальмує залучення капіталу.

Більшість компаній ведуть діяльність в умовах жорсткої конкуренції, прагнучи залучити додатковий капітал для подальшого розвитку. Інвестори віддають перевагу підприємствам, які забезпечують прозорість фінансової інформації, дозволяючи оцінити їх фінансовий стан, рівень стійкості, платоспроможність, ефективність управління грошовими потоками, ресурсами та капіталом, а також фінансові результати та рентабельність. Саме тому

важливо забезпечити детальну і достовірну підготовку фінансової звітності, яка враховуватиме всі ключові аспекти діяльності компанії.

В контексті забезпечення ефективної діяльності компаній діяльність яких становить суспільний інтерес в Україні, інвестиційний аудит виявляється невід'ємною та ключовою складовою. Підсумовуючи аналіз наведеного вище, слід зазначити декілька ключових тез, які підкреслюють важливість цього процесу.

Інвестиційний аудит є незамінним інструментом, який сприяє формуванню довіри від інвесторів до фінансової звітності публічних компаній. Цей процес допомагає підтвердити об'єктивність та достовірність фінансової інформації, що в свою чергу дозволяє інвесторам зробити обґрунтовані рішення щодо інвестування.

Розміщення аудиторських звітів разом з фінансовою звітністю на ринку капіталу стає додатковим джерелом інформації для інвесторів. Ці звіти надають можливість оцінити ризики та можливості, пов'язані з інвестуванням, та забезпечити більш об'єктивний погляд на фінансовий стан компаній.

Важливість інвестиційного аудиту зумовлюється у потребі створення ефективних механізмів контролю та звітності в публічних компаніях. Цей процес забезпечує стандартизацію та послідовність у веденні фінансово-господарської діяльності, що сприяє покращенню їхньої ділової репутації та статусу на ринку.

Окрім забезпечення довіри інвесторів, інвестиційний аудит також сприяє розвитку стабільного інвестиційного середовища в Україні. Професійний та незалежний аудиторський перевірка допомагає підвищити інвестиційну привабливість країни, забезпечити розширення діяльності публічних компаній та сприяти розвитку галузей економіки.

Отже, з метою ефективної діяльності публічних компаній в Україні необхідно розглядати інвестиційний аудит як невід'ємний елемент процесу формування довіри від інвесторів та забезпечення стабільності та прозорості в інвестиційному середовищі.

Тож, проведення інвестиційного аудиту є важливим інструментом у забезпеченні ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу, оскільки допомагає виявити потенційні ризики та проблеми, установити правильні пріоритети та стратегію розвитку, встановити ефективний контроль за реалізацією інвестиційних проектів та підвищити рівень управління. Інвестиційний аудит є важливим кроком для забезпечення стабільності та успішної діяльності підприємства в майбутньому.

Таким чином, виникає потреба в отриманні повної, достовірної, неупередженої та своєчасної інформації, а також підвищення рівня довіри до неї, як основи для прийняття інвестиційних рішень від незалежних експертів, тим самим максимально зменшивши ризик фінансових втрат інвестора.

Висновки до розділу 1

Реформування системи нагляду за стратегічно важливими секторами економіки та підприємствами також створює потребу в розвитку альтернативних напрямів аудиту. Сьогодні інвестиційна привабливість суб'єктів суспільного інтересу відіграє значну та надзвичайно важливу роль у вдосконаленні інвестиційних процесів в Україні. В умовах обмеженості наявних ресурсів та зростання конкуренції між компаніями за їх отримання, включаючи фінансові, першочергового значення набуває формування у інвестора позитивного сприйняття компанії як привабливого об'єкта для інвестування. У свою чергу, інвестиційна привабливість об'єкта інвестування залежить від певних внутрішніх та зовнішніх умов і факторів. Оцінка та аналіз інвестиційної привабливості підприємства є, з одного боку, основою для розробки його інвестиційної політики, а з іншого – можливістю виявити слабкі сторони в діяльності, розробити заходи щодо їх усунення та покращити перспективи залучення інвестиційних ресурсів. Отже, проведення інвестиційного аудиту сприятиме забезпеченню розвитку та підвищенню інвестиційної привабливості підприємства серед зацікавлених осіб, яким необхідна повна, достовірна,

неупереджена та своєчасна інформація від незалежних експертів для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень.

На основі проведених фундаментальних та прикладних (у системі аудиту) наукових досліджень зроблено такі висновки:

1. Критичний аналіз компаративного характеру економічної та облікової сутності інвестицій та дефініцій «інвестиційний аудит», «інвестиційний аудит підприємств суспільного інтересу», групування персоналій та генезису інноваційних та інвестиційних теорій дозволили окреслити сутність, зміст та ключові імперативи інвестиційного аудиту, визначити основні проблеми інвестиційного аудиту, а також удосконалити теоретичні основи інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу. Аналізуючи сутність, зміст та ключові імперативи інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання, можна зробити висновок, що цей процес включає в себе комплексний перегляд фінансово-господарської діяльності підприємства з метою оцінки його фінансового стану, ефективності використання ресурсів та дотримання нормативних вимог. Інвестиційний аудит виявляє сильні та слабкі сторони підприємства, допомагає ідентифікувати ризики та можливості, що впливають на його інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність.

2. Дослідження місії та тенденцій розвитку підприємств суспільного інтересу в умовах євроінтеграції показало, зростаючу важливість їхньої ролі в економічному та соціальному розвитку. Спираючись на теоретичне підґрунтя та досліджені світові тенденції розвитку підприємств суспільного інтересу, а також процесів інвестування дозволили виявити тенденції та зв'язок інвестиційних процесів із факторами забезпечення ефективності діяльності підприємств та виявити потребу щодо удосконалення методики інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, яка б враховувала реальні потреби користувачів інформації та тенденції сучасності. Підприємства суспільного інтересу мають відігравати активну роль у впровадженні стандартів сталого розвитку, збереженні довкілля та соціальному забезпеченні. Їхній розвиток

вимагає забезпечення фінансової стійкості та ефективності, що робить інвестиційний аудит невід'ємною частиною їхньої стратегічної діяльності.

3. Виявлені та проаналізовані аспекти інвестиційного аудиту в контексті ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу свідчать про його важливість та актуальність. Інвестиційний аудит допомагає реалізовувати стратегічні цілі підприємств, підвищувати їхню конкурентоспроможність та забезпечувати стійкий розвиток. Професійна оцінка фінансових та нефінансових аспектів діяльності підприємств допомагає виявляти ризики та можливості, забезпечуючи підстави для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

Зазначені аспекти підкреслюють важливість інвестиційного аудиту як інструмента для досягнення ефективної діяльності підприємств суспільного інтересу та забезпечення їхньої стабільності в умовах сучасного економічного середовища. Подальше дослідження цього напрямку має великий потенціал для покращення стратегічного управління та розвитку підприємств в майбутньому.

Основні результати дослідження, викладені у розділі 1, опубліковані у наукових працях автора [106, 108, 109].

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

2.1. Організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання

Організаційно-інформаційна модель аудиту є важливим інструментом для підвищення ефективності та якості проведення аудиторської перевірки, забезпечення виконання стандартів та вимог, а також зниження ризиків для клієнта та аудиторської компанії. Обліково-аналітичне забезпечення є ключовим елементом системи корпоративного управління компанії. Саме від якості інформації, яка формується в рамках цієї системи, залежить ефективність управління інвестиціями, здатність компанії забезпечувати стійке зростання вартості та генерувати прибуток для своїх стейкхолдерів. Система обліково-аналітичного забезпечення складається з інтерактивних і взаємопов'язаних елементів, що не лише збирають актуальну інформацію про стан господарської діяльності, але й здійснюють контрольні функції, оцінюючи ризики ймовірного погіршення показників. Крім цього, система виконує моніторинг можливих інвестиційних ризиків, забезпечуючи тим самим надійність бізнес-процесів компанії та сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту є системним підходом до організації та проведення аудиту, що забезпечує ефективний збір, обробку та аналіз даних. Вона охоплює структуру інформаційних потоків, організаційні процеси та управління ресурсами, які є ключовими для формування об'єктивної оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Структура моделі включає блоки, що визначають послідовність та взаємодію процесів аудиту, забезпечуючи інтеграцію різних видів інформації для прийняття інвестиційних рішень. Важливим принципом побудови організаційно-інформаційної моделі інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу є забезпечення повноти інформації щодо фінансово-господарської діяльності підприємства та її економічних наслідків.

Виходячи зі сказаного, організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу є стислою характеристикою аналітичного процесу щодо його мети і завдань, суб'єктів і об'єктів дослідження, системи показників, які визначають параметри об'єктів, інформаційного та методичного забезпечення.

На думку науковців, результативність функціонування підприємства значною мірою визначається здатністю здійснювати аналітичне дослідження діяльності та прогнозувати її наслідки в контексті формування та руху грошових потоків, що мають різну спрямованість і розподілені в часі. У зв'язку з цим, для забезпечення ефективного управління необхідно чітко визначити роль аналітичного процесу на різних етапах функціонування підприємства не лише у прив'язці до облікового циклу та рівнів автоматизованої обробки інформації, а й з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків між господарськими операціями та отриманими фінансовими результатами у вигляді прибутків або збитків.

Інформаційні потоки в моделі представляють собою впорядковані дані, які надходять від різних джерел та використовуються для аналізу фінансових і нефінансових показників. Вони охоплюють як внутрішню інформацію (управлінську і фінансову звітність), так і зовнішню (макроекономічні показники, ринкові дані).

Процеси організаційно-інформаційної моделі визначають етапи проведення аудиту: від планування і збору даних до аналізу результатів та надання рекомендацій. Ці процеси забезпечують цілісність та послідовність аудиту.

На думку Є. В. Мниха та Н.С. Барабаш [110], створення організаційно-інформаційної моделі аналізу результатів діяльності підприємства розглядається як один із методів формалізації аналітичного процесу в управлінні доходами, витратами та прибутком компанії. З цієї точки зору, інвестиційний аудит має забезпечувати зацікавлених осіб необхідними відомостями про фінансово-господарську діяльність для оцінки її обґрунтованості, правомірності та ефективності у контексті економічних обставин, що зумовлюють цю діяльність.

Це передбачає, що розробка методики аудиту, аналізу, контролю та прогнозування діяльності підприємств потребує деталізації складових аналітично-контрольного процесу в рамках організаційно-інформаційної моделі відповідно до причин здійснення конкретних видів фінансово-господарських операцій. Орієнтовна структура організаційно-інформаційної моделі інвестиційного аудиту діяльності суб'єкта підприємництва представлена у табл. 2.1

Таблиця 2.1

Організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту діяльності суб'єкта підприємництва

1. Мета і завдання інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	
1.1 Мета	1.2 Завдання
Метою інвестиційного аудиту є оцінка фінансово – господарської діяльності, з врахуванням фінансової та нефінансової інформації, суб'єктів господарювання з метою визначення їх інвестиційної привабливості, оцінки ризиків та стійкого розвитку	- Аналіз формування прибутку - Аналіз складу та динаміки прибутку - Загальний і факторний аналіз прибутку від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності - Аналіз фінансової стійкості та платоспроможності - Аудит безпечності, ефективності та коректності функціонування інформаційних систем обліку; - Оцінка стійкого зростання підприємства як ключового показника довгострокового розвитку та можливості залучення зовнішнього фінансування. - Аналіз рентабельності бізнесу та ефективності управління капіталом за допомогою моделі DuPont, що дозволяє оцінити внесок різних факторів у формування прибутковості. - Попередня оцінка майбутніх грошових потоків та вартості компанії через DCF-моделювання (як допоміжний метод стратегічного аналізу). Оцінка ризиків, пов'язаних з інвестиційною діяльністю - Аналіз стратегії фінансування інвестиційних проектів - Аудит відповідності діяльності підприємства міжнародним стандартам звітності (МСФЗ, GRI, ESG тощо)

	- Аналіз розподілу та ефективності використання чистого прибутку - Аналіз рентабельності підприємства - Оцінка нефінансових показників, таких як «імідж компанії», «довіра покупців», «відомість бренду» тощо - Ідентифікація ризиків та можливостей - Виявлення потенційних проблем та перспектив
2. Об'єкти і суб'єкти інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	
2.1 Об'єкти	2.2 Суб'єкти
- Фінансові показники діяльності - Нефінансові показники діяльності - Управлінські процеси - Бізнес-модель та перспективи розвитку - Інвестиційна привабливість підприємства, та чинники, що на неї впливають - Наявність та якість нефінансової звітності (ESG, сталий розвиток)	- Аудиторські компанії, експерти, аналітики, які відповідають за проведення аудиту - Вищі посадові особи підприємства - Економічні служби підприємства - Керівники функціональних та структурних підрозділів підприємства - Власники та акціонери - Зовнішні користувачі інформації
3. Система економічних показників інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	
3.1 Абсолютні вартісні показники, джерелом яких є облік	3.2 Відносні показники, які є наслідком аналітичної обробки облікової інформації
- Абсолютна величина доходу в цілому та за його видами - Абсолютна величина витрат в цілому та за їх видами - Абсолютна величина прибутку в цілому та за його складовими - Залишки активів, капіталу і зобов'язань підприємства - Абсолютні показники динаміки доходів, витрат та прибутку - Грошові потоки (операційної, інвестиційної, фінансової діяльності)	- Відносні показники структури доходів, витрат та прибутку - Відносні показники динаміки доходів, витрат та прибутку - Відносні показники інтенсивності процесів (коефіцієнти доходності, рентабельності, платоспроможності, платоспроможності, витратомісткості, тощо) - SGR (Sustainable Growth Rate) – показник сталого зростання, що визначає, наскільки швидко підприємство може розвиватися без залучення додаткового зовнішнього фінансування. - Модель DuPont – деталізований аналіз фінансової ефективності, що включає рентабельність активів, оборотність та фінансовий левередж. - DCF (Discounted Cash Flow) – дисконтування грошових потоків для визначення справедливої вартості

	компанії та оцінки її інвестиційної привабливості. - Уточнення аналізу нефінансових показників, які включають дані про сталість, екологічні показники, соціальну відповідальність, імідж компанії тощо. - Показники ефективності інвестицій (ROI, IRR, NPV)
4. Інформаційне забезпечення інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	
4.1. Зовнішня інформація	4.2. Внутрішня інформація
- Правова - Нормативна - Довідкова - Фінансові та фондові ринки - Аналітичні дослідження галузевого рівня - Рейтингові агентства (Moody's, S&P, Fitch тощо)	- Планова - Фактографічна - Політика підприємства щодо управління ризиками
5. Методичні прийоми обробки первинної (вхідної) інформації	
5.1. Економіко-логічні методи	5.2. Економіко-математичні методи
- Групування - Порівняння - Розрахунок відносних показників - Розрахунок середніх показників - Деталізація - Елімінування	- Методи обробки динамічних рядів - Модель DuPont – для багатофакторного аналізу рентабельності капіталу та ефективності фінансового менеджменту. - DCF-моделювання – як інструмент прогнозування майбутніх грошових потоків та оцінки вартості підприємства - Методи імітаційного моделювання (Monte Carlo Simulation) - Методи багатофакторного аналізу (кластерний аналіз, факторний аналіз)
5.3. Аналіз нефінансових даних	
Процедури аналізу нефінансових даних, включаючи оцінку впливу ESG (екологічних, соціальних та управлінських) факторів.	
6. Узагальнення і реалізація результатів інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання	
6.1. Узагальнення результатів	6.2. Реалізація результатів
- Систематизація інформації - Кількісна оцінка втрачених прибутків - Кількісна оцінка потенційного збільшення прибутків - Оцінка вірогідності прогнозованих фінансових результатів - Проведення оцінки інвестиційного потенціалу підприємства на основі	- Оцінка заходів поліпшення результатів діяльності з точки зору їх найбільшої відповідності стратегії підприємства, її корекція в разі необхідності - Вибір оптимального варіанту заходів щодо поліпшення фінансових та нефінансових результатів діяльності підприємства - Прийняття рішення щодо реалізації

DCF-модельовання, що дозволяє визначити вартість бізнесу та можливі сценарії його розвитку • Аналіз рентабельності та ефективності управління ресурсами за моделлю DuPont для виявлення сильних та слабких сторін компанії. • Розробка багатоваріантних заходів щодо поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства у майбутньому періоді • Оформлення результатів аналізу і передача їх в управлінські структури для реалізації запропонованих заходів	обраного варіанту заходів • Доведення прийнятого рішення до виконавців • Забезпечення контролю за виконанням прийнятих рішень • Моніторинг впроваджених заходів та їх впливу на фінансові результати
---	---

Джерело: Розроблено автором на основі [110]

Впровадження цієї моделі в практику вимагає адаптації існуючих бізнес-процесів компанії до стандартів аудиту, що дозволяє забезпечити високу якість аналізу та підвищити рівень довіри інвесторів. Практичне застосування моделі сприяє ефективнішому управлінню інвестиціями та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Важливим аспектом впровадження є налаштування інформаційних систем для збору та обробки даних, що дозволяє забезпечити оперативність і точність при проведенні аудиту.

Головною метою інвестиційного аудиту є з'ясування рівня фінансової стійкості підприємства, його потенціалу для залучення інвестицій та можливості виконання запланованих інвестиційних проектів. Інвестиційний аудит покликаний виявити і вчасно повідомити всіх зацікавлених осіб про реальну і об'єктивну картину фінансового стану підприємства, прозорості його бізнес-моделі та орієнтувати на наявні та можливі економічні та правові ризики у майбутньому пов'язані з об'єктом інвестування.

Для досягнення цієї мети інвестиційний аудит проводиться за відпрацьованою послідовністю. Фінансовий аналіз, який включає аналіз фінансових показників підприємства, джерелом яких є: ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. 2 «Звіт про фінансові результати», ф.3 «Звіт про рух

грошових коштів» та інша фінансова звітність, з метою встановлення стійкості та прибутковості діяльності, а також інвестиційної привабливості компанії.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства ґрунтується на аналізі його фінансового та майнового стану, ймовірності виникнення банкрутства, рівня стійкості та здатності виконувати зобов'язання. Важливу роль у цьому відіграють показники ефективності управління грошовими потоками, розподілу ресурсів і капіталу, а також фінансові результати та рентабельність. Окрім цього, до уваги беруться й нефінансові аспекти діяльності компанії.

Крім фінансових звітів, інвестиційний аудит включає оцінку бізнес-моделі компанії, її стратегії та ризиків. Аудитор аналізує фактори, які можуть вплинути на успішність компанії, такі як конкурентна позиція, технологічні інновації, законодавче середовище, ринкові тенденції та інші фактори, які можуть вплинути на її фінансові показники та доцільність інвестування.

Оцінка ринкової позиції, яка включає вивчення кон'юнктури ринку, потенційного попиту на продукцію або послуги підприємства, конкурентів та перспектив розвитку галузі, що дозволяє встановити рівень конкурентоспроможності підприємства та можливості для розширення ринкової частки.

Оцінка кадрового потенціалу та управління, включає оцінку кваліфікації, досвіду та потенціалу працівників компанії, що дозволяє виявити можливості для вдосконалення роботи персоналу та залучення нових спеціалістів. Оцінка ефективності управлінської діяльності та організаційної структури підприємства з метою виявлення можливостей для оптимізації та вдосконалення управління.

Технічний аналіз, що включає аналіз стану технічного обладнання та інфраструктури підприємства, що дозволяє встановити потенціал для модернізації та вдосконалення виробничих процесів.

Аналіз соціальних та екологічних аспектів також відіграє ключову роль під час проведення інвестиційного аудиту. Визначення соціальної відповідальності підприємства, включаючи вплив на працівників, співтовариство та навколишнє середовище. Як зазначає Пшенична М.В. пріоритетним напрямком для побудови

сучасної стратегії господарювання українських компаній, здатним забезпечити конкурентні переваги на світових ринках в рамках повноцінного євроатлантичного партнерства є забезпечення стійкого розвитку комерційної діяльності, що базується на відповідальному ставленні до довкілля (E - environment), високій соціальній відповідальності (S -social) та високій якості корпоративного управління (G -governance), котру являє собою ESG-стратегія [94].

Оцінка потенціалу росту, включає в себе визначення можливостей для розширення бізнесу, запуску нових продуктів або послуг, виявлення потенціалу для збільшення доходів та прибутку. SGR дозволяє визначити максимальний темп зростання, який компанія може досягти, не залучаючи зовнішніх фінансових ресурсів, таких як кредити або додаткові інвестиції у власний капітал. Це особливо важливо для компаній суспільного інтересу, які прагнуть зберегти контроль над своїми активами та уникнути збільшення боргового навантаження.

Отже, інвестиційний аудит діяльності суб'єктів господарювання є важливим інструментом для інвесторів, який дозволяє оцінити ефективність та ризики інвестування в підприємство та прийняти обґрунтоване рішення щодо інвестування.

Завдання інвестиційного аудиту полягають у проведенні комплексного аналізу діяльності суб'єкта господарювання з метою виявлення ризиків та можливостей, оцінки ефективності та прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. Метод порівняння дав автору можливість узагальнити, що основні завдання інвестиційного аудиту включають в себе (рис. 2.1):

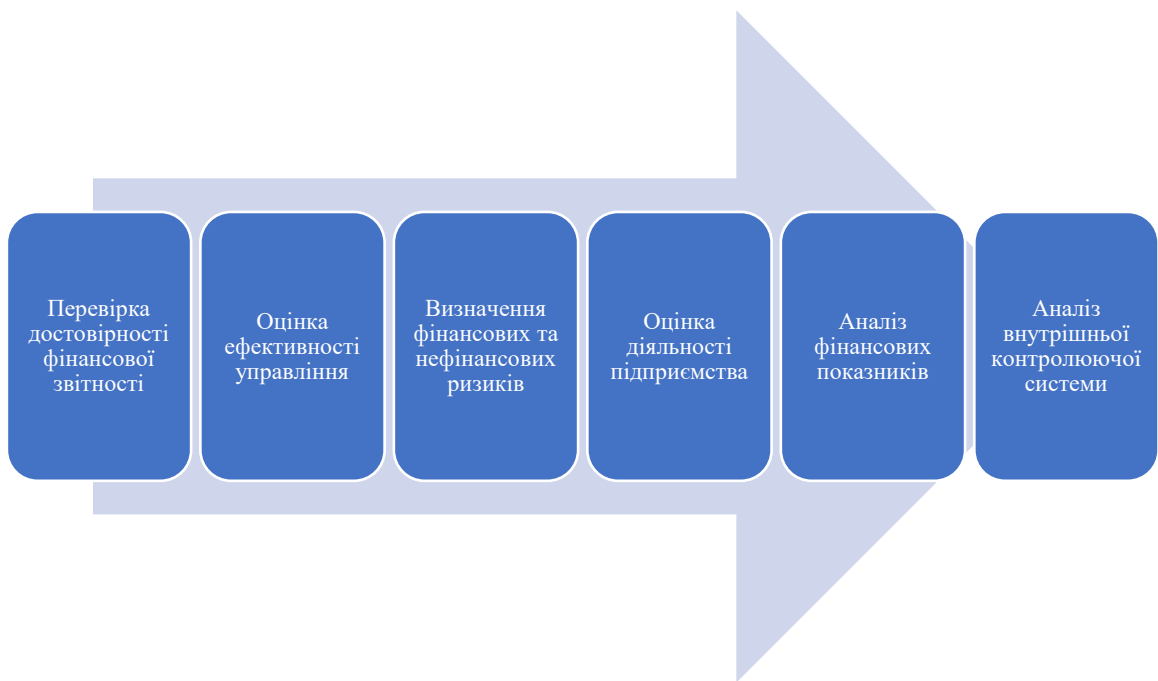

Рис 2.1 Основні завдання інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу

Джерело: Сформовано автором

1. Перевірка достовірності фінансової звітності: в ході виконання завдання аудитор перевіряє фінансову звітність, щоб забезпечити її достовірність та об'єктивність. Така перевірка проводиться з метою виявлення потенційних фінансових ризиків, серед яких, великі обсяги заборгованості, забезпечення відповідності бухгалтерських записів міжнародним стандартам та правилам.

2. Оцінка ефективності управління: аудитор аналізує управлінські процеси, стратегії та плани компанії для визначення ефективності управління ресурсами та ризиками, а також виявлення можливостей для покращення.

3. Визначення фінансових та нефінансових ризиків: аудитор визначає ризики, які пов'язані з діяльністю підприємства та допомагає знайти шляхи зниження їх впливу на діяльність підприємства. Це включає перевірку ризиків, які пов'язані з фінансово-господарськими операціями, розробкою та випуском продуктів, відповідність екологічним та соціальним стандартам, корпоративне управління, репутаційні ризики.

4. Оцінка діяльності підприємства: аудитор аналізує організаційну структуру підприємства та перевіряє, чи відповідає вона стратегії та місії підприємства. Це включає перевірку функціональної структури, сильних та слабких сторін розподілу обов'язків та відповідальності між співробітниками, оцінку ефективності комунікацій між підрозділами та оцінку процесів управління персоналом.

5. Аналіз фінансових показників: аудитор проводить аналіз низки фінансових показників, щоб оцінити фінансове становище підприємства та виявити можливості для покращення, серед яких можуть бути включені аналіз прибутковості, платоспроможності, стабільності та інших показників.

6. Аналіз внутрішньої контролюючої системи: аудитор під час виконання завдання аналізує внутрішню контролюючу систему підприємства та оцінює її ефективність з метою перевірки правильності застосування процедур контролю, виявлення слабких місць та рекомендації щодо їх вдосконалення.

На основі результатів аудиту аудитор формулює рекомендації щодо покращення фінансового та операційного стану підприємства, зменшення ризиків та використання можливостей для залучення нових інвестицій. Завдання інвестиційного аудиту полягають у проведенні глибокого аналізу діяльності підприємства для забезпечення об'єктивної оцінки його фінансового стану, ефективності управління та потенціалу для розвитку.

Предметом інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання є перевірка фінансових та нефінансових показників підприємства з метою виявлення ризиків та проблем, які можуть впливати на його діяльність, оцінка ефективності управління ресурсами та ризиками, а також виявлення дійсного фінансово-господарського стану підприємства та його бізнес-моделі.

Інвестиційний аудит діяльності суб'єктів господарювання зазвичай проводиться з метою залучення інвесторів або кредиторів, які мають намір інвестувати свої кошти у підприємство. Аудиторська перевірка може включати в себе аналіз низки ключових показників, таких як: оборотні активи, витрати на виробництво, прибутки та збитки, рентабельність, стан активів та пасивів,

фінансові зобов'язання, ризики тощо. Такий аналіз допомагає зрозуміти потенційні ризики та можливості, які пов'язані з інвестуванням у дане підприємство.

Інвестиційний аудит також включає в себе оцінку ефективності управління підприємством, зокрема оцінку рівня управління фінансовими ресурсами, організацію бухгалтерського обліку та контролю за фінансово-господарською діяльністю, забезпечення правильного використання ресурсів, підвищення рівня ефективності діяльності тощо.

Отже, предметом інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання є виявлення потенційних ризиків та проблем, які можуть впливати на діяльність підприємства, а також оцінка ефективності управління ресурсами та ризиками, з метою покращення його фінансового стану та збільшення його привабливості для потенційних інвесторів.

Об'єктом інвестиційного аудиту є діяльність суб'єктів господарювання, зокрема підприємств суспільного інтересу, яка включає різні аспекти їх фінансово-господарської діяльності з врахуванням фінансової та нефінансової інформації.

В ході проведення перевірки аудитор проводить аналіз нефінансових показників, які можуть впливати на діяльність підприємства. Це може бути оцінка діяльності у сфері корпоративного управління, структури власності, ризиків у сфері дотримання екологічних та соціальних норм (ESG-аспекти), репутаційних ризиків, управління персоналом та інше.

Аудитором оцінюється ефективність управління підприємством, включаючи стратегічне планування, управління ризиками, контрольні процедури, процеси прийняття управлінських рішень та інші аспекти.

Інвестиційний аудит включає оцінку бізнес-моделі підприємства та його потенціалу для росту та розвитку. Це може включати аналіз конкурентного середовища, тенденцій ринку, можливостей для впровадження нових продуктів чи послуг, стратегічних партнерств та інші.

Ідентифікація ризиків, які можуть впливати на фінансовий стан та діяльність підприємства, а також визначення можливості для підвищення ефективності та розвитку є важливим аспектом аудиторського процесу.

Тож, об'єктом інвестиційного аудиту є всебічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання з метою виявлення ризиків та проблем, оцінки їх фінансового та нефінансового стану, ефективності управління та розвитку, що сприяє прийняттю обґрунтованих інвестиційних рішень.

Дослідники звертають особливу увагу на інформаційний компонент наведеної моделі. В рамках організаційно-інформаційної моделі економічну інформацію класифіковано за середовищем її виникнення, що дозволяє розділити її на внутрішню та зовнішню. Подальша деталізація включає класифікацію за джерелами формування та напрямками використання. Визначення джерел формування інформації є ключовим для ієрархічної організації вхідних інформаційних потоків, базуючись на взаємній підпорядкованості джерел.

Джерелом правової інформації виступає законодавство України, зокрема нормативно-правові акти найвищої юридичної сили, такі як закони України, що регулюють фінансові, господарські та трудові відносини суб'єктів підприємницької діяльності. Нормативна інформація формується на основі постанов Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказів Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України та інших державних органів. Важливо, щоб нормативні документи не суперечили правовим нормам. Джерелом нормативної інформації щодо фінансових показників є затверджений Міністерством фінансів України План рахунків бухгалтерського обліку та відповідна інструкція з його застосування. До основних документів, що містять відомості про доходи, витрати та прибуток, належать міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, директиви Ради Європейського Союзу та матеріали науково-практичних конференцій.

Довідкова інформація міститься у стандартах, прайс-листах, каталогах та довідниках. Вона не є обов'язковою, проте може використовуватися аналітиками для прийняття управлінських рішень.

Планова інформація формується на підприємстві та включає фінансові плани, бізнес-плани, інвестиційні проекти, кошториси. Вона створюється на основі потенційних можливостей розвитку підприємства, вимог законодавства та нормативно-довідкової інформації, яка використовується для аналізу, контролю та прогнозування доходів, витрат і прибутку.

Фактографічна інформація щодо фінансових результатів міститься у бухгалтерському та статистичному обліку. Додатковими джерелами виступають внутрішні документи підприємства: накази, доповідні записки, протоколи нарад, акти ревізій та аудиторські звіти. Вона відображає реальний фінансовий стан підприємства та вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на його діяльність.

Класифікація інформації за напрямками використання спрямована на забезпечення функцій управління, таких як аналіз, контроль і прогнозування фінансових результатів. Зокрема, правова, нормативна та довідкова інформація використовується для оцінки відповідності діяльності підприємства чинному законодавству, стандартам бухгалтерського обліку та директивним документам. Планова інформація застосовується для контролю виконання фінансових планів і аналізу факторів, що впливають на прибутковість. Фактографічна інформація слугує основою для аналізу структури та динаміки доходів, витрат і прибутку підприємства.

Процеси отримання, обробки, передачі та зберігання інформації щодо фінансових результатів базуються на системі економічних показників. В межах організаційно-інформаційної моделі економічні показники поділяються на:

- абсолютні, що використовуються для кількісної оцінки об'єктів дослідження та передають первинну (вхідну) інформацію;
- відносні, які формуються на основі обробки первинних даних і є вторинними, відображаючи результати інформаційних потоків у системі управління.

Такий поділ є умовним і здебільшого застосовується до фактографічної інформації. Водночас у правовій, нормативній, довідковій та плановій інформації первинні дані можуть виражатися у відносних показниках, таких як податкові ставки, нормативи фінансової стійкості, облікова ставка НБУ. У вихідних інформаційних потоках трапляються й абсолютні показники, які характеризують сукупні доходи, витрати, прибуток та їхні відхилення від планових або попередніх значень.

Методичне забезпечення аналізу фінансових результатів є важливою складовою організаційно-інформаційної моделі. Використання відповідних аналітичних прийомів дозволяє проводити загальний аналіз прибутку, оцінку формування фінансових результатів, аналіз розподілу та використання чистого прибутку, а також оцінку рентабельності підприємства. Крім того, застосовуються методи граничного аналізу, оптимізації прибутку та аналізу нефінансових показників, включаючи оцінку впливу ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських аспектів) на фінансовий стан підприємства.

За результатами дослідження встановлено, що інвестиційний аудит діяльності суб'єктів господарювання проводять виходячи із інтересів користувачів такої аналітичної інформації. Так для інвесторів і кредиторів головним в оцінках є прибуток до оподаткування і сплати процентів, що впливає на рейтинг їх економічних проектів.

Для державних контролюючих органів та служб сприяння економічного розвитку головним є повнота і достовірність факторного аналізу прибутку всіх видів діяльності, що дозволяє напрацювати адекватні механізми регулювати прибуткову діяльність у законодавчому полі, через різноманітні форми надання пільг, фінансування, протекціонізму тощо.

Послідовність аналізу фінансових результатів визначається потребою поетапного розкриття економічної інформації відповідно до його мети і завдань, характеристику яких наведено в запропонованій організаційно- інформаційній моделі.

2.2. Трансформація облікової інформації для потреб інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

Трансформація облікової інформації – це процес перетворення даних бухгалтерського обліку з однієї форми в іншу з метою забезпечення їхньої придатності для певних аналітичних або управлінських цілей. Трансформація облікової інформації необхідна, оскільки первинні дані бухгалтерського обліку часто є занадто деталізованими та не завжди відповідають потребам користувачів. Перетворення вхідних даних обліку для цілей інвестиційного аудиту діяльності компаній, що мають суспільне значення є ключовим етапом проведення аудиторської перевірки. Це передбачає якісну та змістовну підготовку даних, що є основою для розкриття фінансового стану та діяльності компанії. Головною метою цієї трансформації є гарантування точності та об'єктивності даних, а також забезпечення їх доступності для аудиторів.

Проблеми обліково-аналітичного забезпечення були предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, Г. Ю. Аніщенко та Т. М. Безродна зосереджували свою увагу безпосередньо на обліково-аналітичному забезпеченні управління підприємством [3; 9]. С. П. Барановська присвятила свої праці вивченню обліково-аналітичного забезпечення як невід'ємної частини процесу управління підприємством [6]. А. М. Герасимович у своїх роботах розглядав новітні інструменти обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством [21]. Дослідження Н. І. Гордієнко спрямовані на вивчення організації та обліково-аналітичного забезпечення управління результативністю діяльності підприємства [28]. Т. О. Гуренко, С. І. Дерев'янка, А. С. Липова у своїх працях аналізували теоретичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління [31]. Л. М. Малярець присвятила свої дослідження проблемам розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством в умовах цифрової трансформації економіки [63].

Згідно Л. В. Кононенко, та С. П. Ніколаєвої обліково-аналітичні дані формуються за функціональним принципом у межах обліково-аналітичного

забезпечення, яке є складовою інформаційної системи управління. Ця система має складну ієрархічну структуру з численними зв'язками та функціями. Вона, як об'єднання різних видів обліку та аналізу, створюється для забезпечення інформацією процесу прийняття управлінських рішень та контролю за їх виконанням, що сприяє оптимізації управління [52].

Облікова інформація є основним джерелом даних для аудиторів, які аналізують діяльність компаній суспільного інтересу. Однак, через різноманітність джерел та форматів, необхідна трансформація даних для забезпечення належного аналізу та оцінки. Цей процес полягає у перетворенні фактичних даних у зрозумілий формат для об'єктивного аналізу фінансових та нефінансових показників.

Висока якість та точність трансформації облікової інформації дозволяє аудитору ефективно аналізувати фінансові та нефінансові показники, виявляти ризики та оцінювати сильні та слабкі сторони компанії. Цей процес дає можливість аудитору провести якісний аналіз діяльності компанії та зробити обґрунтовані висновки про її фінансову стійкість, перспективи та вартість.

Таким чином, важливість трансформації облікової інформації для ефективного інвестиційного аудиту полягає в забезпеченні аудитора необхідними інструментами та даними для всебічного аналізу фінансового стану та діяльності підприємств суспільного інтересу. Цей процес підвищує рівень надійності та обґрунтованості аудиторського висновку, що є дуже важливим для інвесторів, стейкхолдерів та інших зацікавлених сторін.

Облікова інформація є фундаментальним інструментом, який формує основу ефективного інвестиційного аудиту. Цей процес включає аналіз та оцінку фінансової та нефінансової інформації, що міститься у фінансовій звітності та інших інформаційних джерелах, з метою забезпечення достовірного та справедливого подання звітів компаній. Трансформована інформація є основою для перевірки фактів, подій, операцій та фінансових показників, представлених у звітності компаній. Облікова інформація допомагає аудитору зрозуміти

економічні події та процеси, що відбуваються на підприємстві, і визначити їх відповідність обліковій політиці, стандартам та нормативно-правовим актам.

Під час аудиторської перевірки ключові компоненти облікової інформації піддаються ретельному аналізу з метою надання об'єктивної оцінки фінансових результатів діяльності компанії. Це включає в себе розкриття даних про фінансовий стан, фінансові результати діяльності, рух грошових коштів, активи та зобов'язання, а також інші дані, що містяться в облікових записах, які відображають достовірну картину діяльності компанії.

Перевірка цих аспектів дає можливість виявити можливі неточності, помилки, недоліки або ознаки фальсифікації у фінансовій інформації. Аналіз та оцінка основних елементів облікової інформації є важливими для розкриття реального фінансового стану публічної компанії та сприяють підвищенню довіри інвесторів та інших зацікавлених осіб до фінансової звітності та керівництва компанії.

Трансформація облікової інформації для цілей інвестиційного аудиту є невід'ємною частиною процесу аналізу фінансових показників діяльності компаній. Цей процес спрямований на перетворення загальної інформації, що міститься у системі обліку та фінансовій звітності, на детальну та систематизовану базову інформацію з метою проведення ефективного інвестиційного аудиту. Трансформація зазвичай включає низку перетворень, основними з яких є зміна класифікації та структури даних для отримання інформації в потрібному розрізі (наприклад, консолідація фінансової звітності, аналіз за центрами відповідальності). Внесення змін для усунення помилок, приведення до певних стандартів (наприклад, МСФЗ) або врахування специфічних факторів. Зведення детальних даних до більш загальних показників (наприклад, розрахунок фінансових коефіцієнтів). Представлення даних у графічній або табличній формі для полегшення їхнього сприйняття та аналізу. Огляд процесу трансформації свідчить про складність і важливість цієї складової аудиторського дослідження, яка включає кілька ключових етапів, кожний з яких

взаємодіє між собою для формування комплексного аналізу фінансових результатів підприємств суспільного інтересу.

Перший етап - збір та узагальнення даних. Він передбачає збір інформації з різних джерел, включаючи фінансову звітність, первинні документи та інші релевантні дані. ПСІ зобов'язані дотримуватися міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Трансформація може включати приведення національних стандартів бухгалтерського обліку до МСФЗ для забезпечення порівнянності даних. Після цього відбувається аналіз фінансових і нефінансових показників. На цьому етапі аудитор вивчає фінансові показники, такі як прибуток, рентабельність і платоспроможність, фінансова стійкість, а також інші фактори, які можуть вплинути на фінансовий стан компанії та її здатність генерувати прибуток для інвесторів. Трансформація дозволяє виділити інформацію, що стосується інвестицій, їхньої ефективності та ризиків. Це може включати аналіз інвестиційних проєктів, оцінку вартості активів, а також аналіз грошових потоків.

Аудитор аналізує виявлені фактори ризику, такі як недостовірна фінансова звітність та неналежний внутрішній контроль. На наступному етапі він оцінює зібрану інформацію та формує висновки, які допомагають йому зрозуміти фінансовий стан суб'єкта господарювання.

На думку Л. В. Кононенко, та С. П. Ніколаєвої в епоху цифрових технологій, коли обліково-аналітичне забезпечення стає все більш автоматизованим, бухгалтери отримують можливість не лише миттєво відстежувати господарські операції, але й використовувати вбудовані інструменти контролю. Це усуває необхідність у використанні паперової первинної документації, що значно підвищує точність та актуальність облікової інформації. Цифровізація обліково-аналітичного процесу також впливає на методи проведення аудиторських перевірок, оскільки забезпечує високу якість, прозорість, довговічність та надійність даних. Вона відіграє важливу роль не лише у зборі та обробці облікових даних, але й у самому процесі аудиту. Оскільки джерела даних про господарські операції, що використовуються в

облікових реєстрах, змінюються, це також змінює підходи до аудиту цих операцій. Завдяки цифровізації, яка забезпечує прозорість операцій, інструментів контролю та даних у системах обробки в режимі реального часу, зростає потреба у безперервному аудиті. Крім того, значно скорочується час, необхідний для проведення аудиторської перевірки, підвищується її якість та точність, а також з'являється можливість автоматизовано аналізувати великі обсяги даних, що дозволяє зосередитися на складніших аспектах. Загалом, цифровізація сприяє зближенню процесів обліку та аудиту [52].

Фактори, що впливають на трансформацію облікової інформації, мають значний вплив на процес інвестиційного аудиту та здатність аудиторів адаптувати свої методи та підходи для ефективного аналізу фінансових результатів діяльності публічних компаній. Визначення цих факторів є ключовим для розуміння та належної оцінки ризиків і можливостей, пов'язаних з трансформацією бухгалтерської інформації. Першим ключовим фактором є технологічний прогрес. Розвиток інформаційних технологій та аналітичних інструментів надав аудиторам широкий спектр засобів для збору, обробки та аналізу бухгалтерської інформації. Регуляторні вимоги також мають значний вплив на процес трансформації, оскільки вони встановлюють стандарти і правила, яких необхідно дотримуватися при підготовці та поданні фінансової звітності. Крім того, дуже важливими є характеристики галузевої приналежності компанії. Різні галузі мають різні характеристики, які відображаються в бухгалтерській інформації. Компанії в технологічному секторі можуть нести значні витрати на дослідження та розробки, які впливають на їхні фінансові показники, в той час, як компанії в енергетичному секторі можуть підпадати під дію суворих екологічних норм, що впливає на їхню звітність.

До інших факторів, що впливають на трансформацію облікової інформації, належать зміни в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та звітності, геополітичні події, економічні тенденції та інші. Врахування цих факторів допомагає зрозуміти, як і чому трансформується облікова інформація та як

аудитори повинні адаптувати свій підхід, щоб забезпечити точний та об'єктивний аналіз фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Одним з ключових питань трансформації облікової інформації є процес вибору та прийняття рішень щодо трансформації даних. Аудитори повинні враховувати різні аспекти, такі як тип даних, структура даних та особливості галузі, в якій працює компанія. Вибір відповідного методу трансформації даних вплине на точність та об'єктивність аудиторського аналізу.

Важливим фактором є врахування потреб цільової аудиторії. Аудитори повинні розуміти, яка інформація потрібна інвесторам, фінансовим аналітикам та іншим зацікавленим сторонам. Враховуючи ці потреби, трансформація даних може бути зосереджена на ключових аспектах фінансово-господарської діяльності компанії. Трансформована інформація повинна бути представлена в зрозумілій та доступній формі для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Аналітичні методи обробки даних також є невід'ємною частиною процесу трансформації бухгалтерської інформації. Аналітичні методи обробки даних допомагають виявити взаємозв'язки, тенденції та закономірності у фінансових даних компанії, що дає змогу зробити більш обґрунтовані висновки про фінансовий стан та перспективи компанії.

На думку Л. М. Малярець на сьогодні фінансова звітність є ключовим елементом публічної звітності компаній, що дозволяє оцінити ефективність їхньої діяльності. Проте, в умовах інформаційної ери, лише фінансових показників недостатньо для всебічного аналізу діяльності підприємств суспільного інтересу. Зацікавлені сторони потребують не лише інформації з фінансової звітності, але й зацікавлені в додаткових фінансових даних, що не входять до її складу, такі як: перспективи розвитку, а також нефінансову інформацію, зокрема щодо соціального та екологічного впливу діяльності [63]. Іншими словами, трансформація облікової інформації для потреб інвестиційного аудиту, окрім обробки традиційної системи бухгалтерського обліку повинна бути розвинена і доповнена екологічною, соціальною та стратегічною складовими.

Проведений аналіз тлумачень облікового забезпечення (див. таблицю 2.2) дав можливість виокремити ключові підходів до його розуміння:

Ряд дослідників розглядають облікове забезпечення як цілісну систему або її складову частину, що є елементом загальної системи управління підприємством. Згідно з цим поглядом, облікове забезпечення охоплює всі складові (фінансовий, управлінський, податковий, оперативний та статистичний облік, а також внутрішній і зовнішній аудит), гарантуючи безперервний інформаційний потік для прийняття управлінських рішень (А. Загородній, О. Грицай, Я. Дергач, Н. Єршова). У межах процесного підходу наголошується на послідовному процесі акумулювання, підготовки, реєстрації та обробки економічних даних з різних джерел. Ці дані надалі використовуються для формування інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень (Я. Мулик, Н. Правдюк). Методологічно-аналітична (інформаційна) концепція трактує облікове забезпечення як сукупність методів і прийомів, спрямованих на створення всебічної, консолідованої інформації про діяльність підприємства та його стратегічний розвиток. Він бере до уваги як внутрішні, так і зовнішні інформаційні аспекти, галузеві особливості та специфіку діяльності підприємства (Р. Бруханський, А. Нечипоренко, М. Сулима, Н. Оляднічук, О. Підлубна) (див. таблицю 2.2).

Таблиця 2.2

Підходи до трактування поняття «облікове забезпечення»

Автор	Поняття	Зміст поняття
1	2	3
Р. Бруханський	Обліково-інформаційне забезпечення	модель, що фокусується на формуванні всебічної консолідованої інформації про діяльність підприємства та його стратегічний розвиток; продумана модель, що враховує як внутрішні, так і зовнішні інформаційні аспекти. Вона фокусується на формуванні всебічної консолідованої інформації про діяльність підприємства та його стратегічний розвиток
Я. Мулик	Облікове забезпечення	процес збору, підготовки, реєстрації та обробки облікової інформації та прийняття на її основі управлінських рішень направлених на забезпечення захисту фінансових інтересів підприємств на всіх рівнях його фінансових відносин від впливу внутрішніх і зовнішніх факторів

Н. Оляднічук, О. Підлубна	Система обліково-аналітичного забезпечення	є формою організації всіх видів обліку, контролю й аналізу, метою якої є забезпечення адміністративно-управлінського персоналу підприємства інформацією, необхідною для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень та контролю над їх реалізацією
А. Загородній	Обліково-аналітичне забезпечення	це підсистема фінансово-економічного інформаційного забезпечення, яка в свою чергу разом з системою інформаційного забезпечення утворюють систему менеджменту підприємства, і метою її формування є ефективне забезпечення процесу управління та контроль за його здійсненням
О. Грицай, Я. Дергач	Обліково-аналітичне забезпечення	це фундаментальна система, яка забезпечує підприємство необхідною інформацією для прийняття ефективних управлінських рішень, об'єднує в собі такі складові, як фінансовий, управлінський, податковий, оперативний та статистичний облік, а також фінансовий і управлінський аналіз та внутрішній і зовнішній аудит
Н. Правдюк	Обліково-аналітичне забезпечення	документально обґрунтований процес добору економічних даних на потреби управління підприємств. Залежно від мети він генерує дані обліку, аналізу та контролю для прийняття управлінських рішень і має різні ступені деталізації та ієрархії
Н. Єршова	Обліково-аналітичне забезпечення	це інтегрована система, що включає бухгалтерський облік і аналіз (фінансовий, управлінський, стратегічний), діяльності підприємства в розрізі бізнеспроцесів і центрів відповідальності для забезпечення довгострокового функціонування та розвитку підприємства. Тобто обліково-аналітичне забезпечення слід розглядати як інструмент для підвищення ефективності управління підприємством

Джерело: складено на основі [13; 30; 39; 41; 78; 86]

Виходячи з проведеного аналізу, сформовано власне визначення поняття «облікове забезпечення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу» — це інтегрована стратегічно-орієнтована система збору, обробки, аналізу та представлення фінансової і нефінансової інформації, яка формує основу для здійснення якісного інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу. Ця система враховує специфіку діяльності таких підприємств, зосереджується на інституційних ризиках, прозорості звітності, дотриманні принципів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності, забезпечуючи релевантну інформацію для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень у динамічному середовищі.

Вплив трансформації облікової інформації на результати інвестиційного аудиту є важливим фактором, що визначає точність, надійність та доречність

результатів аудиту. Трансформація облікової інформації впливає на процес збору, аналізу та інтерпретації даних і сприяє зміні способу представлення результатів і висновків, зроблених на основі оброблених і підготовлених для аналізу показників.

Для потреб інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу запропоновано інтеграцію узагальнених показників фінансової ефективності підприємства (серед яких, як традиційні показники - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), собівартість реалізованої продукції, загальна сума активів, обсяг власного капіталу, так і облікових показники характерні для інвестиційного аудиту - рентабельність активів – ROA, рентабельність власного капіталу – ROE, прибуток до сплати відсотків, податків і амортизації – EBITDA, показник сталого зростання та інші) безпосередньо в облікову систему, що забезпечить швидкий огляд результатів діяльності. Наявність цих агрегованих метрик у фінансовій або управлінській звітності надасть аудиторам змогу одразу оцінити прибутковість та вартість бізнесу, не вдаючись до трудомістких розрахунків вручну. Це підвищує обґрунтованість аудиторських висновків щодо фінансової стійкості, перспектив розвитку та справедливої вартості підприємства, посилюючи довіру інвесторів до звітності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Система облікових показників для потреб інвестиційного аудиту

Тип показника	Назва показника	Призначення в інвестиційному аудиті
Традиційний обліковий	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Визначення обсягів операційної діяльності та динаміки зростання
Традиційний обліковий	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Базовий елемент для обчислення рентабельності та ефективності виробництва
Традиційний обліковий	Поточні та довгострокові зобов'язання	Аналіз структури боргового навантаження
Традиційний обліковий	Власний капітал	Оцінка джерел фінансування діяльності
Традиційний обліковий	Активи	Оцінка потенціалу підприємства, платоспроможності та забезпеченості
Трансформований показник	EBITDA	Визначення операційної прибутковості

Трансформований показник	ROE / ROA	Показники дохідності інвестованого капіталу
Трансформований показник	SGR	Потенціал зростання без зовнішнього фінансування
Виокремлений для аудиту	CAPEX/ Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Інвестиційна активність підприємства
Виокремлений для аудиту	Оборотність активів	Ефективність використання наявних ресурсів
Виокремлений для аудиту	Інвестиційні і пов'язані з ними витрати	Визначення обсягу коштів, спрямованих на реалізацію інвестиційних проєктів, модернізацію, інфраструктуру або розвиток, що дозволяє оцінити інтенсивність інвестиційної діяльності та довгострокову стратегічну орієнтацію компанії

Джерело: складено автором

Як було зазначено вище, при проведенні інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу пропонується застосування показника SGR, який використовується для оцінки фінансової стабільності та планування довгострокового зростання компанії. SGR є одним із ключових інструментів, які допомагають інвесторам та керівництву компанії оцінити, наскільки компанія здатна підтримувати свій розвиток, використовуючи власні ресурси без залучення додаткового фінансування. Наприклад, не залучаючи зовнішніх фінансових ресурсів, таких як кредити або додаткові інвестиції у власний капітал. Це особливо важливо для компаній суспільного інтересу, які прагнуть зберегти контроль над своїми активами та уникнути збільшення боргового навантаження. SGR розраховується на основі облікової інформації, такої як чистий прибуток, власний капітал та відношення дивідендів до прибутку, що дозволяє відобразити реальну здатність компанії до самостійного зростання.

Цей показник також допомагає виявити слабкі місця у фінансовій стратегії компанії. Наприклад, якщо SGR значно нижчий за бажаний темп зростання, це може сигналізувати про необхідність оптимізації фінансових процесів або перегляду політики розподілу прибутку. Таким чином, SGR служить важливим індикатором фінансової стабільності, на який звертають увагу як аудитори, так і інвестори.

В контексті інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу, SGR є важливим елементом, який допомагає аудиторам оцінити стійкість компанії до економічних змін та її здатність реалізувати стратегічні плани зростання. Це дозволяє визначити, чи здатна компанія самостійно досягати своїх цілей або їй необхідно розглядати альтернативні джерела фінансування.

SGR також може використовуватися для порівняння компанії з її конкурентами або галузевими стандартами, що дає змогу виявити конкурентні переваги або недоліки. Цей показник служить інструментом для розробки рекомендацій щодо покращення фінансових показників та забезпечення стабільного розвитку компанії в довгостроковій перспективі.

В свою чергу DCF модель дозволяє трансформувати облікові дані в прогностні фінансові потоки, що є важливим для оцінки вартості компанії та прийняття стратегічних рішень. Вона може бути використана для трансформації облікової інформації в організацію аналізу інвестиційних проектів, оцінюючи їхню доцільність та потенційну рентабельність.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, автор вважає, що важливість трансформованої бухгалтерської інформації для отримання точних та обґрунтованих результатів інвестиційного аудиту полягає в тому, що вона відображає реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Це дозволяє аудиторам та інвесторам більш детально вивчити та зрозуміти фінансові показники, а також виявити потенційні ризики та можливості для покращення діяльності компанії. Тому, враховуючи важливість трансформованої облікової інформації, її належна підготовка та аналіз є важливим етапом інвестиційного аудиту, що сприяє точній оцінці фінансового стану компанії та прийняттю обґрунтованих інвестиційних рішень.

В цілому, трансформація облікової інформації є важливим етапом проведення аудиторської перевірки, який дозволяє забезпечити достовірність та об'єктивність інформації про фінансові результати та діяльність підприємства. Це дає можливість інвесторам та іншим зацікавленим сторонам зробити обґрунтовані рішення щодо інвестування в підприємство.

2.3. Аналітичне забезпечення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

Хоча багато дослідників схилиються до думки, що суть обліково-аналітичного забезпечення полягає в об'єднанні облікових та аналітичних функцій в єдину систему, використовуючи спільні процеси та методи, єдиного погляду на визначення цього поняття серед науковців досі немає.

Наприклад, Т. А. Гоголь розглядає «обліково-аналітичне забезпечення» як частину інформаційної системи підприємства, що надає якісну та своєчасну економічну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на сталий розвиток [22]. П. Р. Пуцентейло визначає обліково-аналітичну систему як таку, що поєднує облікову, аналітичну та контрольні підсистеми, використовуючи облікову та позаоблікову інформацію для забезпечення потреб поточного, оперативного та стратегічного управління [92]. У той же час Н. Г. Краснікова вважає, що обліково-аналітичне забезпечення - це процес збору, обробки та аналізу інформації, а також надання її користувачам для оцінки економічної безпеки підприємства та його партнерів/конкурентів [61].

Л. В. Кононенко та С. П. Ніколаєва стверджують, що обліково-аналітичне забезпечення є складовою інформаційної системи управління підприємством, що надає якісну та своєчасну економічну інформацію для прийняття управлінських рішень. Вони також розглядають його як ресурс кібернетичної системи, що генерує інформацію для зовнішніх та внутрішніх користувачів [52].

Отже, проаналізувавши визначення зазначені вище можемо сформулювати власне визначення обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту – це інформаційна система, що включає облікову, аналітичну та контрольні підсистеми, метою якої є забезпечення якісною та своєчасною економічною інформацією аудитора, зацікавлених сторін та інвесторів для прийняття інформаційно обґрунтованих рішень та забезпечення проведення якісного інвестиційного аудиту [107]. Таке тлумачення обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту порівняно із іншими більш точно описує

необхідність категорії під час проведення аудиту і висвітлює її економічний зміст.

Ретельна оцінка обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту є важливим етапом дослідження, спрямованого на визначення точності та ефективності інвестиційного процесу. Аналіз аналітичного забезпечення передбачає вивчення застосування аналітичних методів та інструментів для оцінки фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Аналітичні підходи включають порівняння різних фінансових показників та їх аналіз з метою виявлення тенденцій, відхилень та ризиків. На основі цих оцінок аудитори формулюють висновки щодо достовірності та повноти фінансових даних та пропонують можливі заходи для покращення систем обліково-аналітичного забезпечення, що сприяє підвищенню ефективності інвестиційного аудиту публічних підприємств.

Аналітичне забезпечення інвестиційного аудиту являє собою систематичний та всебічний аналіз різних аспектів діяльності суб'єкта господарювання з метою оцінки його фінансового стану, перспектив та ризиків для потенційних інвесторів. Основними елементами цього процесу є:

- фінансовий аналіз, який зосереджується на оцінці фінансової звітності, з метою визначення фінансової стабільності та прибутковості компанії;
- аналіз галузі та конкурентного середовища для виявлення можливостей та загроз, які можуть вплинути на успіх інвестицій;
- виявлення ризиків, пов'язаних з діяльністю компанії, та розробка стратегій управління ними;
- аудитори також можуть використовувати інструменти технічного аналізу для прогнозування руху цін на фінансових ринках;
- аналіз інвестиційних проектів задля встановлення їх потенційного впливу на фінансовий результат компанії;
- виявлення стратегічних переваг і недоліків, вплив яких на конкурентоспроможність компанії є суттєвим.

Для потреб інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу пропонується використання наступного переліку аналітичних показників: фінансових і нефінансових, що характеризують діяльність підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Система аналітичних показників для потреб інвестиційного аудиту

Показник	Назва показника	Призначення в інвестиційному аудиті
Фінансовий	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Визначає ефективність використання коштів власників для створення прибутку
	Коефіцієнт рентабельності активів	Дає змогу оцінити загальну ефективність управління активами компанії
	Коефіцієнт рентабельності основних засобів	Дозволяє оцінити, наскільки ефективно основні засоби генерують прибуток
	Сталий темп зростання	Показує можливість зростання компанії без залучення додаткових зовнішніх джерел фінансування
	EBITDA	Визначає обсяг прибутку до сплати податків, відсотків та амортизації, що дозволяє оцінити операційний потенціал компанії
	Операційна маржа	Відображає прибутковість основної діяльності та здатність генерувати прибуток зі звичайних операцій
	Коефіцієнт концентрації позикових коштів	Оцінює рівень залежності компанії від позикового фінансування та боргового навантаження
	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	Показує частку довгострокового фінансування, сформованого за рахунок власного капіталу
	Коефіцієнт поточної заборгованості	Відображає частку короткострокових зобов'язань у структурі загального боргу компанії
	Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	Показує здатність компанії погашати поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів
	Співвідношення зобов'язань до власного капіталу	Визначає баланс між власним і позиковим капіталом, а також ступінь фінансового ризику
	CAPEX/ Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	Дає уявлення про інтенсивність інвестиційної діяльності компанії щодо отриманих доходів
	Оборотність активів	Характеризує ефективність використання активів для формування виручки

Нефінансовий	Наявність ESG-звітності	Показує рівень прозорості компанії щодо екологічних, соціальних та управлінських практик
	Розробленість корпоративної культури	Свідчить про сталість цінностей, відповідальність та зрілість управління всередині організації
	Проходження зовнішнього незалежного аудиту	Є показником прозорості та достовірності фінансової звітності, що підвищує довіру інвесторів
	Публічність / наявність лістингу	Демонструє відкритість до інвесторів та відповідність вимогам фондового ринку
	Виконання інвест. програм / звітність по CAPEX	Відображає здатність реалізовувати інвестиційні проєкти та ефективно управляти капітальними витратами
	Інноваційність (Витрати на R&D, впровадження нових технологій)	Показує здатність компанії до розвитку, адаптації та збереження конкурентних переваг
	HR-індекс / плинність кадрів /	Дає уявлення про стабільність трудового колективу та якість управління персоналом
	Рівень задоволеності клієнтів	Характеризує лояльність споживачів і стабільність попиту на продукцію чи послуги
	Рівень репутації компанії в суспільстві	Визначає довіру до компанії серед громадськості, партнерів та інвесторів
	Соціальна відповідальність / проєкти КСВ (Інвестиції в громаду, сталі практики)	Відображає участь компанії у сталому розвитку, взаємодії з громадами та відповідальності перед суспільством

Джерело: складено автором

Аналітична підтримка стає важливим інструментом для всіх зацікавлених сторін, надаючи чітку та детальну інформацію для прийняття важливих рішень у сфері інвестицій та фінансів.

VaR-аналіз є одним із ключових методів оцінки ризиків, що використовується в інвестиційному аудиті підприємств суспільного інтересу. Його основна мета – визначити потенційні фінансові втрати, які можуть виникнути внаслідок несприятливих змін ринкових умов, а також оцінити їх ймовірність. Цей інструмент дає змогу інвесторам та керівникам підприємств

кількісно оцінювати рівень ризику та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

VaR-аналіз базується на розрахунку граничного рівня втрат за певний часовий період із заданою ймовірністю. Наприклад, якщо VaR підприємства становить 1 млн грн з довірою 95% на один день, це означає, що у 95% випадків втрати компанії протягом одного дня не перевищать цю суму. Оцінка такого ризику є критично важливою для інвестиційного аудиту, оскільки вона дає змогу визначити допустимі межі фінансових коливань і забезпечує більш ефективне управління ризиками.

Процедура розрахунку VaR може здійснюватися різними методами, які вибираються залежно від специфіки компанії та доступних даних. Одним із них є метод історичних даних, який передбачає аналіз фактичних змін вартості активів за минулі періоди. Цей підхід дозволяє уникнути припущень щодо розподілу прибутків, однак його точність обмежується історичними даними. Інший підхід – варіаційно-коваріаційний аналіз, що базується на припущенні нормального розподілу фінансових результатів і використанні статистичних показників, таких як стандартне відхилення. Він дозволяє швидко оцінити ризики, але може бути менш точним у періоди фінансової нестабільності. Найгнучкішим, хоча й найбільш ресурсозатратним методом є моделювання Монте-Карло, яке передбачає створення великої кількості ймовірнісних сценаріїв майбутнього руху цін активів.

VaR-аналіз є важливим елементом аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту, оскільки він допомагає оцінити вплив ринкових факторів на фінансову стабільність підприємства, визначити потенційні ризики інвестування, а також інтегрувати кількісну оцінку ризиків у загальну систему аудиторського аналізу. Його застосування дозволяє оцінити можливі втрати через коливання валютних курсів, зміну процентних ставок, падіння вартості активів чи неплатоспроможність контрагентів. Крім того, VaR може використовуватися у поєднанні з іншими методами, такими як stress testing,

сценарний аналіз та оцінка ймовірності дефолту, що забезпечує комплексний підхід до оцінки ризиків.

Інтеграція VaR-аналізу в інвестиційний аудит підвищує якість аналітичної інформації та забезпечує більш точні й обґрунтовані висновки щодо інвестиційної привабливості компанії. Це сприяє ефективному управлінню ризиками та прийняттю оптимальних стратегічних рішень, що є особливо важливим для підприємств суспільного інтересу, діяльність яких має значний вплив на економіку та фінансову стабільність країни.

Також доцільно вивчити можливість залучення в процес інвестиційного аудиту аналіз нефінансових показників, основними серед яких можуть бути тенденції ринку, галузеві умови та технологічні розробки. Включення аналізу даних аспектів може надати більш повну картину фінансового стану та перспектив компанії. Крім того, корпоративна соціальна відповідальність також відіграє важливу роль, оскільки інвестори стають все більш обізнаними про соціальну та екологічну відповідальність компаній. Компанії, які демонструють готовність брати на себе активну відповідальність за соціальні та екологічні проблеми, викликають у інвесторів більше довіри. Аналізуючи нефінансові фактори, інвестори також звертають увагу на технологічний потенціал та інновації компанії. Компанії, які інвестують у технологічний розвиток та дослідження, мають більше шансів на успіх своїх інвестицій завдяки здатності адаптуватися до швидких змін у сучасному бізнес-середовищі. Все більшого значення набувають нефінансові показники, такі як корпоративний імідж, довіра клієнтів та впізнаваність бренду. Для всебічного аналізу діяльності публічних підприємств фінансові та нефінансові показники необхідно об'єднати в інтегровану систему: Збалансована система показників (BSC), розроблена Р. Капланом і Д. Нортон, Performance Prism, Tableau de Board, модель Європейського фонду управління якістю (EFQM), модель EP2M та інші комплексні моделі вимірювання та оцінки ефективності бізнесу.

Аналіз тенденцій у сфері нефінансової звітності, проведений організацією GRI, демонструє зростання інтересу до цієї складової діяльності компаній.

Спостерігається тенденція, коли все більше організацій розглядають нефінансову звітність як важливий інструмент для зміцнення довіри інвесторів та збільшення ринкової вартості [128]. Цей вид звітності включає інформацію про сталий розвиток, соціальну відповідальність, екологічний вплив, корпоративне управління та інші аспекти, що не відображаються у фінансових звітах.

Щодо забезпечення достовірності нефінансових даних, ключовою методологічною проблемою є підвищення якості розкриття інформації та надання доказів щодо надійності показників нефінансового звіту. Зокрема, це стосується процесу підготовки інформації: її збору, класифікації та систематизації. Згідно з МСА, обліково-інформаційне забезпечення нефінансової звітності є одним з найважливіших факторів, що впливають на достовірність інформації [63].

Для підвищення обґрунтованості аудиторських процедур та достовірності отриманих результатів у дослідженні враховано міжнародні підходи до аудиторської діяльності. Зокрема, аналіз відповідності фінансової інформації здійснюється з урахуванням принципів МСЗНВ та МССП, що забезпечує об'єктивність та системність оцінки фінансового стану підприємств суспільного інтересу.

Організація інвестиційного аудиту публічних компаній може бути значно підсилена використанням сучасних моделей оцінки ефективності та стратегічного управління, таких як система збалансованих показників (Balanced Scorecard), призма ефективності (Performance Prism), панель управління (Tableau de Bord), модель Європейського фонду управління якістю (EFQM), модель EP2M, а також методи SGR та DCF.

Нижче представлена порівняльна таблиця моделей, які пропонується використовувати для інтеграції фінансової та нефінансової інформації для потреб інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Порівняльний аналіз інтеграції фінансових та нефінансових показників

Модель	Основна ідея	Перспективи	Спільні риси	Відмінності	Приклади використання
BSC	Збалансована система показників, що дозволяє пов'язати фінансові та нефінансові аспекти діяльності компанії	Фінансова, клієнта, внутрішніх процесів, навчання і розвитку	Фокус на стратегічних цілях, використання показників, причинно-наслідкові зв'язки	Більш загальна модель, може бути адаптована під різні типи організацій	Стратегічне планування, управління ефективністю, комунікація стратегії
The Performance Prism	Модель, що фокусується на створенні вартості для клієнта і акціонерів	Клієнт, процес, ресурси, фінанси	Орієнтація на створення вартості, використання показників	Більш деталізована модель у частині створення вартості для клієнта	Оцінка ефективності бізнес-моделі, управління змінами
Tableau de Bord	Приладна панель, що відображає ключові показники ефективності діяльності компанії	Різноманітні, залежать від потреб компанії	Візуалізація даних, фокус на ключових показниках	Більш гнучка модель, може бути адаптована під конкретні завдання	Моніторинг операційної діяльності, прийняття рішень на основі даних
EFQM	Модель управління якістю, що дозволяє оцінити зрілість організації та визначити напрямки для вдосконалення	Лідерство, політика і стратегія, люди, ресурси, процеси, результати, клієнти, партнери, суспільство	Системний підхід, фокус на постійному вдосконаленні	Більш комплексна модель, що охоплює всі аспекти діяльності організації	Оцінка зрілості організації, сертифікація за стандартами якості
EP2M	Система управління ризиками, що дозволяє ідентифікувати, оцінити і управляти ризиками, пов'язаними з діяльністю компанії	Ідентифікація ризиків, оцінка ризиків, управління ризиками	Фокус на ризиках, використання матриць ризиків	Більш спеціалізована модель, спрямована на управління ризиками	Ідентифікація та управління ризиками, забезпечення безперервності бізнесу

Джерело: розроблено автором на основі [66]

Далі наведені варіанти їхнього використання. Впровадження Balanced Scorecard дозволяє аудиторським командам оцінювати діяльність компанії за чотирма ключовими напрямками: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси та навчання й розвиток. Це забезпечує комплексний підхід до оцінки ефективності компанії та допомагає ідентифікувати слабкі місця, які можуть мати вплив на інвестиційні рішення.

Аудиторський процес безпосередньо передбачає аналіз аудитором досягнення стратегічних цілей через встановлені показники за кожним із напрямків BSC, що дає змогу зрозуміти, наскільки ефективно компанія виконує свою стратегію і які ризики можуть виникнути в майбутньому.

Організація аудиту через Призму ефективності дозволяє оцінювати не тільки традиційні фінансові показники, але й інтереси всіх стейкхолдерів компанії: акціонерів, клієнтів, постачальників, співробітників та суспільства в цілому. Це дозволяє побачити загальну картину ефективності компанії. Аудитором проводиться оцінка через аналіз взаємовідносин з різними стейкхолдерами та визначення, як ці відносини впливають на фінансову стабільність і довгострокову стійкість компанії.

Використання Панелі управління в інвестиційному аудиті передбачає інтеграцію ключових показників діяльності компанії в єдину панель, що дозволяє швидко аналізувати та порівнювати їх у часі та між різними підрозділами компанії.

Панель управління використовується для контролю основних фінансових та нефінансових показників, що дозволяє аудитору оперативно виявляти проблеми та розробляти рекомендації щодо їхнього вирішення.

Застосування моделі EFQM в інвестиційному аудиті дозволяє оцінювати якість управління та ефективність процесів у компанії, орієнтуючись на результативність, інновації та безперервне поліпшення. Аудитор аналізує відповідність компанії дев'яти критеріям моделі EFQM, які поділяються на два основні блоки: 1. Критерії результативності (залежні від дій організації) та 2. Критерії факторів (що визначають, як ці результати досягаються).

Критерії факторів (Enablers):

1. Лідерство (Leadership): якість керівництва компанією, здатність лідерів надихати співробітників, визначати напрям розвитку, та підтримувати цінності й культуру організації.
2. Стратегія (Strategy): чіткість, релевантність та ефективність стратегії компанії, її здатність реагувати на зміни ринку та орієнтуватися на досягнення довгострокових цілей.
3. Персонал (People): управління людськими ресурсами, залучення персоналу до процесів, підтримка його розвитку та задоволеності.
4. Партнерство та ресурси (Partnerships & Resources): ефективність управління партнерствами, фінансовими ресурсами, технологіями та іншими активами.
5. Процеси, продукти та послуги (Processes, Products & Services): управління основними бізнес-процесами, якістю продуктів і послуг, а також інноваційні підходи до їх удосконалення.

Критерії результативності (Results)

6. Результати щодо клієнтів (Customer Results): рівень задоволеності та лояльності клієнтів, їхня оцінка якості продуктів та послуг.
7. Результати щодо персоналу (People Results): задоволеність працівників, їхня залученість, рівень мотивації та розвиток.
8. Результати щодо суспільства (Society Results): вплив компанії на суспільство, екологію, соціальну відповідальність та відповідність правовим нормам.
9. Ключові результати діяльності (Business Results): фінансові та операційні результати, що демонструють ефективність організації у досягненні стратегічних цілей.

Ці дев'ять критеріїв забезпечують всебічний підхід до оцінки якості управління і діяльності компанії, дозволяючи виявити її сильні сторони та області для вдосконалення.

Впровадження моделі Enterprise Performance Process Management Model в аудиті дає можливість здійснювати інтегровану оцінку всіх аспектів діяльності компанії, включаючи фінансову стабільність, якість управління, інновації та розвиток.

Під час виконання завдання аналізуються ключові бізнес-процеси та їхній вплив на загальну ефективність компанії, що допомагає виявити слабкі місця та ризики, які можуть вплинути на інвестиційні рішення.

Методи SGR та DCF забезпечують глибокий фінансовий аналіз компанії, оцінюючи її здатність до стабільного зростання та визначаючи її внутрішню вартість. SGR дозволяє оцінити можливості компанії для довгострокового зростання без залучення додаткового капіталу, а DCF - визначити реальну вартість компанії на основі майбутніх грошових потоків, що дає більш точне розуміння фінансової стійкості та потенційних ризиків.

Ці методи і моделі дозволяють здійснювати комплексний підхід до аудиту, забезпечуючи багатовимірну оцінку ефективності та надійності публічних компаній, що є критично важливим для прийняття інвестиційних рішень.

Інвестиційний аудит є необхідним елементом ефективного управління та розвитку компаній, що мають суспільне значення. Зростання нестабільності на фінансових ринках вимагає від інвесторів зменшення ризиків та забезпечення точності інформації. Інвестиційний аудит, як складова інвестиційної політики, є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих рішень.

Здатність компаній адаптуватися до змін та ефективно керувати інвестиційними процесами є вирішальним фактором їхньої конкурентоспроможності. Незалежна оцінка діяльності підприємств суспільного інтересу сприяє формуванню стратегій розвитку, заснованих на аналітичних даних та реальних показниках. Поглиблене вивчення теоретичних і методичних аспектів інвестиційного аудиту є актуальним завданням, яке дозволяє підвищити якість контролю та адаптувати процеси до динамічних змін фінансового ринку. Подальший розвиток цього напрямку сприятиме зміцненню позицій підприємств

на ринку, підвищенню їхньої інвестиційної привабливості та відповідності очікуванням суспільства.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що якісне обліково-аналітичне забезпечення є основою успішного проведення інвестиційного аудиту. Оскільки воно включає облікові, аналітичні та контрольні підсистеми, його значущість у формуванні достовірної економічної інформації для інвесторів, аудиторів та інших зацікавлених осіб є беззаперечною.

Обліково-аналітичне забезпечення виконує ключову функцію у процесі збору, аналізу та надання фінансових даних, що робить його невід'ємною частиною системи управління підприємством. Надання аудиторам та інвесторам оперативної, достовірної та обґрунтованої інформації забезпечує ефективність процесу аудиту та сприяє зниженню ризиків. Саме це стає основою для ухвалення виважених фінансових рішень і досягнення високих результатів у підприємницькій діяльності.

Висновки до розділу 2

Проведене дослідження організаційно-інформаційної моделі інвестиційного аудиту діяльності суб'єктів господарювання, трансформації облікової інформації та аналітичного забезпечення цього процесу дозволяє автору зробити наступні висновки:

1. Організаційно-інформаційна модель інвестиційного аудиту виступає ефективним інструментом для структурування та оптимізації процесу аудиту. Вона забезпечує чіткий розподіл відповідальності, ефективну взаємодію учасників процесу і підвищує якість прийнятих інвестиційних рішень. Впровадження такої моделі дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з недостовірністю інформації та суб'єктивністю оцінок.

2. Трансформація облікової інформації є ключовим етапом інвестиційного аудиту. Висока якість облікової інформації, її відповідність вимогам аудиту та застосування сучасних інформаційних технологій для її

обробки є необхідними умовами для отримання достовірних результатів аудиту. Доведено важливість забезпечення повноти, достовірності та актуальності облікових даних, що застосовуються в ході інвестиційного аудиту. Трансформація облікової інформації для цілей інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу являє собою процес перетворення даних бухгалтерського обліку з метою підвищення їхньої релевантності, надійності та зрозумілості для проведення всебічної оцінки фінансового стану, інвестиційної активності, потенційних ризиків та перспектив розвитку підприємства, враховуючи інтереси як суспільства, так і інвесторів. Виявлено складності, зумовлені відсутністю системності та неоднорідністю фінансових і нефінансових даних, що ускладнює формування об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості компанії. Запропоновано методи адаптації та трансформації облікових даних, а також розширення складу нефінансової звітності з урахуванням ESG-критеріїв, що сприятиме зростанню аналітичної цінності інформації для потенційних інвесторів.

3. Аналітичне забезпечення надає аудитору необхідну інформацію для формування обґрунтованих висновків. Використання різноманітних аналітичних інструментів та методів дає змогу виявити тенденції, оцінити ризики і розробити рекомендації щодо покращення діяльності підприємства та підвищенні його інвестиційної привабливості. Дослідження підтверджують, що традиційний аналіз фінансової звітності не забезпечує повної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. З цією метою обґрунтовано необхідність комплексного підходу, який поєднує фінансові та нефінансові показники, зокрема показник сталого зростання, модель DuPont і концепцію DCF-моделювання. Для формування стратегічного підходу до оцінки ефективності управління розглянуто такі методологічні інструменти, як Balanced Scorecard, The Performance Prism, Tableau de Bord, EFQM і EP2M. Вони сприяють комплексному аналізу здатності підприємства генерувати довгострокову вартість для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

4. Загалом, результати дослідження підтверджують важливість комплексного підходу до організації інвестиційного аудиту. Поєднання організаційної структури, інформаційних технологій та аналітичних методів дозволяє забезпечити високу якість аудиту і підвищити довіру інвесторів до підприємства.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою більш деталізованих моделей інвестиційного аудиту для різних типів підприємств, дослідженням впливу цифрових технологій на процес аудиту та розробкою нових методів оцінки ризиків.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані для вдосконалення практики проведення інвестиційного аудиту в Україні, підвищення його ефективності та якості. Результати дослідження можуть бути корисні для аудиторських компаній, підприємств суспільного інтересу, регуляторних органів та інвесторів.

Основні результати дослідження, викладені у розділі 2, опубліковані у наукових працях автора [107].

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

3.1. Особливості організації інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

Організація інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу має низку принципових відмінностей від традиційного фінансового аудиту. Його специфіка обумовлена не лише зміщенням акценту з перевірки фінансової звітності на оцінку інвестиційної привабливості компанії, а й потребою в глибшому аналізі фінансових, нефінансових та стратегічних аспектів діяльності. Відповідно, на етапі організації аудиту змінюється підхід до планування, формування обсягу процедур, вибору джерел інформації та критеріїв оцінки. Інвестиційний аудит передбачає розширений набір процедур, що охоплюють не лише перевірку достовірності даних, а й аналітичну обробку показників ефективності, стійкості, репутаційної надійності та соціальної відповідальності компанії. У контексті діяльності підприємств суспільного інтересу, до яких висуваються підвищені вимоги щодо прозорості, підзвітності та стійкого розвитку, організаційна модель такого аудиту повинна бути адаптована до потреб потенційних інвесторів і включати як фінансові, так і нефінансові джерела аналітичної інформації. Процес організації аудиторської перевірки включає в себе формування стратегії та загального плану аудиту, розробку детальної програми аудиторських процедур, визначення необхідного обсягу аудиторських доказів, вибір найбільш ефективних методів і прийомів проведення аудиту, організацію виконання цих процедур, підготовку проміжних та підсумкових робочих документів аудитора, аналіз інформації, отриманої в ході аудиту, складання аудиторського звіту та висновку про перевірку господарських процесів і операцій суб'єкта господарювання. Основна мета цих дій полягає у встановленні законності, повноти, достовірності та відповідності інформації, що міститься в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [62].

Особливості організації аудиту – це сукупність факторів та процедур, що визначають спосіб проведення аудиторської перевірки з урахуванням специфіки об'єкта аудиту, мети аудиту, вимог законодавства та професійних стандартів. Інвестиційний аудит підприємств суспільного інтересу має ряд особливостей, зумовлених їхньою роллю в економіці та суспільстві. Ці особливості вимагають специфічного підходу до організації аудиту, зумовлюючи високі вимоги до аудиторських процедур та методик, а також надають особливого значення ролі внутрішнього аудиту. Інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу відрізняється від традиційного аудиту через значний вплив цих підприємств на економіку, суспільство та довкілля, що визначає потреба в отриманні повної, достовірної, неупередженої та своєчасної інформації, а також підвищення рівня довіри до неї, як основи для прийняття інвестиційних рішень від незалежних експертів, тим самим максимально зменшивши ризик фінансових втрат інвестора. Організація такого аудиту має свої особливості, що пов'язані з багатовекторною діяльністю підприємств, високою увагою громадськості та регуляторів, а також необхідністю забезпечення прозорості інвестиційних процесів. Важливою особливістю інвестиційного аудиту діяльності ПСІ є те, що ці компанії мають широке коло зацікавлених сторін, включаючи не лише інвесторів та акціонерів, але й працівників, місцеві громади, уряди, екологічні групи та інші соціальні групи. Це робить процес аудиту більш складним і комплексним, оскільки необхідно враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін.

Для забезпечення високого рівня довіри стейкхолдерів та потенційних інвесторів процес аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу має бути максимально прозорим і відкритим для громадськості. Результати інвестиційного аудиту, як і традиційного аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу, для виконання вимог Закону України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [89] мають бути опубліковані, що в свою чергу позитивно впливає на репутацію та довіру до підприємства.

На відміну від звичайного фінансового аудиту, інвестиційний аудит не обмежується перевіркою фінансової звітності, а фокусується на аналізі фінансово-господарської діяльності з метою визначення інвестиційної привабливості підприємства, який в свою чергу слугуватиме основою для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень.

Таблиця 3.1

Основні відмінності фінансового та інвестиційного аудиту

Аспект	Аудит фінансової звітності	Інвестиційний аудит діяльності підприємств
Об'єкт перевірки	Зосереджений на достовірності фінансової звітності	Фокус на комплексній оцінці діяльності, включаючи ефективність інвестування, операційну діяльність, управління ризиками, стратегічні аспекти та інші фактори, що впливають на інвестиційну привабливість
Мета	Підтвердження правдивості фінансових звітів для зовнішніх користувачів	Забезпечення інформаційної бази для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень, як внутрішніми, так і зовнішніми інвесторами
Критерії оцінки	Базується на стандартах бухгалтерського обліку	Базується на ширшому спектрі критеріїв, включаючи фінансові та нефінансові показники, показники ефективності, ризики, стратегічні цілі, галузеві особливості, якість управління та інші фактори
Періодичність	Законодавчо регламентоване проведення щороку	Залежно від потреб інвесторів, інвестиційного циклу, стратегічних змін та інших факторів
Користувачі	Основні – власники, акціонери, контролюючі органи, кредитори	Ширше коло: потенційні та наявні інвестори, стратегічні партнери, топ-менеджмент, аналітики
Методи та підходи	Застосування стандартних аудиторських процедур, тестування, підтвердження	Поєднання аудиторських, аналітичних, стратегічних та управлінських методів; включення експертних оцінок та нефінансових факторів
Робочі документи аудитора	Сформовані відповідно до вимог МСА, містять докази дотримання процедур, тестування та обґрунтування висновків	Робочі документи містять розширений аналіз, моделі оцінки, нефінансові індикатори, логіку ранжування, ризик-профілі компанії та експертні судження
Тип інформації	Звіти, реєстри обліку	Інтегрована інформація — фінансова, нефінансова, корпоративна, стратегічна
Звіт	Аудиторський висновок згідно МСА	Спеціальний аналітичний звіт з висновками та рекомендаціями щодо інвестиційної привабливості

Джерело: сформовано автором [104]

Організація інвестиційного аудиту вимагає систематичного підходу, що забезпечує високу якість аудиторських процедур і досягнення поставлених цілей. За своїм змістом інвестиційний аудит буде включати основні етапи притаманні аудиту. Схема організації інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу представлена на рисунку 3.1. нижче:

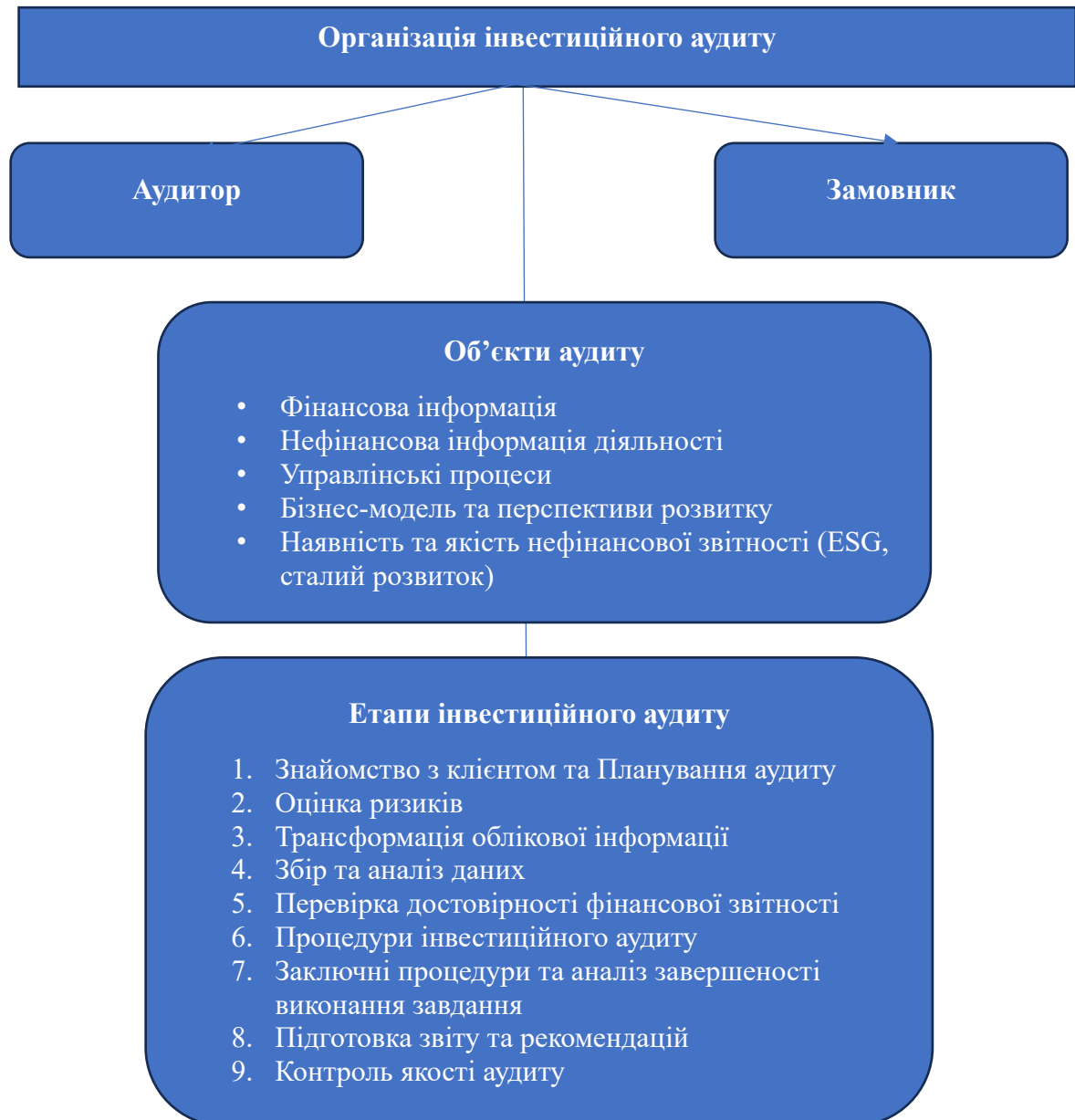

Рис. 3.1. Схема організації інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

Джерело: складено автором

Для інвестиційного аудиту доцільно додатково виокремлювати ще й переддоговірний етап, адже дії аудитора до укладення договору (попереднє знайомство з об'єктом, оцінка ризиків завдання, узгодження умов) можуть суттєво вплинути на подальші стадії роботи. На етапі прийняття завдання та знайомстві з клієнтом аудиторська компанія має отримати чітке завдання від клієнта (підприємства, діяльність якого становить суспільний інтерес) та прийняти рішення про можливість проведення інвестиційного аудиту його діяльності, враховуючи обсяг робіт, ресурси, строки та специфіку діяльності компанії. Після обговорення з клієнтом укладається договір про надання аудиторських послуг, у якому зазначаються умови, обсяг роботи та строки виконання. Окремим важливим пунктом на цьому етапі є аналіз незалежності від клієнта та його посадових осіб. Виконуючи вимоги міжнародного стандарту аудиту 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності» від аудитора вимагається дотримання відповідних етичних вимог, у тому числі тих, що стосуються незалежності, щодо завдань з аудиту фінансової звітності [67].

Етап знайомства з клієнтом та планування аудиту передбачає аналіз аудитором загальних відомостей про підприємство, його публічну звітність, структуру корпоративного управління, масштаби діяльності та специфіку ринку. Визначається обсяг перевірки, інформаційні потреби інвестора та формують конкретні акценти аудиту. Ключовою процедурою даного етапу є визначання очікування замовника (інвестора) та попереднє окреслення проблемних зон, що потребуватимуть особливої уваги. Врахування галузевих особливостей, регуляторних вимог до підприємства суспільного інтересу та критеріїв інвестора на цьому ранньому етапі допомагає правильно спланувати подальший аудит.

Інвестиційний аудит може ініціюватися як потенційним інвестором з метою оцінки інвестиційної привабливості іншої компанії, так і безпосередньо самою компанією, яка прагне отримати об'єктивну незалежну оцінку власної діяльності та підвищити рівень довіри з боку зовнішніх стейкхолдерів. У першому випадку аудит є інструментом попереднього аналізу для прийняття інвестиційного рішення, у другому — способом підвищення прозорості,

репутації та обґрунтованості залучення капіталу. Відповідно, інформаційні потреби замовника аудиту можуть суттєво відрізнятися, охоплюючи як інтереси стороннього інвестора щодо оцінки ризиків та потенціалу компанії, так і запити внутрішнього менеджменту на покращення систем управління, звітності або інвестиційної комунікації. Формується попередній план аудиторських процедур, графік взаємодії з клієнтом, підбираються аналітичні інструменти.

На підготовчому етапі (етапі планування) аудитор деталізує програму перевірки: визначаються цілі аудиту, об'єкти і показники, що будуть перевірятися, а також розподіляються ресурси і завдання між членами аудиторської команди. Важливою особливістю інвестиційного аудиту є необхідність поєднати традиційне планування фінансового аудиту з елементами аналізу інвестиційної привабливості. Тобто, окрім стандартних питань (як-от оцінка системи внутрішнього контролю, визначення рівня суттєвості, ідентифікація зон підвищеного ризику помилок у звітності тощо), планування охоплює визначення показників ефективності бізнесу, які цікавлять потенційного інвестора (рентабельність, структура капіталу, темпи зростання, стан управління та ін.). Відповідно, план формується комплексно: включає як аудиторські процедури перевірки бухгалтерських даних, так і аналітичні процедури оцінювання бізнес-показників. На цій стадії розробляється детальна методика перевірки, яка визначає підходи і процедури збору доказів. Зазначимо, що методику аудиту розробляють саме на етапі планування – вона орієнтована на збір достатніх аудиторських доказів для подальшого аналізу і вироблення рекомендацій щодо підвищення ефективності використання та управління активами підприємства. Іншими словами, плануючи інвестиційний аудит, аудитор наперед продумує, яку інформацію та в яких напрямках потрібно зібрати, аби дати всебічну оцінку фінансового стану та перспектив підприємства.

При плануванні аудиту діяльності підприємства суспільного інтересу слід враховувати вимоги Міжнародних стандартів аудиту (МСА) щодо оцінки ризиків та суттєвості, планування аудиторських процедур і отримання достатніх доказів. Зокрема, аудитор визначає рівень допустимого ризику невиявлення

помилки, встановлює поріг суттєвості для фінансових показників та обирає стратегію перевірки (суцільна чи вибіркова перевірка по деяких рахунках, акцент на тестах контролю чи детальних процедурах тощо). Для підприємств із суспільно значущим статусом важливо врахувати і специфічні регуляторні вимоги: наприклад, обмеження на надання неаудиторських послуг аудиторськими фірмами, що здійснюють обов'язковий аудит таких підприємств (з метою забезпечення незалежності аудиту). Це означає, що інвестиційний аудит повинна виконувати незалежна команда, не обтяжена конфліктом інтересів. На етапі планування аудитори також можуть залучати профільних експертів – оцінювачів, технічних спеціалістів, юристів – якщо передбачається перевірка специфічних аспектів (наприклад, оцінки справедливої вартості активів, аналізу екологічних ризиків або правових питань). Результатом стадії планування є затверджений план і програма аудиту, що охоплює перелік запланованих процедур, графік їх виконання та розподіл відповідальних осіб, а також підготовлені робочі документи (анкети внутрішнього контролю, попередній аналітичний огляд фінзвітності, перелік потрібної від клієнта інформації тощо).

Важливо переконатися, що немає конфлікту інтересів, який міг би вплинути на об'єктивність оцінки незалежного аудитора. Першочергово аудитором аналізується загальнодоступна інформація з відкритих джерел. Це включає фінансові звіти, публікації у ЗМІ, звіти регуляторів, інформацію про акціонерів та стейкхолдерів, рейтинги компанії на фондових ринках, якщо такі є. Далі проводиться аналіз корпоративної структури компанії, її керівних органів та посадових осіб, стратегічних напрямів діяльності, а також власників, особливо з урахуванням того, що публічна компанія акціонерної форми власності може взаємодіяти з великою кількістю стейкхолдерів.

Наступним кроком є детальне дослідження бізнесу клієнта для розуміння специфіки його діяльності, сектору в якому він функціонує та економічних ризиків. Аудитор проводить аналіз галузі, у якій діє підприємство суспільного інтересу, що включає в себе аналіз конкурентного середовища, регуляторних

вимог, трендів ринку та інвестиційних можливостей. Для публічних компаній в Україні важливими аспектами є дотримання законодавства, особливо в частині фінансових та екологічних норм. Аудитор проводить попередній аналіз фінансових показників компанії, аналізує її поточну діяльність, стратегічні проекти, що перебувають у стадії реалізації, інвестиційну привабливість. Аналіз фінансових звітів підприємства, включаючи ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. 2 «Звіт про фінансові результати», граничні показники, рентабельність, ліквідність, платоспроможність та інші фінансові показники. Метою аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності. Це досягається через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування [130]. Тут важливо також проаналізувати стійкість компанії до ринкових коливань та її здатність залучати зовнішній капітал. Не менш важливим є також спілкування з ключовим управлінським персоналом та тими, кого наділено найвищими повноваженнями для уточнення стратегічних цілей, очікувань від аудиту, ризиків та ключових інвестиційних проектів. Аудитор оцінює механізми внутрішнього аудиту та ризик-менеджменту в компанії, щоб зрозуміти, наскільки ефективно відслідковуються та мінімізуються ризики. На підставі зібраної інформації аудитор приймає рішення щодо остаточного обсягу аудиту, зокрема визначають пріоритетні напрямки роботи, ключові показники для аналізу та методики оцінки.

Підготовка до аудиту, яка включає в себе визначення обсягу аудиторської перевірки та відповідного планування, формулювання мети та цілей, збір первинної інформації про підприємство та його діяльність. Адекватне планування допомагає аудитору приділити відповідну увагу важливим ділянкам аудиту, своєчасно виявити та вирішити потенційні проблеми, належно організувати й управляти завданням з аудиту з метою його ефективного та кваліфікованого виконання [130].

Аналіз операційної діяльності в рамках інвестиційного аудиту проводиться з метою дослідження ефективності використання ресурсів, управління

процесами та ризиками підприємства, а також виявлення можливих проблем та недоліків у діяльності компанії. В ході цього етапу аудитор оцінює ефективність управління фінансовими, людськими та фізичними ресурсами підприємства. Аналізується розподіл ресурсів, оптимізація їх використання та методи управління. Не менш важливою є оцінка бізнес-процесів компанії, їх ефективність та відповідність стратегічним цілям. Аналіз операційної діяльності передбачає також дослідження ризиків, які можуть вплинути на діяльність компанії, та оцінюється, як здійснюється управління цими ризиками. Визначаються потенційні проблеми та недоліки в системі управління ризиками. Результати аналізу операційної діяльності допомагають визначити ефективність управління ресурсами, виявити можливі недоліки і проблеми в діяльності компанії та розробити стратегії їх подолання і поліпшення.

Ціллю аудитора на етапі виявлення ризиків та можливостей є ідентифікація потенційних бізнес-ризиків та ризиків суттєвого викривлення інформації. Аудитор аналізує ризики, що є наслідком значущих умов, подій, обставин, діяльності або бездіяльності, які можуть негативно впливати на здатність суб'єкта господарювання досягти своїх цілей та реалізувати стратегії, в тому числі внаслідок шахрайства чи помилки на рівні фінансового звіту та тверджень, які можуть вплинути на інвестиційний успіх підприємства, а також визначення можливостей для покращення та розвитку.

Оцінювання системи управління та внутрішнього контролю охоплює аналіз процесу, який створений, впроваджений та підтримується керівництвом найвищого рівня, управлінським персоналом та іншими співробітниками з метою забезпечення обґрунтованої впевненості в досягненні цілей підприємства щодо надійності фінансової звітності, ефективності та результативності діяльності, а також дотримання чинного законодавства та нормативних актів. До цього також входить аналіз систем управління, а також визначення рівня кваліфікації та компетентності працівників. Порівняння з аналогічними підприємствами є важливим елементом інвестиційного аудиту, який включає в себе визначення конкурентної позиції, порівняння фінансових та операційних

показників з аналогічними компаніями на ринку. На цьому етапі для порівняння використовуються ключові фінансові показники, такі як чистий дохід від реалізації продукції, чистий фінансовий результат, рентабельність, ліквідність і платоспроможність, можна порівняти з аналогами для визначення фінансової стабільності та ефективності. Управлінські показники, такі як оборотність активів, чисельність працівників, обсяг виробництва та ринкова ефективність, можуть бути оцінені для визначення ефективності діяльності компанії порівняно з аналогами на ринку. Аналіз ринкової позиції включає частку ринку, позиціонування бренду, реакцію на зміни попиту та порівняння конкурентних переваг і недоліків. Також аудитор може провести аналіз інновацій та стратегічних напрямків у порівнянні з аналогами, який дозволяє виявити потенційні переваги та недоліки. Результати бенчмаркінгу допомагають інвесторам та керівництву краще зрозуміти ринкову позицію компанії, її конкурентні переваги та слабкі сторони, а також розробити стратегії для підвищення ефективності діяльності та залучення інвестицій.

Трансформація облікової інформації є важливим етапом у процесі інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу. Метою цього етапу є адаптація та трансформація внутрішньої бухгалтерської інформації компанії у форму, придатну для аналізу, що відповідає вимогам міжнародних стандартів та специфіці аудиту. Це дає змогу точно оцінити інвестиційну привабливість та фінансові результати діяльності компанії.

Оскільки, незважаючи на вимогу статті 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно якої українські компанії суспільного інтересу зобов'язані звітувати у відповідності до концептуальної основи Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), такі компанії можуть вести облік за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, виникає потреба в трансформації облікових даних у відповідність до концептуальної основи МСФЗ. Це передбачає перерахунки для приведення активів, зобов'язань та фінансових результатів компанії у

відповідність до міжнародних стандартів фінансової звітності й бухгалтерського обліку для забезпечення об'єктивності та прозорості.

Організація інвестиційного аудиту, особливо в компаніях суспільного інтересу, потребує дотримання міжнародних стандартів аудиту для забезпечення прозорості та достовірності даних, а також для підтримання довіри з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін.

В рамках міжнародних стандартів аудиту, а саме МСА 315 (переглянутий в 2019 році) Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення особлива увага приділяється проведенню ризик-аналізу. Це допомагає ідентифікувати потенційні загрози суттєвих викривлень у фінансовій звітності, які можуть вплинути на доцільність інвестування або на його майбутні результати. Аналіз включає оцінку фінансових, економічних, політичних та екологічних ризиків. Аудитори оцінюють ризики невідповідності планових результатів, ризики втрати активів та можливі законодавчі зміни, які можуть негативно вплинути на інвестиційний процес. Плануючи такий аудит відповідно вимог МСА 200 аудитор має застосовувати професійне судження при плануванні і проведенні аудиту, а також планувати і проводити аудит з професійним скептицизмом, визнаючи, що можуть існувати обставини, які призводять до істотного викривлення фінансової звітності [68].

Підприємства суспільного інтересу підлягають більш жорстким регуляторним вимогам, що вимагає детального аналізу відповідності їхньої діяльності законодавству. Сучасні технології значно полегшують процес аудиту, дозволяючи автоматизувати рутинні операції та підвищити точність аналізу даних. Крім того, важливо зосередитися на ідентифікації та оцінці ризиків, які можуть вплинути на ефективність інвестиційних рішень. Незалежність аудитора виступає гарантією об'єктивності оцінки.

Організація інвестиційного аудиту вимагає ретельного планування та координації дій. Складання детального плану аудиту, формування кваліфікованої аудиторської групи та ефективна взаємодія з керівництвом підприємства – все це є важливими аспектами організації аудиту. Результати

аудиту повинні бути детально задокументовані у вигляді звіту, який містить висновки та рекомендації.

Наступним етапом є безпосереднє проведення аудиторських процедур, спрямованих на перевірку фінансової звітності підприємства. Метою тут є одержання обґрунтованих доказів того, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень і достовірно відображає фінансовий стан та результати діяльності суб'єкта господарювання. У межах інвестиційного аудиту це особливо важливо, адже будь-яка аналітична оцінка бізнесу має базуватися на коректних фінансових даних. Аудиторські процедури підтвердження достовірності фінансової звітності включають широкий спектр дій згідно з МСА: від перевірки первинних документів і записів в обліку до зовнішніх підтверджень та незалежних розрахунків. Аудитор перевіряє всі ключові статті ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф. 2 «Звіт про фінансові результати», підтверджуючи існування активів і зобов'язань, реальність доходів і витрат, правильність оцінки та класифікації статей. Для цього застосовуються такі типові процедури, як інспекція документів (контроль накладних, договорів, актів тощо), спостереження (інвентаризація запасів та необоротних активів з присутністю аудитора), запити і підтвердження (листування з банками щодо залишків на рахунках, з дебіторами щодо заборгованості), перерахунок (перевірка правильності розрахунків амортизації, резервів тощо) та аналітичні процедури (зіставлення показників звітності за різні періоди, співставлення з галузевими середніми, розрахунок фінансових коефіцієнтів). Важливо, щоб аудитор охопив перевіркою повноту відображення всіх активів і зобов'язань, а також виявив можливі приховані проблеми (наприклад, невідображені у ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» зобов'язання або завищені доходи). Для забезпечення достовірності даних аудитор співставляє різні джерела інформації. Наприклад, у ході перевірки основних засобів необхідно проаналізувати всі типи операції щодо них – надходження, вибуття, амортизацію, ремонт, оренду, ліквідацію тощо – і зіставити дані первинних документів з обліковими регістрами та формами звітності. Такий підхід гарантує потенційному інвестору,

що приймає рішення, впевненість у достовірності інформації про активи та інші статті звітності, на основі якої робляться висновки. Аналогічно, по дебіторській заборгованості аудитор звіряє дані обліку із підтвердженнями від боржників, по запасах – результати інвентаризації з ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», по зобов'язаннях – звірки з кредиторами, акти звірок тощо. Аналітичні процедури теж застосовуються для виявлення нестиковок: наприклад, якщо темпи зростання продажів компанії значно випереджають середньо-ринкові без видимих причин, це може сигналізувати про ризик помилок або маніпуляцій, що потребує детальнішої перевірки. Отримавши необхідні докази, аудитор формує аудиторський висновок (звіт) щодо фінансової звітності. У контексті інвестиційного аудиту цей звіт є невід'ємною частиною підсумкових матеріалів для інвестора. Якісний аудиторський звіт не тільки підтверджує достовірність фінансової інформації, а й указує на виявлені проблеми в обліку чи внутрішньому контролі, даючи змогу керівництву усунути їх і запобігти в майбутньому. Варто зазначити, що неналежне проведення перевірки може мати серйозні негативні наслідки для інвестора. Показовим є випадок компанії Hewlett-Packard, яка у 2011 році придбала британську фірму Autonomy за понад \$10 млрд, а вже за рік змушена була списати близько \$8,8 млрд через виявлені постфактум «серйозні неточності в обліку» придбаного бізнесу [131]. Іншими словами, аудит під час угоди M&A не виявив суттєвих викривлень у фінансовій звітності компанії Autonomy, що призвело до переоцінки вартості компанії після поглинання. Цей приклад підкреслює важливість ретельних аудиторських процедур: незалежний інвестиційний аудит до здійснення стратегічної інвестиції або злиття міг би виявити такі невідповідності до покупки і уберегти інвестора від переплати. Таким чином, підтвердження достовірності звітності – критично важлива складова інвестиційного аудиту, яка забезпечує надійну основу для подальшої аналітичної оцінки бізнесу.

Другим ключовим завданням інвестиційного аудиту (паралельно з перевіркою звітності) є оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Іншими словами, аудиторська команда аналізує, наскільки компанія є

перспективною та вигідною для потенційного інвестора з огляду як фінансових результатів, так і нефінансових факторів розвитку. Така оцінка виходить за межі суто бухгалтерської перевірки і включає використання аналітичних процедур, притаманних фінансовому аналізу та *due diligence*.

Аудитори здійснюють поглиблений аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Розраховуються і досліджуються основні коефіцієнти фінансової стійкості та ефективності, зокрема: рентабельність продажів, активів і капіталу (що відображає прибутковість бізнесу); ліквідність та платоспроможність (коефіцієнти покриття, швидкої ліквідності, співвідношення боргу і власного капіталу – для оцінки фінансового ризику); оборотність обігових коштів (наприклад, оборотність запасів, дебіторської заборгованості – показники ефективності використання ресурсів); динаміка виручки та прибутку (темпи зростання, стабільність доходів); структура капіталу і джерела фінансування (частка власного і позикового капіталу). Такі показники дають уявлення про фінансовий стан підприємства та його інвестиційний потенціал. Висока рентабельність і стабільне зростання виручки за помірного рівня боргового навантаження свідчать про привабливість бізнесу для інвестицій, натомість хронічні збитки, погіршення ліквідності чи надмірна закредитованість слугують сигналами ризику для інвестора. Аудитор застосовує аналітичні процедури – горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності, порівняння з середньогалузевими показниками, факторний аналіз відхилень – щоб виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану компанії. Усі ці метрики входять до комплексної оцінки: фактично, інвестиційний аудит поєднує в собі аудит фінансової звітності та комплексний аналіз, необхідний інвестору для прийняття рішення.

В сучасних умовах не менш значущими є і нефінансові аспекти діяльності підприємства, що впливають на його цінність та ризиковість. Аудит інвестиційної привабливості враховує такі чинники, як: якість менеджменту та корпоративне управління (досвід керівників, система прийняття рішень, наявність прозорих процедур і стратегічного бачення розвитку); ринкове

становище компанії (частка ринку, конкурентні переваги, репутація бренду, рівень задоволеності клієнтів); технологічний потенціал і інноваційність (наявність унікальних технологій, патентів, R&D, здатність до інноваційних проривів); кадровий потенціал (кваліфікація персоналу, корпоративна культура, система мотивації); екологічні та соціальні показники (екологічна відповідальність бізнесу, вплив на довкілля, соціальна відповідальність, взаємовідносини з громадськістю). Всі ці чинники істотно впливають на довгострокову стабільність і привабливість бізнесу для інвестора, навіть якщо їх важко кількісно виміряти. Дослідження показують, що нефінансова результативність (показники у сфері екології, соціальної відповідальності та управління) дедалі більше впливає на рішення інвесторів. Зокрема, більшість інституційних інвесторів нині визнають, що стійкі довгострокові прибутки неможливі без належної уваги до корпоративного управління, екологічних та соціальних факторів. Тому аудит інвестиційної привабливості охоплює збір і аналіз інформації про нефінансові показники: проводяться опитування менеджменту, аналізуються нефінансові звіти компанії (звіт з корпоративної соціальної відповідальності, екологічні звіти тощо), оцінюються ризики галузі та регуляторного середовища. Аудитор може використати методики бенчмаркінгу (порівняння нефінансових показників із конкурентами або з міжнародними стандартами), а також метод SWOT (виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз для компанії) чи PESTEL-аналіз (оцінка політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних та правових факторів, що впливають на бізнес). Важливо підкреслити, що інвестиційна привабливість підприємства – поняття багатофакторне. Вартість компанії для інвестора формується у поєднанні її фінансового потенціалу, перспектив розвитку та рівня економічної безпеки (стабільності) бізнесу, а також інших численних факторів, вагомість яких може змінюватися залежно від пріоритетів конкретного інвестора. Для стратегічного інвестора велику вагу може мати синергія від злиття (сумісність технологій, доповнюваність продуктових лінійок, ефект масштабу), тоді як для фінансового інвестора – скоріше прогнозованість

грошових потоків і якість корпоративного управління. Саме тому інвестиційний аудит приділяє увагу як кількісним, так і якісним показникам. Комплексне використання аудиторських та аналітичних процедур дозволяє сформулювати цілісний висновок: чи є підприємство достатньо стійким, ефективним і перспективним, щоб у нього інвестувати. Так, якщо за результатами аудиту виявлено, що бізнес має сильні фінансові показники, добре керується, займає впевнену позицію на ринку і дотримується високих стандартів прозорості – його інвестиційна привабливість буде оцінена як висока. Натомість наявність суттєвих проблем (скажімо, технологічне відставання, регулярні порушення регуляторних вимог чи слабкий менеджмент) знизить інтегральну оцінку, навіть при непоганих поточних фінансових результатах.

Варто підкреслити також, що для кожної з галузей національної економіки процес аудиту має свої специфічні особливості, які потребують особливої уваги при плануванні завдання, оскільки невірні відібрані методи оцінки та аналізу показників можуть призвести до викривлення результатів всього аудиту, що в свою чергу ставить під сумнів доцільність використання цієї інформації користувачами при прийнятті інвестиційних рішень.

Спільними рисами для різних галузей національної економіки є:

- а) оцінка фінансової стійкості;
- б) оцінка ефективності операційної діяльності;
- в) оцінка основних видів ризиків;
- г) оцінка відповідності суспільним інтересам;
- д) оцінка потенціалу зростання.

Для прикладу, аграрна галузь характеризується сезонністю виробництва, високою залежністю від кліматичних умов та державного регулювання. Інвестиційний аудит в аграрному секторі потребує особливої уваги під час формування таких аспектів:

- 1) оцінка якості земельних ресурсів: важливо оцінити родючість земель, їх потенціал та ризики, пов'язані з деградацією ґрунтів;

- 2) ефективність використання агротехнологій: аналізується ефективність застосування сучасних агротехнологій, таких як системи зрошення, добрива та засоби захисту рослин, з точки зору їх впливу на врожайність та якість продукції;
- 3) вплив на довкілля: оцінюється вплив сільськогосподарської діяльності на довкілля, зокрема на забруднення ґрунтових вод, ерозію ґрунтів та втрату біорізноманіття;
- 4) відповідність стандартам якості продукції: перевіряється відповідність продукції національним та міжнародним стандартам якості та безпеки.

Крім фінансових показників, в аграрному секторі важливу роль відіграють нефінансові аспекти, такі як вплив на сільське господарство в цілому, підтримка місцевих громад та забезпечення безпеки харчових продуктів.

Видобувна галузь характеризується високою чутливістю до цін на продукцію, значними капіталовкладеннями та значним впливом на довкілля. Інвестиційний аудит в цій галузі має такі особливості:

- 1) оцінка покладів корисних копалин та технологій їх видобутку: важливо оцінити розмір та якість покладів, а також ефективність технологій видобутку та переробки сировини;
- 2) відновлення природних ресурсів: оцінюється наявність планів та програм з відновлення порушених земель та інших природних ресурсів;
- 3) соціальна відповідальність перед місцевими громадами: аналізується вплив видобувної діяльності на місцеві громади, зокрема на стан довкілля, здоров'я населення та розвиток соціальної інфраструктури.

Сектор роздрібної торгівлі характеризується високою конкуренцією, швидкими змінами споживчих переваг та залежністю від постачальників. Інвестиційний аудит в роздрібній торгівлі має свої особливості:

- 1) оцінка ефективності торгових мереж: аналізується ефективність роботи торгових точок, логістичних систем та управління запасами;
- 2) рівень сервісу та лояльність клієнтів: оцінюється якість обслуговування клієнтів, рівень їх задоволеності та ступінь лояльності до бренду;

3) маркетингова стратегія: аналізується ефективність маркетингових кампаній, позиціонування бренду на ринку та адаптація до змін споживчих переваг.

Крім фінансових показників, в роздрібній торгівлі важливу роль відіграють нефінансові показники, такі як соціальна відповідальність перед споживачами, етичні стандарти та захист прав працівників.

Оскільки певні умови діяльності для різних галузей потребують специфічних підходів, доцільним є залучення експертів для оцінки якості земельних ресурсів, ефективності використання агротехнологій в рамках проведення інвестиційного аудиту діяльності підприємств аграрного сектору. Для видобувної галузі доцільним є залучення геологів та екологів, в тому числі для оцінки та аналізу звітів про поклади корисних копалин, які в свою чергу є основою для довгострокового планування діяльності підприємств видобувної галузі.

Заключні процедури включають підсумковий аналіз повноти виконаних завдань, оцінку суттєвості виявлених відхилень, логічність та обґрунтованість сформованих висновків. На цьому етапі аудитор перевіряє узгодженість отриманих результатів, коректність застосування методик, завершення необхідних процедур перевірки та відповідність фактичного обсягу роботи попередньо визначеним цілям аудиту.

На завершальному етапі результати фінансового аудиту і аналізу перспектив комбінуються у підсумковому аудиторському звіті. В цьому звіті незалежні аудитори надають двокомпонентну інформацію: по-перше, офіційний висновок щодо достовірності фінансової звітності; по-друге, аналітичні висновки щодо сильних і слабких сторін бізнесу, його інвестиційного потенціалу, ризиків та рекомендації для інвестора, результати застосування інтегрованої системи показників для оцінки інвестиційної привабливості підприємств суспільного інтересу. Зазначена система, розроблена та адаптована в межах даного дослідження, ґрунтується на використанні фінансових і нефінансових показників, що оцінюються за бальною шкалою з урахуванням їх

важливості, а підсумковий інтегральний показник розраховується за модифікованим методом суми місць. Такий підхід забезпечує об'єктивність та комплексність оцінки, даючи змогу врахувати як економічну ефективність, так і стратегічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства. Така інтегрована інформація є надзвичайно цінною для користувачів-інвесторів, адже містить як перевірені фактичні дані, так і оцінку майбутніх перспектив. Відповідно до гіпотези дослідження, проведення інвестиційного аудиту саме й покликане забезпечити надання потенційним інвесторам повної, достовірної, неупередженої та своєчасної інформації від незалежних експертів – як основи для прийняття інвестиційних рішень. Іншими словами, правильно структурований інвестиційний аудит напрядує підвищенню інвестиційної привабливості підприємства в очах інвесторів, оскільки знижує їхню невизначеність та інформаційні ризики.

У межах заключних процедур аудитор не лише перевіряє завершеність усіх необхідних дій та узгодженість висновків, але й формує зважені, незалежні рекомендації, які можуть стосуватися підвищення прозорості звітності, поліпшення структури капіталу, оптимізації інвестиційної політики або впровадження додаткових нефінансових індикаторів. Надані аудитором пропозиції спрямовані на зміцнення довіри до компанії з боку потенційних інвесторів і підтримку її стратегічної стійкості в умовах сучасного ринку. Контроль якості аудиту забезпечує відповідність усіх етапів виконання аудиторського завдання встановленим стандартам (МСА), внутрішнім політикам аудиторської фірми та вимогам до аудиту підприємств суспільного інтересу. Здійснюється незалежний внутрішній перегляд процесу та висновків, перевіряється належна документація, дотримання етики, обґрунтованість суджень і висновків аудиторської групи.

Нижче наведено загальний перелік етапів проведення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу для різних галузей національної економіки:

1. Знайомство з клієнтом та планування аудиту є базовим етапом, на якому визначається мета аудиторського завдання, попередньо вивчається діяльність підприємства, формуються очікування замовника, обирається підхід до аудиту, затверджується команда фахівців та складається загальний план роботи з урахуванням специфіки об'єкта.

2. Оцінка ризиків передбачає ідентифікацію факторів, що можуть впливати на результати перевірки та точність аудиторських висновків.

3. Трансформація облікової інформації здійснюється з метою адаптації наявних даних до потреб інвестиційного аналізу. На цьому етапі відбувається перегрупування, агрегування або виокремлення показників, що є необхідними для оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

4. Збір та аналіз даних охоплює перевірку фінансової та нефінансової інформації, вивчення внутрішніх документів, контрактів, стратегічних планів, статистичних матеріалів та галузевих джерел.

5. Перевірка достовірності фінансової звітності включає перевірку правильності визнання, класифікації та оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат.

6. Процедури інвестиційного аудиту охоплюють аналіз фінансових показників, таких як рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість, а також нефінансових – ESG-звітності, інноваційності, репутаційних та управлінських характеристик підприємства. Проводиться комплексна оцінка інвестиційної привабливості.

7. Заключні процедури та аналіз завершеності виконання завдання передбачають перевірку повноти отриманих доказів, узагальнення результатів, формування остаточних висновків та внутрішню перевірку всіх етапів аудиторського процесу на предмет їх завершеності й узгодженості.

8. Підготовка звіту та рекомендацій включає формування підсумкового висновку за результатами інвестиційного аудиту. У звіті подаються висновки щодо фінансового стану, ефективності діяльності, потенціалу розвитку

підприємства, а також рекомендації щодо управлінських рішень та можливих напрямків удосконалення.

9. Контроль якості аудиту проводиться відповідно до внутрішніх стандартів та вимог професійної етики.

Оптимізація структури аудиторських команд та розширення компетенцій фахівців є критично важливими для підвищення ефективності інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу. Традиційний підхід, що ґрунтується переважно на фінансовому аналізі, не дозволяє повною мірою оцінити всі ризики і перспективи інвестування, оскільки сучасне бізнес-середовище вимагає глибшого розуміння нефінансових факторів, таких як корпоративне управління, екологічна стійкість, соціальна відповідальність та стратегічні ризики. Саме тому необхідно залучати спеціалістів (експертів) із різних сфер, зокрема фінансового аналізу, стратегічного управління, оцінки ризиків та екологічного аудиту, що дозволить формувати більш об'єктивні та всебічні висновки.

Крім того, цифровізація процесів аудиту є важливою умовою підвищення його точності, швидкості та прозорості. Використання сучасних цифрових інструментів, таких як BI-системи, ERP-рішення, машинне навчання та автоматизовані алгоритми аналізу даних, дає змогу обробляти великі масиви фінансової та нефінансової інформації, зменшувати людський фактор та підвищувати якість прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим необхідно не лише змінювати структуру аудиторських команд, а й забезпечувати безперервне підвищення кваліфікації аудиторів, щоб вони могли ефективно працювати з новими методиками аналізу, прогнозування та оцінки інвестиційної привабливості компаній. Такий підхід сприятиме більш точному виявленню ризиків, зміцненню довіри інвесторів та забезпеченню сталого розвитку підприємств суспільного інтересу.

Окрему увагу слід також приділити важливості внутрішнього аудиту у системі інвестиційного аудиту. Він забезпечує постійний моніторинг інвестиційної діяльності, виявляє потенційні проблеми на ранніх стадіях та сприяє підвищенню ефективності управління інвестиціями. Внутрішній аудит є

незалежним оцінюванням діяльності організації, спрямованим на забезпечення досягнення її цілей. Він відіграє ключову роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності, ефективності операцій, дотримання законів та нормативних актів, а також захисту активів компанії. Важливість результатів внутрішнього аудиту при проведенні інвестиційного аудиту характеризується наступним:

- 1) надійність фінансової інформації;
- 2) ідентифікація ризиків;
- 3) оцінка ефективності систем контролю;
- 4) оцінка відповідності нормативно-правовим вимогам;
- 5) оптимізація бізнес-процесів;
- 6) підвищення довіри інвесторів.

Внутрішній аудит забезпечує достовірність фінансової звітності, що є основою для прийняття інвестиційних рішень. Це дозволяє інвесторам отримати об'єктивну картину фінансового стану компанії. Внутрішні аудитори виявляють потенційні ризики, пов'язані з фінансовими операціями, операційною діяльністю, системою контролю та іншими аспектами бізнесу. Ця інформація є критично важливою для оцінки інвестиційних ризиків. Внутрішній аудит оцінює ефективність систем внутрішнього контролю, що гарантує дотримання встановлених процедур та політик. Це важливо для інвесторів, оскільки ефективні системи внутрішнього контролю знижують ризик виникнення шахрайства та іншого виду зловживань.

Оцінка відповідності нормативно-правовим вимогам: Внутрішні аудитори перевіряють, чи дотримується компанія законодавства та нормативних актів. Це важливо для інвесторів, оскільки невідповідність може призвести до штрафів та репутаційних втрат. Внутрішній аудит може виявити неефективні бізнес-процеси та запропонувати рекомендації щодо їх вдосконалення. Це може позитивно вплинути на фінансові результати компанії та підвищити її інвестиційну привабливість. Регулярне проведення внутрішнього аудиту та публікація його результатів свідчать про прозорість і відповідальність компанії. Це підвищує довіру інвесторів і може позитивно вплинути на вартість компанії.

Взаємодія зовнішнього та внутрішнього аудиту дозволяє оптимізувати процес аудиту та забезпечити більш повну картину фінансового стану підприємства.

Підсумовуючи, можна сказати, що організація інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу є складним і багатограним процесом. Його проведення вимагає застосування спеціальних знань, використання сучасних технологій та дотримання високих стандартів якості. Ефективний інвестиційний аудит сприяє підвищенню прозорості, ефективності та відповідальності діяльності таких підприємств, що є важливим для розвитку економіки та суспільства в цілому.

3.2. Методика інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

Одним з головних завдань інвестиційного аудиту є виявлення слабких місць у внутрішніх процесах підприємств суспільного інтересу та визначення можливості для їх вдосконалення та оптимізації. Першочерговий аналіз ризиків, пов'язаних з діяльністю компанії включає в себе ідентифікацію можливих загроз для фінансового стану компанії та визначення ймовірності їхнього виникнення, з метою пошуку областей, які вимагають особливої уваги. Аудитор оцінює систему внутрішніх контрольних процедур, які призначені для запобігання та виявлення фінансових невідповідностей. Це може включати оцінку процесу авторизації транзакцій, розділення обов'язків, фізичний контроль над активами та інші аспекти, що впливають на достовірність фінансової звітності. Виконання тестових перевірок внутрішніх контрольних процедур покликане визначити їх ефективність (відслідковування фінансових операцій, перевірку документації тощо). На основі результатів виконаного завдання, аудитор надає рекомендації щодо покращення системи управління ризиками, оптимізації процесів, вдосконалення політик, а також внутрішніх контрольних процедур. Оптимізація внутрішніх процесів допомагає компаніям працювати ефективніше та

підвищувати свою конкурентоспроможність. Проведення інвестиційного аудиту має свої переваги для компаній, хоча і пов'язане з певними викликами та складнощами. До основних переваг можна віднести: забезпечення довіри інвесторів; мінімізацію ризиків; підвищення прозорості; зростання інвестиційної привабливості та визначення потенціалу для росту.

Суть інвестиційного аудиту полягає в комплексному аналізі діяльності компанії з метою оцінки її фінансового та операційного потенціалу для залучення нових інвестицій і забезпечення сталого розвитку. Даний процес передбачає комплексну перевірку фінансових і нефінансових аспектів діяльності компанії, виявлення ризиків, можливостей та проблем, які можуть вплинути на бізнес та інвестиційну привабливість компанії. Аудитору важливо оцінити, наскільки підприємство здатне балансувати між отриманням прибутку та соціальною відповідальністю. Проведення інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу в повоєнному відновленні економіки відіграє важливу роль у стабілізації та рості економічного середовища. Особливо в цей період, коли економіка України переживає виклики і нестабільність, інвестиційний аудит може надати додатковий імпульс для залучення інвестицій та сприяти швидкому відновленню та розвитку.

Аудиторські процедури і методики, що застосовуються при інвестиційному аудиті діяльності підприємств суспільного інтересу, мають бути всеосяжними та комплексними. Такий аудит охоплює всі аспекти діяльності підприємства, від фінансової до соціальної та екологічної. Глибокий аналіз фінансової звітності, включаючи ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. 2 «Звіт про фінансові результати», ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів», оцінку фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності за останні 5 років. Збільшення кількості періодів динаміки під час аналізу допомагає досягнути більш точного результату прогнозування. Аудитори використовують такі методи, як: моделі дисконтованих грошових потоків (DCF), щоб оцінити економічні показники компанії на основі майбутніх доходів і витрат. Це дозволяє їм розрахувати реальну вартість і потенційну прибутковість інвестицій.

Показник SGR (sustainable growth rate) розраховується для оцінки здатності компанії підтримувати стабільне зростання без необхідності залучення додаткового зовнішнього капіталу. Цей показник має вирішальне значення для оцінки довгострокової стабільності компанії. Аудитори перераховують такі коефіцієнти, як: рентабельність, платоспроможність та коефіцієнт покриття боргу. Це дозволяє аудиторам оцінити поточну та майбутню фінансову стабільність суб'єкта господарювання з урахуванням міжнародних стандартів.

Загальними методами оцінки інвестиційного аудиту діяльності компаній для всіх секторів є:

- 1) аналіз фінансових показників;
- 2) порівняльний аналіз;
- 3) аналіз показника SGR;
- 4) DCF-моделювання;
- 5) аналіз ризиків.

DCF-моделювання дозволяє оцінити інвестиційну привабливість підприємства шляхом дисконтування майбутніх грошових потоків до теперішньої вартості. Для аграрного сектору важливо враховувати циклічність доходів, для добувної промисловості – вичерпність ресурсів, а для ритейлу – конкурентне середовище та тренди споживання. Використання таких показників як рентабельність, платоспроможність, фінансова стійкість дозволяє оцінити поточний стан підприємства та прогнозувати його майбутні результати. Порівняння фінансових показників підприємства з конкурентами та галузевими середніми показниками дозволяє визначити його конкурентні переваги та слабкі сторони.

Ідентифікація та оцінка фінансових, операційних, ринкових та інших ризиків, пов'язаних з інвестиціями в підприємство відрізняється специфічністю методів для кожного сектора:

Для підприємств суспільного інтересу представників аграрного сектору характерними особливостями є:

- 1) оцінка земельного банку: якість земель, розташування, наявність іригаційних систем;
- 2) аналіз технологічного оснащення: використання сучасних технологій в сільському господарстві, ефективність виробництва;
- 3) оцінка контрактної бази: наявність довгострокових контрактів з покупцями продукції;

Для підприємств суспільного інтересу представників добувної промисловості характерними особливостями є:

- 1) оцінка запасів корисних копалин: обсяг запасів, якість сировини, вартість видобутку;
- 2) аналіз ліцензій та дозволів: наявність необхідних дозволів на користування надрами;
- 3) оцінка впливу на довкілля: дотримання екологічних норм та стандартів.

Для підприємств суспільного інтересу представників роздрібної торгівлі це:

- 1) аналіз мережі магазинів: розташування магазинів, формат торгових точок, лояльність клієнтів;
- 2) оцінка асортименту товарів: конкурентоспроможність асортименту, наявність власних торгових марок;
- 3) аналіз маркетингових активностей: ефективність рекламних кампаній, рівень брендової лояльності.

Після завершення всіх етапів перерахунку та коригування бухгалтерських даних аудитор готує дані для подальшого аналізу в рамках інвестиційного аудиту. Етап трансформації важливий для створення надійної основи для інвестиційного аудиту та забезпечення прозорості й точності аналізу фінансових показників компаній суспільного інтересу.

Відповідно до результатів аналізу публікації Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) і Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (ФАО) проведеного BDO [77] бачимо позитивні тенденції розвитку українського аграрного сектору. У 2023-2024 роках інвестиції

в ринок пшениці в Україні залишаються важливим фактором для підтримки та розвитку аграрного сектору. Українські аграрії активно залучають інвестиції для модернізації виробництва та впровадження нових технологій, що дозволяє підвищити ефективність вирощування пшениці і зменшити витрати. Значна частина інвестицій спрямовується на покращення логістичної інфраструктури, що є критично важливим для експорту продукції. Інвестори також зацікавлені у розвитку переробних підприємств, що дозволяє збільшити додану вартість продукції. Державна підтримка та міжнародні програми допомагають залучати додаткові кошти в аграрний сектор. Важливу роль відіграють також інвестиції в дослідження та розвиток нових сортів пшениці, стійких до змін клімату. Загалом, інвестиції сприяють зміцненню позицій України на світовому ринку пшениці та забезпечують стабільний розвиток галузі. Розвиток інфраструктури для зберігання, транспортування і переробки кукурудзи залишався одним із пріоритетів аграрного сектору. Значні інвестиції були спрямовані на будівництво та модернізацію елеваторних потужностей, що дозволило наростити загальні обсяги зберігання зерна кукурудзи. Оновлення парку вагонів-зерновозів, модернізація залізничних колій і розширення перевантажувальних термінальних комплексів покращили логістику внутрішніх і експортних поставок кукурудзи. Впровадження новітніх технологій сушіння, очистки та калібрування кукурудзи на елеваторах підвищило якість зберігання та підготовки продукції до відправки. Крім того, інвестиції в будівництво нових потужностей глибокої переробки кукурудзи, зокрема виробництво крохмалю та патоки, урізноманітнили кінцеве використання цієї культури. Україна послідовно розвивала комплексну інфраструктуру для зміцнення своїх позицій на світовому ринку кукурудзи. З іншого боку, зростаючий попит на українську кукурудзу на світових ринках стимулював значні інвестиції у галузь протягом 2023-2024 років. Великі агрохолдинги активно вкладали кошти у придбання високопродуктивних сортів насіння, новітню сільськогосподарську техніку та впровадження передових агротехнологій. Реалізувались масштабні інвестиційні проєкти з розширення потужностей для сушіння, очистки та тривалого зберігання кукурудзи на

елеваторах. Розвиток залізничної інфраструктури та оновлення рухомого складу вантажних вагонів забезпечив необхідне транспортне плече для експортних поставок. Іноземні інвестори, особливо з країн Азії та ЄС, виявляли зростаючий інтерес до створення потужностей з глибокої переробки кукурудзи на території України. Масштабні інвестиції також спрямовувались у цифровізацію та автоматизацію управління виробничими та логістичними процесами на ринку цієї провідної зернової культури. Інвестиції спрямовані на розширення можливостей зберігання зерна, особливо в західних регіонах України, де активно будуються нові зерносховища. Це пов'язано з необхідністю диверсифікації логістичних шляхів та збільшенням обсягів зберігання в умовах обмеженої пропускної здатності портів. Великі аграрні компанії, такі як Кернел та МХП, інвестують у будівництво тимчасових сховищ для зберігання врожаю, що є оперативним рішенням в умовах логістичних труднощів.

В рамках даного дослідження нами було трансформовано консолідовані фінансові звіти Групи компаній Kernel Holding S.A. (Кернел) [135-139] та Групи компаній MHP SE. (МХП) [142-146] (ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф. 2 «Звіт про фінансові результати») за період 2019-2023 рр. Для дослідження було обрано ці групи, оскільки до їх складу входять провідні підприємства аграрного сектору України, діяльність яких становить суспільний інтерес, та в комплексі представляють єдині структури, які спеціалізуються на вирощуванні зернових культур, виробництві сільськогосподарської продукції і іншій сільськогосподарській діяльності, та подальшій їх реалізації як на національному ринку, так і на експорт. Аналізована звітність «очищена» від внутрішньо-групових операцій та заборгованості між компаніями, що дозволяє більш якісно і комплексно розглянути їх діяльність. Використання ширших часових рамок сприяло досягненню точніших результатів прогнозування. Трансформовані для потреб дослідження та проведення відповідних розрахунків фінансові звіти представлені в таблицях додатків А-Є.

У контексті сучасних економічних викликів аналіз фінансової стійкості та перспектив розвитку українських підприємств діяльність яких становить

суспільний інтерес є надзвичайно актуальним. Згідно з положеннями Міжнародного стандарту аудиту 520, аналітичні процедури передбачають оцінювання фінансової інформації шляхом аналізу очікуваних співвідношень між фінансовими та нефінансовими показниками. Ці процедури також включають дослідження виявлених відхилень або взаємозв'язків, які не відповідають іншим достовірним джерелам інформації або суттєво відрізняються від прогнозованих значень [69].

Формування прогнозової фінансової інформації відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління підприємством. Це дозволяє оцінювати ймовірні фінансові результати, передбачати потенційні ризики та виявляти нові можливості, що сприяє прийняттю обґрунтованих стратегічних рішень. В умовах геополітичної нестабільності, мінливості економічної ситуації та посилення конкуренції прогнозування набуває надзвичайної важливості. Підприємства повинні демонструвати гнучкість і адаптивність до динамічних змін. Прогнозна фінансова інформація стає цінним інструментом для оптимального планування ресурсів і ухвалення зважених рішень як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами, які взаємодіють із суб'єктом, що її формує. Прогнозована фінансова звітність є основною формою відображення цієї інформації. Вона виступає результатом фінансового планування підприємства, узагальнюючи дані прогнозування і планування за всіма напрямками діяльності, сегментами та бізнес-одиницями [58]. Прогнозована фінансова звітність, крім внутрішнього використання, також слугує інструментом для зовнішніх користувачів у процесі ухвалення інвестиційних і кредитних рішень. Її підготовка формує основу для аналітичного оцінювання, на підставі якого визначається рівень інвестиційної привабливості чи кредитоспроможності підприємства. Основна мета складання та оприлюднення прогнозової фінансової звітності полягає в забезпеченні користувачів достовірними й обґрунтованими даними про майбутній фінансовий стан підприємства, її прибутковість, грошові потоки й зміни у капіталі. Це, своєю чергою, сприяє підвищенню здатності підприємства залучати додаткові фінансові ресурси [58]. Підготовка прогнозової фінансової звітності зазвичай

базується на застосуванні фінансового моделювання. Під час цього процесу інтегруються: дані бухгалтерського обліку; фінансові, операційні, галузеві та макроекономічні показники для створення абстрактної моделі, яка відображає прогнозні фінансові потоки і ресурси підприємства у майбутньому. Це дозволяє аналізувати поточний фінансовий стан, прогнозувати майбутні грошові потоки, оцінювати ефективність прийняття управлінських рішень та визначати вплив різних сценаріїв і змінних факторів (як внутрішніх, так і зовнішніх) на фінансові результати. Фінансове моделювання виступає інструментом для обґрунтування стратегічних рішень, оптимізації використання фінансових ресурсів і мінімізації ризиків, забезпечуючи прозорість та достовірність аналізу [37]. Прогнозований ф. 2 «Звіт про фінансові результати» та ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів» слугують робочим планом для всього підприємства, тоді як прогнозний ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» відображає сукупний вплив управлінських рішень на фінансовий стан підприємства [97]. Усі складові фінансового прогнозування взаємопов'язані, оскільки ґрунтуються на єдиній системі вихідних даних. Процес прогнозування фінансової звітності зазвичай здійснюється у визначеній послідовності етапів. Найперше формують прогноз ф. 2 «Звіт про фінансові результати», з акцентом на величину виручки, яка відіграє ключову роль у розрахунку багатьох показників ф. 2 «Звіт про фінансові результати», ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів». Наступним кроком є прогнозування ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», який починається з оцінки власного капіталу, використовуючи прогнозований чистий прибуток із попереднього етапу. Крім того, для більшості статей активів і пасивів враховується зростання продажів, зазначене у звіті про фінансові результати. Завершується цей процес складанням прогнозного ф. 3 «Звіт про рух грошових коштів». На першому етапі цього звіту розраховують грошові потоки від операційної діяльності, що, як правило, можуть бути оцінені прямим або непрямим методом. Далі аналізується рух грошових коштів у межах інвестиційної та фінансової діяльності, який передбачає використання припущень, побудованих на основі стратегій і планів

підприємства. У практиці виділяють три основні підходи до прогнозування фінансової звітності:

- 1) формальний підхід передбачає оцінку всіх статей звітності на основі змін ключового показника, яким зазвичай є дохід від реалізації;
- 2) деталізований підхід орієнтований на точне прогнозування кожної статті з урахуванням її специфічної динаміки та взаємозв'язків з іншими показниками;
- 3) змішаний підхід полягає у комбінуванні: спочатку використовуються ключові показники, а потім результати додатково коригуються з врахуванням особливостей окремих статей і їх взаємозв'язків [55].

Під час прогнозування показників фінансової звітності у спрощеному вигляді, тобто використовуючи формальний і змішаний підходи, зазвичай виникає необхідність використати певні статті як балансуєчі, щоб всі форми звітності були у відповідності. Якщо у прогностичному звіті про фінансовий стан (балансі) сума активів перевищує суму пасивів, то це формує додаткову потребу у фінансуванні за рахунок збільшення власного капіталу або залучення зобов'язань. У випадку протилежного розподілу, зазвичай коригують статтю ф. 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» «Грошові кошти та їх еквіваленти», щоб забезпечити відповідність і достовірність фінансової звітності [97].

Дана робота присвячена оцінці діяльності, фінансового стану та інвестиційної привабливості двох провідних компаній, що представляють аграрний сектор економіки, який є одним з найважливіших для української економіки. За основу дослідження взяті фінансові звіти за період з 2019 по 2023 роки. Для забезпечення стратегічного підходу до аналізу застосовано концепцію BSC, що дозволило оцінити ефективність управління та здатність підприємства створювати довгострокову вартість для інвесторів та інших стейкхолдерів. У дослідженні розглянуто основні методи оцінки інвестиційної привабливості, зокрема SGR, модель DuPont і DCF-моделювання. Останнє є одним із найбільш точних підходів до оцінки вартості бізнесу, проте його застосування потребує доступу до детальної фінансової та операційної інформації підприємства, а

також точних прогнозів грошових потоків. У зв'язку з цим у межах дослідження DCF-модель було розглянуто як перспективний аналітичний інструмент, проте її практичний розрахунок не здійснювався.

Нижче наведено результати розрахунків основних фінансових коефіцієнтів для двох підприємств, аналіз проведено на основі фінансової звітності за період з 2019 по 2023 роки. Аналіз основних показників фінансового стану Групи компаній Кернел та МХП в динаміці за 2023-2019 рр. представлено в таблицях Додатків Ж-І. Показники розраховані на основі даних консолідованої фінансової звітності Груп за вказаний період. Розрахунок показника SGR та Моделі Дюпона дозволили оцінити потенціал зростання компаній за рахунок власних ресурсів. Крім того, було проведено порівняльний аналіз фінансових показників між компаніями, що дозволило виявити специфічні особливості їх діяльності.

На основі представлених показників фінансового стану можна зробити кілька важливих висновків. У 2023 році коефіцієнт поточної платоспроможності зріс на 14% порівняно з 2022 роком, що свідчить про покращення здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання. Однак цей показник залишається значно нижчим за рівень 2021 року (на 55%) та 2020 року (на 33%). Коефіцієнт термінової платоспроможності також продемонстрував зростання на 58%, але порівняно з 2021 роком він суттєво знизився (на 67%). Показник абсолютної платоспроможності зріс на 151% за останній рік, що вказує на збільшення обсягів найбільш ліквідних активів, і навіть значно перевищив рівень 2019 року, продемонструвавши зростання на 459% (рис. 3.2).

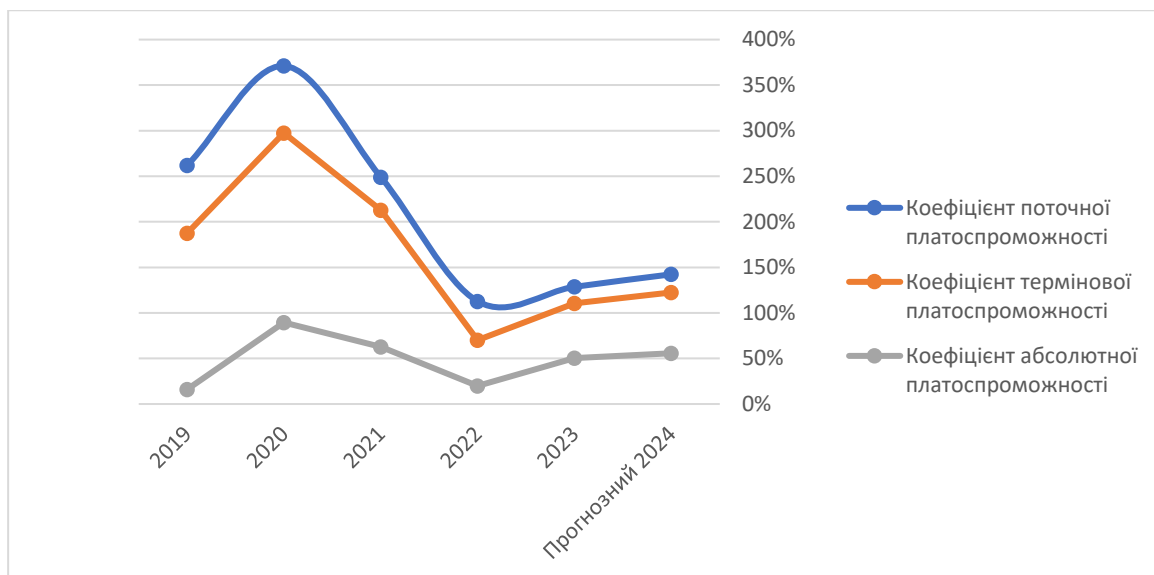

Рис 3.2 Динаміка коефіцієнтів платоспроможності Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

Фінансова автономія також показала позитивну динаміку, коефіцієнт зріс на 11% у 2023 році, що свідчить про деяке зміцнення власного капіталу Підприємства. Водночас коефіцієнт концентрації позикових коштів знизився на 8%, що є позитивним сигналом, хоча останній усе ще значно перевищує рівень 2019 року. Значне зростання на 86% продемонстрував коефіцієнт покриття фінансових витрат, що свідчить про покращення здатності підприємства покривати витрати за позиками.

Коефіцієнт поточної заборгованості зазнав змін у динаміці за аналізований період. У 2023 році показник становив 0,4887, що менше на 0,005 п. (або на 9%) порівняно з попереднім роком. Спостерігалось суттєве зростання порівняно з 2021 роком на 0,31 одиниць, що становить 133%. У порівнянні з 2020 роком коефіцієнт також зріс на 0,1 (або 76%), хоча залишився на 0,06 (або 33%) нижчим за рівень 2019 року.

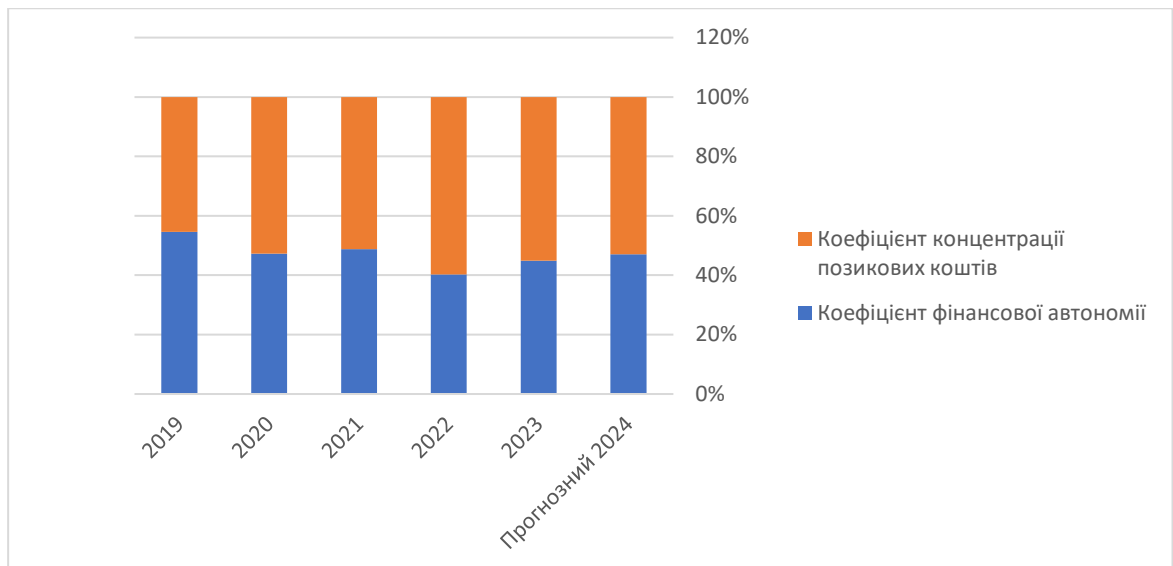

Рис 3.3 Динаміка коефіцієнтів фінансової автономії та концентрації позикових коштів Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

Не менш важливим виступає аналіз у динаміці коефіцієнтів фінансової автономії (рис. 3.4) і коефіцієнтів довгострокової фінансової незалежності (рис. 3.4).

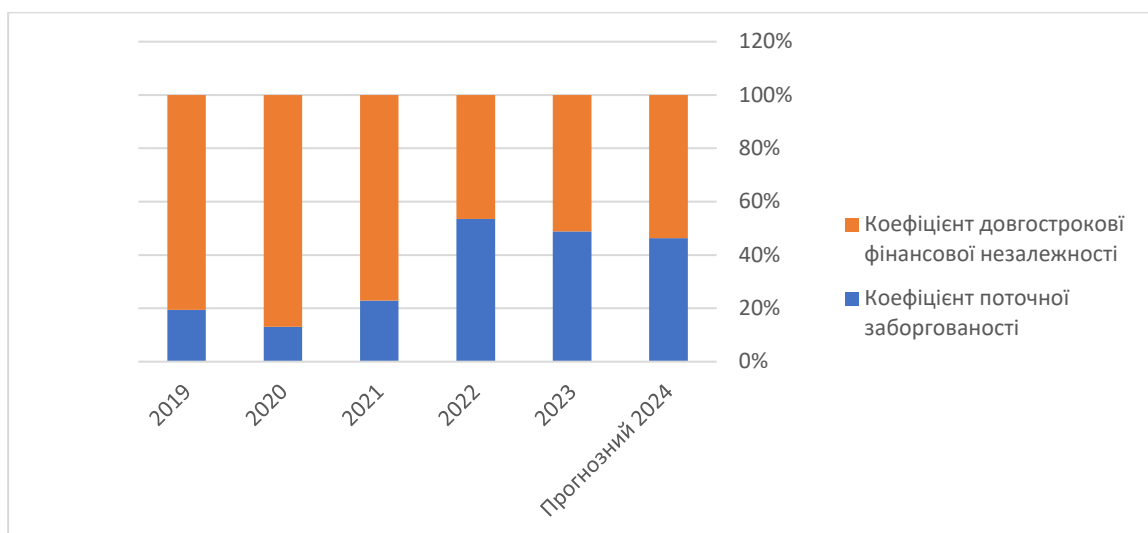

Рис 3.4 Динаміка коефіцієнтів довгострокової фінансової незалежності та поточної заборгованості Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності у 2023 році зріс до 0,5113, що на 0,05 (або 10%) більше порівняно з 2022 роком. Однак у 2021 році цей показник був вищим на 0,31 одиниць (або 40%), а у 2020 році – на 0,1 (або 11%). У порівнянні з 2019 роком коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності зріс на 0,06 (або 8%).

Ділова активність Кернел у 2023 році мала змішану динаміку. Коефіцієнт оборотності активів у 2023 р. знизився на 30% порівняно з 2022 роком, що свідчить про зменшення ефективності використання активів компанії. У той же час, коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних цінностей зріс на 68%, що демонструє покращення управління запасами. Однак суттєве зниження коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості в 2023 р. на 51% вказує на уповільнення надходжень за цією статтею. Тривалість обороту активів в днях також збільшилася на 43%, що є свідченням уповільнення ділової активності (рис. 3.5).

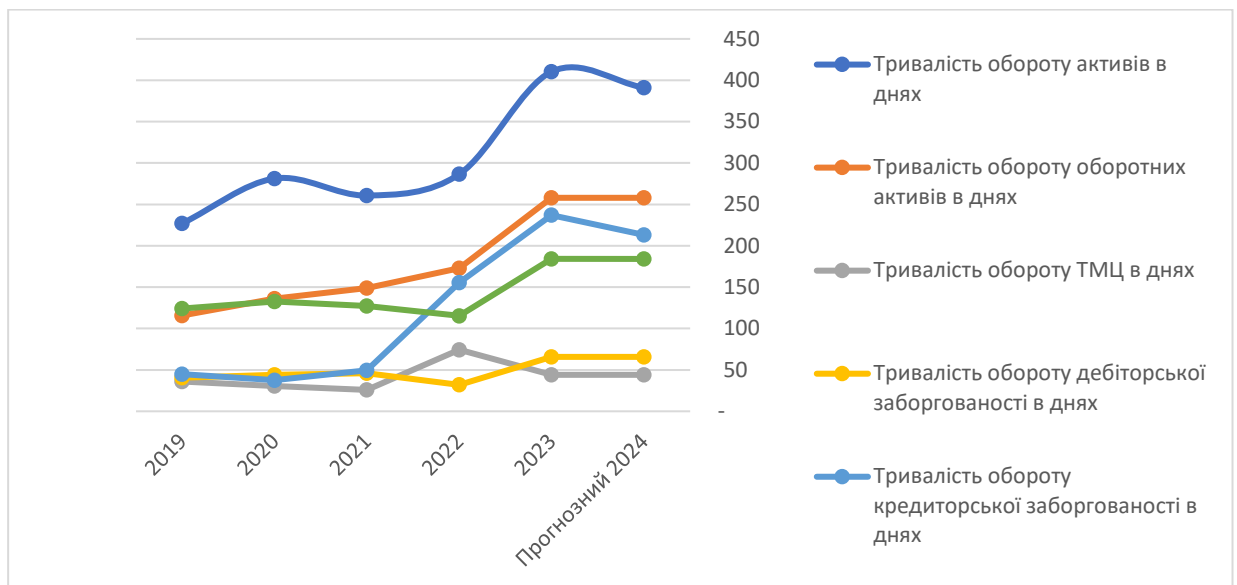

Рис 3.5 Динаміка показників ділової активності Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., в днях.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

Рентабельність компанії значно покращилася у 2023 році. Коефіцієнт рентабельності активів зріс на 891%, що вказує на відновлення прибутковості після негативних результатів у 2022 році, викликаних повномасштабним вторгненням росії.

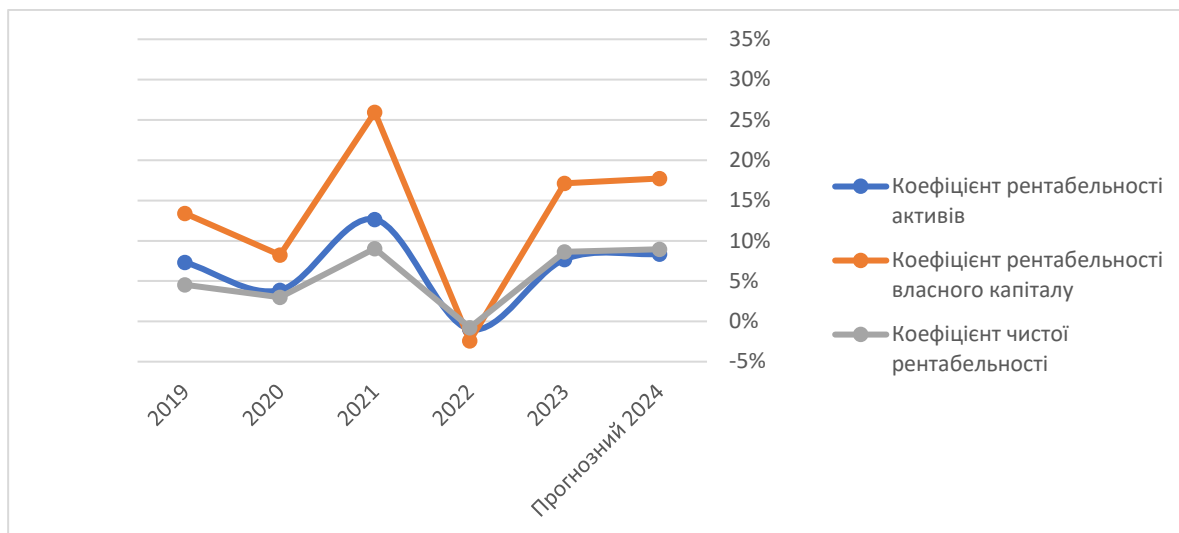

Рис 3.6 Динаміка коефіцієнтів рентабельності Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

Результати проведеного аналізу засвідчили – не менш стрімке зростання показав коефіцієнт рентабельності власного капіталу – на 810%, що демонструє підвищення ефективності використання цього капіталу. Коефіцієнт чистої рентабельності зріс на 1233%, що свідчить про суттєве покращення фінансового результату операційної діяльності компанії Кернел.

Загалом, підприємством досягнуто значного покращення в показниках платоспроможності та рентабельності у 2023 році порівняно з 2022 роком. Проте ефективність ділової активності, зокрема оборотності активів і дебіторської заборгованості, залишається на низькому рівні і потребує підвищення. Крім того, фінансова структура підприємства все ще є уразливою через високий рівень позикових коштів. Водночас порівнюючи довоєнні показники з теперішнім бачимо, що динаміка свідчить про наявність певних труднощів у досягненні показників 2021 року у сфері ділової активності та управління заборгованістю.

Для стабілізації фінансового стану Холдингу необхідно приділити увагу оптимізації використання активів та зменшенню залежності від позикових коштів.

Для порівняння пропонується розглянути аналіз показників консолідованої фінансової звітності групи компаній МХП, другого за показниками «великого гравця» аграрного сектору України. Основою для розрахунків є також дані консолідованої фінансової звітності за 2019 – 2023 рр. Проведений аналіз основних змін у динаміці показників фінансового стану за 2019–2023 роки демонструє значні коливання у сфері платоспроможності, фінансової стабільності, ділової активності та рентабельності.

Коефіцієнт поточної платоспроможності знизився у 2023 році до 1,8682, що на 1,05 (або 36%) менше порівняно з 2022 роком, що свідчить про зниження здатності підприємства покривати короткострокові зобов'язання після початку повномасштабного вторгнення (рис. 3.7).

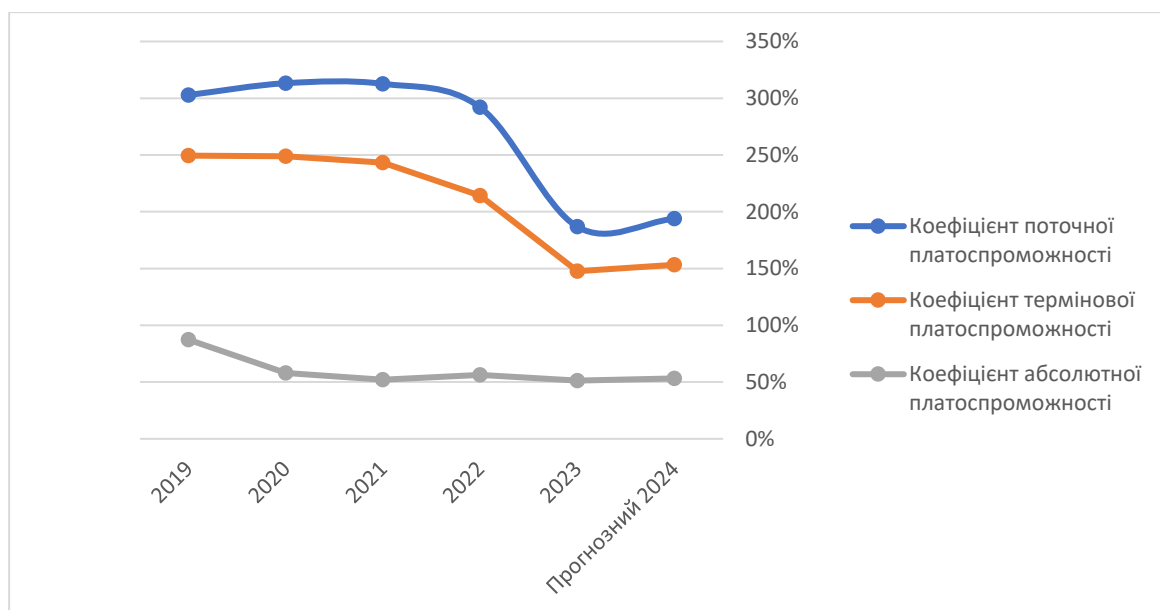

Рис 3.7 Динаміка коефіцієнтів платоспроможності МНП SE. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

У довшій перспективі спостерігається стабільне, хоча й незначне зниження коефіцієнта поточної платоспроможності з 2021 р. до 2023 р. Коефіцієнт

термінової платоспроможності також продемонстрував суттєвий спад на 31% за останній рік, досягнувши значення 1,4765, а абсолютна платоспроможність зменшилася на 9%, що свідчить про зменшення обсягу найбільш ліквідних активів. Проте рівень чистого обігового капіталу скоротився на 28% у 2023 р. порівняно з 2022 роком.

Коефіцієнт фінансової автономії (рис. 3.8) зріс на 6% у 2023 році порівняно з 2022 р. і становив 0,4032, що свідчить про покращення структури капіталу завдяки зменшенню залежності від позикових коштів.

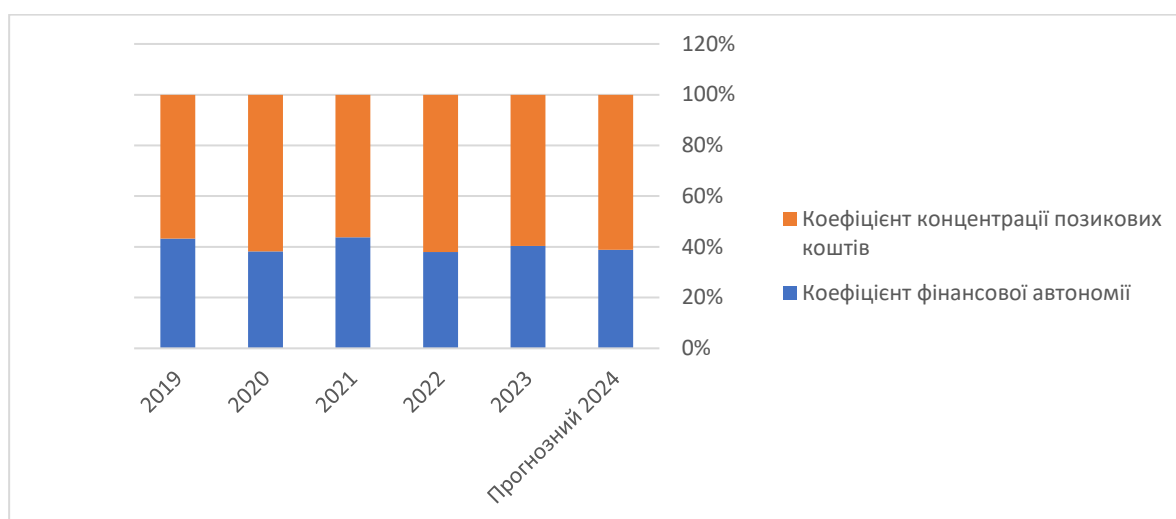

Рис 3.8 Динаміка коефіцієнтів фінансової автономії та концентрації позикових коштів МНР SE. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

Автор вважає за необхідність зробити наголос, що коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності зменшився на 9%, вказуючи на збільшення довгострокової фінансової залежності (рис. 3.9).

Важливим є те, що коефіцієнт покриття фінансових витрат (рис. 3.10) мав значне зростання у 2023 р. порівняно з 2022 р., що свідчить про суттєве покращення спроможності компанії покривати витрати за позиками.

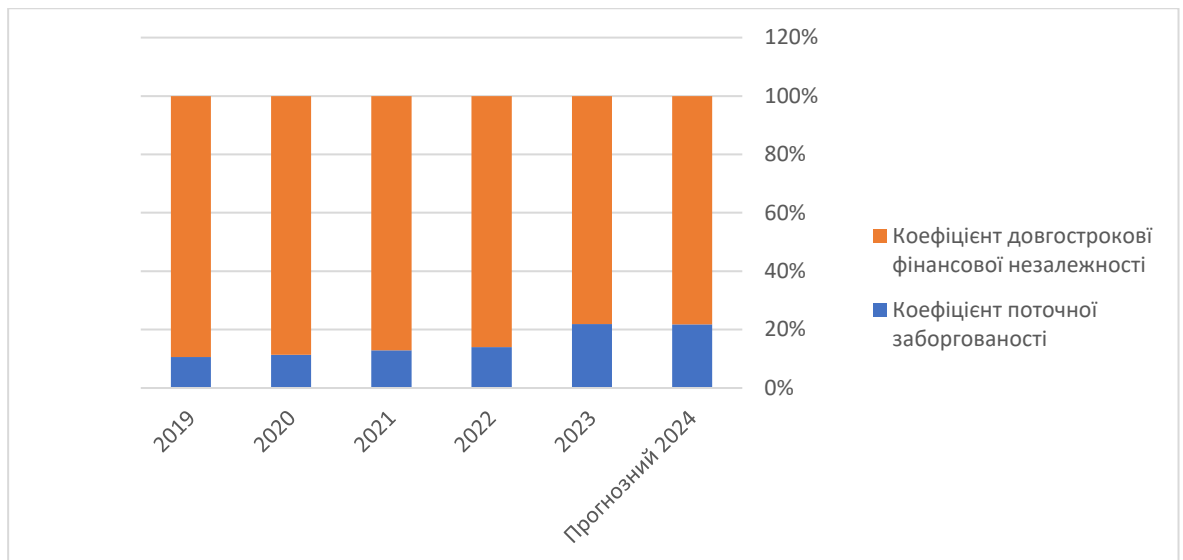

Рис 3.9 Динаміка коефіцієнтів довгострокової фінансової незалежності та поточної заборгованості МНП SE. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

Водночас коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2023 р. порівняно з 2022 р. зріс на 16%, але залишився негативним, що може свідчити про недостатній рівень фінансової гнучкості.

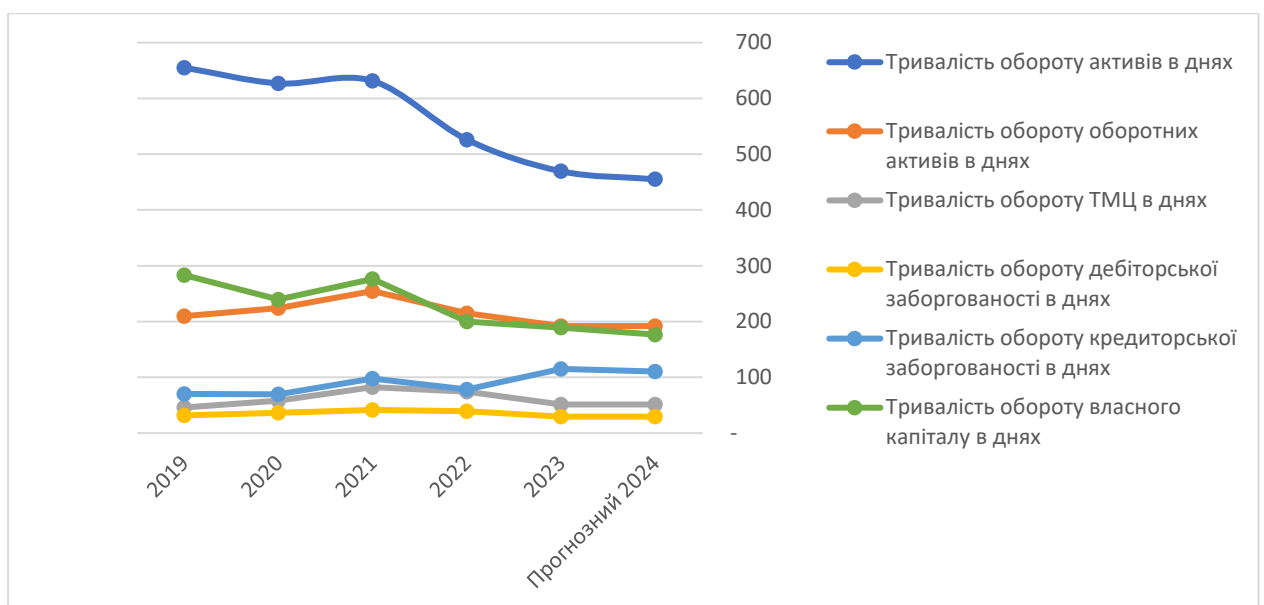

Рис 3.10 Динаміка показників ділової активності МНП SE. за період 2019 – 2024 рр., в днях.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

Показники ділової активності продемонстрували різноспрямовану динаміку. Коефіцієнт оборотності активів зріс на 12% за останній рік, а коефіцієнт оборотності оборотних активів збільшився на 12%. Водночас коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) зріс на 46%, що вказує на покращення управління запасами. Оборотність дебіторської заборгованості зросла на 32%, але оборотність кредиторської заборгованості впала на 32%, що може свідчити про уповільнення темпів погашення із кредиторями. Загальна тривалість обороту активів скоротилася на 11%, а тривалість обороту ТМЦ – на 31%, що є позитивною зміною.

Рентабельність активів (рис. 3.11) суттєво покращилася: коефіцієнт зріс на 160% і досяг 0,0365 у 2023 році, після негативних значень у 2022 році. Рентабельність власного капіталу та чиста рентабельність також продемонстрували значне покращення (157% і 154% відповідно). Це свідчить про відновлення прибутковості компанії після складного періоду.

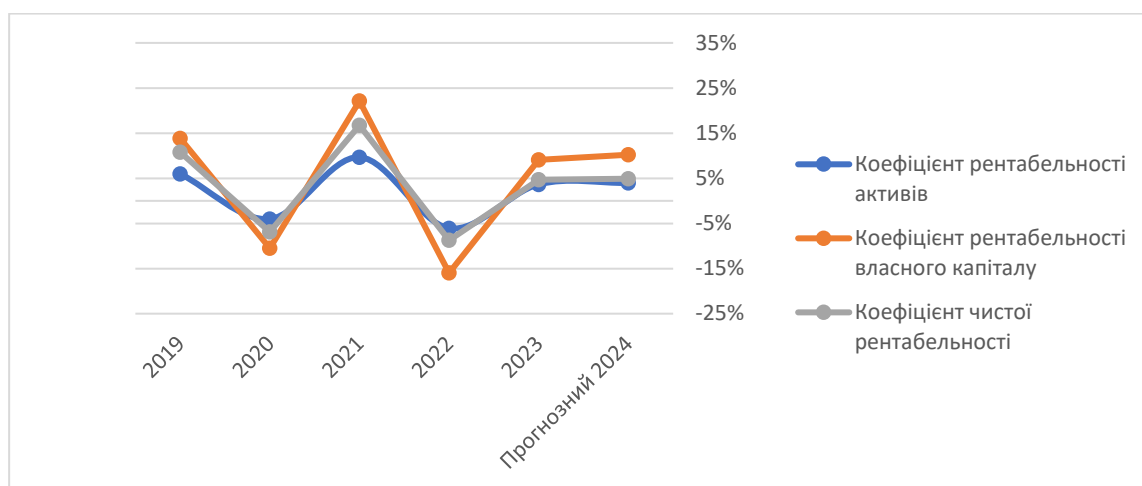

Рис 3.11 Динаміка коефіцієнтів рентабельності МНП SE. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

Показники платоспроможності демонструють тенденцію до зниження, що свідчить про потребу у посиленні короткострокової фінансової стійкості. Водночас позитивна динаміка показників рентабельності (активів, власного

капіталу і чистої рентабельності) та покращення ділової активності свідчать про відновлення ефективності діяльності компанії. Змішана динаміка фінансової стабільності потребує подальшого аналізу, особливо в контексті зменшення довгострокової незалежності.

Загалом, фінансові показники групи демонструють значне покращення рівня рентабельності та операційної діяльності за 2023 рік, проте в багатьох аспектах продовжує залишатися у гіршій ситуації порівняно з 2021 роком. Це вимагає подальшого вдосконалення в напрямі управління фінансовими ресурсами та обіговим капіталом.

Порівняння показників, які характеризують фінансово-господарську діяльність Групи компаній Кернел та Групи компаній МХП у 2023 році демонструє значні відмінності в їхніх результативних показниках, особливо у сфері платоспроможності. У Кернел коефіцієнт поточної платоспроможності у 2023 р. зріс на 14% і досяг значення 1,2861, що свідчить про покращення здатності покривати короткострокові зобов'язання. У той час у МХП цей показник в 2023 р. порівняно з 2022 р. знизився на 36% (1,8682), що вказує на суттєве погіршення платоспроможності і покриття поточних зобов'язань. Хоча МХП має вищий абсолютний рівень платоспроможності, її динаміка свідчить про наявність проблем.

Коефіцієнт термінової платоспроможності Кернел в 2023 р. порівняно з 2022 р. також зріс на 58% і склав 1,1063, що свідчить про поступове покращення фінансового стану. У МХП він же в 2023 р. порівняно з 2022 р. знизився на 31% і становив 1,4765, що, попри вищий рівень, свідчить про негативну тенденцію. Абсолютна платоспроможність у Кернел в 2023 р. зросла на 151%, до 0,5025, тоді як у МХП показник абсолютної платоспроможності знизився на 9%, до 0,5129. Хоча обидві компанії демонструють позитивні зміни, зокрема позитивні зміни в динаміці у Кернел виділяють її як більш стійку у цьому аспекті.

У сфері фінансової стійкості Кернел також демонструє сильніші позиції на ринку. Коефіцієнт фінансової автономії в 2023 р. зріс на 11% і досяг рівня 0,4489, що є кращим показником, ніж у МХП, де цей коефіцієнт зріс лише на 6% до

0,4032. Залежність від позикових коштів у Кернел також зменшилася – коефіцієнт концентрації позикових коштів знизився на 8% до 0,5511, тоді як у МХП – лише на 4% до 0,5968. Коефіцієнт поточної заборгованості Кернел зменшився на 9% до 0,4887, а в МХП - навпаки, зросла на 56% до 0,2188, що вказує на погіршення його фінансового стану.

У діловій активності обидві компанії демонструють змішані результати в 2023 р. порівняно з 2022 р. Ефективність використання активів у Кернел погіршилася – коефіцієнт оборотності активів знизився на 30% до 0,8893. У МХП, навпаки, цей показник зріс на 12% і склав 0,7775. Оборотність товарно-матеріальних цінностей у Кернел збільшилася на 68% до 8,2529, тоді як у МХП – на 46%, що свідчить про кращий контроль запасів у Кернел. Проте МХП демонструє кращу динаміку в управлінні кредиторською заборгованістю, де тривалість її обороту зменшилася на 32%, тоді як у Кернел цей показник зріс до 237 днів.

Автор наголошує на рівні рентабельності, так Кернел має вищий коефіцієнт рентабельності активів, який зріс в 2023 р. в порівнянні з 2022 р. на 891% і досяг 0,0769. У МХП цей показник також покращився на 160%, проте його абсолютне значення залишилося нижчим – 0,0365. Рентабельність власного капіталу Кернел досягла 0,1713 із приростом на 810%, тоді як у МХП, попри значне зростання на 157%, абсолютний показник залишився нижчим.

Загалом, Кернел демонструє кращі результати у сфері платоспроможності та фінансової стійкості, маючи більш зрілу структуру капіталу. Основні проблеми пов'язані із зниженням ефективності використання активів та управління оборотними коштами. МХП, у свою чергу, демонструє динамічніше покращення рентабельності та ефективності, але має серйозні проблеми з платоспроможністю, що ставить під загрозу її короткострокову фінансову стабільність. Для обох компаній важливим є подальше вдосконалення управління активами, зниження залежності від позикових коштів та ефективніше використання власного капіталу.

Проведені дослідження засвідчили, що важливою групою показників, які варто взяти до уваги є показники ефективності ведення бізнесу, а саме EBIT, EBITDA та OIBDA, які широко використовуються для оцінки операційної діяльності підприємств. Вони дозволяють аналізувати прибутковість підприємств, незалежно від їх фінансової структури та податкових особливостей. Варто зазначити також, що розрахунок даних показників не є чітко регламентованим, а отже підприємства самостійно визначають, як даний показник обраховувати. Враховуючи, що більшістю зацікавлених користувачів фінансової звітності підприємств суспільного інтересу є інвестори та банки, коректний розрахунок даних показників є надзвичайно важливим задля уникнення викривлення інформації та презентування стану діяльності підприємства краще, ніж є насправді (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Основні показники ефективності бізнесу

Назва показника	Розшифрування назви показника	Характеристика показника	Методика розрахунку
EBIT	Earnings Before Interest and Taxes	Аналітичний показник, який відображає обсяг чистого прибутку компанії до вирахування відсотків за позиками та сплаченими податками	$EBIT = \text{Чистий прибуток} + \text{Податки} + \text{Відсотки за позиками}$
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization	Аналітичний показник, який відображає обсяг чистого прибутку компанії до вирахування відсотків за позиками, сплачених податків та амортизаційних відрахувань	$EBITDA = EBIT + \text{Амортизація}$
OIBDA	Operating Income Before Depreciation and Amortization	Аналітичний показник, який відображає обсяг операційного прибутку компанії до вирахування амортизації необоротних активів	$OIBDA = \text{Операційний дохід} + \text{Амортизація}$

Джерело: Сформовано автором на основі [134]

Автор роботи концентрує увагу на ключових особливостях даних показників.

EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization) – це прибуток до вирахування відсотків, податків, зносу та амортизації. По суті, це показник, який відображає операційну прибутковість компанії без урахування впливу фінансування, податків та амортизації. EBIT (Earnings Before Interest and Taxes) – це прибуток до вирахування відсотків та податків. Цей показник дозволяє оцінити операційну прибутковість компанії, виключаючи вплив фінансування та податків. OIBDA (Operating Income Before Depreciation and Amortization) – це операційний прибуток до вирахування зносу та амортизації. Цей показник фокусується на операційній діяльності компанії, виключаючи вплив амортизації. Ці показники дозволяють порівнювати прибутковість різних компаній, навіть якщо вони мають різну структуру капіталу, використовують різні методи амортизації або працюють у різних податкових юрисдикціях. Аналіз динаміки останніх дозволяє оцінити ефективність управління компанією, виявити загальні тенденції та оцінити вплив різних факторів на прибутковість. Інформація, отримана в результаті розрахунку цих показників, може бути використана для прийняття важливих управлінських рішень, зокрема:

- 1) оцінка ефективності інвестиційних проєктів;
- 2) визначення оптимальної структури капіталу;
- 3) розробка стратегії розвитку компанії.

Важливим аспектом є те, що EBITDA часто використовується як основа для оцінки вартості підприємства при угодах злиття та поглинаннях (M&A). Розрахунок і оприлюднення цих показників сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємства і дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам оцінити його фінансовий стан. Для підприємств суспільного інтересу важливо демонструвати свою фінансову стабільність і ефективність. Розрахунок цих показників є одним із способів довести свою відповідальність перед суспільством.

Важливо зазначити, що хоча ці показники є корисними інструментами для економічного аналізу, їх слід використовувати в комплексі з іншими фінансовими показниками та достовірною інформацією про компанію.

Вважаємо за необхідне зауважити, для аграрних підприємств EBITDA є особливо важливим інструментом, оскільки дозволяє оцінити операційну ефективність підприємства. Порівнюючи EBITDA різних вітчизняних аграрних компаній, можна зрозуміти, яка з них ефективніше управляє своїми ресурсами і процесами. Наприклад, якщо дві компанії працюють в однакових умовах, але одна має вищий показник EBITDA, це може індикатором ефективнішої організації виробництва, свідчити про кращу технологію вирощування або більш вигідні контракти на продаж продукції. Високий і стабільний показник EBITDA свідчить про те, що компанія здатна генерувати стабільний прибуток, що робить її більш привабливою для інвесторів. Інвестори, як правило, віддають перевагу підприємствам, які демонструють стабільні фінансові результати і здатні забезпечити високу віддачу через інвестиції.

На основі даних таблиць додатків Ж-І можна побачити зміну динаміки показників EBIT, EBITDA та OIBDA обох підприємств. Для Кернел характерні суттєві коливання у показниках за останні роки. У 2023 році компанія продемонструвала значне відновлення показників порівняно з 2022 роком.

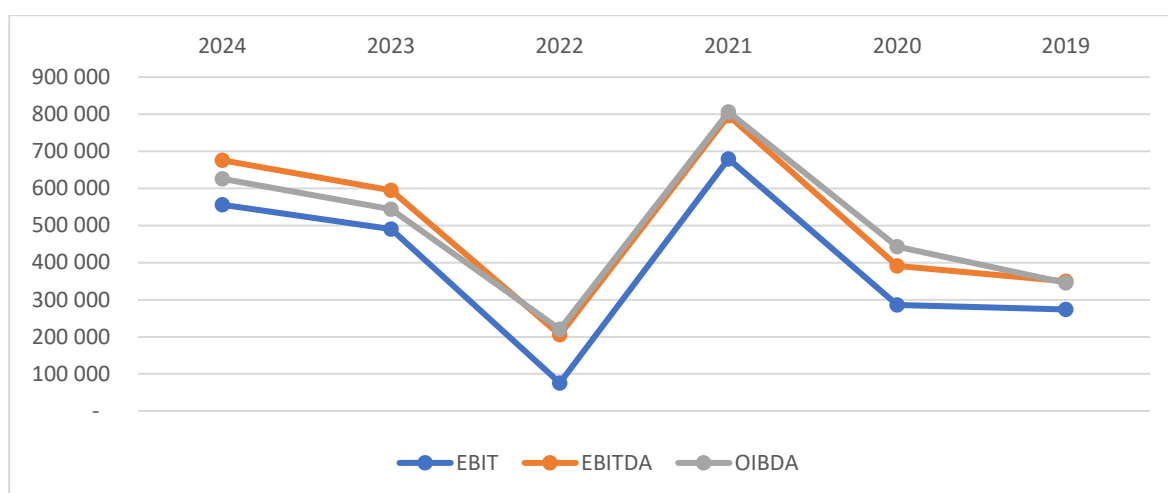

Рис 3.12 Динаміка показників EBIT, EBITDA та OIBDA Kernel Holding S.A. за 2019 – 2024 рр, тис. дол. США.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139]

EBIT в 2023 р. порівняно з 2022 р. зріс на 547%, EBITDA – на 190%, а OIBDA – на 147%. Це свідчить про поступове відновлення компанії після значного падіння в 2022 році, коли всі ключові показники знизилися приблизно на 70-90% порівняно з 2021 роком. Таке падіння може бути пов'язане з економічними та геополітичними викликами. Водночас, зростання показників в 2023 році ще не досягло рівнів 2021 року, що свідчить про часткове, але не повне відновлення.

Компанія МХП демонструє дещо іншу загальну тенденцію. У 2023 році її EBIT зріс на 372% порівняно з 2022 роком, показавши прибутковість після збитків у 2022 році. EBITDA також значно зросла на 857%, а OIBDA показала скромніше зростання на 23% за відповідні періоди. Проте навіть такі позитивні зміни не компенсували значного падіння вказаних показників у 2022 році, коли всі ключові показники різко знизилися. Зокрема, EBITDA у 2022 році знизилася на 93% порівняно з 2021 роком. Крім того, варто відзначити вкрай нестабільний EBIT у МХП за останні роки, який у 2020 році був від'ємним, що свідчить про операційні збитки (рис. 3.13).

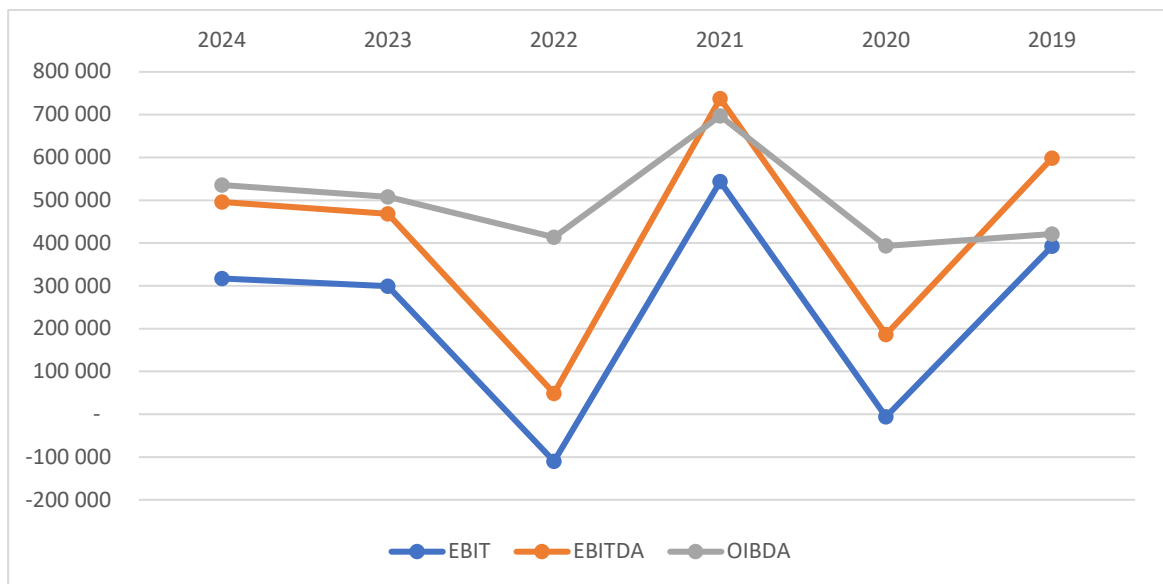

Рис 3.13 Динаміка показників EBIT, EBITDA та OIBDA МХП SE. за 2019 – 2024 рр, тис. дол. США.

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146]

Загалом, досліджувані підприємства відчули значний вплив факторів у 2022 році, але Кернел виглядає більш стабільним в контексті відновлення, показуючи зростання від 60% до 85% за ключовими показниками. МХП, хоча й демонструє більш різке зростання EBIT у 2023 році, проте все ж залишається вразливим через більшу нестабільність у зміні своїх фінансових результатів.

Автор досконало розглядає показник SGR або показник сталого зростання. На основі аналізу наукових праць учених-економістів можна зробити висновок, що одним із ключових показників аналітичної оцінки та прогнозування розвитку підприємств є коефіцієнт стійкого зростання. Дослідивши різні підходи до визначення SGR, можна підвести підсумок, що коефіцієнт стійкого зростання – це рівень прибутковості власного капіталу підприємства, що показує, який обсяг реінвестованого прибутку за звітний період дає одна грошова одиниця власного капіталу, наявного на початок періоду. Тобто даний коефіцієнт ураховує саме ту частку прибутку, яка доступна для вкладення у подальший розвиток бізнесу за рахунок вирахування із суми прибутку виплат власникам. Ця умова є одним із ключових чинників отримання реального значення досяжного рівня зростання підприємства [89]. Коефіцієнт стійкого зростання це максимальний темп зростання компанії виражений у відсотках, який вона може підтримувати у довгостроковій перспективі без залучення додаткового зовнішнього фінансування, тобто без збільшення фінансового важеля. SGR розраховується на основі показників рентабельності власного капіталу та коефіцієнта реінвестування прибутку (тобто частки прибутку, яка залишається в компанії для реінвестицій).

Для розрахунку показника проаналізуємо дані фінансової звітності обох підприємств за 2019 – 2023 рр. Показник розраховуємо за формулою:

$$SGR = \frac{b * \frac{Np}{Eq}}{1 - (b * \frac{Np}{Eq})} \quad (3.1)$$

де: b - коефіцієнт нерозподіленого прибутку (1 - b - це коефіцієнт виплат за дивідендами;

Np – чистий прибуток (збиток) за рік, у.о;

E_q – власний капітал та резерви, у.о.

Обидві групи впродовж досліджуваного періоду не здійснювали виплат за дивідендами, тому коефіцієнт $b = 1$. Підставивши середні значення чистого прибутку (збитку) за рік та власного капіталу за 2019-2023 рр. отримуємо наступне. Для групи компаній Кернел отримане значення показник сталого зростання за період 2019-2023 рр. становить 14,92%, в той час як для МХП він становить 5,47%. Бачимо суттєву різницю, що зумовлена більшими обсягами прибутку, що їх отримували Кернел впродовж досліджуваного періоду, та лише одного збиткового року, в той час, як в МХП збитковими були 2020 та 2022 роки.

Модель сталого зростання за допомогою DuPont аналізу (Модель Дюпона) відома як модель PRAT. Модель PRAT є логічним продовженням і розвитком методології оцінювання сталого темпу зростання (SGR) та являє собою модифіковану версію базової моделі SGR, адаптовану шляхом використання декомпозиції, запропонованої у моделі DuPont. В основі традиційного підходу до розрахунку SGR лежать два ключові елементи — рентабельність власного капіталу та коефіцієнт утримання прибутку. У розширеному варіанті, відомому як модель PRAT, показник рентабельності власного капіталу деталізується на структурні компоненти згідно з підходом DuPont, що дозволяє більш глибоко проаналізувати джерела сталого зростання підприємства (від P – ProfitMarginR – Retention Rate A – Asset Turnover T – Financial Leverage) [90].

Показник розраховуємо за формулою:

$$PRAT = \frac{Np}{R} \times \frac{R}{A} \times \frac{A}{Eq} \quad (3.2)$$

де:

PRAT – ProfitMargin, Retention Rate, Asset Turnover, Financial Leverage

Np – чистий прибуток (збиток) за рік, у.о;

R - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік, у.о;

A – загальна вартість активів, у.о;

E_q – власний капітал та резерви, у.о.

Графік демонструє значну динаміку рентабельності власного капіталу (ROE) для двох агропромислових гігантів України - Кернел та МХП у період з 2019 по 2023 роки. Обидві компанії демонструють коливання ROE, але з різною амплітудою та тенденцією.

У компанії Кернел рентабельність власного капіталу (ROE) у 2023 році становила 1,2%, що значно перевищує нульовий показник попереднього року. Це зростання зумовлене різким збільшенням чистого прибутку, який виріс із 40,7 млн доларів чистого збитку у 2022 році до 298,8 млн доларів прибутку у 2023 році, що демонструє приріст на 834%. Позитивна динаміка чистого прибутку вказує на успішне управління витратами і здатність компанії адаптуватися до складних ринкових умов, викликах політичною та економічною нестабільністю. Незважаючи на зростання власного капіталу на 3%, суттєве падіння виручки на 54% (до 3,46 млрд доларів) вплинуло на ефективність використання активів. Загальний обсяг активів зменшився на 8%, що може бути пов'язано з оптимізацією бізнесу та скороченням операційних масштабів в умовах зниження доходів.

У МХП в свою чергу рентабельність власного капіталу у 2023 році склала 0,3%, що нижче за 0,7% у 2022 році. Зниження ROE обумовлене насамперед слабкими фінансовими результатами у 2022 році, коли чистий фінансовий результат був від'ємним (-231 млн доларів), проте в 2023 році компанія змогла досягти позитивного результату — 142 млн доларів, що становить приріст на 263%. Власний капітал зріс на 8%, що вказує на зміцнення фінансової стійкості. Хоча активи компанії збільшилися на 2%, а чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг — на 13%, ефективність використання активів усе ще залишається проблемною, що обмежує загальне зростання показників рентабельності.

Порівнюючи обидві компанії, можна відзначити, що Кернел демонструє більшу волатильність фінансових результатів, особливо у зміні чистого прибутку та виручки, що призвело до значних коливань ROE. У 2023 році компанія повернулася до прибутковості, хоча стабільність її фінансових показників залишається під питанням. МХП, зі свого боку, має більш плавну динаміку,

проте її ROE також нижча за рівень попередніх років. Позитивне зростання прибутку й виручки свідчить про поступове відновлення після кризових періодів, хоча ефективність операційної діяльності ще потребує покращення.

Загалом обидві компанії стикаються зі зниженням рентабельності (активів, власного капіталу, чистої рентабельності), але застосовані стратегії дозволили їм покращити ключові фінансові показники у 2023 році.

Графічно динаміку показників за моделлю для обох Компаній представлено нижче:

Рис 3.14 Динаміка результатів порівняння згідно Моделі Дюпона МНР SE та Kernel Holding S.A. за період 2019 – 2024 рр., %.

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139,142-146]

Виходячи з фактичних даних про зниження прибутку та вартості обох компаній в умовах війни, а також враховуючи обмеженість ресурсів, найбільш доцільним інструментом для управління підприємством для них на нашу думку є модель збалансованої системи показників (BSC).

Збалансована система показників — це система стратегічного управління організацією на підставі вимірювання та оцінки ефективності її діяльності за набором показників, підібраних таким чином, щоб врахувати всі суттєві (з точки зору стратегії) аспекти діяльності організації (фінансові, маркетингові, виробничі і т. ін.). Вона трансформує місію і загальну стратегію організації у систему взаємозв'язаних показників [66].

BSC дозволяє швидко адаптуватися до змінних умов, які характерні для воєнного часу, та сфокусуватися на стратегічних цілях, спрямованих на виживання та подальше відновлення діяльності компаній, та відповідно збільшення прибутку, зростання вартості підприємств та виконання ними інших соціальних функцій. Перевагою BSC є її відносна простота впровадження та можливість інтеграції з існуючою системою управління ризиками.

Для ефективного використання BSC необхідно сформулювати чіткі та вимірювані стратегічні цілі. Наприклад, для обох компаній доцільним є збільшення обсягів продажів на 10-15% протягом наступного року, а також зменшення витрат на виробництво на 10%, зростання показника SGR та покращення коефіцієнтів платоспроможності і фінансової автономії. Підприємствам необхідно визначити ключові показники ефективності (KPI) для кожної з перспектив BSC, які дозволять відстежувати прогрес у досягненні поставлених цілей. Необхідною передумовою ефективності досягнення визначених цілей є формування детального плану дій для досягнення кожної мети з подальшим регулярним моніторингом значень KPI та внесенням необхідних коректив в плани дій. Залучення співробітників до процесу розробки та впровадження BSC підвищить їх залученість і відповідальність. Використання ІТ-інструментів допоможе автоматизувати збір та аналіз даних.

BSC є гнучким інструментом, який дозволяє адаптуватися до змінних умов і забезпечує системний підхід до управління підприємством в складних умовах. Регулярний перегляд та оновлення BSC допоможе підприємству не тільки вижити, але й зміцнити свої позиції на ринку та забезпечити стабільний розвиток в майбутньому.

Нижче запропоновано моделі BSC для груп компаній Кернел та МХП відповідно.

Таблиця 3.2

Збалансована система показників Kernel Holding S.A. на 2024 рік

Перспектива	Цілі	KPI	Фактичні показники (2023)	Цільові показники (2024)	Примітки/Уточнення
Фінансова	Збільшення доходу	Чистий дохід від реалізації продукції (млн USD)	3 455	3 97, зростання на 15%	
	Оптимізація зобов'язань	Коефіцієнт фінансової автономії	0,45	0,47	Погашення зобов'язань підприємства
	Покращення показників стійкого зростання	Зростання показника SGR	14,92%	Збільшити на 3%	
Клієнти	Зростання задоволеності клієнтів	Зростання передпосівного фінансування, суми кредитів і передоплат фермерам (млн дол. США)	100	120	Відновлення обсягів передпосівного фінансування, суми кредитів і передоплат фермерам
	Зростання задоволеності клієнтів	Розширення співпраці зі сторонніми фермерами, які працюють на власній землі, тисяч гектарів	148	160	Розширення ініціативи «Відкритий агробізнес»
Стійкість	Зменшення вуглецевого сліду	Викиди парникових газів, тис. т, CO2 екв.	1 056	Зменшити на 10%	Використання відновлюваних джерел енергії
	Зменшення споживання пального	Споживання води на одиницю продукції		Зменшити на 5%	Використання технологій на основі GPS для відслідковування, аналізу та оптимізації маршрутів техніки
	Зменшення споживання енергії	Загальне споживання енергії, Тераджоулі	8 146	Зменшити на 5%	Використання відновлюваних джерел енергії
Навчання і розвиток	Підвищення кваліфікації персоналу, інвестиції в навчання, задоволеність персоналу	Загальна кількість навчальних годин	207 586	Збільшити на 5%	Проведення тренінгів, розвиток лідерських якостей, створення сприятливого клімату в колективі

Джерело: Сформовано автором на основі [135-139,93]

Таблиця 3.3

Збалансована система показників МНП SE. на 2024 рік

Перспектива	Цілі	KPI	Фактичні показники (2023)	Цільові показники (2024)	Примітки/Уточнення
Фінансова	Збільшення доходу	Чистий дохід від реалізації продукції (млн USD)	3 021	3 186	
	Оптимізація зобов'язань	Коефіцієнт фінансової автономії	0,40	0,42	Погашення зобов'язань підприємства
	Покращення показників стійкого зростання	Зростання показника SGR	5,47%	Збільшити на 3%	
Клієнти	Зростання задоволеності клієнтів	Розширення співпраці з міжнародними клієнтами у таких сферах, як розробка продуктів, бізнес-моделі, ланцюжки поставок та обслуговування клієнтів, кількість проектів	27	Збільшити на 10%	Зміцнення відносин з клієнтами та надання можливостей для досліджень і розробок, а також нових продуктивних рішень
Стійкість	Зменшення вуглецевого сліду	Викиди парникових газів, тис. т, CO2 екв	362	Зменшити на 10%	Використання відновлюваних джерел енергії
	Зменшення споживання пального	Споживання води на одиницю продукції		Зменшити на 5%	Використання технологій на основі GPS для відслідковування, аналізу та оптимізації маршрутів техніки
	Зменшення споживання енергії	Загальне споживання енергії, Тераджоулі	9 827	Зменшити на 5%	Використання відновлюваних джерел енергії
Навчання і розвиток	Підвищення кваліфікації персоналу, інвестиції в навчання, задоволеність персоналу	Загальна кількість навчальних годин	75 000	Збільшити на 5%	Проведення тренінгів, розвиток лідерських якостей, створення сприятливого клімату в колективі

Джерело: Сформовано автором на основі [142-146,93]

Використання комплексу цих показників та моделей дозволяє отримати повну картину про інвестиційну привабливість ПСІ. Аналіз фінансових показників дає уявлення про поточний фінансовий стан та ефективність діяльності. SGR показує потенціал зростання компанії. Модель Дюпона дозволяє розкласти ROE на складові та зрозуміти фактори, що впливають на прибутковість. BSC забезпечує комплексну оцінку, враховуючи не лише фінансові, але й нефінансові аспекти діяльності компанії. Використання BSC в контексті M&A дозволяє не лише оцінити поточний стан компанії-мішені, але й спрогнозувати її майбутній розвиток після злиття або поглинання з урахуванням різних стратегічних аспектів. Це забезпечує більш повну та обґрунтовану оцінку інвестиційної привабливості. Важливо, що при оцінці ПСІ слід враховувати їхню специфіку, зокрема соціальну значущість діяльності та вплив на суспільство. Тому, окрім традиційних фінансових показників, необхідно аналізувати також показники, що відображають соціальну відповідальність та внесок компанії в розвиток суспільства.

Заключним етапом проведення процедури інвестиційного аудиту діяльності підприємств, що становлять суспільний інтерес є підготовка аудиторського звіту, який включає висвітлення результатів проведеного аналізу фінансових та нефінансових показників, виявлені ризики, проблеми та можливості, з метою надання зрозумілої та об'єктивної інформації інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам. Звіт може включати додатково аналіз бізнес-моделі компанії та її стратегії розвитку, що в свою чергу здатне допомогти зрозуміти, наскільки підприємство готове до змін та росту.

Окремим пунктом по результатам виконання завдання завершальним етапом може бути формулювання конкретних рекомендацій та стратегічних рішень для покращення фінансово-господарської діяльності підприємства та забезпечення його інвестиційної привабливості та розвитку.

Забезпечення довіри всіх зацікавлених сторін до публічної звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес неможливе без проходження процесу її аудиторського підтвердження. А отже і розвиток аудиторської

діяльності, в частині інвестиційного аудиту, спрямований на підвищення транспарентності діяльності підприємств та зростання ефективності управління ними. Передумови поглиблення змістовного наповнення й розширення інформативності звітності публічних компаній, зокрема інтеграції фінансових та нефінансових показників, зумовлюють розвиток нових об'єктів аудиту, необхідних для надання впевненості стейкхолдерам, підтвердженням повноти й надійності звітності. В інтегрований звіт за результатами виконання інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу пропонується введення висловлення думки аудитора щодо повноти та достовірності наведеної не тільки фінансової інформації, а й доповнення її моделями інтеграції фінансової та нефінансової інформації відповідно специфіки діяльності підприємств. Включення зазначених об'єктів та висловлення аудиторської думки щодо них в звіті аудитора допоможе краще розуміти публічну звітність підприємства, а також сприятиме підвищенню рівня довіри до неї з боку усіх зацікавлених сторін.

3.3. Праксеологія результатів аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

На думку Назарової К.О., праксеологія як наука, що досліджує принципи і методи ефективної діяльності людини як індивідуально, так і в межах колективів, зокрема в контексті ухвалення рішень і реалізації мотивацій, може бути застосована в аудиті для оцінки досягнення мети взаємодії внутрішнього й зовнішнього контролю. Такий підхід дозволяє з'ясувати, наскільки результативною є ця взаємодія в межах поставлених завдань. При цьому підсумкова оцінка аудиторської синергії включає упорядкування, групування та аналітичну інтерпретацію отриманих результатів, що слугує основою для подальшого прийняття ефективних управлінських рішень [75]. Щодо «праксеології результатів», то це поняття фокусується на аналізі та оцінці саме результатів діяльності з праксеологічної точки зору. Воно досліджує, наскільки

досягнуті результати відповідають поставленим цілям, які фактори вплинули на їх досягнення, та які аспекти необхідно змінити для покращення майбутньої діяльності. Таким чином, «праксеологія результатів» акцентує увагу на ефективності наслідків дій, а не лише на самих діях.

Цей розділ присвячено практичним аспектам використання результатів аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, зокрема інвестиційного аудиту, для покращення їхньої діяльності та інвестиційної привабливості. Розглянемо, як результати, отримані в попередньому параграфі, можуть бути застосовані на практиці.

Відповідно зазначеного сформуємо власне визначення поняття праксеологія результатів інвестиційного аудиту діяльності ПСІ – це комплексна дисципліна, що досліджує ефективність інвестиційного аудиту як інструменту забезпечення інформаційної прозорості та прийняття обґрунтованих рішень щодо діяльності підприємств суспільного інтересу, аналізуючи досягнуті результати з точки зору їхньої відповідності цілям аудиту, впливу на управління ПСІ та суспільний інтерес, а також виявляючи фактори, що сприяють або перешкоджають досягненню бажаних наслідків.

Наведене визначення включає наступні ключові аспекти:

- 1) Фокус на ефективності. Праксеологія результатів інвестиційного аудиту зосереджується на тому, наскільки ефективним є аудит у досягненні своїх цілей.
- 2) Інструмент забезпечення інформаційної прозорості. Аудит розглядається як інструмент, що забезпечує прозорість діяльності ПСІ для зацікавлених сторін.
- 3) Прийняття обґрунтованих рішень. Результати аудиту повинні сприяти прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.
- 4) Відповідність цілям аудиту. Аналізується, наскільки досягнуті результати відповідають цілям, які були поставлені перед аудитом.
- 5) Вплив на управління ПСІ. Оцінюється, як результати аудиту впливають на управління підприємством та його діяльність.

- 6) Суспільний інтерес. Враховується вплив результатів аудиту на суспільство та його інтереси, оскільки ПСІ мають особливе значення для економіки та соціуму.

Досягнення успіху на шляху інтеграції результатів інвестиційного аудиту в систему управління ПСІ потребує низки відповідних передумов. Інформація та результати, отримані в результаті інвестиційного аудиту, відіграють важливу роль у всіх ключових аспектах управління, формуючи інформаційну базу для прийняття рішень на різних рівнях. Зокрема, результати інвестиційного аудиту є джерелом цінної інформації для стратегічного планування та розробки інвестиційної стратегії підприємства. Аналіз фінансового стану, ефективності операційної діяльності, оцінка ризиків та можливостей, що містяться у звіті аудитора, дозволяють керівництву визначити стратегічні пріоритети, сформулювати інвестиційні цілі та розробити стратегію їх досягнення. Важливим фактором для ефективного використання результатів інвестиційного аудиту в управлінні є наявність дієвої системи збору, обробки та аналізу інформації. Інформація, що міститься в аудиторському звіті, повинна бути доступною для відповідних рівнів управління, оперативно оброблятися та аналізуватися. Для цього необхідно створити відповідну інформаційну інфраструктуру та забезпечити належну підготовку персоналу.

Дієва система внутрішнього контролю, яка є основою для проведення якісного інвестиційного аудиту, гарантує достовірність фінансової та управлінської інформації, дотримання встановлених процедур та мінімізацію ризиків. Інвестиційний аудит, зі свого боку, може сприяти виявленню слабких місць у системі внутрішнього контролю та надати рекомендації щодо її оптимізації. Для ПСІ, діяльність яких підлягає посиленому регулюванню, наявність ефективної системи внутрішнього контролю є обов'язковою вимогою.

Результати інвестиційного аудиту є основою для визначення пріоритетних напрямків розвитку підприємства. Аналізуючи отриману інформацію, користувачі та потенційні інвестори можуть визначити, в які проекти слід інвестувати в першу чергу, які проекти не варто розглядати, а які потребують

додаткового фінансування. Крім того, результати аудиту можуть слугувати підставою для розробки нових інвестиційних проектів, які відповідають стратегічним цілям підприємства.

Таким чином, інвестиційний аудит є не просто формальною процедурою, а важливим інструментом стратегічного управління. Він дозволяє отримати об'єктивну оцінку діяльності підприємства, оцінку його інвестиційної привабливості та потенціалу, виявити резерви для зростання та розробити ефективну інвестиційну стратегію. Завдяки цьому, підприємство може підвищити свою конкурентоспроможність та досягти стійкого розвитку. Фінансовий прогноз, сформований на основі даних інвестиційного аудиту, стає потужним інструментом для встановлення конкретних фінансових цілей компанії. Він не просто передбачає майбутні фінансові результати, а й визначає напрямки розвитку, які дозволять досягти бажаних показників [104].

Використавши розраховані показники на основі даних за 2019-2023 рр. ми побудували наші очікування щодо прогнозованого фінансового стану підприємств на наступний 2024 рік, враховуючи особливості діяльності компаній, зовнішніх факторів, які можуть мати вплив на неї, специфіку їх галузі. В основі наших очікувань – використання розрахованого значення показника SGR для релевантних статей звітності. Тому його застосування є обґрунтованим для прогнозування статей, що безпосередньо залежать від результатів операційної діяльності та реінвестування прибутку, таких як чистий дохід від реалізації продукції та дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Натомість, статті, що відображають короткострокові зобов'язання, такі як поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами чи поточні забезпечення, формуються під впливом зовнішніх факторів, як-от умови попередньої оплати, договірні умови з постачальниками та політика управління грошовими коштами, і не залежать безпосередньо від здатності компанії до сталого зростання за рахунок реінвестування прибутку. Отже, застосування SGR для прогнозування цих статей є методологічно некоректним

Фінансовий стан компанії Кернел відповідно прогнозу демонструє загальне зростання активів і зобов'язань в 2024 р., що свідчить про її розвиток та ефективне використання ресурсів. Загальний обсяг активів прогнозується на рівні 4 252 670 тис. доларів в 2024 р., що на 9% більше порівняно з попереднім роком. Основний приріст припадає на поточні активи, які зросли на 15%, досягнувши 2 806 418 тис. доларів. Це зумовлено прогнозним збільшенням обсягу запасів, біологічних активів та дебіторської заборгованості, кожна з яких зросла на 15%. Також значний приріст відзначено у грошових коштах та їх еквівалентах, які зросли на 142 334 тис. доларів.

Непоточні активи залишаються практично незмінними, з незначним приростом відстрочених податкових активів на 15%. Загальний обсяг непоточних активів становить 1 446 252 тис. доларів.

У власному капіталі спостерігається збільшення нерозподіленого прибутку на 17%, що забезпечує приріст загального капіталу на 15% в 2024 р. порівняно з 2023 р., до 2 002 801 тис. доларів. Цей приріст компенсує негативний вплив збільшення резерву перекладу на 96 569 тис. доларів, пов'язаного із знеціненням національної валюти.

Зобов'язання компанії Кернел також мають зростати, але помірними темпами — на 5% у загальному обсязі. Основний приріст відзначено в непоточних зобов'язаннях, зокрема зобов'язаннях з оренди, які збільшились на 15%. Поточні зобов'язання зросли лише на 4%, завдяки невеликому збільшенню обсягу випущених облігацій та кредиторської заборгованості за отриманими авансами. Однак варто зазначити, що збільшення по статті випущених облігацій зумовлено необхідністю в фінансуванні та забезпеченні цим активів Компанії.

Прогнозний ф.2 «Звіт про фінансові результати» демонструє зростання основних показників діяльності компанії у 2024 році порівняно з 2023 роком. Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 15%, досягнувши 3 970 560 тис. доларів, що свідчить про стабільний попит на продукцію компанії. Водночас собівартість реалізованої продукції зросла на ту ж величину, що призвело до

збереження валового прибутку на рівні 731 341 тис. доларів, зростання якого також становить 15%.

Операційна діяльність компанії показує позитивну динаміку. Інші операційні доходи зросли на 15%, а адміністративні та інші операційні витрати збільшилися в аналогічному співвідношенні. Прибуток від основної діяльності зріс на 15%, досягнувши 505 020 тис. доларів.

Суттєвих змін у фінансових доходах і витратах не відбулося. Інші фінансові доходи та витрати залишилися на рівні попереднього року. Однак чистий прибуток компанії зріс на 19% і склав 355 375 тис. доларів, що свідчить про підвищення ефективності діяльності та покращення фінансової стійкості.

Загальна динаміка вказує на збалансоване зростання доходів і витрат, що сприяє підвищенню прибутковості та забезпечує стійкий розвиток компанії у поточному періоді. Загальний фінансовий стан компанії свідчить про стабільний розвиток, зростання платоспроможності та ефективне управління зобов'язаннями. Прогнозне збільшення активів та власного капіталу вказує на покращення фінансової стійкості, що є важливим фактором для підтримки операційної діяльності та стратегічного розвитку.

На основі прогнозних ф.1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)» та ф.2 «Звіт про фінансові результати» розрахуємо основні фінансові показники, а також порівняємо їх значення з поточними. Аналіз фінансових показників компанії Кернел за прогнозний 2024 рік свідчить про помірне покращення фінансового стану та ефективності діяльності порівняно з 2023 роком. Як видно рис. 3.2, прогнозовані коефіцієнти платоспроможності демонструють позитивну динаміку: коефіцієнт поточної платоспроможності зріс на 10%, досягнувши 1,42, що свідчить про посилення здатності компанії покривати короткострокові зобов'язання. Аналогічно, коефіцієнт термінової платоспроможності зріс до 1,22, а коефіцієнт абсолютної платоспроможності збільшився до 0,56, що також покращує фінансову стійкість.

Чистий оборотний капітал зріс на 35%, що є позитивним сигналом для стабільності та зростання оборотних активів. Показники фінансового важеля

демонструють зниження ризиків, зокрема коефіцієнт фінансового ризику знизився на 9%, а коефіцієнт концентрації позикових коштів – на 4%. Це свідчить про зменшення залежності компанії від позикового капіталу.

Коефіцієнти ділової активності відзначаються незначними змінами. Зокрема, коефіцієнт оборотності активів зріс на 5%, що вказує на покращення використання активів для генерації доходів. Тривалість обороту активів скоротилася на 19 днів, а кредиторської заборгованості – на 24 дні, що свідчить про ефективніше управління оборотними коштами.

Коефіцієнти рентабельності також продемонстрували позитивну динаміку. Рентабельність активів зросла на 8%, а рентабельність власного капіталу – на 3%. Це свідчить про підвищення здатності компанії генерувати прибуток на вкладений капітал та активи.

Загалом, прогнозується покращення фінансових показників Групи компаній Кернел в 2024 р. порівняно з 2023 р., зокрема ефективність використання активів, платоспроможність та рентабельність, що вказує на її стабільний розвиток і зростання.

Тепер пропонуємо розглянути прогнозні значення Групи компаній МХП та порівняти результати двох провідних компаній українського аграрного сектору.

Нагадаємо, що відповідно виконаного розрахунку значення показника SGR для компанії МХП становить 5,47%. Динаміка фінансових показників демонструє загальне зростання активів і зобов'язань компанії в прогнозі на 31 грудня 2024 року порівняно з 2023 роком. Загальні активи компанії зростуть на 87 млн. доларів, досягнувши 3 972 536 млн. доларів. Зміни зумовлені головним чином зростанням поточних активів, зокрема запасів, біологічних активів та дебіторської заборгованості, які показують приріст відповідно на 18 227, 29 612 та 10 181 млн. доларів.

Непоточні активи залишаються практично без змін, за винятком відстрочених податкових активів, які мають збільшитись на 109 тис. доларів. У свою чергу, поточні активи демонструють помітне зростання, зокрема, грошові

кошти зростуть на 23 865 тис. доларів, що свідчитиме про покращення платоспроможності компанії. Водночас відбувається помірне зростання інших оборотних активів.

З боку зобов'язань прогнозується збільшення загальної суми на 112 млн. доларів. Непоточні зобов'язання зростуть на 97 695 тис. доларів, що включає випуск облігацій на 78 867 тис. доларів. Зростання інших непоточних зобов'язань свідчить про більшу фінансову залежність компанії від зовнішнього фінансування.

Поточні зобов'язання також демонструють приріст на 14 177 тис. доларів, зокрема, зростатиме кредиторська заборгованість за товари та послуги на 7 773 тис. доларів, що в свою чергу вказує на збільшення короткострокових фінансових зобов'язань.

Щодо власного капіталу, спостерігається його зменшення на 24 842 тис. доларів. Негативний вплив на капітал спричиняє зростання резерву від переведення валютних курсів, який зменшує показник власного капіталу на 181 917 тис. доларів. Проте нерозподілений прибуток зростає на 157 075 тис. доларів, компенсуючи частину цього впливу.

Отже, динаміка фінансових показників свідчить про збалансоване зростання активів і зобов'язань компанії МХП, водночас структура капіталу зазнає деяких негативних змін через валютні коливання.

Динаміка прогнозних фінансових коефіцієнтів у 2024 році порівняно з 2023 роком свідчить про певні зміни, що стосуються платоспроможності, заборгованості, ділової активності та рентабельності компанії.

Аналогічно зросли коефіцієнт термінової платоспроможності та коефіцієнт абсолютної платоспроможності, що також вказує на підвищення платоспроможності компанії.

Коефіцієнт фінансової автономії знизився на 4%, що вказує на деяке зменшення частки власного капіталу в загальній структурі фінансування. Проте коефіцієнт концентрації позикових коштів зріс на 2%, що вказує на певне збільшення фінансової залежності компанії від позик. Коефіцієнт фінансового

ризиків зріс на 6%, що може свідчити про зростання ризику через зростання боргового навантаження.

Зміни в показниках ділової активності є помірними. Коефіцієнт оборотності активів зріс на 3%, що свідчить про більш ефективне використання активів. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився на 4%, що може свідчити про більш ефективне управління зобов'язаннями. Тривалість обороту активів зменшилася на 3%, а тривалість обороту кредиторської заборгованості скоротилася на 4%, що вказує на покращення в управлінні оборотними коштами.

Показники рентабельності також покращилися. Коефіцієнт рентабельності активів зріс на 8%, що свідчить про підвищення ефективності використання активів для генерування прибутку. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу зріс на 11%, що вказує на покращення прибутковості для власників компанії. Коефіцієнт чистої рентабельності збільшився на 5%, що свідчить про незначне покращення загальної рентабельності компанії.

Загалом, зміни в фінансових показниках вказують на покращення платоспроможності, ефективності використання активів і рентабельності, хоча є деяке зростання фінансової залежності, що може підвищити ризики.

На основі прогнозних даних фінансової позиції компаній порівнюємо, як зміняться їх EBIT, EBITDA та OIBDA в 2024 році. Як видно з графіку нижче спостерігається для Кернел у 2024 році EBIT склав 555 841 тис. доларів США, що є помітним зростанням порівняно з 490 282 тис. доларів у 2023 році та значно більшим за значення у 2022 році (75 747 тис. доларів). Зростання EBIT свідчить про покращення операційної діяльності компанії. EBITDA у 2024 році досягла 676 259 тис. доларів США, що також є зростанням від 595 068 тис. доларів у 2023 році, однак все ще поступається результату 2021 року (796 220 тис. доларів), що свідчить про зниження операційної рентабельності викликане політичною та економічною нестабільністю порівняно з рекордними показниками попередніх років. OIBDA для Кернел у 2024 році також зросла до 625 438 тис. доларів США, що перевищує показник 2023 року (544 247 тис. доларів).

У МХП ЕВІТ у 2024 році склав 317 555 тис. доларів, що є покращенням порівняно з 299 000 тис. доларів у 2023 році, але значно меншим, ніж у 2021 році (543 602 тис. доларів). ЕВІТДА МХП у 2024 році склала 495 806 тис. доларів США, що також показує зростання порівняно з 468 000 тис. доларів у 2023 році, однак є значно меншим за результат 2021 року (737 460 тис. доларів). ОІВДА у 2024 році для МХП склала 535 806 тис. доларів США, що трохи менше ніж у 2023 році (508 000 тис. доларів), але значно більше, ніж у 2022 році (413 906 тис. доларів).

Отже, відповідно прогнозу у 2024 році очкується, що обидві компанії продемонструють покращення в показниках, таких як ЕВІТ та ЕВІТДА, однак для Кернел прогнозується зростання більш стабільне, в той час як МХП продовжує демонструвати значну волатильність, порівняно з більш стабільними результатами попередніх років. Графічно результати отриманих розрахунків зображено нижче:

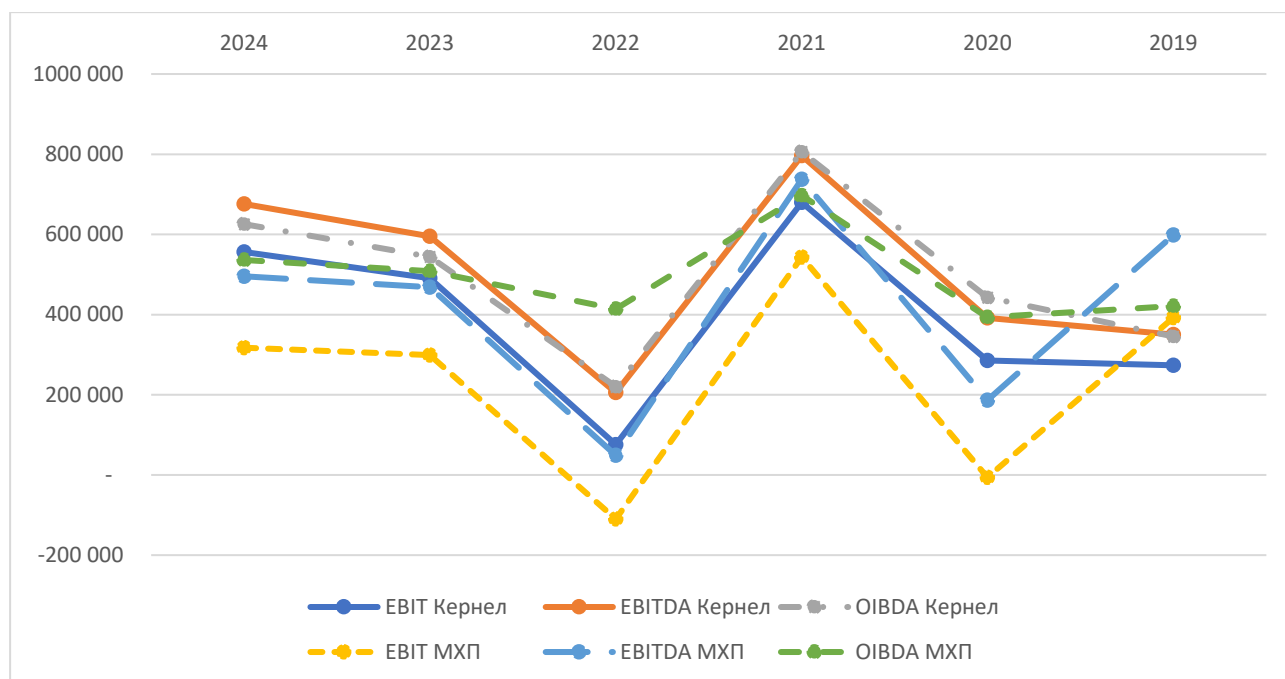

Рис 3.15 Порівняльна динаміка операційної ефективності (ЕВІТ, ЕВІТДА, ОІВДА) Kernel Holding S.A. та МНР SE. за період 2019 – 2024 рр., тис. дол. США.
Джерело: Сформовано автором на основі [135-139,142-146]

Після проведення комплексного фінансового аналізу, включаючи розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів, показника стійкого темпу зростання (SGR), застосування моделі Дюпона та розробки збалансованих систем показників (BSC), ми готові провести порівняльний аналіз інвестиційної привабливості двох провідних компаній аграрного сектору України. Цей аналіз дозволить виявити сильні та слабкі сторони кожної компанії, оцінити їх потенціал для зростання та визначити більш привабливий об'єкт для інвестування.

Порівняння фінансових показників компаній Кернел і МХП показує, що за рівнем платоспроможності МХП виглядає більш стабільним. Коефіцієнт поточної платоспроможності у МХП на прогнозний 2024 рік становить 1,94, що є вищим за аналогічний показник Кернел — 1,42. Це свідчить про кращу потенційну здатність МХП покривати короткострокові зобов'язання. Термінова платоспроможність у МХП також вища (1,53 проти 1,22 у Кернел). Хоча абсолютна платоспроможність у компаній майже однакова (0,53 у МХП і 0,56 у Кернел), це не змінює загального домінування МХП у сфері платоспроможності.

Щодо заборгованості, Кернел демонструє більш вигідні позиції. Коефіцієнт фінансової автономії Кернел становить 0,47 проти 0,39 у МХП, що свідчить про більшу частку власного капіталу у структурі фінансування. Крім того, боргове навантаження у Кернел є меншим, що відображено у нижчому коефіцієнті концентрації позикових коштів — 0,53 проти 0,61 у МХП.

У сфері рентабельності Кернел також має суттєві переваги. Рентабельність активів (ROA) компанії становить 8,36%, що більш ніж удвічі перевищує аналогічний показник МХП — 3,95%. Рентабельність власного капіталу (ROE) Кернел досягла рівня 17,74%, тоді як у МХП цей показник становить лише 10,19%. Чиста рентабельність Кернел (8,95%) також значно вища, ніж у МХП (4,93%). Це свідчить про те, що Кернел більш ефективно використовує ресурси для отримання прибутку.

Операційні результати обох компаній також свідчать на користь Кернел. Прогнозне значення ЕВІТ становить \$555,8 млн, що значно перевищує \$317,6

млн у МХП. EBITDA Кернел прогнозується на рівні \$676,3 млн, тоді як МХП має \$495,8 млн. Подібна ситуація спостерігається і з OIBDA, де Кернел має \$625,4 млн проти \$535,8 млн у МХП. Це свідчить про стабільніші та більш прибуткові операційні процеси Кернел.

За показником моделі DuPont Кернел також демонструє перевагу (0,0138 проти 0,0032 у МХП), що підтверджує його ефективність у підвищенні доходності власного капіталу завдяки операційній та фінансовій діяльності.

У межах проведення інвестиційного аудиту з метою оцінки інвестиційної привабливості підприємства пропонується застосувати модифікований метод суми місць, адаптований до специфіки аудиту підприємств суспільного інтересу. Запропонований підхід передбачає інтеграцію як фінансових, так і нефінансових показників діяльності, кожному з яких попередньо присвоюється вага (бальна оцінка важливості) залежно від рівня впливу на дохідність, стабільність та довгострокову привабливість підприємства для інвестора. Ранжування підприємств за окремими показниками дозволяє об'єктивно визначити їх позицію у порівнянні з іншими, а підсумковий інтегральний бал формується шляхом агрегування місць з урахуванням ваг показників, що забезпечує збалансовану та прозору оцінку їх інвестиційного потенціалу

Таблиця 3.4

Інтегрована система показників для оцінки інвестиційної привабливості підприємств суспільного інтересу

Тип показника	Назва показника	Важливість показника (1–5)
Фінансовий	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	5
Фінансовий	Коефіцієнт рентабельності активів	4
Фінансовий	Сталий темп зростання	4
Фінансовий	EBITDA	4
Фінансовий	Операційна маржа	4
Фінансовий	Коефіцієнт концентрації позикових коштів	4
Фінансовий	Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	4
Фінансовий	Співвідношення зобов'язань до власного капіталу	2
Фінансовий	CAPEX/Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	3
Фінансовий	Оборотність активів	4

Тип показника	Назва показника	Важливість показника (1–5)
Нефінансовий	Наявність ESG-звітності	4
Нефінансовий	Розробленість корпоративної культури	4
Нефінансовий	Проходження зовнішнього незалежного аудиту	5
Нефінансовий	Публічність / наявність лістингу	4
Нефінансовий	Виконання інвест.програм / звітність по CAPEX	4
Нефінансовий	Інноваційність (Витрати на R&D, впровадження нових технологій)	3
Нефінансовий	HR-індекс / плинність кадрів /	3
Нефінансовий	Рівень задоволеності клієнтів	4
Нефінансовий	Рівень репутації компанії в суспільстві	4
Нефінансовий	Соціальна відповідальність / проєкти КСВ (Інвестиції в громаду, сталі практики)	3
Пояснення ваги для показників: 5 балів – критично важливі показники, які мають визначальний вплив на формування інвестиційної привабливості підприємства. 4 бали – показники з суттєвим впливом на фінансові результати, хоча їх значення може змінюватися залежно від галузі чи умов ринку. 3 бали – показники, що мають помірний вплив, проте відіграють важливу роль у розумінні фінансової стійкості та здатності підприємства конкурувати. 2–1 бал – менш значущі для безпосереднього формування інвестиційної привабливості підприємства, однак необхідні для забезпечення стабільності та управління витратами.		

Джерело: розроблено автором

Перед розрахунком інтегрального показника необхідно скоригувати всі значення включених в систему параметрів, шляхом ділення кожного фактичного значення відповідного показника на його найбільше значення серед усіх досліджуваних об'єктів. Після коригування всі показники будуть трансформовані у вигляді коефіцієнтів від нуля до одиниці і стануть абсолютно співставними.

Таблиця 3.5

Інтегрована система показників для оцінки інвестиційної привабливості
Kernel Holding S.A та МНР SE за 2023 рік

Показник	Важливість показника (1–5)	Kernel Holding S.A	МНР SE
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	5,00	0,17	0,09
Коефіцієнт рентабельності активів	4,00	0,08	0,04
Сталий темп зростання	4,00	0,15	0,05

Показник	Важливість показника (1–5)	Kernel Holding S.A	MHP SE
EBITDA	4,00	490 281,82	468 000,00
Операційна маржа	4,00	0,14	0,21
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	4,00	0,55	0,60
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	4,00	0,50	0,51
Співвідношення зобов'язань до власного капіталу	2,00	1,23	1,48
CAPEX/ Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	3,00	0,02	0,03
Оборотність активів	4,00	0,89	0,78
Наявність ESG-звітності	4,00	5,00	5,00
Розробленість корпоративної культури	4,00	4,00	3,00
Проходження зовнішнього незалежного аудиту	5,00	5,00	5,00
Публічність / наявність лістингу	4,00	5,00	5,00
Виконання інвест.програм / звітність по CAPEX	4,00	3,00	4,00
Інноваційність (Витрати на R&D, впровадження нових технологій)	3,00	4,00	3,00
HR-індекс / плинність кадрів /	3,00	4,00	4,00
Рівень задоволеності клієнтів	4,00	4,00	4,00
Рівень репутації компанії в суспільстві	4,00	5,00	5,00
Соціальна відповідальність / проекти КСВ (Інвестиції в громаду, сталі практики)	3,00	5,00	4,00
Загальна сума балів показників	76	X	X

Джерело: складено автором на основі [135-139,142-146]

Для визначення значущості показників запропоновано виконувати процедуру оцінки інформаційних пріоритетів інвестора. В її суті лежить формування середнього балу релевантності для кожного фінансового чи нефінансового показника на основі опитування потенційних інвесторів, управлінського персоналу суб'єктів господарювання, аудиторів тощо.

Формулу визначення ваги запропонована нижче:

$$w_i = \frac{RS_i}{\sum RS_j}$$

де:

w_i – ваговий коефіцієнт i -го показника

RS_i - Relevance Score (середній бал релевантності) для i -го показника, отриманий за результатами анкетування/опитування (за шкалою від 1 до 5).

$\sum RS_j$ - сума балів релевантності всіх показників у системі.

Таблиця 3.6

Розрахунок інтегрованого показника оцінки інвестиційної привабливості

Kernel Holding S.A та MHP SE за 2023 рік

Показник	Ваговий коефіцієнт i -го показника	Kernel Holding S.A	MHP SE
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,07	0,07	0,03
Коефіцієнт рентабельності активів	0,05	0,05	0,03
Сталий темп зростання	0,05	0,05	0,02
EBITDA	0,05	0,05	0,05
Операційна маржа	0,05	0,04	0,05
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	0,05	0,05	0,05
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,05	0,05	0,05
Співвідношення зобов'язань до власного капіталу	0,03	0,03	0,02
CAPEX/ Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	0,04	0,03	0,04
Оборотність активів	0,05	0,05	0,05
Наявність ESG-звітності	0,05	0,05	0,05
Розробленість корпоративної культури	0,05	0,05	0,04
Проходження зовнішнього незалежного аудиту	0,07	0,07	0,07
Публічність / наявність лістингу	0,05	0,05	0,05
Виконання інвестпрограм / звітність по CAPEX	0,05	0,04	0,05
Інноваційність (Витрати на R&D, впровадження нових технологій)	0,04	0,04	0,03
HR-індекс / плинність кадрів /	0,04	0,04	0,04
Рівень задоволеності клієнтів	0,05	0,05	0,05
Рівень репутації компанії в суспільстві	0,05	0,05	0,05

Показник	Ваговий коефіцієнт і-го показника	Kernel Holding S.A	MHP SE
Соціальна відповідальність / проекти КСВ (Інвестиції в громаду, сталі практики)	0,04	0,04	0,03
Загальна сума балів	1	0,96	0,86

Джерело: складено автором на основі [135-139,142-146]

Згідно з результатами моделі, Кернел отримав вищу інтегральну оцінку (0,96 проти 0,86 у МХП), що вказує на загалом вищу інвестиційну привабливість у межах заданих критеріїв. Його переваги — краща фінансова динаміка, сильні нефінансові характеристики (інноваційність, ESG, КСВ), а також баланс між прибутковістю та відповідальністю. Структура та орієнтовний зміст аудиторського звіту за результатами проведення інвестиційного аудиту діяльності досліджуваних підприємств наведено в Додатку Ж.

Для ефективної інтеграції результатів інвестиційного аудиту в систему управління необхідно використовувати ряд механізмів, які забезпечують систематичне та цілеспрямоване використання отриманої інформації. Одним з ключових механізмів є формалізація процедур використання результатів аудиту. Це передбачає розробку та затвердження внутрішніх документів (регламентів, положень, інструкцій), які чітко визначають порядок використання інформації звітів аудиту в різних управлінських процесах. Наприклад, необхідно визначити, які підрозділи та посадові особи відповідають за аналіз результатів аудиту, розробку коригувальних заходів, моніторинг їх виконання та звітність. Формалізація забезпечує системність та обов'язковість використання результатів аудиту в управлінні [104].

На сьогодні нефінансова звітність є засобом комунікації із зацікавленими сторонами компанії, який надає інформацію про прогрес і темпи досягнення компанією цілей економічної, соціальної та екологічної стійкості, закладених у стратегічних планах розвитку. Такі тенденції зумовлюють зростаючий попит з боку інвесторів та інших стейкхолдерів компанії на розширення формату традиційної фінансової звітності [65], оскільки вони неспроможні повною мірою

відобразити інформацію щодо ефективності використання фінансового, виробничого, природного та соціального капіталу [118, с. 65].

Для забезпечення інтеграції результатів аудиту в стратегічне управління підприємством, їх можна включити до системи збалансованих показників (BSC) або інших систем стратегічного управління.

Застосування концепції BSC передбачає балансування: орієнтації на короткострокові цілі (та показників їх вимірювання) з увагою до довгострокових цілей; субоптимальних параметрів й цільових значень показників; інтересів підприємства та його клієнтів (споживачів); зовнішніх і внутрішніх оцінок діяльності підприємства; об'єктивних й суб'єктивних оцінок, присутніх у стратегічній карті підприємства; випереджальних індикаторів, що відбивають бажані результати й факторів, які впливають на їхнє досягнення з індикаторами подій, що вже відбулися; кількістю внутрішніх і зовнішніх показників; виділених у межах стратегічних перспектив пріоритетів та відповідних цільових значень показників [104].

Як було зазначено вище, система збалансованих показників (BSC) – це стратегічний менеджмент-інструмент, який дозволяє пов'язати фінансові та нефінансові показники компанії. Фінансові цілі, встановлені на основі фінансового прогнозу, стали однією з перспектив BSC. В розділі Фінансова перспектива даної моделі зафіксовані конкретні фінансові цілі, такі як приріст виручки, збільшення прибутку, підвищення рентабельності інвестицій, частина цих показників були розраховані раніше, та були використані, як стратегічні цілі обох підприємств. Таким чином, фінансові цілі, встановлені на основі фінансового прогнозу, представлені вже не ізольованими показниками, а інтегрованими в загальну систему управління компанією. BSC дозволить менеджменту та аудиторам відстежувати досягнення фінансових цілей, а також оцінювати вплив інших факторів, таких як задоволеність клієнтів і ефективність внутрішніх процесів, на фінансові результати.

Перевагами інтеграції фінансового прогнозу і BSC, або її альтернатив є:

- 1) комплексний підхід до управління;

- 2) посилення відповідальності;
- 3) підвищення ефективності прийняття рішень;
- 4) поліпшення комунікації.

Таким чином, інтеграція фінансового прогнозу, заснованого на результатах інвестиційного аудиту, і системи збалансованих показників дозволяє створити ефективну систему управління компанією, спрямовану на досягнення довгострокових цілей. BSC дозволяє компаніям перейти від стратегічного планування до стратегічного управління. Завдяки регулярному моніторингу показників BSC крізь призму інвестиційного аудиту, компанії можуть відстежувати прогрес, порівнюючи фактичні показники з базовими, та проводити оцінку, наскільки ефективно вони рухаються до своїх цілей. Оскільки цей процес є динамічним, фактичні показники можуть відрізнятися від прогнозних значень, що в свою чергу сигналізує про необхідність коригування стратегії чи поточних планів. BSC забезпечує прозорість стратегії для всіх співробітників компанії, що підвищує їхню залученість до її реалізації.

Важливою особливістю BSC є її здатність пов'язувати стратегічні цілі, встановлені на основі результатів інвестиційного аудиту та фінансового прогнозу, з операційною діяльністю компанії. Інвестиційний аудит допомагає визначити пріоритетні напрямки розвитку, а фінансовий прогноз – встановити кількісні цілі. BSC ж дозволяє перевести ці цілі в систему показників, які можуть бути виміряні та контрольовані.

Звіт за результатами аудиту, що містить об'єктивну та незалежну оцінку фінансового стану, інвестиційної привабливості та потенціалу зростання двох компаній, є потужним інструментом для залучення інвесторів. Він демонструє:

- 1) фінансову стійкість та прозорість компанії;
- 2) ефективність управління інвестиціями;
- 3) наявність потенціалу для отримання прибутку, що підвищує довіру інвесторів та сприяє залученню необхідного капіталу.

Виходячи з ситуації на ринку інвестицій України, а саме переважне фокусування уваги інвесторів на вкладення в облігації підприємств, та

враховуючи, що в рамках дослідження є вибір між двома компаніями, потенційному інвестору слід звернути особливу увагу на певні фінансові показники. Перш за все, це показники платоспроможності, які демонструють здатність підприємств своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання, що є критично важливим для своєчасної виплати купонного доходу та погашення облігацій. До таких показників належить коефіцієнт поточної платоспроможності, де значення більше 1 свідчить про достатню платоспроможність, коефіцієнт швидкої платоспроможності, аналогічний попередньому, але без врахування запасів, що робить його більш консервативним, та коефіцієнт абсолютної платоспроможності, що показує здатність компанії негайно погасити свої борги, будучи співвідношенням грошових коштів та короткострокових фінансових інвестицій до поточних зобов'язань. Окрім платоспроможності, важливими є показники рентабельності, які відображають ефективність використання компанією своїх ресурсів для отримання прибутку. Висока рентабельність свідчить про фінансову стійкість та здатність виконувати зобов'язання. Не менш важливими є показники фінансової автономії або концентрації позикових коштів, які характеризують структуру капіталу компанії та її залежність від позикових коштів, адже висока залежність від боргів підвищує ризик дефолту. В умовах українського ринку облігацій, де рівень розвитку та прозорості ще недостатній, ретельний аналіз фінансових показників є особливо важливим для мінімізації інвестиційних ризиків.

У підсумку Кернел виглядає більш привабливим для інвестицій. Його переваги полягають у вищій рентабельності, стабільних операційних результатах, меншому борговому навантаженні та вищій фінансовій автономії. Хоча МХП демонструє вищі значення показників платоспроможності, цього недостатньо для компенсації нижчих значень фінансових показників та меншої прибутковості.

Отже, розглянувши праксеологію, тобто практичне значення та корисність, результатів проведення інвестиційного аудиту для трьох ключових груп

користувачів інформації: власників, менеджменту та потенційних інвесторів, можемо зробити наступні висновки.

З точки зору власників, таких як акціонери чи засновники, інвестиційний аудит є важливим інструментом контролю та оцінки ефективності діяльності підприємства та роботи менеджменту. Результати аудиту дають можливість оцінити реальний стан активів та зобов'язань, надаючи незалежну та об'єктивну інформацію про вартість бізнесу, його фінансовий стан та структуру капіталу. Це в свою чергу дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо стратегії розвитку, можливої реструктуризації або навіть продажу бізнесу. Крім того, аудит допомагає оцінити ефективність управління, виявляючи потенційні недоліки в системі управління, неефективне використання ресурсів або можливі зловживання, що дозволяє вжити заходів для покращення управління та підвищення прибутковості бізнесу. Важливою функцією аудиту є підвищення прозорості та підзвітності, забезпечуючи прозорість фінансової інформації та підвищуючи підзвітність менеджменту перед власниками, що сприяє зміцненню довіри між ними. Також, інформація про фінансовий стан та прибутковість компанії, отримана в результаті аудиту, дозволяє власникам приймати зважені рішення щодо розподілу прибутку та виплати дивідендів. Нарешті, аудит служить інструментом захисту інвестицій власників, забезпечуючи контроль за використанням коштів та попереджаючи можливі фінансові втрати.

Для менеджменту, тобто керівництва компанії, інвестиційний аудит є цінним інструментом для покращення управління, мінімізації ризиків та підвищення ефективності діяльності підприємства. Результати аудиту дозволяють ідентифікувати слабкі місця в системі внутрішнього контролю, виявляючи недоліки в організації обліку, фінансового контролю та управління ризиками, що дає можливість вжити заходів для їх усунення та покращення ефективності бізнес-процесів. Аудит також надає інформацію про результати реалізації інвестиційних проектів та дозволяє оцінити їхню ефективність, що допомагає менеджменту приймати більш обґрунтовані рішення щодо майбутніх інвестицій. Важливим аспектом є покращення фінансового планування та

прогнозування, оскільки аудит забезпечує точну та достовірну фінансову інформацію, яка є основою для розробки фінансових планів та прогнозів, що дозволяє менеджменту більш ефективно управляти фінансами підприємства та приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів. Позитивний висновок аудитора підвищує довіру інвесторів та кредиторів до підприємства, що сприяє залученню інвестицій та отриманню кредитів на більш вигідних умовах, підвищуючи її інвестиційну привабливість. І нарешті, незалежна аудиторська перевірка забезпечує об'єктивну оцінку діяльності менеджменту та може слугувати захистом від необґрунтованих звинувачень у некомпетентності або зловживаннях.

Для потенційних інвесторів результати інвестиційного аудиту є ключовим джерелом інформації для прийняття рішення про інвестування. Аудит надає незалежну та об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства, його прибутковість, платоспроможність та фінансову стійкість, що дозволяє інвесторам оцінити рівень ризику та потенційну прибутковість інвестицій. Аудит також може надати інформацію про якість системи управління компанією, ефективність використання ресурсів та рівень корпоративного управління, що дозволяє інвесторам оцінити потенціал зростання підприємства та рівень ризику, пов'язаний з управлінням. Важливим аспектом є зниження інформаційної асиметрії між менеджментом компанії та потенційними інвесторами, забезпечуючи доступ до достовірної та перевіреної інформації. На основі результатів аудиту інвестори можуть приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестування в підприємства, враховуючи рівень ризику та потенційну прибутковість. Нарешті, аудит забезпечує додатковий рівень захисту інвестицій, підтверджуючи достовірність фінансової інформації та виявляючи можливі ризики.

Для покращення інвестиційної привабливості та мінімізації ризиків для ПСІ рекомендується:

- 1) регулярно проводити незалежний аудит, включаючи інвестиційний аудит;

- 2) забезпечувати прозорість та доступність інформації про результати аудиту для стейкхолдерів;
- 3) використовувати результати аудиту для прийняття управлінських рішень та вдосконалення діяльності;
- 4) впроваджувати ефективні системи управління ризиками;
- 5) постійно моніторити та аналізувати зміни зовнішнього середовища.

Загалом, результати інвестиційного аудиту мають важливе практичне значення для всіх зацікавлених сторін. Для власників це інструмент контролю та покращення управління, для менеджменту – можливість підвищити ефективність діяльності та залучити інвестиції, а для потенційних інвесторів – ключове джерело інформації для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. В умовах недостатньо розвинутого ринку облігацій в Україні, значення інвестиційного аудиту для забезпечення прозорості та довіри є особливо важливим. Таким чином, праксеологія результатів інвестиційного аудиту діяльності ПСІ не просто констатує факт проведення аудиту, а й аналізує його практичну цінність та вплив на діяльність підприємства та суспільство. Вона дозволяє зрозуміти, як зробити аудит більш ефективним та корисним для всіх зацікавлених сторін.

3.4. Інвестиційний аудит в системі інформаційного забезпечення М&А

У сучасному динамічному бізнес-середовищі злиття та поглинання (М&А) стали одним з найпоширеніших інструментів корпоративного розвитку. Компанії вдаються до М&А з метою розширення ринків, отримання нових технологій, підвищення ефективності та посилення конкурентних позицій. Однак, успіх такої угоди значною мірою залежить від ретельного аналізу всіх аспектів бізнесу компанії-цілі. Саме тут на перший план виходить інвестиційний аудит. Незважаючи на значний обсяг досліджень щодо стратегій злиття та поглинання, зокрема в роботах П.А. Гохана, А. Робертса та У. Стеджера [128, 148], а також українських науковців Т. Бусарєва, А. Гуторова і В. Хаустової [15,

32, 112], питання оцінки компаній, особливо в таких галузях як аграрний сектор, потребує подальшого дослідження. Особливо актуальним це питання стало в умовах повномасштабної війни в Україні. Війна суттєво вплинула на інвестиційний клімат, спричинивши значну невизначеність та ризики для інвесторів. В таких умовах детальний інвестиційний аудит підприємств суспільного інтересу набуває ще більшої важливості, оскільки дозволяє оцінити їхню стійкість до кризи, потенціал відновлення та визначити оптимальні стратегії розвитку. Крім того, враховуючи необхідність відбудови української економіки після війни, розуміння особливостей оцінки таких підприємств є критично важливим для залучення інвестицій та забезпечення ефективної реалізації інвестиційних проектів.

З початком 2023 року інвестори проявляють обережність з огляду на глобальну економічну нестабільність та зростання процентних ставок. Крім того, такі виклики, як збої в ланцюгах постачання, геополітична напруженість та посилений регуляторний контроль, також сприяють їхній стриманості. Незважаючи на ці труднощі, поточні ринкові умови створюють можливості для покупців укласти вигідні угоди M&A (злиття та поглинання). Всупереч поширеній думці, укладання угод під час спаду може призвести до значного зростання та прибутків. Нижчі оцінки вартості, зменшення конкуренції та поява нових проблемних активів на ринку можуть зіграти на користь покупців. Як наслідок, керівництву вищої ланки та радам директорів рекомендується розглядати M&A як стратегічний варіант для збереження конкурентоспроможності, і деякі вже почали користуватися цими можливостями [126].

Інвестиційний аудит у процесах злиття та поглинання є багатограним інструментом, який дозволяє потенційному інвестору отримати детальну картину фінансового стану, операційної ефективності та перспектив розвитку компанії-цілі.

Згідно з аналітичними даними, наданими аудиторською компанією KPMG, ринок злиття та поглинання в Україні демонструє позитивну динаміку. Після

відчутного підйому в 2023 році, перше півріччя 2024 року також відзначилося зростанням активності. Кількість зафіксованих угод збільшилася на 4,2% у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, досягнувши 25 транзакцій. Сукупна вартість цих угод також показала значне зростання, піднявшись на 31% до 510 мільйонів доларів США. Підтримка з боку міжнародних фінансових інституцій продовжує відігравати ключову роль у стабілізації макроекономічних показників. Незважаючи на тиск, спричинений військовими діями, Національний банк України успішно підтримує стабільність національної валюти та контролює рівень інфляції. Це, своєю чергою, сприяє зниженню облікової ставки та стимулює як внутрішні, так і зовнішні інвестиції в українську економіку. За інформацією, наданою Міністерством економіки України, у травні 2024 року спостерігалось зростання валового внутрішнього продукту (ВВП) приблизно на 3,7% у порівнянні з травнем 2023 року. Загалом, за перші п'ять місяців 2024 року зростання ВВП оцінюється на рівні 4,3% у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Прогноз щодо зростання ВВП України на кінець 2024 року, згідно з оцінками Міжнародного валютного фонду, є більш стриманим і коливається в межах від 2,5% до 3,5%. Цей прогноз був незначно скоригований з урахуванням поточних подій, пов'язаних з війною. Очікується, що підтримку зростанню ВВП надаватимуть стабільна робота морського коридору та високий внутрішній попит на будівельні послуги, що зумовлений відновленням інфраструктури [141].

Як зазначає Міністерство економіки України, у травні промисловий сектор демонстрував подальше відновлення економічної активності. Цей процес підтримувався як за рахунок експортно орієнтованих виробництв, так і завдяки зростанню внутрішнього попиту на інвестиційні товари в галузях машинобудування, зокрема оборонно-промислового комплексу, а також у секторі виробництва будівельних матеріалів. Водночас металургійна промисловість досягла найвищих обсягів виробництва з початку повномасштабного вторгнення. Позитивну динаміку також продемонструвало

виробництво соняшникової олії, що, у сукупності, стимулювало активізацію суміжних сфер економіки.

Серед актуальних ініціатив, спрямованих на стимулювання економічного зростання та залучення нових капіталовкладень в Україну, варто відзначити запуск Експортно-кредитного агентства (ЕКА), а також реалізацію програми страхування інвестицій на суму 350 млн доларів США. Остання була впроваджена в межах партнерства між міжнародною консалтинговою компанією AON PLC та Міжнародною фінансовою корпорацією розвитку США, і покликана зменшити інвестиційні ризики, пов'язані з воєнною ситуацією, що, у свою чергу, має посприяти зростанню довіри іноземних інвесторів до українського ринку. Окрім цього, Міністерство економіки України запустило платформу «Зроблено в Україні», яка має на меті активізацію інвестиційної діяльності через посилення комунікації між державними структурами та бізнесом, підтримку вітчизняних виробників та загальну економічну стабілізацію.

Зазначені кроки вже позначились позитивною динамікою на інвестиційному ринку: упродовж першої половини 2024 року було укладено 25 угод, що на 4,3% перевищує показник аналогічного періоду 2023 року. Загальна вартість угод зросла на 31% — до 510 млн доларів США. Водночас, незважаючи на ознаки пожвавлення ринку злиттів і поглинань (M&A), спостерігається зниження рівня відкритості: лише 48% транзакцій супроводжувалися публічним розкриттям вартості, тоді як у 2023 році цей показник становив 58%. Таким чином, лише підсумкові дані за результатами року дадуть змогу комплексно оцінити масштаби активності в цьому сегменті. Середня вартість однієї угоди також зросла — з 28 млн доларів США у першій половині 2023 року до 43 млн доларів у 2024 році, що зумовлено двома великими інвестиційними проектами: залученням 200 млн доларів у компанію Creatio та придбанням телекомунікаційної компанії «Датагруп-Воля» фондом NJJ Capital на суму 120 млн доларів США.

Український бізнес продовжує диверсифікувати свої капіталовкладення, активно освоюючи міжнародні ринки. Близько третини всіх угод (вісім транзакцій) стосувалися придбання українськими компаніями іноземних активів. Відзначаються такі значущі операції, як поглинання компаній у США українськими ІТ-компаніями Ciklum та Intellias з метою виходу на північноамериканський ринок. Також варто згадати інвестиції енергетичного холдингу ДТЕК у вітрові та сонячні електростанції, а також у будівництво системи зберігання електроенергії в Румунії та Польщі. Українські компанії з різних галузей, зокрема сільського господарства, фармацевтики, транспорту та інфраструктури, продовжують розширювати свою присутність у Центральній Європі. Очікується, що цей тренд збережеться й надалі, забезпечуючи стійкість українського ринку M&A у 2024 році.

Попри загальне скорочення частки угод з придбання українських активів іноземними інвесторами, їхня активність у першому півріччі 2024 року залишалася високою: було оголошено про сім угод (у порівнянні з дев'ятьма за аналогічний період 2023 року) на загальну суму 410 млн доларів США. Шість із семи угод стосувалися сектору інновацій та технологій, що відповідає тенденціям попереднього року. ІТ-галузь України, завдяки своїй високій мобільності та можливості організації віддаленої роботи, виявилася відносно стійкою до військових викликів і змогла зберегти стабільний рівень діяльності.

З географічної точки зору, найбільшу активність іноземні інвестори виявили в Європі (чотири угоди на загальну суму 155 млн доларів США) та Північній Америці (три угоди на 255 млн доларів США). Ці два регіони охопили весь обсяг і вартість укладених угод за перше півріччя 2024 року.

Протягом цього періоду на операції за участю українських інвесторів припадало 9% від загальної вартості угод та 40% від їхньої кількості. Однак оцінка цих показників ускладнена низьким рівнем прозорості: лише 20% транзакцій мали розкриті фінансові деталі, що є найнижчим показником з 2013 року (у першій половині 2023 року цей показник становив 67%).

Серед помітних внутрішніх угод можна виокремити придбання корпорацією Biosfera компанії Service Pro — великого дистриб'ютора товарів для дому та гігієни. Це придбання посилює вертикальну інтеграцію Biosfera та демонструє життєздатність українського споживчого сектору. Horizon Capital також продовжує активну інвестиційну стратегію в Україні: у січні компанія повідомила про вкладення коштів у Viseven, що спеціалізується на технологічних маркетингових рішеннях для фармацевтичної та медико-біологічної галузей. Ця інвестиція стала третьою в рамках Horizon Capital's Growth Fund IV, що підкреслює зацікавленість у підтримці українського інноваційного бізнесу.

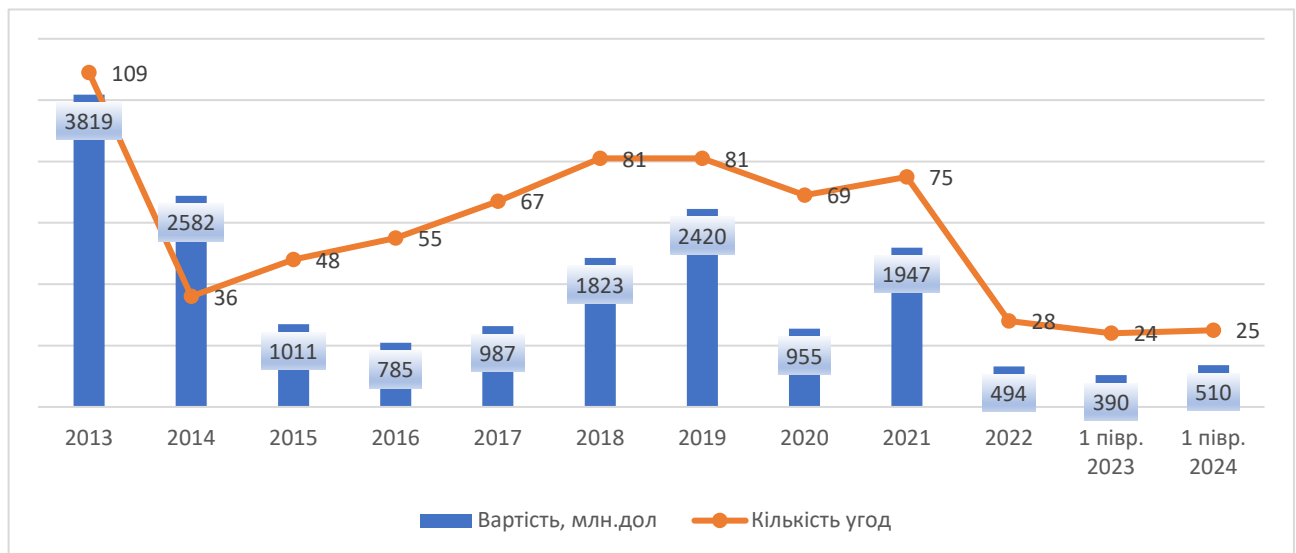

Рис 3.16 Динаміка ринку M&A угод в Україні за період 2013-2024

Джерело: M&A Radar H1 2024: Україна, KPMG [141]

Окрім сектору споживчих товарів та ІТ, активність українських інвесторів у першій половині 2024 року була зосереджена в нерухомості, будівництві та сільському господарстві. Ці галузі залишаються ключовими драйверами зростання українського ринку M&A [141].

Угоди M&A є складними та часто пов'язані зі значними фінансовими ризиками. Due Diligence відіграє вирішальну роль у мінімізації цих ризиків, та являє собою комплексну перевірку діяльності компанії, яка проводиться перед укладенням угоди про злиття та поглинання, інвестуванням або купівлею

активів. Її головна мета – отримати повне та об'єктивне уявлення про фінансовий, юридичний, операційний та інші аспекти діяльності компанії-об'єкта. Він дозволяє ідентифікувати потенційні проблеми, такі як приховані борги, судові спори, податкові ризики, екологічні проблеми та проблеми з інтелектуальною власністю, які можуть негативно вплинути на вартість та успіх угоди. Крім того, Due Diligence дає змогу оцінити реальну вартість компанії, перевіривши достовірність фінансової звітності, оцінивши активи та зобов'язання та спрогнозувавши майбутні грошові потоки. Результати перевірки використовуються для обґрунтування умов угоди, зокрема для переговорів щодо ціни, умов оплати та гарантій.

Інвестиційний аудит є важливою складовою процесу Due Diligence, особливо в угодах M&A, що стосуються компаній діяльність яких становить суспільний інтерес або коли інвестор прагне отримати детальну інформацію про ефективність використання інвестиційних ресурсів. Інвестиційний аудит, проведений незалежним аудитором, забезпечує об'єктивну та неупереджену оцінку діяльності компанії, що є особливо цінним для отримання незалежної думки в контексті Due Diligence.

Інвестиційний аудит надає глибокий аналіз фінансового стану компанії-мішені, що є критично важливим для потенційного покупця. Функціями, які виконує інвестиційний аудит в M&A, є оцінка вартості бізнесу, ідентифікація ризиків, перевірка інформації, оптимізація умов угоди та складання бізнес-плану.

Однією з найважливіших функцій інвестиційного аудиту є визначення справедливої ринкової вартості цільового підприємства. Ця оцінка є основою для визначення ціни угоди та умов оплати. Оцінка фінансового стану є однією з найважливіших цілей аудиту. Крім традиційного аналізу фінансової звітності, аудитори оцінюють якість цієї звітності, порівнюють фінансові показники компанії з галузевими стандартами та виявляють потенційні проблеми, такі як прихований борг або невідповідність облікової політики. Ця інформація дозволяє визначити реальну вартість компанії та оцінити її фінансову стійкість.

Одним з найбільш застосовуваних методів оцінки є метод дисконтованих грошових потоків (DCF), який передбачає прогнозування майбутніх грошових потоків підприємства та їх дисконтування до теперішнього часу. Також оцінка вартості компанії може проводитись на основі вартості її активів за вирахуванням зобов'язань.

Результати, отримані в параграфі 3.2 (аналіз показників, SGR, модель Дюпона, BSC), є основою для оцінки інвестиційної привабливості компанії-мішені в угоді M&A. Основні фінансові коефіцієнти (рентабельність, платоспроможність, фінансова стійкість) дозволяють оцінити поточний фінансовий стан компанії та її здатність генерувати прибуток. В контексті M&A особлива увага приділяється динаміці показників за тривалий період, що дає змогу виявити тенденції та побудувати прогноз щодо майбутніх результатів. Показник сталого темпу зростання демонструє, з якою швидкістю компанія може зростати, не залучаючи додатковий капітал. В M&A цей показник важливий для оцінки потенціалу зростання об'єднаної компанії та її здатності створювати вартість для акціонерів. Розкладання рентабельності власного капіталу на складові (рентабельність продажів, оборотність активів, фінансовий леверидж) дозволяє глибше зрозуміти фактори, що впливають на прибутковість компанії. В M&A це допомагає виявити сильні та слабкі сторони компанії-мішені та визначити потенційні синергії від об'єднання з іншою компанією.

Ключовими факторами, які впливають на вартість бізнесу є:

- 1) фінансові показники (прибутковість, платоспроможність, рентабельність);
- 2) ринкові умови;
- 3) перспективи розвитку галузі;
- 4) конкурентне середовище;
- 5) нематеріальні активи (бренди, патенти, ноу-хау).

Перевірка достовірності інформації, наданої керівництвом цільового підприємства залишається ключовим завданням аудитора в системі забезпечення M&A, що в свою чергу дає змогу уникнути ситуацій, коли інвестор приймає рішення на основі недостовірної інформації. Серед основних методів перевірки

інформації можна виділити аналіз первинних документів, який включає в себе перевірку договорів, накладних, банківських виписок тощо; співбесіди з ключовими співробітниками для отримання додаткової інформації про діяльність підприємства; відвідування виробничих потужностей, з метою оцінки технічного стану обладнання, організації виробничих процесів; перевірка інформації у третіх осіб, може включати в себе отримання відгуків від клієнтів, спілкування з постачальниками, представниками банків чи кредиторів.

Традиційні методи оцінки бізнесу часто зосереджуються лише на фінансових показниках, що не завжди відображає повну картину діяльності компанії, особливо в контексті M&A, де важливі також нефінансові аспекти. Інтегровані моделі звітності, такі як описана вище BSC, дозволяють комплексно оцінити компанію, враховуючи різні перспективи й фактори, що забезпечують її майбутній успіх.

BSC може бути використана для аналізу стратегічної відповідності між компаніями, що беруть участь в M&A. Порівнюючи BSC обох компаній, можна визначити:

- наскільки стратегії компаній узгоджуються між собою;
- чи є синергія між різними аспектами діяльності компаній (наприклад, клієнтська база, технології, процеси);
- які потенційні ризики та можливості виникають внаслідок об'єднання.

BSC допоможе зрозуміти, чи буде об'єднання компаній створювати додаткову вартість, чи призведе до конфлікту стратегій та втрат.

На основі результатів інвестиційного аудиту аудитор може розробити рекомендації щодо оптимізації умов угоди, що може включати перегляд ціни угоди з урахуванням виявлених ризиків та перспектив розвитку підприємства, зміну структури угоди, (шляхом використання інших форм оплати, таких як відстрочена оплата чи акції), включення додаткових умов (гарантії, бонуси) або перерозподілити ризики шляхом передачі частини ризиків на продавця або покупця.

Чинні методики та стандарти бізнес-планування мають рекомендаційний характер, тому їх окремі положення можуть коригуватися та пристосовуватися до індивідуальних потреб тих осіб, від рішень яких залежить схвалення та впровадження проекту. Застосування стейкхолдерського підходу в процесі бізнес-планування передбачає підвищення цінності представлених даних та аналітики для конкретного замовника. Зокрема, для інвесторів (як індивідуальних, так і інституційних) готовність брати на себе ризики, пов'язані з проектом, визначається їхньою зацікавленістю у швидкому зростанні власного капіталу внаслідок реалізації перспективної бізнес-ідеї. Основна увага інвесторів зосереджується на оцінці фінансової здатності проекту приносити доходи в обсягах, достатніх для компенсації прийнятих ризиків та втрати платоспроможності інвестованих коштів. Кваліфіковане маркетингове дослідження ринку, проведення фокус-груп, переконлива програма просування та ретельно розроблений план розвитку продукту слугують додатковими аргументами на користь життєздатності проекту та досяжності прогнозованих фінансових показників [20].

Бізнес-план інтеграції є важливим документом, який визначає стратегію інтеграції цільового підприємства в структуру покупця. Аудитор може посприяти розробці цього плану, надаючи інформацію про сильні і слабкі сторони цільового підприємства, потенційні синергії та ризики. Галько Л.Р влучно зазначає, що одним із способів підвищення рівня довіри потенційних інвесторів до проекту є проведення незалежної експертизи бізнес-плану до його офіційного представлення. Вона передбачає перевірку правильності розробки документації, відповідності структури бізнес-плану встановленим стандартам, оцінку повноти та релевантності наданої інформації, а також діагностику досяжності поставлених стратегічних цілей [20].

Ключові елементи бізнес-плану інтеграції в системі забезпечення угод М&А представлені на блок схемі нижче:

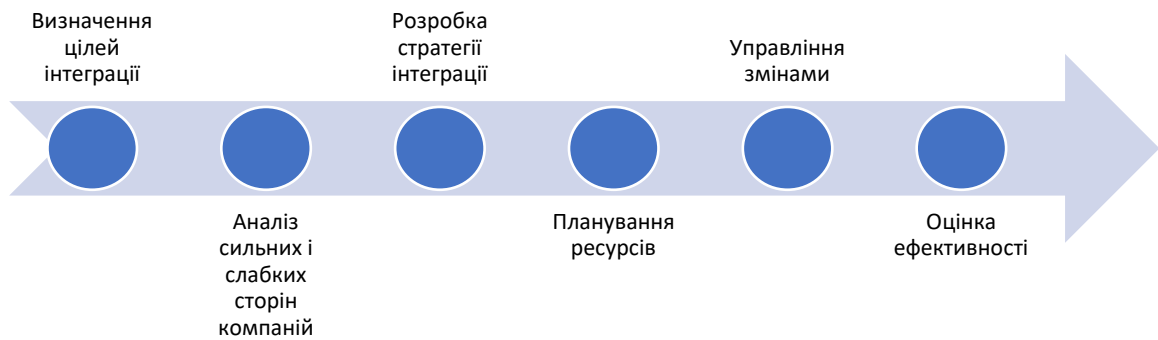

Рис 3.17 Блок-схема ключових елементів бізнес-плану інтеграції в системі забезпечення угод М&А

Джерело: Розроблено автором

Визначення цілей інтеграції є першим і найважливішим кроком. Підприємство має чітко сформулювати, чого саме воно хоче досягти в результаті об'єднання з іншою компанією. Це можуть бути як стратегічні цілі, такі як збільшення ринкової частки або розширення асортименту продукції, так і операційні цілі, наприклад, оптимізація виробничих процесів або об'єднання інформаційних систем. Генеральні директори повинні усвідомлювати, що досягнення трансформації виключно органічними методами може бути неможливим. Виникає питання, чи зможе компанія достатньо швидко адаптуватися для досягнення необхідного зростання. М&А надає можливість відповісти на це питання, забезпечуючи необхідну швидкість. Однак важливо враховувати, як зацікавлені сторони сприймуть угоду. Генеральні директори можуть покращити «історію» угоди та завоювати прихильність зацікавлених сторін, що вагаються, підкресливши її потенційні стратегічні переваги, що можуть змінити правила гри. Це включає оцінку того, чи допоможе угода компанії отримати нові ринки, клієнтів або продукти, прискорити цифровізацію, обійти конкурентів або покращити довгострокове позиціонування компанії [126]. Аналіз сильних і слабких сторін підприємств дозволяє виявити потенційні синергії та конфлікти. SWOT-аналіз допомагає оцінити внутрішні і зовнішні

фактори, які можуть вплинути на успіх інтеграції. Особливу увагу слід приділити культурному аналізу, оскільки відмінності в корпоративних культурах можуть стати серйозною перешкодою для інтеграції. Розробка стратегії інтеграції передбачає вибір оптимальної моделі інтеграції та створення детального плану дій. Важливо визначити послідовність етапів інтеграції, відповідальних осіб та необхідні ресурси. Комунікаційна стратегія є невід'ємною частиною плану інтеграції, оскільки ефективна комунікація з усіма зацікавленими сторонами є ключем до успіху. Планування ресурсів складається з оцінки фінансових, людських та технологічних ресурсів, необхідних для реалізації плану інтеграції. Важливою передумовою є забезпечення наявності достатнього бюджету, кваліфікованого персоналу та необхідних інструментів.

Управління змінами є одним з чи не найскладніших аспектів інтеграції. Підприємство повинно бути готове до того, що зміни можуть викликати опір серед співробітників. Тому важливо розробити план управління змінами, який допоможе згладити перехідний період і мінімізувати негативні наслідки. Оцінка ефективності покликана оцінити результати інтеграції та внести необхідні корективи в план. Для цього Підприємство визначатиме ключові показники ефективності (KPI) та регулярно відстежуватиме їх значення.

Додаткові елементи бізнес-плану інтеграції включають також управління ризиками, юридичне забезпечення та планування пост-інтеграційної фази. Успішна інтеграція – це складний і тривалий процес, який вимагає ретельного планування, координації зусиль усіх зацікавлених сторін та гнучкості у прийнятті рішень.

На основі прогнозних показників можна розглянути різні сценарії розвитку подій після угоди M&A. Успішна інтеграція, внаслідок синергії від об'єднання компаній призводить до зростання доходів, зниження витрат, збільшення ринкової частки та створення додаткової вартості. З іншого боку, культурні відмінності, проблеми з управлінням, конфлікти інтересів призводять до зниження ефективності, втрати клієнтів та працівників, призводять до проблем інтеграції та руйнуванню вартості. Зміна ринкової кон'юнктури після угоди,

внаслідок несприятливих змін в економіці, поява нових конкурентів, зміна споживчих переваг можуть негативно вплинути на результати об'єднаної компанії.

Важливо створити різні моделі для різних сценаріїв, щоб підвищити впевненість у прогнозуванні майбутніх результатів. Існує кілька факторів, які можуть вплинути на грошовий потік, включаючи інфляцію, очікування рецесії або уповільнення зростання, коливання валютних курсів та проблеми ESG. Це може ускладнити оцінку, моделювання та побудову бізнес-кейсів для інвестицій. Рекомендується проводити ширший спектр аналізів чутливості для перевірки припущень та підготовки до очікуваних та несподіваних подій [126].

Проведення інвестиційного аудиту в рамках злиття та поглинання (M&A) має ряд специфічних особливостей, які відрізняють його від звичайного фінансового аудиту. Проаналізувавши кожную з них більш детально бачимо, що аудит в рамках M&A охоплює широкий спектр аспектів діяльності підприємства, що вимагає залучення фахівців з різних галузей. Окрім традиційного фінансового аналізу, оцінки фінансової стійкості, рентабельності та платоспроможності, інвестиційний аудит в системі забезпечення M&A угод зосереджений також на стратегічному аналізі підприємства-цілі. Аналіз конкурентного середовища, перспектив розвитку, оцінка ефективності виробництва, логістики та управління персоналом є невід'ємними складовими загального комплексу процедури інвестиційного аудиту. Не варто забувати також і про юридичний дью дилідженс, перевірка юридичної «чистоти» операцій підприємства, відповідності законодавству, аналіз наявних судових спорів, все це допомагає надати інвестору повну картину цільового підприємства.

Проведення якісного інвестиційного аудиту відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності операцій M&A. Інвестиційний аудит забезпечує незалежну та об'єктивну оцінку компанії-мішені, що дозволяє виявити потенційні ризики та проблеми, які можуть бути не очевидними на перший погляд. Це в свою чергу сприяє зниженню ризиків для обох сторін угоди та підвищує рівень довіри між ними. Результати аудиту надають фактичну основу

для прийняття обґрунтованих рішень щодо умов угоди, її ціни та доцільності. Наявність повної та достовірної інформації дозволяє уникнути помилок та прийняти зважене рішення. Інформація, отримана в ході аудиту, може бути використана для планування та здійснення інтеграції компаній після завершення угоди. Наприклад, дані про системи управління, бізнес-процеси, технології та персонал можуть бути використані для розробки плану інтеграції та мінімізації ризиків, пов'язаних з цим процесом. Аудит може виявити потенційні конфлікти між культурами компаній, що об'єднуються, та допомогти розробити стратегії їх подолання.

Таким чином, інвестиційний аудит не лише забезпечує інформаційну базу для прийняття рішень на етапі Due Diligence, але й сприяє успішній інтеграції компаній після завершення угоди M&A.

Висновки до розділу 3

Удосконалення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу є ключовим кроком до забезпечення їхньої прозорості, ефективності та підзвітності, що має значний вплив на економіку та суспільство. Проведене дослідження особливостей організації інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, його методики, праксеології результатів та місця в системі інформаційного забезпечення M&A організаційно-інформаційної моделі дозволяє зробити наступні висновки:

1. Організація такого аудиту є багатогранним процесом, який вимагає високого рівня професіоналізму, використання сучасних технологій і дотримання стандартів якості. Ефективний інвестиційний аудит не лише сприяє підвищенню прозорості та довіри, але й надає інструменти для управління ризиками та ухвалення стратегічно важливих рішень. Серед основних викликів виділено складність обробки великого обсягу різномірної інформації, що охоплює як фінансові, так і нефінансові показники. Нестабільність ринкового середовища, вплив глобальних економічних змін і регуляторних нововведень

ускладнюють прогнозування ризиків, які мають динамічний та часто непередбачуваний характер. Додатковою проблемою є обмежена доступність та недостатня надійність зовнішніх даних, що можуть мати фрагментарний або неповний вигляд. Окрему увагу приділено складнощам оцінки компаній із сезонним або циклічним характером діяльності, для яких традиційні фінансові моделі не завжди дають об'єктивне уявлення про їхній реальний стан. Крім того, кількісне вимірювання окремих нефінансових показників, зокрема рівня корпоративної соціальної відповідальності, ефективності корпоративного управління та екологічного впливу, залишається складним завданням, хоча ці фактори мають значний вплив на інвестиційну привабливість підприємств.

2. Запропоновано оптимізувати склад аудиторських команд, розширивши їх за рахунок фахівців у сфері фінансового аналізу, стратегічного управління, оцінки ризиків та екологічного аудиту. Підкреслено необхідність підвищення кваліфікації аудиторів у сфері аналізу нефінансової інформації, а також впровадження сучасних цифрових рішень для автоматизації обробки великих обсягів даних.

3. З точки зору власників підприємств, результати аудиту забезпечують контроль над діяльністю компанії, оцінку ефективності менеджменту та стану активів і зобов'язань. Інвестиційний аудит дозволяє визначити вартість бізнесу, аналізувати фінансовий стан і структуру капіталу, що є основою для прийняття рішень щодо розвитку, реструктуризації чи продажу підприємства. Крім того, аудит виявляє недоліки в управлінні, забезпечує прозорість фінансової інформації, сприяє зваженому розподілу прибутку та захищає інвестиції власників. Для менеджменту інвестиційний аудит є засобом підвищення ефективності управління, оптимізації бізнес-процесів і мінімізації ризиків. Аудит дозволяє ідентифікувати слабкі сторони в системах внутрішнього контролю, надає дані для оцінки результативності інвестиційних проєктів, сприяє покращенню фінансового планування та прогнозування. Позитивні висновки аудиту підвищують довіру до компанії з боку інвесторів і кредиторів, покращуючи умови залучення фінансування та інвестиційну привабливість

підприємства. Потенційні інвестори розглядають результати інвестиційного аудиту як ключове джерело інформації для ухвалення рішень про інвестування. Аудит надає об'єктивну оцінку фінансового стану, прибутковості та стійкості підприємства, а також забезпечує зниження інформаційної асиметрії між інвесторами та менеджментом. Результати аудиту допомагають інвесторам зважити ризики, оцінити потенціал підприємства та ухвалити обґрунтовані рішення.

4. Обґрунтовано важливість комплексного підходу до проведення аудиту, що поєднує фінансовий аналіз, порівняльний аналіз, оцінку ризиків та прогнозування інвестиційної ефективності. Запропоновано комбінувати традиційні методи фінансового аналізу, зокрема коефіцієнтний та трендовий аналіз, із сучасними інструментами оцінки інвестиційної привабливості, такими як SGR, DCF-моделювання та VaR-аналіз. Такий підхід сприяє отриманню більш обґрунтованих висновків щодо перспектив розвитку компанії та її здатності до стійкого функціонування в умовах ринкової нестабільності.

Процес інтеграції результатів інвестиційного аудиту в систему управління можна поділити на кілька етапів:

- Визначення потреб в інформації для різних рівнів управління;
- Аналіз змісту звітів інвестиційного аудиту та визначення ключових показників;
- Розробка форматів представлення інформації для різних користувачів;
- Впровадження системи збору, обробки та передачі інформації;
- Навчання персоналу щодо використання результатів аудиту в управлінні.

Реалізація цих механізмів та етапів забезпечить ефективну інтеграцію результатів інвестиційного аудиту в систему управління, що сприятиме підвищенню якості управлінських рішень та покращенню діяльності підприємства в цілому.

5. Особливу роль інвестиційний аудит відіграє в системі забезпечення угод зі злиття та поглинання (M&A). Окрім традиційного фінансового аналізу,

він охоплює стратегічну оцінку діяльності підприємства, аналіз конкурентного середовища, виробничої ефективності, управління персоналом і юридичну експертизу. Завдяки цьому аудиторі створюють повну картину для інвесторів, допомагаючи визначити ризики та можливості, оцінити перспективи розвитку та сприяти успішній інтеграції підприємств після злиття чи поглинання.

Удосконалення методів інвестиційного аудиту підвищує якість інформаційного забезпечення для всіх зацікавлених сторін: власників, менеджменту та інвесторів. У контексті недостатньо розвинутого ринку облігацій в Україні значення аудиту для зміцнення довіри та прозорості набуває особливого значення, сприяючи стабільному розвитку економіки.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою удосконаленої методології інвестиційного аудиту, аналіз кореляції між якістю інвестиційного аудиту та зростанням довіри інвесторів до підприємств суспільного інтересу, розробкою підходів до оцінки ризиків у М&А, дослідження можливостей гармонізації міжнародних стандартів інвестиційного аудиту з українським законодавством.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані для вдосконалення системи фінансового контролю та управління підприємствами суспільного інтересу, впровадження якісного інвестиційного аудиту підвищує прозорість діяльності компаній, що сприяє залученню додаткових інвестицій, отримані результати можуть слугувати базою для складання рекомендацій щодо організації аудиту в процесах злиття та поглинання, підвищення якості аудиту підприємств суспільного інтересу сприяє зміцненню ринкових механізмів, зростанню прозорості та підзвітності економіки, результати можуть стати основою для впровадження сучасних стандартів корпоративного управління, що покращить ефективність підприємств.

Основні результати дослідження, викладені у розділі 3, опубліковані у наукових працях автора [103, 104, 126].

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення і представлення реалізації важливого економічного та наукового завдання, яке полягає в розробці теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу. У результаті запропоновано модель проведення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, детально описано методологію проведення та рекомендації щодо інтеграції його результатів в систему управління діяльності підприємства. Це дозволило зробити такі висновки теоретичного, методичного та прикладного характеру.

1. За результатами дослідження встановлено, що інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу є комплексною оцінкою, яка дозволяє отримати повну, достовірну та неупереджену інформацію про ефективність діяльності, інвестиційні ризики, а також фінансові та нефінансові показники. Це, у свою чергу, створює основу для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень та підвищення довіри до підприємства з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Аналіз впливу інвестиційного аудиту на оцінку підприємств суспільного інтересу показав, що цей інструмент є критично важливим для забезпечення стійкості та надійності компаній в умовах глобальної економічної турбулентності та зростання регуляторних вимог. Він дозволяє проводити глибоку аналітичну перевірку всіх аспектів діяльності підприємства, зокрема фінансової звітності, інвестиційних ризиків, відповідності ESG-критеріям, корпоративного управління та стратегічних перспектив розвитку.

Аналіз концептуальних підходів до інвестиційного аудиту засвідчив, що його слід розглядати не лише як механізм перевірки фінансових даних, а й як стратегічний процес, що дозволяє ідентифікувати внутрішні та зовнішні ризики, прогнозувати їх можливий вплив на розвиток підприємства та формувати рекомендації щодо мінімізації негативних наслідків. Це особливо важливо для підприємств суспільного інтересу, які підпадають під жорсткі вимоги щодо

прозорості та відповідальності перед інвесторами, державними регуляторами та суспільством.

2. Результати дослідження продемонстрували, що удосконалення теоретичних та методологічних основ інвестиційного аудиту можливе шляхом поєднання об'єднання підходів традиційного фінансового аудиту з оцінкою нефінансових показників та інструментами фінансового прогнозування, такими як показник SGR (сталого зростання), модель DuPont та DCF-моделювання (аналіз дисконтованих грошових потоків), що розширює горизонти оцінки інвестиційної привабливості компанії. Запропонований підхід дозволяє глибше аналізувати фінансову стійкість підприємств, оцінюючи як ретроспективні фінансові показники, так і перспективні можливості зростання, рентабельності та ефективності управління капіталом. Включення метрик SGR дозволяє оцінювати здатність підприємства до органічного зростання без залучення додаткового фінансування, що є критично важливим для довгострокового фінансового планування. Використання моделі DuPont дає змогу розкласти рентабельність власного капіталу (ROE) на її основні компоненти – маржинальність, оборотність активів та фінансовий левередж – що дозволяє глибше оцінити джерела прибутковості компанії та знайти потенційні резерви її покращення. DCF-моделювання, як ключовий метод оцінки майбутньої вартості компанії, дає змогу визначити справедливую вартість підприємства на основі прогнозованих грошових потоків, враховуючи дисконтування та ризики. У поєднанні з ESG-критеріями та нефінансовими показниками це дозволяє створити більш об'єктивну картину інвестиційної привабливості компанії, враховуючи не лише фінансові аспекти, а й її здатність адаптуватися до сучасних викликів, таких як регуляторні зміни, екологічні обмеження та соціальна відповідальність. Таким чином, удосконалена методологія інвестиційного аудиту виходить за рамки класичних фінансових перевірок і формує багаторівневу систему аналізу, яка поєднує фінансову, операційну та стратегічну оцінку компанії. Це дає можливість підприємствам суспільного інтересу не лише підвищити якість звітності та фінансової аналітики, а й розробляти більш

ефективні стратегії залучення капіталу та забезпечення сталого розвитку в умовах сучасних економічних викликів.

3. Аналіз проблематики інвестиційного аудиту виявив, що однією з ключових складнощів є аналіз великих обсягів різномірної інформації, що включає як фінансові, так і нефінансові показники. Непередбачуваність та динамічність ризиків, зумовлених глобальними економічними коливаннями, регуляторними змінами та нестабільністю ринкового середовища, ускладнюють прогнозування. Важливим викликом є залежність від доступності та надійності зовнішніх даних, що часто мають фрагментарний або неповний характер. Особливу увагу приділено складності оцінки компаній із циклічним або сезонним характером діяльності, де традиційні фінансові моделі не завжди відображають реальну картину стану бізнесу. Також відзначено труднощі кількісної оцінки деяких нефінансових аспектів, таких як рівень корпоративної соціальної відповідальності, якість корпоративного управління або екологічний вплив, що є важливими складовими інвестиційної привабливості підприємств.

4. Дослідження інформаційного забезпечення інвестиційного аудиту демонструє необхідність забезпечення повноти, достовірності та доцільності облікової інформації. Трансформація облікової інформації для потреб інвестиційного аудиту діяльності ПСІ є процесом перетворення даних бухгалтерського обліку ПСІ з метою забезпечення їхньої релевантності, достовірності та зрозумілості для проведення інвестиційного аудиту, що передбачає оцінку фінансового стану, інвестиційної діяльності, ризиків та потенціалу розвитку підприємства з урахуванням інтересів суспільства та інвесторів. Виявлено проблеми, пов'язані з не систематизованістю та неоднорідністю фінансових і нефінансових даних, що ускладнює формування об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості компанії. Запропоновано підходи до адаптації та трансформації облікових даних та розширення нефінансової звітності відповідно до ESG-критеріїв, що сприятиме підвищенню аналітичної цінності інформації для потенційних інвесторів. Виходячи з проведеного аналізу, сформовано власне визначення поняття «облікове

забезпечення інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу» — це інтегрована стратегічно-орієнтована система збору, обробки, аналізу та представлення фінансової і нефінансової інформації, яка формує основу для здійснення якісного інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу. Ця система враховує специфіку діяльності таких підприємств, зосереджується на інституційних ризиках, прозорості звітності, дотриманні принципів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності, забезпечуючи релевантну інформацію для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень у динамічному середовищі.

5. Дослідження показало, що традиційний аналіз фінансової звітності є недостатнім для комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Запропоновано інтеграцію фінансових та нефінансових показників шляхом використання показника сталого зростання, моделі DuPont та DCF-моделювання. Для забезпечення стратегічного підходу до аналізу проаналізовано концепції Balanced Scorecard, The Performance Prism, Tableau de Bord, EFQM та EP2M, що дозволяють оцінити ефективність управління та здатність підприємства створювати довгострокову вартість для інвесторів та інших стейкхолдерів.

6. У процесі аналізу інформаційного забезпечення інвестиційного аудиту запропоновано використовувати розроблену організаційно-інформаційну модель інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу, яка є структурованим відображенням взаємозв'язків між учасниками, процесами, інформаційними потоками та ресурсами, задіяними у процесі проведення інвестиційного аудиту ПСІ, з метою забезпечення ефективного та якісного аудиту, спрямованого на оцінку інвестиційної діяльності, фінансового стану, ризиків та потенціалу розвитку підприємства.

7. Аналіз підходів до удосконалення аудиторських процесів засвідчив, що комплексний підхід, який поєднує фінансовий аналіз, оцінку ризиків та прогнозування інвестиційної ефективності, забезпечує більш точні висновки щодо перспектив розвитку компанії. Використання поєднання традиційних (коефіцієнтний, трендовий аналіз) та сучасних (SGR, DCF, VaR) методів

дозволяє оцінити інвестиційну стійкість компанії та розробити оптимальні стратегії управління капіталом.

8. В ході аналізу процесу інвестиційного аудиту підприємств суспільного інтересу показав, що на відміну від традиційного фінансового аудиту, інвестиційний аудит має розширену структуру, яка включає етап трансформації облікової інформації, аналіз нефінансових показників, прогнозування майбутніх грошових потоків та оцінку впливу зовнішніх факторів. Особливу увагу приділено аналізу ризиків, що можуть впливати на інвестиційну привабливість підприємства, зокрема регуляторних змін, макроекономічних тенденцій, конкурентного середовища та інноваційного потенціалу компанії. Доведено, що впровадження удосконаленої методики інвестиційного аудиту сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємств, покращенню обґрунтованості управлінських рішень та забезпеченню довгострокового сталого розвитку економіки.

9. Оптимізація структури аудиторських команд шляхом залучення фахівців з фінансового аналізу, стратегічного управління, оцінки ризиків та екологічного аудиту є необхідною передумовою проведення ефективного інвестиційного аудиту. Крім того, зі зростанням вимог до компетенції фахівців та складністю оброблюваної інформації необхідними кроками є підвищення кваліфікації аудиторів у сфері аналізу нефінансової інформації, а також застосування сучасних цифрових інструментів для автоматизації обробки великих масивів даних.

10. Виходячи з попередньо проведеного аналізу формується висновок, що результати інвестиційного аудиту мають практичну цінність не лише для власників та інвесторів, а й для менеджменту компанії, оскільки надають всебічну оцінку ефективності управління та допомагають визначити слабкі місця бізнес-моделі. Запропоновано механізми інтеграції висновків аудиту у процеси стратегічного управління, що сприятиме підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень.

11. Інвестиційний аудит відіграє ключову роль у процесах злиттів і поглинань (M&A), надаючи достовірну та детальну аналітичну базу для оцінки фінансового та нефінансового стану компанії-мішені. Виявлено, що якісний інвестиційний аудит сприяє мінімізації ризиків при укладанні угод та забезпечує ефективну інтеграцію компаній після завершення транзакції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августова О.О., Ромашко О.М., Кузьменко О.П. Корпоративне звітування: європейський досвід. Бізнес Інформ. 2022. №1. С. 74-82
2. Алексін Г. Фінансове планування, прогнозування та бюджетування в інфраструктурі корпоративного управління. Вісник Хмельницького національного університету. 2024, № 6. С. 149-154 .<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-22>
3. Аніщенко Г. Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємствами. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. 2018. № 2. С. 113–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkib_2018_2_67
4. Артюх О.В., Панфілов М.С. Проблеми та особливості незалежного аудиту в зарубіжних країнах. Вісник Херсонського національного технічного університету. 2022. № 2 (81). С. 134—141. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.2.16>.
5. Баламут, Г., & Попова, А. Бізнес-процесний підхід в управлінні підприємством Бизнес-процессный подход в управлении предприятием Business-processing approach in management of enterprises. Антикризове управління економікою України: нові виклики, 221.
6. Барановська С. П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід’ємна складова управління підприємством. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : зб. наук. праць / відп. ред. О.Є. Кузьмін. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. С. 8–11.
7. Безверхий К. Принципи інтегрованої звітності підприємства. Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу: зб. тез Міжнар. наук. конф., 20-21 жовтня 2017 р., м. Житомир. С.18-20.
8. Бездітко О. Управління фінансовими ризиками підприємства. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2020. №3. С.43- 49. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.6>

9. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. Вісн. Схід-ноукр. Нац. Ун-ту ім. В. Даля. 2008. Ч. 2. No 10(129). С. 35–38.
10. Беренда Н. І. Фактори необхідності організації та проведення аудиту на підприємствах України. Економіка та суспільство. 2016. Вип. 2. С. 642–647.
11. Бовкун, О. (2022). Статистичний аналіз прямих іноземних інвестицій в Україні. *Sciences of Europe*, (103), 33-37.
12. Бондаренко Н. Роль прогнозування в системі управління бізнесом. Галицький економічний вісник. 2021. № 4. [URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/36275/2/GEJ_2021v71n4_Bondarenko_N-The_role_of_forecasting_123-132.pdf](https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/36275/2/GEJ_2021v71n4_Bondarenko_N-The_role_of_forecasting_123-132.pdf)
13. Бруханський Р.Ф. Модернізація обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств : колективна монографія : у 2-х т. Дніпропетровськ : Герда, 2013. С. 21–34.
14. Будько О.В. Класифікація обліково-аналітичної інформації з метою інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. *Інноваційна економіка*. 2015. № 1. С. 201-207
15. Бусарева Т.Г. Особливості злиттів і поглинань ТНК. Науковий погляд: економіка та управління. 2018. № 2 (60). С. 21—28. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2018/2_60_&2018/5.pdf
16. Вакаров, В. М., & Вакарова, Б. В. (2019). Зовнішній аудит ефективності Інвестиційної діяльності. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24758/1/%D0%92%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%20%D0%92.%2C.pdf>
17. Візіренко, С. В., & Копил, Я. М. (2021). Удосконалення методики аудиту фінансових результатів діяльності підприємства та його фінансового стану. *Управління змінами та інновації*, (1), 18-23. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/3>

- 18.Воробей В., Журовська І. Нефінансова звітність: інструменти соціально відповідального бізнесу. URL: https://ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Non-Financial_Reporting_UA_.pdf
- 19.Вплив військової агресії РФ на фінансову звітність та аудиторські звіти: роз'яснення Ради АПУ. 2022. URL: https://biz.ligazakon.net/news/210442_vpliv-vyskovo-agres-rf-na-fnansovu-zvtnst-ta-auditorsk-zvti-rozysnennya-radi-apu
- 20.Галько, Л. (2022). Бізнес-планування розвитку компанії: організаційні та методологічні аспекти реалізації. Економіка та суспільство, (44). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-63>
- 21.Герасимович А. М. Нові інструменти обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 7. С. 13–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_7_4
- 22.Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. 384 с.
- 23.Гоголь Т., Колоток В. Розкриття нефінансової інформації в звітності підприємств малого бізнесу. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. №1(20). С. 174-182
- 24.Голінач Л., Пастернак М. Аудит нефінансової інформації: дилема теорії та практики. Міжнародна науковопрактична Інтернетконференція ""Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія"". 2021. С. 148—149
- 25.Голобородько Т. В. Теоретичні основи активізації інвестиційних процесів в аграрному секторі економіки / Т. В. Голобородько // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2012. – Вип. 22. – Ч. II. – С. 24–29.
- 26.Голов С. Ф., Костюченко В. М., Кузіна Р. В. Інтегроване звітування: концепція, методологія та організація: монографія. Херсон: Гельветика. 2018. 252 с.
- 27.Голяш, І. Д. (2020). Аналітична оцінка ризиків інвестиційних проєктів. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38528/1/32.pdf>

- 28.Гордієнко Н. І. Організація та обліково-аналітичне забезпечення управління результативністю діяльності підприємства. Під-приємництво та інновації. 2020. Вип. 13. С. 24–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinnov_2020_13_6
- 29.Господарський кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- 30.Грицай О., Дергач Я. Обліково-аналітичне забезпечення в системі управління підприємством. Молодь, наука, бізнес: матеріали Всеукраїнської студ. інтернет-конф., м. Миколаїв, 02-03 жовтня 2024 р. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 170-171
- 31.Гуренко Т. О., Дерев'янко С. І., Липова А. С. Теоретичні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2013. Вип. 10. Ч. 3. С. 204–210.
- 32.Гуторов А.О. Розвиток інтеграційних відносин в аграрному секторі: монографія. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2016. 484 с.
- 33.Гуцаленко Л. В., Марчук У. О. Інтегрована звітність – концепції та парадигми обліку в досягненні цілей сталого розвитку. Ефективна економіка. 2021. №7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/11.pdf
- 34.Гуцаленко, О. О., В. Ю. Фабіянська. "Регулювання незалежного аудиту в Україні в умовах євроінтеграції." Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики.-2019.-№ 4.-С. 154-169. (2019).
- 35.Даньків, Й. Я., & Вакаров, В. М. (2020). Аудит інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Рекомендовано до видання Вченою радою факультету обліку та податкового менеджменту ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» Протокол № 4 від «11» грудня 2020 року, 309. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8b094458-5e75-41ca-8e5d-497d73db887d/content>
- 36.Дослідження щодо звітності з питань сталого розвитку та ESG за 2022 рік. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2022/11/survey-ofsustainability-reporting-2022.html>
- 37.Драченко А.І., Юрчишена Л.В. Концептуальний підхід до моделювання впливу фінансових показників на прибуток підприємства. Економіка і суспільство. 2022.

Вип.

44.

URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1816/1752>

- 38.Євтушенко Г. І., Левківський Т.А. Іноземне інвестування в Україні: сучасний стан і перспективи /Г. І. Євтушенко, Т. А. Левківський // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 126–135.
- 39.Єршова Н.Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств: стратегічний аспект. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 14. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/128.pdf
- 40.Загородній А. Г. Аналіз релевантної управлінської інформації при прийнятті інвестиційних рішень з урахуванням впливу чинників ризику / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, А. І. Ясінська // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Вип. 35. – С. 132 – 136
- 41.Загородній А. Г. Система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. № 5 (76). С. 94–102.
- 42.Залишки за інструментами прямих інвестицій за регіонами, країнами світу та видами економічної діяльності URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#2011-pryami-investytsii>
- 43.Захаркін, О. О. (2014). Вартісно-орієнтоване управління на основі стейкхолдерського підходу в контексті інноваційного розвитку підприємства.
- 44.Звіт про діяльність органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю за 2023 рік URL: <https://www.apob.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/Звіт-про-діяльність-ОСНАД-2023.pdf>
- 45.Інформації довідки щодо розвитку фондового ринку України протягом 2019-2023 рр. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>
- 46.Інформація для аудиторів щодо застосування професійних стандартів – які саме стандарти мають застосовуватися під час надання послуг. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2020/01/5_Інформація-для-аудиторів-щодо-застосування-професійних-стандартів.pdf

47. Іщенко І. С. Управління ризиками інвестиційних проєктів торговельних підприємств: дис. д-ра екон. наук.: 08.00.04. Полтавський університет економіки і торгівлі. Полтава. 2021. 240 с.
48. Карпачова, О. В. (2021). Застосування аналітичних процедур при аудиті МСФЗ звітності. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 3(42), 75-80. URL: [https://doi.org/10.18371/2221-755x3\(42\)2021253528](https://doi.org/10.18371/2221-755x3(42)2021253528)
49. Касич, А. О. (2011). Теоретичні і методичні основи аналізу внутрішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності. Актуальні проблеми економіки.
50. Кононенко Л.В, Сисоліна Н.П., Чумаченко О.С. Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи, інформаційне забезпечення. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. URL: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).179-186](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).179-186)
51. Кононенко, Ж. А., Грибовська, Ю. М., & Ходаківська, Л. О. (2021). Сучасний стан та перспективи вкладень довгострокових фінансових інвестицій в Україні.
52. Кононенко, Л. В., & Ніколаєва, С. П. (2022). Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*, (177), 69-75. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12>
53. Конопліна О.О., Мізік Ю.І., Чех Н.О. Систематизація підходів до формату та показників інтегрованої звітності з метою застосування в аудиті. *Комунальне господарство міст*. 2020. Т. 5, Вип. 158. С. 52-57
54. Конопліна, О. О., Мізік, Ю. І., & Чех, Н. О. (2020). Систематизація підходів до формату та показників інтегрованої звітності з метою застосування в аудиті. *Комунальне господарство міст*, (158), 52-57.
55. Корнева Н.О. Прогнозування фінансової звітності в умовах фінансово-економічної кризи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Вип. 1. С. 138-142.
56. Король С. Я. Облікове забезпечення нефінансової звітності. *Бізнес Інформ*. 2017. № 3. С. 346-352. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_3_57.

- 57.Король С. Я., Семенова С. М., Курбет М. А. Впровадження звітності про сталий розвиток в Україні: стан та перспективи в умовах євроінтеграції. Бізнес-Інформ. 2022. № 1. С. 294–301
- 58.Корягін М. В., Куцик П. О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ: Інтерсервіс. 2016. 276 с.
- 59.Костенко, Ю., Короленко, О., Гузь, М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. (43). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
- 60.Краснікова Н. Г. Шляхи вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення діяльності комунальних некомерційних підприємств охорони здоров'я. Бізнес Інформ. 2020. № 9. С. 212–218.
- 61.Кужелєв М. О., Стабіас С. М. Пріоритети розвитку ринку корпоративних цінних паперів в Україні [монографія] / М . О. Кужелєв, С. М. Стабіас. – Київ : «Центр учбової літератури», 2020. – 176 с.
- 62.Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Мусійченко О.Г. Організація і методика аудиту : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік, аналіз, контроль в управлінні підприємством». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 280 с.
- 63.Малярець Л. М. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством в умовах цифрової трансфор-мації економіки. Ефективна економіка. 2018. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_6_12
- 64.Мариніч І. Діджиталізація аудиту в сучасних умовах. Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах глобалізаційних змін [Електронний ресурс]: Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції; 08 грудня 2022 року — К.: КНЕУ, 2022. — с. 284-285. ISBN 978-966-926-426-8. URL: <https://cutt.ly/iwHkM0ih>.
- 65.Маркус О. В., Шматковська Т. О. Обґрунтування необхідності інтеграції фінансової та ESGзвітності в умовах сталого розвитку. Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку : збірник тез VIII Міжнародної

науково-практичної інтернет-конференції (м. Острого, 22 жовтня 2021 р.). Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. С. 91–95. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9142/1/Tezy_fin_systema_2021.pdf#page=95

66. Мельник Ю.М. Проблеми застосування збалансованої системи показників на вітчизняних підприємствах / Ю.М. Мельник, О.С. Савченко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – №1. – С. 192-203

67. Міжнародний стандарт аудиту 220 (переглянутий) управління якістю аудиту фінансової звітності URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/1_ISA_220_\(Revised\)_Final_Standard_\(Not_Formatted\)\(uk\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/1_ISA_220_(Revised)_Final_Standard_(Not_Formatted)(uk).pdf)

68. Міжнародний стандарт аудиту 315 (переглянутий в 2019 році) ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_\(Revised_2019\)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_\(uk\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_(Revised_2019)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_(uk).pdf)

69. Міжнародний стандарт аудиту 520 «Аналітичні процедури» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Hide/Міжнародні_стандарти_контролю_якості_аудиту_2020_ч1.pdf

70. Міжнародний стандарт завдань з надання впевненості 3400 «Перевірка прогнозової фінансової інформації». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2019-2317-IAASB-Handbook-Volume2_%D1%83%D0%BA%D1%80%20\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2019-2317-IAASB-Handbook-Volume2_%D1%83%D0%BA%D1%80%20(1).pdf)

71. Міжнародні основи інтегрованої звітності. URL: <https://www.integratedreporting.org/wpcontent/uploads/2021/01/InternationalIntegratedReportingFramework.pdf>

72. Москаль М. Вплив цифрових технологій на аудиторську діяльність в Україні. Європейський досвід використання цифрових технологій в економіці в умовах пандемії COVID-19: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, В. М. Гельман, О. Г. Череп. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. – С. 122-126. URL: <https://cutt.ly/EwJ1jyj5>

- 73.Мотриченко В. М. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації / В. М. Мотриченко //Фінансовий простір. – 2011. – № 4 (4). – С. 31–36.
- 74.Назарова К. О., Ус А. О. Праксеологія звітності зі сталого розвитку для потреб аналізу й аудиту діяльності торговельної мережі. Бізнес Інформ. 2021. №8. С. 102–108. URL: <https://cutt.ly/BwB0ALQd>
- 75.Назарова, К. О. (2018). Праксеологія концепції аудиторської синергії в умовах імплементації інновацій інформаційного забезпечення сталого розвитку бізнесу.
- 76.Нежива М., Міняйло В. Диджиталізація аудиту в умовах COVID19. Scientia·fructuosa (Вісник Київського національного торговельноекономічного університету), 2023. № 131(3), С. 123–134. URL: <https://cutt.ly/CwJ1jdDn>
- 77.Огляд ринку рослинництва в Україні: поточний стан та прогнози 2024 рік. BDO Україна URL: <https://media-eur.gwt.bdo.global/cmslibrary/Ukraine/media/bdo/Insight%20promos/Insights/New%20from%20Agust%202023/Crop-production-market-in-Ukraine-overview.pdf>
- 78.Оляднічук Н. В., Підлубна О. Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 33. Ч. 2. С.16-21. URL: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25.3>
- 79.Онешко С. В., Вітер С. А., Вірмейчик А. М. Стратегія розвитку аудиту в умовах цифрової економіки. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 15. С. 64–69. DOI: <https://cutt.ly/ZwJ1jB89>
- 80.Пантелеєв В.П. Узагальнення інформаціїз регулювання, організації та методики аудиту в країнах ЄС. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр. 2019. № 4. С. 39—65. doi: 10.31767/nasoa.4.2019.5
- 81.Панченко О. М., Ждан В. М. Модель обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6734>

- 82.Парфентьева, О. (2024). Фінансова стабільність та стале зростання: підходи, параметри, моделі. Підприємництво та інновації, (31), 11-17. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.2>
- 83.Пилипенко Л. Підходи до забезпечення якості облікової інформації. Економічний простір. 2018. № 130. С. 168-176. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/196>
- 84.Подольчук О. А. Облікова інформація та її якісні характеристики відповідно до облікових стандартів. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 8. С. 79-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2018_8_8.
- 85.Показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва у 2010-2021 роках URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
- 86.Правдюк Н. Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою політикою підприємства. Фінансова політика регіонального розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: матеріали міжнар. наук. практ. конф. Житомир, 2019. С. 296-299
- 87.Приймак, Н. В., Безверхий, К. В., Поддубна, Н. М., & Мельник, А. М. (2023). Визначення сутності " міжнародного аудиту" як одного із ключових інструментів транспарентності діяльності інституцій. URL: <http://e.ieu.edu.ua/handle/123456789/759>
- 88.Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
- 89.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- 90.Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
- 91.Пуцентейло П.Р., Довбуш А.В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. Інноваційна економіка. 2021. № 3-4 (87). С.140-151. URL: <https://cutt.ly/owHkqZLe>

92. Пуцентейло, П. Р. (2015). Аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П. Р. Пуцентейло // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 1. – С. 168-174. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/3463>
93. Пушкар, І. В., and Л. В. Чеберко. "Методика застосування коефіцієнта стійкого зростання SGR у прогнозуванні розвитку підприємства." Вчені записки Таврійського національного університету імені ВІ Вернадського. Серія: Економіка і управління 31 (70), № 3 (2) (2020): 159-164.
94. Пшенична, М. (2023). Роль і місце ESG-інвестування в механізмі формування сталої конкурентоспроможності українських підприємств у повоєнний період. Scientific Collection «InterConf+», (29 (139)), 7-16.
95. Сааджан В. А. Іноземні інвестиції: аналіз та вплив на економічний розвиток України / В. А. Сааджан, Т. О. Скорик // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 3–4 (4–5). – С. 129–135.
96. Савків У. С., Кузьмін Т. Л. Удосконалення ведення бухгалтерського обліку та формування звітності в умовах цифрової економіки. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2023. Т. 2, № 19. С. 87–95. URL: <https://cutt.ly/7wJ1gmyy>
97. Селезень О.М. Удосконалення підходів до оптимізації і прогнозування статей балансу. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. с. 605-610.
98. Скрипник С.В. Методика і практика застосування міжнародних стандартів аудиту. Інвестиції: практиката досвід. 2020. № 19—20. С. 52—58. DOI: 10.32702/23066814.2020.1920.52.
99. Слесар Т. М. Облік і аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень. Економічні науки. 2012. Ч. 4, № 9 (33). С. 353 – 357
100. Снеткова А.В. (2020) Облік та аудит інвестицій в необоротні активи підприємств [Дис.канд.екон.наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка] URL: https://scc.knu.ua/upload/iblock/f6d/3gdotxw3ba6hmr8earmzk8jtgmh3166/дисертація_Снеткова%20А.В_на%20сайт..pdf

101. Солодовнік О.О., Є.В. Гавриличенко Нефінансова звітність підприємства: зміст, стандарти і світові тренди розвитку. Ефективна економіка 2024. №5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3749/3784>
102. Сушко Д. Удосконалення діяльності аудиторських фірм в умовах ринку [Електронний ресурс] / Д. С. Сушко // Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.2. - С. 313-319. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlту_2013_23
103. Федоров І.О., Гордополов В.Ю. Вплив використання сучасних технологій при проведенні інвестиційного аудиту на сталий розвиток // Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, December 18-19, 2024. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 230-232p. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/01/Conference-Proceedings-December-18-19-2024.pdf>
104. Федоров І. О., Гордополов В. Ю. Інтеграція результатів інвестиційного аудиту в систему управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2024. №12. С. 248–254. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-12_0-pages-248_254.pdf
105. Федоров І. О., Гордополов В. Ю. Роль нефінансової звітності в інтегрованому підході до аудиту підприємств суспільного інтересу. *Бізнес Інформ*. 2024. №8. С. 335–340. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-8_0-pages-335_340.pdf
106. Федоров, І. О. (2023). Стратегії управління інноваціями в сучасній економіці кризь призму інвестиційного аудиту: : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Східноєвропейський центр наукових досліджень (Одеса, 1 вересня 2023 р). Research Europe, 2023. 81-84 с. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2023/09/re-01.09.23.pdf>
107. Федоров, І. О., & Гордополов, В. Ю. (2024). Особливості обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту. *Бізнес Інформ*, (1), 286-291. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-286-291>

108. Федоров, І. О., Назарова, К. О., Нежива, М. О., & Мисюк, В. О. (2023). Диджиталізація аудиту підприємств суспільного інтересу в умовах інклюзивної економіки. Бізнес Інформ, (2), 86-92. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
109. Федоров, І. О., Нежива, М. О. (2023). Інвестиційний аудит в забезпеченні розвитку підприємств суспільного інтересу. Бізнес Інформ, (8), 86-92. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
110. Фінансовий аналіз: підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш – К. Київ. Нац.-торг.- екон. Ун-т, 2014. – 536 с.
111. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств, Експрес-випуск Держстату 2024 URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2024/11/25.pdf>
112. Хаустова В.Є., Колодяжна Т.В. Вплив процесів злиттів і поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л.М., 2019. 416 с.
113. Худавердієва В. А. Стратегія залучення іноземних інвестицій в економіку України / В. А. Худавердієва //Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 62–71.
114. Центральне міжрегіональне управління ДПС по роботі з великими платниками податків. З початку року великий бізнес сплатив 111,2 млрд грн податків URL: <https://cvp.tax.gov.ua/diialnist/zabezpechennya-nadhodjen/print-681442.html>
115. Черкашина Т. С. Стан і тенденції іноземного інвестування в економіку України на етапі четвертої промислової революції / Т. С. Черкашина // Академічний огляд. Серія Економіка та підприємництво. – 2020. – №2(53). – С. 95-105. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24333>
116. Чиж В., Гавриленко В. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством в умовах цифрової економіки. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. Т. 302, № 1. С. 88–93. URL: <https://cutt.ly/ywJ1g7VD>

117. Шалімова Н.С., Кузьменко Г.І. Регулювання обов'язкового аудиту в країнах ЄС та Україні. Стратегія розвитку України. - 2016. - № 1. - С. 51-56
118. Шевчук Н. С. Етапи становлення інтегрованої звітності. Облік і фінанси. 2019. № 3. С. 62–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_3_10
119. Шкіренко, В. В., Куліш, Г. П., & Кулиш, А. П. (2020). Критерії та завдання фінансового аудиту інвестиційних проєктів підприємств. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/5cfd8621-4c5c-493d-8d31-7a84d57bac39>
120. Щодо особливостей застосування міжнародного стандарту 315 (переглянутого у 2019 році) «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення» : Інформ. повідомл. ради Аудит. палати України від 13.02.2023 р. № Протокол №105. URL: <https://cutt.ly/vwB0PODQ>
121. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501>
122. Якушева І. Є. Ринок облігацій в Україні: стан, тенденції і перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2021. 4. URL : <https://cutt.ly/oRotxf9>
123. Яніцька А.В. Облікове забезпечення управління ризиками в господарській діяльності. URL: <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/21245.pdf>
124. Bezverkhyi K., Poddubna N. Audit in the digital economy. Zovnishnja torgivlja: ekonomika, finansy, pravo. 2022. № 4. pp. 81 90. Serija. Ekonomichni nauky. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2022\(123\)07](https://doi.org/10.31617/3.2022(123)07).
125. ESG-тренди. Погляд керівників бізнесу в Україні та світі 2021. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2021/12/esg-trends-business-leaders-outlook2021.html>
126. Fedorov, I., Nazarova, K., Hordopolov, V., Nezhyva, M., Mysiuk, V., & Koval, V. (2023). Investment audit in the provision management of the mergers and acquisitions. Access to science, business, innovation in the digital economy, 468-479. URL: https://journal.access-bg.org/issue-4-3-2023/investment_audit_in_the_provision_management_of_the_mergers_and_acquisitions

127. Ferhan A., Can Tansel K. Contemporary look on historical evolution of mergers and acquisitions / International Journal of Economics, Commerce and Management, 2016. 194 p
128. Gaughan P.A. Mergers, Acquisitions, and Corporate Restructurings. Hoboken, New Jersey, John Wiley & Sons Inc., 2011. 672 p.
129. GSIA (2021). Global Sustainable Investment Review 2021. URL: <http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2021/08/GSIR-20201.pdf>
130. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, 2018 Edition, volume I; ISBN: 978-1-60815-389-3
131. Hewlett-Packard blames Autonomy 'improprieties' for \$8.8bn writedown. URL: <https://www.theguardian.com/business/2012/nov/20/hewlett-packard-autonomy-improprieties-writedown#:~:text=Hewlett,2011%20for%20more%20than%20%2410bn>
132. Ingraining sustainability in the next era of ESG investing, Deloitte, April 5, 2022. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/-industry/financial-services/esg-investing-and-sustainability.html>
133. International Standard on Related Services (ISRS) 4400 (Revised), Agreed-Upon Procedures Engagements
134. Investopedia [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.investopedia.com>.
135. Kernel Holding S.A. ANNUAL REPORT For the year ended 30 June 2019 URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2019/10/Kernel_FY2019_Annual_Report_.pdf
136. Kernel Holding S.A. ANNUAL REPORT For the year ended 30 June 2020 URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2020/12/FY2020_Kernel_Annual_Report.pdf
137. Kernel Holding S.A. ANNUAL REPORT For the year ended 30 June 2021 URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2021/10/FY2021_Kernel_Annual_Report.pdf

138. Kernel Holding S.A. ANNUAL REPORT For the year ended 30 June 2022
URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2022/11/FY2022_Kernel_Annual_Report.pdf
139. Kernel Holding S.A. ANNUAL REPORT For the year ended 30 June 2023
URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2023/10/FY2023_Kernel_Annual_Report.pdf
140. Kindzerskyi, Y. (2022). Повоєнне відновлення промисловості України: виклики та особливості політики. Економічний аналіз, 32(2), 101-117.
141. M&A Radar H1 2024: Україна URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2024/07/h1-2024-ma-radar-ukraine.html>
142. MHP GROUP ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS 2019 URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/3d944/512bd/471be26b5ec.pdf>
143. MHP GROUP ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS 2020 URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/45ee7/4173c/af9366a92bf9.pdf>
144. MHP GROUP ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS 2021 URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/aeac4/7693c/ee66ef92c37520.pdf>
145. MHP GROUP ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS 2022 URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/20ad4/aeac4/bfc7f1f5badd2.pdf>
146. MHP GROUP ANNUAL REPORT AND ACCOUNTS 2023 URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/51d31/2ef40/69ea3acbd9a.pdf>
147. Naumova T. Accounting and analytical support for the operational activities of e-business enterprises in the conditions of digital transformation. Operation and development management of economic entities in European integration conditions: information service, mechanisms, digitalization: collective monograph. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. P. 215- 232. URL: <https://cutt.ly/DwJ1hhFr>
148. Roberts A. Mergers and Acquisitions / Pr. Alexander Roberts, Dr William Wallace, Dr Peter Moles // Edinburgh Business school, 2012. 17 p. 4.

149. The external assurance of sustainability reporting (2013). URL: http://www.comunicarseweb.com.ar/sites/default/files/biblioteca/pdf/1407353839_GRI_Trends-in-External-Assurance-of-Sustainability-Reports_July-2014.pdf
150. World Economic Outlook, October 2022: Countering the Cost-of-Living Crisis, URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/-11/world-economic-outlook-october-2022>

ДОДАТКИ

Додаток А

Трансформований Баланс Kernel Holding S.A. 2024-2019 pp.

Стаття	База очікування на 2024	Очікування 2024	Поточний 2023	Попередній 2022	Минулий 2021	Минулий 2020	Минулий 2019
		Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол
Звіт про фінансовий стан							
Нематеріальні активи	Зміни не очікуються	36 334	36 334	124 198	62 144	68 085	114 942
Активи у формі права користування	Зміни не очікуються	205 644	205 644	247 740	364 699	347 296	-
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	Зміни не очікуються	1 020 411	1 020 411	1 018 073	1 065 205	984 368	764 686
Гудвіл	Зміни не очікуються	71 632	71 632	71 620	120 925	123 487	107 735
Відстрочені податкові активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	24 538	21 353	41 568	15 098	9 152	8 447
Інвестиції в спільні підприємства	Зміни не очікуються	-	-	-	-	-	51 252
Необоротні фінансові активи	Зміни не очікуються	87 693	87 693	159 257	84 784	101 298	160 106
Разом непоточні активи	х	1 446 252	1 443 067	1 662 456	1 712 855	1 633 686	1 207 168
Запаси	SGR - коефіцієнт сталого зростання	392 495	341 543	953 922	332 027	303 402	357 610
Біологічні активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	169 958	147 895	161 911	376 644	252 184	309 030
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	SGR - коефіцієнт сталого зростання	369 553	321 579	142 738	381 124	215 279	183 196
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	SGR - коефіцієнт сталого зростання	155 190	135 044	107 167	127 726	148 916	129 822
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	SGR - коефіцієнт сталого зростання	186 489	162 280	204 686	185 966	132 748	118 575
Податок на прибуток	SGR - коефіцієнт сталого зростання	4 131	3 595	12 228	12 041	247	8 484
Грошові кошти та їх еквіваленти	SGR - коефіцієнт сталого зростання	1 096 437	954 103	447 625	574 040	369 117	76 801
Інші оборотні активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	432 165	376 063	492 879	294 156	109 124	72 914
Разом поточні активи	х	2 806 418	2 442 102	2 523 156	2 283 724	1 531 017	1 256 432
Разом активи	х	4 252 670	3 885 169	4 185 612	3 996 579	3 164 703	2 463 600
Зареєстрований (пайовий) капітал	Зміни не очікуються	2 219	2 219	2 219	2 219	2 219	2 164
Додатковий капітал	Зміни не очікуються	39 944	39 944	39 944	39 944	39 944	39 944
Капітал у дооцінках	Зміни не очікуються	104 303	104 303	104 303	57 290	62 249	62 249
Власні акції	Зміни не очікуються	403 481	403 481	403 481	501 332	501 479	490 989

Резерв перекладу	Додано умовне знецінення національної валюти, як наслідок збільшення резерву	(1 028 658)	(932 089)	(816 490)	(703 034)	(697 555)	(734 396)
Нерозподілений прибуток (збиток)	Доданий прогнозований прибуток	2 479 374	2 123 999	1 949 731	2 048 399	1 584 331	1 489 996
Загальний капітал, що належить акціонерам Kernel Holding S.A.	х	2 000 663	1 741 857	1 683 188	1 946 150	1 492 667	1 350 946
Неконтрольні частки участі	х	2 138	2 138	3 033	2 756	1 456	(4 920)
Разом власний капітал та резерви	х	2 002 801	1 743 995	1 686 221	1 948 906	1 494 123	1 346 026
Відстрочені податкові зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	23 624	20 557	21 893	20 806	24 449	29 010
Довгострокові кредити банків	Зміни не очікуються	-	-	-	227 740	172 403	63 680
Зобов'язання з оренди	SGR - коефіцієнт сталого зростання	191 609	166 735	200 441	287 154	265 128	-
Випущені облігації	Зміни не очікуються	-	-	-	593 942	793 777	496 051
Інші довгострокові зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	63 295	55 078	38 871	1 216	2 230	49 073
Разом непоточні зобов'язання	х	278 527	242 370	261 205	1 130 858	1 257 987	637 814
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	SGR - коефіцієнт сталого зростання	182 222	158 567	161 342	150 061	87 508	136 043
Короткострокові кредити банків	Зміни не очікуються	869 933	869 933	1 093 087	13 888	44 581	183 692
Поточна частина зобов'язань з оренди	Зміни не очікуються	31 160	31 160	39 111	37 338	44 872	-
Поточна частина довгострокових позик	Зміни не очікуються	-	-	-	21 715	6 871	1 233
Поточні випущені облігації	Сума поточного період та нестача фінансування після розрахунку прогнозу	609 989	596 211	595 038	212 495	-	-
Відсотки за випущеними облігаціями	Зміни не очікуються	7 612	7 612	7 612	15 353	21 945	17 949
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	SGR - коефіцієнт сталого зростання	176 710	153 770	89 200	140 543	170 534	104 976
Податок на прибуток	SGR - коефіцієнт сталого зростання	14 874	12 943	7 411	46 504	-	-
Інші поточні зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	78 843	68 608	245 385	278 918	36 282	35 867
Разом поточні зобов'язання	х	1 971 343	1 898 804	2 238 186	916 815	412 593	479 760
Разом зобов'язання	х	2 249 870	2 141 174	2 499 391	2 047 673	1 670 580	1 117 574
Разом зобов'язання та власний капітал та резерви	х	4 252 670	3 885 169	4 185 612	3 996 579	3 164 703	2 463 600

Додаток Б

Трансформований Звіт про фінансові результати Kernel Holding S.A. 2024-2019 pp.

Стаття	База очікування на 2024	Очікування 2024	Поточний 2023	Попередні й 2022	Минули й 2021	Минули й 2020	Минули й 2019
		Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол
Звіт про прибутки чи збитки та інший сукупний дохід							
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	SGR - коефіцієнт сталого зростання	3 970 560	3 455 121	5 331 545	5 594 800	4 106 780	3 960 231
Собівартість реалізованої продукції	SGR - коефіцієнт сталого зростання	3 239 219	2 818 719	4 679 436	4 689 241	3 644 791	3 626 370
Валовий прибуток (збиток)		731 341	636 402	652 109	905 559	461 989	333 861
Інші операційні доходи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	61 535	53 547	63 694	111 268	7 017	41 878
Адміністративні витрати	SGR - коефіцієнт сталого зростання	235 604	205 019	230 405	318 284	131 730	106 532
Інші операційні витрати	SGR - коефіцієнт сталого зростання	52 253	45 470	394 731	9 250	-	-
Прибуток (збиток) від основної діяльності		505 020	439 461	90 668	689 294	337 277	269 208
Інші фінансові доходи	Зміни не очікуються	30 792	30 792	11 322	5 950	6 305	966
Інші доходи	Зміни не очікуються	62 650	62 650	10 140	-6 306	-1 012	12 860
Фінансові витрати	Зміни не очікуються	153 249	153 249	130 549	147 709	147 220	82 319
Інші витрати	Зміни не очікуються	11 829	11 829	25 061	3 254	50 524	8 376
Прибуток (збиток) до оподаткування		433 374	367 825	(43 480)	537 975	144 826	192 339
Витрати (дохід) з податку на прибуток		-78 009	-69 050	2 781	-32 252	-22 075	-11 902
Ставка податку на прибуток		18%	18%	18%	18%	18%	18%
Чистий прибуток (збиток) за рік		355 375	298 775	(40 699)	505 723	122 751	180 437

Додаток В

Динаміка трансформованого Балансу Kernel Holding S.A. 2024-2019 pp.

Стаття	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%
Звіт про фінансовий стан										
Нематеріальні активи	-	0%	(87 864)	-71%	62 054	100%	(5 941)	-9%	-46 857	-41%
Активи у формі права користування	-	0%	(42 096)	-17%	(116 959)	-32%	17 403	5%	347 296	0%
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	-	0%	2 338	0%	(47 132)	-4%	80 837	8%	219 682	29%
Гудвіл	-	0%	12	0%	(49 305)	-41%	(2 562)	-2%	15 752	15%
Відстрочені податкові активи	3 185	15%	(20 215)	-49%	26 470	175%	5 946	65%	705	8%
Інвестиції в спільні підприємства	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	-51 252	-100%
Необоротні фінансові активи	-	0%	(71 564)	-7%	74 473	88%	(16 514)	-16%	-58 808	-37%
Разом непоточні активи	3 185	15%	(219 389)	-13%	(50 399)	-3%	79 169	5%	426 518	35%
Запаси	50 952	15%	(612 379)	-64%	621 895	187%	28 625	9%	(54 208)	-15%
Біологічні активи	22 063	15%	(14 016)	-9%	(214 733)	-57%	124 460	49%	(56 846)	-18%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	47 974	15%	178 841	125%	(238 386)	-63%	165 845	77%	32 083	18%
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	20 146	15%	27 877	26%	(20 559)	-16%	-21 190	-14%	19 094	15%
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	24 209	15%	(42 406)	-21%	18 720	10%	53 218	40%	14 173	12%
Податок на прибуток	536	15%	(8 633)	-71%	187	2%	11 794	4775%	- 8 237	-97%
Грошові кошти та їх еквіваленти	142 334	15%	506 478	113%	(126 415)	-22%	204 923	56%	292 316	381%
Інші оборотні активи	56 102	15%	(116 816)	-24%	198 723	68%	185 032	170%	36 210	50%
Разом поточні активи	364 316	15%	(81 054)	-3%	239 432	10%	752 707	49%	274 585	22%
Разом активи	367 501	9%	(300 443)	-7%	189 033	5%	831 876	26%	701 103	28%
Зареєстрований (пайовий) капітал	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	55	3%
Додатковий капітал	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%
Капітал у дооцінках	-	0%	-	0%	47 013	82%	- 4 959	-8%	-	0%
Власні акції	-	0%	-	0%	(97 851)	-20%	- 147	0%	10 490	2%
Резерв перекладу	(96 569)	10%	(115 599)	14%	(113 456)	16%	- 5 479	1%	36 841	-5%
Загальний капітал, що належить акціонерам Kernel Holding S.A.	258 806	10%	58 669	3%	(262 962)	-14%	453 483	30%	141 721	10%
Неконтрольні частки участі	-	0%	(895)	-30%	277	10%	1 300	89%	6 376	-130%
Нерозподілений прибуток (збиток)	355 375	17%	174 268	9%	(98 668)	-5%	464 068	29%	94 335	6%
Разом власний капітал та резерви	258 806	15%	116 443	7%	(525 647)	-27%	454 783	30%	148 097	11%

Відстрочені податкові зобов'язання	3 067	15%	(1 336)	-6%	1 087	5%	- 3 643	-15%	- 4 561	-16%
Довгострокові кредити банків	-	0%	-	0%	(227 740)	-100%	55 337	32%	108 723	171%
Зобов'язання з оренди	24 874	15%	(33 706)	-17%	(86 713)	-30%	22 026	8%	265 128	0%
Випущені облігації	-	0%	-	0%	(593 942)	-100%	-199 835	-25%	297 726	60%
Інші довгострокові зобов'язання	8 217	15%	16 207	42%	37 655	3097%	- 1 014	-45%	-46 843	-95%
Разом непоточні зобов'язання	36 157	15%	-33 706	-13%	-86 713	-8%	-127 129	-10%	620 173	97%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	23 655	15%	(2 775)	-2%	11 281	8%	62 553	71%	-48 535	-36%
Короткострокові кредити банків	-	0%	(223 154)	-20%	1 079 199	7771%	-30 693	-69%	-139 111	-76%
Поточна частина зобов'язань з оренди	-	0%	(7 951)	-20%	1 773	5%	- 7 534	-17%	44 872	0%
Поточна частина довгострокових позик	-	0%	-	0%	(21 715)	-100%	14 844	216%	5 638	457%
Поточні випущені облігації	13 778	2%	1 173	0%	382 543	180%	212 495	0%	-	0%
Відсотки за випущеними облігаціями	-	0%	-	0%	(7 741)	-50%	- 6 592	-30%	3 996	22%
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	22 940	15%	64 570	72%	(51 343)	-37%	-29 991	-18%	65 558	62%
Податок на прибуток	1 931	15%	5 532	75%	(39 093)	-84%	46 504	0%	-	0%
Інші поточні зобов'язання	10 235	15%	(176 777)	-72%	(33 533)	-12%	242 636	669%	415	1%
Разом поточні зобов'язання	72 539	4%	-339 382	-15%	1 321 371	144%	504 222	122%	-67 167	-14%
Разом зобов'язання	108 696	5%	(373 088)	-15%	1 234 658	60%	377 093	23%	553 006	49%
Разом зобов'язання та власний капітал та резерви	367 501	9%	(256 645)	-6%	709 011	18%	831 876	26%	701 103	28%

Додаток Г

Динаміка трансформованого Звіту про фінансові результати Kernel Holding S.A. 2024-2019 pp.

Стаття	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%
Звіт про прибутки чи збитки та інший сукупний дохід										
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	515 439	15%	- 1 876 424	-35%	-263 255	-5%	1 488 020	36%	146 549	4%
Собівартість реалізованої продукції	420 500	15%	- 1 860 717	-40%	- 9 805	0%	1 044 450	29%	18 421	1%
Валовий прибуток (збиток)	94 939	15%	- 15 707	-2%	-273 060	-30%	443 570	96%	128 128	38%
Інші операційні доходи	7 988	15%	-10 147	-16%	-47 574	-43%	104 251	1486%	-34 861	-83%
Адміністративні витрати	30 585	15%	-25 386	-11%	-87 879	-28%	186 554	142%	25 198	24%
Інші операційні витрати	6 783	15%	- 349 261	-88%	385 481	4167%	9 250	0%	-	0%
Прибуток (збиток) від основної діяльності	65 559	15%	348 793	385%	-23 032	-3%	352 017	104%	68 069	25%
Інші фінансові доходи	-	0%	19 470	100%	5 372	90%	- 355	-6%	5 339	553%
Інші доходи	-	0%	52 510	518%	16 446	-261%	- 5 294	523%	-13 872	-108%
Фінансові витрати	-	0%	22 700	17%	-17 160	-12%	489	0%	64 901	79%
Інші витрати	-	0%	-13 232	100%	21 807	670%	-47 270	-94%	42 148	503%
Прибуток (збиток) до оподаткування	65 559	18%	411 305	-946%	3 433	1%	393 149	271%	-47 513	-25%
Витрати (дохід) з податку на прибуток	- 8 959	13%	-71 831	-2583%	35 033	-109%	-10 177	46%	-10 173	85%
Чистий прибуток (збиток) за рік	56 600	19%	339 474	-834%	38 466	8%	382 972	312%	-57 686	-32%

Трансформований Баланс МНР GROUP 2024-2019 рр.

Стаття	База очікування на 31.12.2024	Очікування	Поточний	Попередній	Минулий	Минулий	Минулий
		31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
		Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол
Звіт про фінансовий стан							
Нематеріальні активи	Зміни не очікуються	75 000	75 000	80 000	97 791	96 841	106 522
Активи у формі права користування	Зміни не очікуються	248 000	248 000	223 000	277 288	207 001	229 244
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	Зміни не очікуються	1 885 000	1 885 000	1 856 000	1 939 607	1 678 917	2 055 395
Необоротні фінансові активи	Зміни не очікуються	7 505	7 505	7 505	28 764	23 083	17 616
Необоротні біологічні активи	Зміни не очікуються	2 000	2 000	2 000	1 966	25 584	29 652
Довгострокові депозити	Зміни не очікуються	16 000	16 000	21 000	27 138	4 612	3 298
Гудвіл	Зміни не очікуються	62 000	62 000	60 000	66 382	70 614	64 843
Відстрочені податкові активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	2 109	2 000	3 000	9 904	1 822	2 284
Разом непоточні активи		2 297 614	2 297 505	2 252 505	2 448 840	2 108 474	2 508 854
Запаси	SGR - коефіцієнт сталого зростання	351 227	333 000	414 000	367 219	240 715	208 389
Біологічні активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	570 612	541 000	538 000	726 726	444 130	421 563
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	SGR - коефіцієнт сталого зростання	196 181	186 000	183 000	156 878	119 187	124 474
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	SGR - коефіцієнт сталого зростання	29 533	28 000	30 000	44 572	16 776	23 236
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	SGR - коефіцієнт сталого зростання	31 642	30 000	69 000	68 151	54 647	30 030
Грошові кошти та їх еквіваленти	SGR - коефіцієнт сталого зростання	459 865	436 000	300 000	275 237	217 579	340 735
Інші оборотні активи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	35 861	34 000	22 000	16 156	81 314	33 214
Разом поточні активи		1 674 921	1 588 000	1 556 000	1 654 939	1 174 348	1 181 641
Разом активи		3 972 535	3 885 505	3 808 505	4 103 779	3 282 822	3 690 495
Зареєстрований (пайовий) капітал	X	284 505	284 505	284 505	284 505	284 505	284 505
Додатковий капітал	X	174 000	174 000	174 000	174 022	174 022	174 022
Капітал у дооцінках	X	706 000	706 000	792 000	811 684	648 982	862 435
Власні акції	X	(45 000)	(45 000)	(45 000)	(44 593)	(44 593)	(44 593)
Резерв перекладу	Додано умовне знецінення національної валюти, як наслідок збільшення резерву	(1 537 917)	(1 356 000)	(1 337 000)	(1 018 514)	(1 020 229)	(842 188)

Загальний капітал, що належить акціонерам МНР.С.Е.	X	1 531 663	1 556 505	1 427 505	1 764 388	1 237 830	1 582 294
Неконтрольні частки участі	X	10 000	10 000	18 000	29 800	16 373	13 572
Нерозподілений прибуток (збиток)	Доданий прогнозований прибуток	1 950 075	1 793 000	1 559 000	1 557 284	1 195 143	1 148 113
Разом власний капітал та резерви		1 541 663	1 566 505	1 445 505	1 794 188	1 254 203	1 595 866
Відстрочені податкові зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	129 733	123 000	124 000	44 705	29 867	55 305
Довгострокові кредити банків	Зміни не очікуються	234 000	234 000	118 000	103 604	64 608	75 880
Випущені облігації	SGR - коефіцієнт сталого зростання + нестача фінансування після розрахунку	969 867	891 000	1 383 000	1 376 820	1 370 999	1 365 669
Інші довгострокові зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	43 244	41 000	41 000	51 061	51 738	55 805
Зобов'язання з оренди	SGR - коефіцієнт сталого зростання	189 852	180 000	164 000	204 139	136 495	151 789
Разом непоточні зобов'язання		1 566 696	1 469 000	1 830 000	1 780 329	1 653 707	1 704 448
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	SGR - коефіцієнт сталого зростання	149 773	142 000	123 000	162 641	149 768	147 334
Короткострокові кредити банків	Зміни не очікуються	145 000	145 000	176 000	121 458	39 788	24 945
Поточна частина зобов'язань з оренди	Зміни не очікуються	76 000	76 000	65 000	77 111	62 004	64 074
Поточні випущені облігації	Зміни не очікуються	348 000	348 000	-	-	-	-
Відсотки за випущеними облігаціями	Зміни не очікуються	22 000	22 000	42 000	21 180	21 487	21 789
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	SGR - коефіцієнт сталого зростання	18 985	18 000	31 000	53 584	15 227	61 293
Інші поточні зобов'язання	SGR - коефіцієнт сталого зростання	104 419	99 000	96 000	93 288	86 638	70 746
Разом поточні зобов'язання		864 177	850 000	533 000	529 262	374 912	390 181
Разом зобов'язання		2 430 872	2 319 000	2 363 000	2 309 591	2 028 619	2 094 629
Разом зобов'язання та власний капітал та резерви		3 972 536	3 885 505	3 808 505	4 103 779	3 282 822	3 690 495

Трансформований Звіт про фінансові результати MHP GROUP 2024-2019 рр.

Стаття	База очікування на 31.12.2024	Очікування	Поточний	Попередній	Минулий	Минулий	Минулий
		31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
		Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол	Тис. дол
Звіт про прибутки чи збитки та інший сукупний дохід							
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	SGR - коефіцієнт сталого зростання	3 186 357	3 021 000	2 642 000	2 372 262	1 911 137	2 055 943
Собівартість реалізованої продукції	SGR - коефіцієнт сталого зростання	2 512 381	2 382 000	2 034 000	1 627 746	1 513 599	1 658 111
Валовий прибуток (збиток)		673 976	639 000	608 000	744 516	397 538	397 832
Інші операційні доходи	SGR - коефіцієнт сталого зростання	20 040	19 000	13 000	11 835	16 526	11 230
Адміністративні витрати	SGR - коефіцієнт сталого зростання	284 779	270 000	254 000	228 183	187 801	179 156
Інші операційні витрати	SGR - коефіцієнт сталого зростання	51 682	49 000	112 000	25 032	25 142	14 403
Прибуток (збиток) від основної діяльності		357 555	339 000	255 000	503 136	201 121	215 503
Інші фінансові доходи	Зміни не очікуються	37 000	37 000	6 000	10 531	13 584	8 034
Інші доходи	Зміни не очікуються	(40 000)	(40 000)	(365 000)	40 466	(203 664)	185 291
Фінансові витрати	Зміни не очікуються	163 000	163 000	155 000	150 424	144 257	147 552
Інші витрати	Зміни не очікуються	-	-	-	-	3 491	8 064
Прибуток (збиток) до оподаткування		191 555	173 000	(259 000)	403 709	(136 707)	253 212
Витрати (дохід) з податку на прибуток		(34 480)	(31 000)	28 000	(6 914)	5 132	(32 107)
Ставка податку на прибуток		18%	18%	18%	18%	18%	18%
Чистий прибуток (збиток) за рік		157 075	142 000	(231 000)	396 795	(131 575)	221 105

Додаток Е

Динаміка трансформованого Балансу МНР GROUP 2024-2019 рр.

Стаття	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%
Звіт про фінансовий стан										
Нематеріальні активи	-	-	(5 000)	-6%	(17 791)	-18%	950	1%	(9 681)	-9%
Активи у формі права користування	-	-	25 000	11%	(54 288)	-20%	70 287	34%	(22 243)	-10%
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	-	-	29 000	2%	(83 607)	-4%	260 690	16%	(376 478)	-18%
Необоротні фінансові активи	-	-	-	0%	(21 259)	-74%	5 681	25%	5 467	31%
Необоротні біологічні активи	-	-	-	0%	34	2%	(23 618)	-92%	(4 068)	-14%
Довгострокові депозити	-	-	(5 000)	-250%	(6 138)	-23%	22 526	488%	1 314	40%
Гудвіл	-	-	2 000	27%	(6 382)	-10%	(4 232)	-6%	5 771	9%
Відстрочені податкові активи	109	5%	(1 000)	-33%	(6 904)	-70%	8 082	444%	(462)	-20%
Разом непоточні активи	109		45 000	2%	(196 335)	-8%	340 366	16%	(400 380)	-16%
Запаси	18 227	5%	(81 000)	-20%	46 781	13%	126 504	53%	32 326	16%
Біологічні активи	29 612	5%	3 000	1%	(188 726)	-26%	282 596	64%	22 567	5%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	10 181	5%	3 000	2%	26 122	17%	37 691	32%	(5 287)	-4%
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1 533	5%	(2 000)	-7%	(14 572)	-33%	27 796	166%	(6 460)	-28%
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1 642	5%	(39 000)	-57%	849	1%	13 504	25%	24 617	82%
Грошові кошти та їх еквіваленти	23 865	5%	136 000	45%	24 763	9%	57 658	26%	(123 156)	-36%
Інші оборотні активи	1 861	5%	12 000	55%	5 844	36%	(65 158)	-80%	48 100	145%
Разом поточні активи	86 921	5%	32 000	2%	(98 939)	-6%	480 591	41%	(7 293)	-1%
Разом активи	87 030	2%	77 000	2%	(295 274)	-7%	820 957	25%	(407 673)	-11%
Зареєстрований (пайовий) капітал	-	-	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%
Додатковий капітал	-	-	-	0%	(22)	0%	-	0%	-	0%
Капітал у дооцінках	-	-	(86 000)	-11%	(19 684)	-2%	162 702	25%	(213 453)	-25%
Власні акції	-	-	-	0%	(407)	1%	-	0%	-	0%
Резерв перекладу	(181 917)	12%	(19 000)	1%	(318 486)	31%	1 715	0%	(178 041)	21%
Загальний капітал, що належить акціонерам МНР S.E.	(24 842)	-2%	129 000	9%	(336 883)	-19%	526 558	43%	(344 464)	-22%
Неконтрольні частки участі	-	-	(8 000)	-44%	(11 800)	-40%	13 427	82%	2 801	21%

Нерозподілений прибуток (збиток)	157 075	8%	234 000	15%	1 716	0%	362 141	30%	47 030	4%
Разом власний капітал та резерви	(24 842)	-2%	250 000	17%	(685 566)	-38%	539 985	43%	(341 663)	-21%
Відстрочені податкові зобов'язання	6 733	5%	(1 000)	-1%	79 295	177%	14 838	50%	(25 438)	-46%
Довгострокові кредити банків	-	-	116 000	98%	14 396	14%	38 996	60%	(11 272)	-15%
Випущені облігації	78 867	8%	(492 000)	-36%	6 180	0%	5 821	0%	5 330	0%
Інші довгострокові зобов'язання	2 244	5%	-	0%	(10 061)	-20%	(677)	-1%	(4 067)	-7%
Зобов'язання з оренди	9 852	5%	16 000	10%	(40 139)	-20%	67 644	50%	(15 294)	-10%
Разом непоточні зобов'язання	97 696	6%	16 000	1%	-40 139	-2%	126 622	8%	(50 741)	-3%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	7 773	5%	19 000	15%	(39 641)	-24%	12 873	9%	2 434	2%
Короткострокові кредити банків	-	-	(31 000)	-18%	54 542	45%	81 670	205%	14 843	60%
Поточна частина зобов'язань з оренди	-	-	11 000	17%	(12 111)	-16%	15 107	24%	(2 070)	-3%
Поточні випущені облігації	-	-	348 000	0%	-	0%	-	0%	-	0%
Відсотки за випущеними облігаціями	-	-	(20 000)	-48%	20 820	98%	(307)	-1%	(302)	-1%
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	985	5%	(13 000)	-42%	(22 584)	-42%	38 357	252%	(46 066)	-75%
Інші поточні зобов'язання	5 419	5%	3 000	3%	2 712	3%	6 651	8%	15 892	22%
Разом поточні зобов'язання	14 177	2%	317 000	59%	3 738	1%	154 351	41%	(15 269)	-4%
Разом зобов'язання	111 872	5%	333 000	14%	(36 401)	-2%	280 973	14%	(66 010)	-3%
Разом зобов'язання та власний капітал та резерви	87 031	2%	583 000	15%	(721 967)	-18%	820 958	25%	(407 673)	-11%

Додаток Є

Динаміка трансформованого Звіту про фінансові результати MHP GROUP 2024-2019 рр.

Стаття	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%	Тис. дол	%
Звіт про прибутки чи збитки та інший сукупний дохід										
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	165 357	5%	379 000	14%	269 738	11%	461 125	24%	(144 806)	-7%
Собівартість реалізованої продукції	130 381	5%	348 000	17%	406 254	25%	114 147	8%	(144 512)	-9%
Валовий прибуток (збиток)	34 976	5%	31 000	5%	675 992	91%	346 978	87%	(294)	0%
Інші операційні доходи	1 040	5%	6 000	46%	1 165	10%	(4 691)	-28%	5 296	47%
Адміністративні витрати	14 779	5%	16 000	6%	25 817	11%	40 382	22%	8 645	5%
Витрати на збут	-	-	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%
Інші операційні витрати	2 682	5%	(63 000)	-56%	86 968	347%	(110)	0%	10 739	75%
Прибуток (збиток) від основної діяльності	18 555	5%	84 000	33%	789 942	157%	302 015	150%	(14 382)	-7%
Інші фінансові доходи	-	-	31 000	100%	(4 531)	-43%	(3 053)	-22%	5 550	69%
Інші доходи	-	-	325 000	-89%	(405 466)	-1002%	244 130	-120%	(388 955)	-210%
Фінансові витрати	-	-	8 000	5%	4 576	3%	6 167	4%	(3 295)	-2%
Інші витрати	-	-	-	100%	-	0%	(3 491)	-100%	(4 573)	-57%
Прибуток (збиток) до оподаткування	18 555	10%	432 000	-167%	384 521	95%	540 416	-395%	(389 919)	-154%
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-3 480	10%	(59 000)	-211%	34 914	-505%	(12 046)	-235%	37 239	-116%
Чистий прибуток (збиток) за рік	15 075	10%	373 000	-161%	419 435	106%	528 370	-402%	(352 680)	-160%

Розрахунок основних показників фінансового стану Kernel Holding S.A. 2024-2019 pp.

Показник	Значення показників					
	Прогнозний 2024	Поточний 2023	Попередній 2022	Минулий 2021	Минулий 2020	Минулий 2019
Коефіцієнти платоспроможності:						
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1,4236	1,2861	1,1273	2,4909	3,7107	2,6189
Коефіцієнт термінової платоспроможності	1,2245	1,1063	0,7011	2,1288	2,9754	1,8735
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,5562	0,5025	0,2000	0,6261	0,8946	0,1601
ЧОК	835 075	543 298	284 970	1 366 909	1 118 424	776 672
Коефіцієнти заборгованості (фінансового важеля):						
Коефіцієнт фінансової автономії	0,4710	0,4489	0,4029	0,4876	0,4721	0,5464
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	0,5290	0,5511	0,5971	0,5124	0,5279	0,4536
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,4636	0,4887	0,5347	0,2294	0,1304	0,1947
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,5364	0,5113	0,4653	0,7706	0,8696	0,8053
Коефіцієнт фінансового ризику	1,1234	1,2277	1,4822	1,0507	1,1181	0,8303
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,2779	0,1726	0,0141	0,1211	-0,0934	0,1032
Коефіцієнт фінансової залежності	2,1234	2,2277	2,4822	2,0507	2,1181	1,8303
Коефіцієнт покриття фінансових витрат	3,8280	3,4002	0,6669	4,6421	1,9837	3,3365
Коефіцієнти ділової активності						
Коефіцієнт оборотності активів	0,9337	0,8893	1,2738	1,3999	1,2977	1,6075
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,4148	1,4148	2,1130	2,4499	2,6824	3,1520
Коефіцієнт оборотності ТМЦ	8,2529	8,2529	4,9055	14,1231	12,0131	10,1406
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,5504	5,5504	11,4210	7,9150	8,2600	8,9990
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,7116	1,5401	2,3482	7,3511	9,6856	8,1695
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,9825	1,9812	3,1618	2,8707	2,7486	2,9422
Тривалість обороту активів в днях	391	410	287	261	281	227
Тривалість обороту оборотних активів в днях	258	258	173	149	136	116
Тривалість обороту ТМЦ в днях	44	46	74	25	31	36
Тривалість обороту дебіторської заборгованості в днях	66	66	32	46	44	41
Тривалість обороту кредиторської заборгованості в днях	213	247	155	48	38	45
Тривалість обороту власного капіталу в днях	184	184	115	127	133	124
Коефіцієнт фондівддачі	2,7454	2,3943	3,2070	3,2664	2,5138	3,2806
Коефіцієнти рентабельності						
Коефіцієнт рентабельності активів	0,0836	0,0769	-0,0097	0,1265	0,0388	0,0732
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,1774	0,1713	-0,0241	0,2595	0,0822	0,1341
Коефіцієнт чистої рентабельності	0,0895	0,0865	-076	0,0904	0,0299	0,0456
Показники ефективності бізнесу						
EBIT	555 841	490 282	75 747	679 734	285 741	273 692
EBITDA	676 259	595 068	205 423	796 220	391 483	349 995
OIBDA	625 438	544 247	220 344	805 780	443 019	345 511

Додаток 3

Динаміка основних показників фінансового стану Kernel Holding S.A. 2024-2019 рр.

Показник	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
Коефіцієнти платоспроможності:										
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,1375	10%	0,16	14%	-1,36	-55%	-1,22	-33%	1,09	42%
Коефіцієнт термінової платоспроможності	0,1183	10%	0,41	58%	-1,43	-67%	-0,85	-28%	1,10	59%
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,0537	10%	0,30	151%	-0,43	-68%	-0,27	-30%	0,73	459%
ЧОК	291 777	35%	258 328	91%	-1 081 939	-79%	248 485	22%	341 752	44%
Коефіцієнти заборгованості (фінансового важеля):										
Коефіцієнт фінансової автономії	0,0221	5%	0,05	11%	-0,08	-17%	0,02	3%	-0,07	-14%
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	-0,0221	-4%	-0,05	-8%	0,08	17%	-0,02	-3%	0,07	16%
Коефіцієнт поточної заборгованості	-0,0252	-5%	-0,05	-9%	0,31	133%	0,10	76%	-0,06	-33%
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,0252	5%	0,05	10%	-0,31	-40%	-0,10	-11%	0,06	8%
Коефіцієнт фінансового ризику	-0,1044	-9%	-0,25	-17%	0,43	41%	-0,07	-6%	0,29	35%
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,1053	38%	0,16	1124%	-0,11	-88%	0,21	-230%	-0,20	-191%
Коефіцієнт фінансової залежності	-0,1044	-5%	-0,25	-10%	0,43	21%	-0,07	-3%	0,29	16%
Коефіцієнт покриття фінансових витрат	0,4278	11%	2,73	410%	-3,98	-86%	2,66	134%	-1,35	-41%
Коефіцієнти ділової активності										
Коефіцієнт оборотності активів	0,0444	5%	-0,38	-30%	-0,13	-9%	0,10	8%	-0,31	-19%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	-	0%	-0,70	-33%	-0,34	-14%	-0,23	-9%	-0,47	-15%
Коефіцієнт оборотності ТМЦ	-	0%	3,35	68%	-9,22	-65%	2,11	18%	1,87	18%
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-	0%	-5,87	-51%	3,51	44%	-0,34	-4%	-0,74	-8%
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,1715	10%	-0,81	-34%	-5,00	-68%	-2,33	-24%	1,52	19%
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,0014	0%	-1,18	-37%	0,29	10%	0,12	4%	-0,19	-7%
Тривалість обороту активів в днях	-19,4970	-5%	123,88	43%	25,82	10%	-20,54	-7%	54,21	24%
Тривалість обороту оборотних активів в днях	-	0%	85,25	49%	23,75	16%	12,92	9%	20,27	18%
Тривалість обороту ТМЦ в днях	-	0%	-28,10	-41%	49,07	195%	-5,43	-18%	-5,34	-15%
Тривалість обороту дебіторської заборгованості в днях	-	0%	33,80	106%	-14,16	-31%	1,93	4%	3,63	9%
Тривалість обороту кредиторської заборгованості в днях	-23,7450	-11%	92,02	52%	106,74	221%	10,38	27%	-6,66	-15%
Тривалість обороту власного капіталу в днях	-0,1255	0%	68,80	60%	-11,71	-9%	-5,65	-4%	8,74	7%
Коефіцієнт фондівдачі	0,3511	13%	-0,81	-25%	-0,06	-2%	0,75	30%	-0,77	-23%
Коефіцієнти рентабельності										
Коефіцієнт рентабельності активів	0,0067	8%	0,09	-891%	-0,14	-108%	0,09	226%	-0,03	-47%
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,0061	3%	0,20	-810%	-0,28	-109%	0,18	216%	-0,05	-39%
Коефіцієнт чистої рентабельності	0,0030	3%	0,09	-1233%	-0,10	-108%	0,06	202%	-0,02	-34%
Показники ефективності бізнесу										
EBIT	65 559	13%	414 535	547%	-603 987	-89%	393 993	138%	12 049	4%
EBITDA	81 191	14%	389 645	190%	-590 797	-74%	404 737	103%	41 488	12%
OIBDA	81 191	15%	323 903	147%	-585 436	-73%	362 761	82%	97 508	28%

Додаток И

Розрахунок основних показників фінансового стану MHP GROUP 2024-2019 рр.

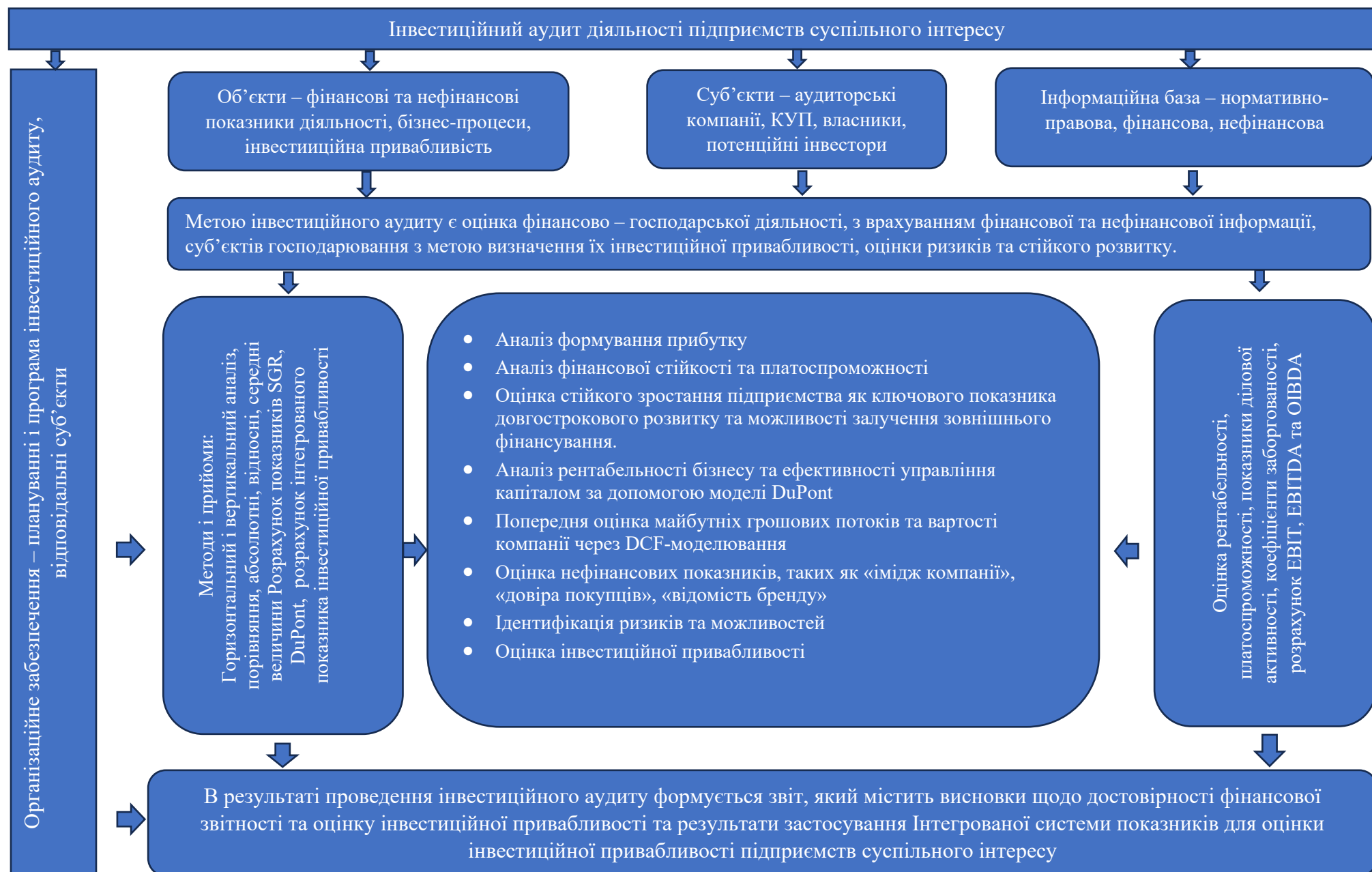
Показник	Значення показників					
	Прогнозний 2024	Поточний 2023	Попередній 2022	Минулий 2021	Минулий 2020	Минулий 2019
Коефіцієнти платоспроможності:						
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1,9382	1,8682	2,9193	3,1269	3,1323	3,0284
Коефіцієнт термінової платоспроможності	1,5317	1,4765	2,1426	2,4330	2,4903	2,4944
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,5321	0,5129	0,5629	0,5200	0,5803	0,8733
ЧОК	810 744	738 000	1 023 000	1 125 676	799 436	791 460
Коефіцієнти заборгованості (фінансового важеля):						
Коефіцієнт фінансової автономії	0,3881	0,4032	0,3795	0,4372	0,3821	0,4324
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	0,6119	0,5968	0,6205	0,5628	0,6179	0,5676
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,2175	0,2188	0,1399	0,1290	0,1142	0,1057
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,7825	0,7812	0,8601	0,8710	0,8858	0,8943
Коефіцієнт фінансового ризику	1,5768	1,4804	1,6347	1,2873	1,6175	1,3125
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,4903	-0,4666	-0,5583	-0,3649	-0,6811	-0,5721
Коефіцієнт фінансової залежності	2,5768	2,4804	2,6347	2,2873	2,6175	2,3125
Коефіцієнт покриття фінансових витрат	2,1752	2,0613	-0,6710	3,6838	0,0523	2,7161
Коефіцієнти ділової активності						
Коефіцієнт оборотності активів	0,8021	0,7775	0,6937	0,5781	0,5822	0,5571
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,9024	1,9024	1,6979	1,4334	1,6274	1,7399
Коефіцієнт оборотності ТМЦ	7,1532	7,1532	4,9130	4,4326	6,2879	7,9568
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,3811	12,3811	9,3688	8,7992	10,0264	11,5671
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,3068	3,1718	4,6545	3,7336	5,2506	5,0671
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,0668	1,9285	1,8277	1,3222	1,5238	1,2883
Тривалість обороту активів в днях	455	469	526	631	627	655
Тривалість обороту оборотних активів в днях	192	192	215	255	224	210
Тривалість обороту ТМЦ в днях	51	51	74	82	58	46
Тривалість обороту дебіторської заборгованості в днях	29	29	39	41	36	32
Тривалість обороту кредиторської заборгованості в днях	110	117	84	88	68	72
Тривалість обороту власного капіталу в днях	177	189	200	276	240	283
Коефіцієнт фондівдачі	1,3868	1,3149	1,1729	0,9687	0,9064	0,8195
Коефіцієнти рентабельності						
Коефіцієнт рентабельності активів	0,0395	0,0365	-0,0607	0,0967	-0,0401	0,0599
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,1019	0,0906	-0,1598	0,2212	-0,1049	0,1385
Коефіцієнт чистої рентабельності	0,0493	0,0470	-0,0874	0,1673	-0,0688	0,1075
Показники ефективності бізнесу						
EBIT	317 555	299 000	-110 000	543 602	-6 034	392 730
EBITDA	495 806	468 000	48 906	737 460	186 069	598 421
OIBDA	535 806	508 000	413 906	696 994	393 224	421 194

Додаток І

Динаміка основних показників фінансового стану МНР GROUP 2024-2019 рр.

Показник	Зміна 2024/2023		Зміна 2023/2022		Зміна 2022/2021		Зміна 2021/2020		Зміна 2020/2019	
Коефіцієнти платоспроможності:										
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0,07	4%	-1,05	-36%	-0,21	-7%	-0,01	0%	0,10	3%
Коефіцієнт термінової платоспроможності	0,06	4%	-0,67	-31%	-0,29	-12%	-0,06	-2%	-0,00	0%
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,02	4%	-0,05	-9%	0,04	8%	-0,06	-10%	-0,29	-34%
ЧОК	72 744	9%	-285 000	-28%	-102 676	-9%	326 240	41%	7 976	1%
Коефіцієнти заборгованості (фінансового важеля):										
Коефіцієнт фінансової автономії	-0,02	-4%	0,02	6%	-0,06	-13%	0,06	14%	-0,05	-12%
Коефіцієнт концентрації позикових коштів	0,02	2%	-0,02	-4%	0,06	10%	-0,06	-9%	0,05	9%
Коефіцієнт поточної заборгованості	-0,00	-1%	0,08	56%	0,01	9%	0,01	13%	0,01	8%
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,00	0%	-0,08	-9%	-0,01	-1%	-0,01	-2%	-0,01	-1%
Коефіцієнт фінансового ризику	0,10	6%	-0,15	-9%	0,35	27%	-0,33	-20%	0,30	23%
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,02	5%	0,09	-16%	-0,19	53%	0,32	-46%	-0,11	19%
Коефіцієнт фінансової залежності	0,10	4%	-0,15	-6%	0,35	15%	-0,33	-13%	0,30	13%
Коефіцієнт покриття фінансових витрат	0,11	5%	2,73	-407%	-4,35	-118%	3,63	6939%	-2,66	-98%
Коефіцієнти ділової активності										
Коефіцієнт оборотності активів	0,02	3%	0,08	12%	0,12	20%	-0,00	-1%	0,03	5%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	-	0%	0,20	12%	0,26	18%	-0,19	-12%	-0,11	-6%
Коефіцієнт оборотності ТМЦ	-	0%	2,24	46%	0,48	11%	-1,86	-30%	-1,67	-21%
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	-	0%	3,01	32%	0,57	6%	-1,23	-12%	-1,54	-13%
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,14	4%	-1,48	-32%	0,92	25%	-1,52	-29%	0,06	1%
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,14	7%	0,10	6%	0,51	38%	-0,20	-13%	0,24	18%
Тривалість обороту активів в днях	-14,39	-3%	-56,71	-11%	-105,26	-17%	4,44	1%	-28,22	-4%
Тривалість обороту оборотних активів в днях	-	0%	-23,10	-11%	-39,67	-16%	30,35	14%	14,50	7%
Тривалість обороту ТМЦ в днях	-	0%	-27,27	-31%	-8,05	-10%	24,30	42%	12,18	27%
Тривалість обороту дебіторської заборгованості в днях	-	0%	-9,48	-24%	-2,52	-6%	5,08	14%	4,85	15%
Тривалість обороту кредиторської заборгованості в днях	-4,70	-4%	33,76	47%	-4,10	-5%	19,64	29%	-3,89	-5%
Тривалість обороту власного капіталу в днях	-12,67	-7%	-10,43	-5%	-76,36	-28%	36,52	15%	-43,79	-15%
Коефіцієнт фондівдачі	0,07	5%	0,14	12%	0,20	21%	0,06	7%	0,09	11%
Коефіцієнти рентабельності										
Коефіцієнт рентабельності активів	0,00	8%	0,10	-160%	-0,16	-163%	0,14	-341%	-0,10	-167%
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,01	11%	0,25	-157%	-0,38	-172%	0,33	-311%	-0,24	-176%
Коефіцієнт чистої рентабельності	0,00	5%	0,13	-154%	-0,25	-152%	0,24	-343%	-0,18	-164%
Показники ефективності бізнесу										
EBIT	18 555	6%	409 000	372%	-653 602	-120%	549 636	-9109%	-398 764	-102%
EBITDA	27 806	6%	419 094	857%	-688 554	-93%	551 391	296%	-412 352	-69%
OIBDA	27 806	5%	94 094	23%	-283 088	-41%	303 770	77%	-27 970	-7%

Організаційно інформаційна модель інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

за результатами проведення інвестиційного аудиту суб'єктів господарювання

Суб'єкти дослідження: Група компаній «Кернел» та Група компаній «МХП»

Період аналізу: 2019–2023 рр.

Обсяг оцінки: фінансові та нефінансові показники (20 індикаторів), згруповані за інтегрованою системою.

Методика: модифікований метод суми місць із урахуванням ваг показників, визначених на основі оцінки релевантності для інвестора.

Оцінка фінансової звітності: фінансова звітність компаній відображає достовірно їх фінансовий стан, фінансові результати та рух грошових коштів, в усіх суттєвих аспектах, на вказану дату, відповідає вимогам МСФЗ і ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності.

Рівень інвестиційної привабливості:

Компанія	Інтегральна оцінка (бали)	Рівень інвестиційної привабливості
Кернел	0,96	Висока
МХП	0,86	Середньо-висока

Висновки та пропозиції:

За результатами інтегральної оцінки, Кернел має вищу інвестиційну привабливість порівняно з МХП. Це пояснюється більш стабільними фінансовими показниками, активною інвестиційною діяльністю та прозорістю управлінських процесів.

МХП демонструє достатній рівень привабливості, однак має потенціал для вдосконалення в окремих напрямках — зокрема, підвищення ефективності використання активів і зростання операційної рентабельності.

Пропозиції щодо М&А:

Компанія Кернел може бути рекомендована як пріоритетний об'єкт стратегічного інвестування або партнерства. У разі потенційної угоди з МХП можлива реалізація синергії в логістиці, експорті та капітальних проєктах. Рекомендується попереднє проведення поглибленого due diligence з фокусом на CAPEX, ESG-практики та структуру управління ризиками.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації, які включені до міжнародних наукометричних баз:

1. Fedorov, I., Nazarova, K., Hordopolov, V., Nezhyva, M., Mysiuk, V., Koval, V. (2023). Investment audit in the provision management of the mergers and acquisitions. Access to science, business, innovation in the digital economy, ACCESS Press, 4(3), 468-479 https://journal.access-bg.org/issue-4-3-2023/investment_audit_in_the_provision_management_of_the_mergers_and_acquisitions

Статті у наукових фахових періодичних виданнях України

1. Федоров, І. О., & Нежива, М. О. (2023). Інвестиційний аудит у забезпеченні розвитку підприємств суспільного інтересу. Бізнес Інформ, (8), 205-210. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
2. Федоров, І. О., Назарова, К. О., Нежива, М. О., & Мисюк, В. О. (2023). Диджиталізація аудиту підприємств суспільного інтересу в умовах інклюзивної економіки. Бізнес Інформ, (2), 86-92. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-8_0-pages-205_210.pdf
3. Федоров, І. О., & Гордополов, В. Ю. (2024). Роль нефінансової звітності в інтегрованому підході до аудиту підприємств суспільного інтересу. *Бізнес Інформ*, (8), 335-340. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-8_0-pages-335_340.pdf
4. Федоров, І. О., & Гордополов, В. Ю. (2024). Особливості обліково-аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту. *Бізнес Інформ*, (1), 286-291. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-1_0-pages-286_291.pdf
5. Федоров І. О., Гордополов В. Ю. Інтеграція результатів інвестиційного аудиту в систему управління підприємством. *Бізнес Інформ*. 2024. №12. С. 248–254.

https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-12_0-pages-248_254.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Федоров І.О. Роль нефінансової інформації в інвестиційному аудиті підприємств суспільного інтересу: сучасні виклики та перспективи Scientific Research and Innovation: Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Internet Conference, April 3-4, 2025. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 175-177 p. <http://www.wayscience.com/konferentsiya-4-3-4-kvitnya-2025/>
2. Федоров І.О. Проблематика оцінки інвестиційного потенціалу підприємства крізь призму інвестиційного аудиту / International scientific-practical conference “Economics, finance, accounting and law in the context of globalization”: conference proceedings (Aarhus, Denmark, September 10, 2024). Aarhus, Denmark: Scholarly Publisher ICSSH, 2024. 35-38 pages <https://www.economics.in.ua/2024/09/10.html>
3. Федоров, І. О. Завдання інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу в умовах повоєнного відновлення [Текст] / І. О. Федоров, В. Ю. Гордополов // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю кафедри обліку і оподаткування та 85-річчю від дня народження д-ра. екон. наук, проф. Б. М. Литвина [Тернопіль, 26-27 верес. 2024 р.]. – Тернопіль : ЗУНУ, 2024. – Т. 1. – С. 531-533. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53163>
4. Федоров І.О., Гордополов В.Ю. Вплив використання сучасних технологій при проведенні інвестиційного аудиту на сталий розвиток // Impact of Artificial Intelligence and Other Technologies on Sustainable Development: Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Internet Conference, December 18-19, 2024. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 230-232p. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/01/Conference-Proceedings-December-18-19-2024.pdf>
5. Федоров І.О. Стратегії управління інноваціями в сучасній економіці крізь призму інвестиційного аудиту: матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції / Східноєвропейський центр наукових досліджень (Одеса, 1 вересня 2023 р). Research Europe, 2023. 81-84 с.
<https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2023/09/re-01.09.23.pdf>

Вих. № 215/1 від 05.02.2025 р.

Довідка

Про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Аспіранта кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного університету
Федорова Ігоря Олександровича

На тему: «Інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу»

Довідка надана здобувачеві наукового ступеню доктора філософії, аспіранту кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету Федорову Ігорю Олександровичу про те, що його науково-методичні розробки та практичні рекомендації щодо інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу пройшли апробацію та прийняті до впровадження у практичну діяльність ТОВ «Крестон Україна». Зокрема:

1. Застосування запропонованого автором підходу до оцінки діяльності підприємств суспільного інтересу дозволило проаналізувати їх інвестиційну привабливість та фінансову позицію. Було сформовано пріоритетні напрямки розвитку компанії з урахуванням даного аспекту.

2. Було проаналізовано систему показників ефективності інвестиційної діяльності підприємств суспільного інтересу, враховуючи специфіку діяльності, галузі, ключових бізнес-процесів тощо.

3. Диференційоване використання систематизованих методів аналізу фінансової та нефінансової інформації підприємств суспільного інтересу, враховуючи наявний рівень методологічного забезпечення компанії, що призвело до оптимізації аналізу та до формування системного підходу в цих аспектах, що в довгостроковій перспективі дає можливість кількісно оцінити досягнення соціально-економічного розвитку.

Загалом надані рекомендації було імплементовано в існуючу систему методологічного забезпечення компанії, що удосконалило процес проведення аудиту підприємств суспільного інтересу. В довгостроковій перспективі очікується оптимізація витрат, підвищення продуктивності праці та посилення загальної позитивної репутації компанії.

Таким чином, результати проведених апробацій підтвердили практичну цінність і значимість отриманих Федоровим І.О. науково-практичних результатів та довели можливість і доцільність їх впровадження в практичну діяльність підприємства.

Довідка видана Федорову І.О. для підтвердження використання одержаних у дисертації результатів на практиці.

Директор
ТОВ «Крестон Україна»

Андрій ДОМРАЧОВ

Про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Аспіранта кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного університету
Федорова Ігоря Олександровича

На тему: «Інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу»

На підставі результатів дисертаційної роботи здобувача наукового ступеню доктора філософії, аспіранта кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету Федорова Ігоря Олександровича, було розроблено теоретико-методологічні засади та практичні рекомендації щодо організації та проведення інвестиційного аудиту, що сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємств серед зацікавлених користувачів. Науково-методичні розробки та практичні рекомендації щодо інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу пройшли апробацію та прийняті до впровадження у практичну діяльність Товариство з обмеженою відповідальністю «МК СЕЙЛЗ». Зокрема:

1. Удосконалено систему аналітичного забезпечення інвестиційного аудиту, що дозволило підвищити якість інформації, необхідної для прийняття управлінських та інвестиційних рішень. Розроблено методику оцінки облікового забезпечення інвестиційного аудиту, що дозволило підвищити рівень достовірності фінансової звітності. Було сформовано пріоритетні напрямки розвитку компанії з урахуванням даного аспекту.

2. Впроваджено організаційно-інформаційну модель інвестиційного аудиту, яка оптимізувала процес збору та аналізу інформації, необхідної для аудиторських перевірок.

3. Посилено внутрішні контролю компанії, зокрема:

- Контроль за фінансовими потоками та витратами, що дозволило знизити ризики фінансових зловживань;
- Контроль за постачаннями та закупівлями, що оптимізувало логістичні процеси та зменшило витрати;
- Контроль за товарними залишками та обліком, що покращило точність ведення складських операцій;
- Контроль за виконанням інвестиційних рішень, що підвищило ефективність використання фінансових ресурсів.

Застосування отриманих наукових результатів сприяло підвищенню рівня прозорості, достовірності та оперативності інформації. У довгостроковій перспективі компанія очікується, що дані рекомендації сприятимуть оптимізації витрат, підвищать ефективність і зміцнять загальну позитивну репутацію компанії.

Таким чином, результати проведених апробацій підтвердили практичну цінність і значимість отриманих Федоровим І.О. науково-практичних результатів та довели можливість і доцільність їх впровадження в практичну діяльність підприємства.

Довідка видана Федорову І.О. для підтвердження використання одержаних у дисертації результатів на практиці.

Директор
ТОВ «МК СЕЙЛЗ»

Недзянко Артем Олександрович

Вих. № 15/1 від 05.02.2025 року

Довідка

Про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Аспіранта кафедри фінансового аналізу та аудиту

Державного торговельно-економічного університету

Федорова Ігоря Олександровича

На тему: «Інвестиційний аудит діяльності підприємств суспільного інтересу»

Видана здобувачеві наукового ступеню доктора філософії, аспіранту кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету Федорову Ігорю Олександровичу про те, що його науково-методичні розробки та практичні рекомендації щодо інвестиційного аудиту діяльності підприємств суспільного інтересу пройшли апробацію та прийняті до впровадження у практичну діяльність ТОВ «Беркшир Едвайзори». Зокрема:

1. Застосування запропонованого автором підходу до оцінки діяльності ПСІ дозволило не лише проаналізувати їх інвестиційну привабливість та фінансову позицію, але й розробити систему раннього виявлення потенційних фінансових ризиків та можливостей. Було сформовано пріоритетні напрямки розвитку компанії з урахуванням даного аспекту, включаючи рекомендації щодо диверсифікації інвестиційного портфеля та оптимізації структури капіталу. Впроваджено систему моніторингу ключових фінансових показників ПСІ в динаміці, що дозволяє оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

2. Було розроблено систему збалансованих показників (BSC) для оцінки ефективності діяльності підприємств суспільного, що враховує не лише фінансові, але й нефінансові аспекти, серед яких клієнтська база, внутрішні процеси та навчання персоналу.

3. Впроваджено напрацювання дисертаційної роботи в програмне забезпечення для автоматизації аналітичних процесів та формування звітів, що значно скоротило час на проведення аудиту та підвищило точність результатів. Рекомендації надані здобувачем включені в наявну методологію компанії, що удосконалило процес проведення аудиту підприємств суспільного інтересу.

Таким чином, результати проведених апробацій підтвердили практичну цінність і значимість отриманих Федоровим І.О. науково-практичних результатів та довели можливість і доцільність їх впровадження в практичну діяльність підприємства.

Довідка видана Федорову І.О. для підтвердження використання одержаних у дисертації результатів на практиці.

Директор
ТОВ «Беркшир Едвайзори»

Алла САФОШКІНА

